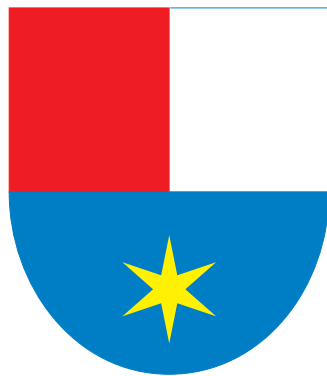

RAZVOJNA STRATEGIJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011. - 2013.

Veljača 2011.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ ŽUPANA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE	5
UVODNA RIJEČ REDEA-e.....	6
SAŽETAK.....	8
ANALIZA I OCJENA STANJA	10
OSNOVNI PODACI O MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI	10
I. GOSPODARSTVO.....	18
II. RURALNI RAZVOJ	36
III. DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	49
IV. CIVILNO DRUŠTVO.....	64
V. PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	67
VI. UPRAVLJANJE RAZVOJEM.....	81
REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA	90
SWOT-ANALIZA.....	93
VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	98
Strateški cilj 1 – Jačanje konkurentnosti gospodarstva.....	99
Strateški cilj 2 – Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života.....	101
Strateški cilj 3 – Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima.....	104
Strateški cilj 4 – Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem.....	106
PROCJENA USKLAĐENOSTI RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011. – 2013. S DRUGIM STRATEGIJAMA.....	107
PRIORITETI I MJERE	110
POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA	158
FINANCIJSKI PLAN.....	159
PROVEDBA STRATEGIJE	165
PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	170

DODACI	172
Dodatak 1. Rezultati konzultacija s radnim skupinama.....	172
Dodatak 2. Izvještaj o prethodnom vrednovanju ŽRS-a.....	183
Dodatak 3. Rezultati provedbe ROP-a (prikaz po mjerama)	191
Dodatak 4. Pregled događaja i manifestacija u Međimurskoj županiji za 2011. godinu.....	220
Dodatak 5. Komunikacijska strategija	221
Dodatak 6. Komunikacijski akcijski plan za 2011. godinu.....	226
Dodatak 7. Izvori podataka.....	228

UVODNA RIJEČ ŽUPANA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Dokument koji je pred vama rezultat je predanoga višemjesečnog rada mnogih koji su sudjelovali u njegovoj izradi. No osim impozantnog broja podataka, analiza i prijedloga, on predstavlja mnogo više. Nakon *Regionalnoga operativnog plana Međimurske županije 2006. – 2013.* i *Strategije ruralnog razvoja Međimurske županije*, to je jedan od prvih dokumenata koji na stručnim temeljima određuju smjer razvoja Međimurske županije u budućnosti. Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA, kao regionalni koordinator, u proces izrade putem javnih rasprava uključila je širok krug sudionika iz međimurskoga gospodarskog, društvenog, kulturnog i javnog života. Upravo je to najveća vrijednost ove strategije, jer ona nije popis lijepih želja koje se teško mogu realizirati, već na realnim osnovama izrađen dokument koji daje smjernice razvoja Međimurske županije.

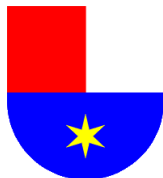
Osobito ističem činjenicu da je on usklađen s regionalnom politikom razvoja Republike Hrvatske, te da će se na njega morati vezati razvojni planovi naših općina i gradova te budući razvojni projekti. To će, siguran sam, uvesti reda u financiranje brojnih projekata, ali i olakšati pronalaženje izvora financiranja za njihovu implementaciju. Strategija nam omogućava da lakše i brže reagiramo na svakodnevne promjene u današnjem ekonomski globaliziranom svijetu te da Međimurskoj županiji osiguramo siguran i stabilan razvoj, ali i prepoznatljivost u hrvatskim, europskim i svjetskim okvirima. Ova razvojna strategija još jednom potvrđuje važnost našeg usmjerenja – ulaganje u obrazovanje kao temelj naše uspješnosti u vremenima koja dolaze.

Svi mi želimo da Međimurska županija bude kraj u kojem je lijepo živjeti, u kojem se dobro zarađuje, gdje se razvija suvremena industrija u kojoj rade visokoobrazovani ljudi, gdje je okoliš očuvan itd. Upravo *Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.* omogućuje aktivno promišljanje smjera u kojem se želimo razvijati, a olakšava i predviđanje koraka koje moramo poduzeti. Vrijednim smatram i to što su se prilikom njezine izrade u obzir uzimali i razmatrali svi prijedlozi i mišljenja. Ovakvim načinom došli smo do najboljih rješenja koja će biti kvalitetna podloga za sve odluke koje se tiču razvoja Međimurske županije u narednom razdoblju.

I na kraju, zahvaljujem svima koji su sudjelovali u izradi naše županijske razvojne strategije.

ŽUPAN

Ivan Perhoč

UVODNA RIJEČ REDEA-e

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske koji je usvojen 29. prosinca 2009. godine definirani su svi ključni dionici i njihove uloge u regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Zakonom je predviđeno da svaka županija donese svoju razvojnu strategiju koja će dati doprinos ukupnom razvoju Hrvatske. Područja koje strategija obuhvaća ne odnose se samo na gospodarstvo već na ukupni društveni rast i razvoj. To pak podrazumijeva da se ona odnosi na i od interesa je za širok krug ljudi odnosno skupina. *Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.* pripremala se u skladu sa zahtjevima i metodologijom kojom se koristi EU u pripremi programsko-planske dokumentacije, pri čemu je sudjelovanje predstavnika svih dionika ključno.

Međimurska je županija kroz proces izrade i provedbe *Regionalnoga operativnog programa Međimurske županije 2006. – 2013.*, koji je prihvatila Županijska skupština 30. lipnja 2006. godine, te *Strategije ruralnog razvoja* prihvaćene 13. ožujka 2009. godine, stekla važna znanja vezana za izradu i provedbu strateških dokumenata. Strategija koja se nalazi pred vama izravan je nastavak i nadogradnja postojećih dokumenata, na temelju iskustava stečenih u njihovoj pripremi i provedbi te promjena predviđenih *Zakonom o regionalnom razvoju*.

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013. krovni je dokument čija je osnovna svrha usmjeravanje razvojnih procesa u Međimurskoj županiji s ciljem da se osiguraju uvjeti za održiv rast i razvoj te da se u konačnici postigne viša kvaliteta života svih stanovnika. Strateški dokumenti poput županijske razvojne strategije ključni su alati za utvrđivanje razvojnih potreba na temelju kojih se određuju dugoročni ciljevi koji se nastoje postići, te prioriteti i mjere za njihovo ostvarivanje. Iznimno važan dio ove strategije odnosi se na postavljanje sustava za praćenje provedbe, što omogućuje procjenu njezine uspješnosti temeljene na konkretnim i mjerljivim pokazateljima.

Svaka strategija prije svega treba biti provediv dokument. Provedivost pak ovisi o dostupnosti financijskih sredstva za kvalitetno provođenje planiranih mjera. Stoga se izvori financiranja u ovoj strategiji oslanjaju na javni proračun, i to ne samo na državni i proračun Županije već i na proračune svih gradova i općina u Međimurju. S obzirom na to da su identificirane potrebe mnogo veće nego što je moguće ostvariti kroz javne proračune, znatnu priliku predstavljaju fondovi EU-a koji su na raspolaganju već sada, a kojih će biti sve više ulaskom Republike Hrvatske u EU. Svi projekti koji se kandidiraju na natječaje za sredstva iz fondova EU-a moraju biti usklađeni sa županijskom razvojnom strategijom, tj. moraju odgovarati postavljenim prioritetima i mjerama.

Prilike koje otvaraju novi načini poslovanja stanovnici Međimurske županije mogu i moraju iskoristiti. Naime lokacija sve manje postaje ključni čimbenik poslovanja, a istovremeno ljudi i njihovo znanje jesu i sve će više biti ključni razvojni potencijal. Iz tog razloga *Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.* veliku važnost pridaje upravo razvoju ljudskih potencijala, prvenstveno sa stajališta obrazovanja, koje je nužan preduvjet za rast konkurentnosti gospodarstva u regiji. Ključno je sustavno ulagati u ljudske potencijale i obrazovnu infrastrukturu s ciljem stvaranja kvalitetnih stručnjaka, te stvaranje pretpostavki da se oni zadrže u županiji. Nadalje, kako bi se osigurala maksimalna iskoristivost sredstava raspoloživih iz fondova EU-a, izuzetno je važno posvetiti mnogo pažnje organizaciji regionalnog razvoja.

U svakom slučaju, globalni trendovi u razvoju novih znanja i tehnologija u današnjem svijetu ubrzanoga protoka informacija i ljudi stavljaju nas u poziciju u kojoj moramo dobro promisliti na koji ćemo se način posvetiti razvoju naše sredine. Tako dnevno svjedočimo raznim inovativnim rješenjima i tehnologijama koje se do prije desetak godina nisu mogle ni zamisliti, a danas su dostupne gotovo svima. Brze promjene tjeraju nas da budemo proaktivni, što postaje poseban izazov za organizaciju i upravljanje razvojnim procesima. Budući da većina razvojnih projekata zahtijeva višegodišnju pripremu i provedbu, sustavno i dobro planiranje postaje ključno. Vjerujem da smo ovom *Razvojnom strategijom Međimurske županije 2011. – 2013.* napravili još jedan važan korak prema uspješnoj provedbi i ostvarivanju željene vizije za dobrobit stanovnika Međimurske županije.

Matija Derk, direktor
Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o.

SAŽETAK

Županijska razvojna strategija osnovni je planski dokument za održiv društveno-gospodarski razvoj svake županije i predstavlja nastavak *Regionalnoga operativnog programa 2006. – 2013.* te njegovo usklađivanje s promjenama u okolini, a prema zahtjevima *Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*.

Proces izrade strategije započeo je radionicama po područjima gdje su se razmatrale temeljne postavke razvoja Međimurske županije, s posebnim naglaskom na analizi stanja iz područja gospodarstva, ljudskoga kapitala, ruralnog razvoja (poljoprivrede i turizma), prirodnih resursa i upravljanja razvojem. Za svako od analiziranih područja postavljena je dijagnoza stanja, uređena usporednim suprotstavljanja razvojnih problema s jedne i razvojnih potreba s druge strane. Aktivnim sudjelovanjem interesno-utjecajnih skupina odnosno dionika postupno su se izdvajale i označavale unutarnje snage i slabosti, te, s druge strane, vanjske prilike i prijetnje s prevalentnim utjecajem na razvoj Međimurske županije.

Tijekom konzultacija i rasprava sa sudionicima radnih skupina kao sveobuhvatno opažanje i potreba izdvojila se promjena percepcije Međimurske županije kao iznadprosječno razvijene hrvatske regije. Relativno gledano, ova se tvrdnja može vrlo jednostavno potkrijepiti. Međutim, s obzirom na vizijom određenu željenu buduću poziciju Međimurja, u mnogim segmentima, kao što su prosječna plaća ili stupanj obrazovanosti stanovništva, Međimurska županija zaostaje za regijama s kojima bi se htjela i morala uspoređivati.

Iz tog je razloga, identifikacijom uvjetovanosti i ograničenja mogućeg i željenog razvoja Međimurske županije, odabrana vizija koja se ne razlikuje od one određene *Regionalnim operativnim programom*:

„Međimurje, županija snažnoga poduzetništva zasnovanog na znanju i inovacijama, očuvane prirodne i kulturne baštine te visoke kvalitete življenja.“

S druge strane, strateški su ciljevi u odnosu na ROP izmijenjeni:

- Strateški cilj 1 – Jačanje konkurentnosti gospodarstva;
- Strateški cilj 2 – Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života;
- Strateški cilj 3 – Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima;
- Strateški cilj 4 – Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem.

Daljnijim konzultacijama razvijeni su prioriteti razvoja Međimurske županije za svaki od postavljenih ciljeva, dok će se operacionalizacija vizije, ciljeva i prioriteta izvršiti efikasnim i efektivnim mjerama uz njihovu kontinuiranu evaluaciju i kontrolu.

Razvoj svakog od navedenih područja, kao i Međimurja u cjelini, uvelike počiva na aktivnostima relevantnih aktera političkog, poslovnog i društvenog života, koje će se korištenjem alata predloženih Komunikacijskom strategijom kontinuirano i ciljano informirati o postavkama razvojne strategije. S druge strane, upravljanje razvojem nastoji se istovremeno centralizirano koordinirati kako bi se u što većoj mjeri, u pretpristupnoj i kasnijoj fazi članstva u EU-u, iskoristili razvojni potencijali Međimurske županije.

Ulogu regionalnoga koordinatora odnosno koordinatora izrade, provedbe i izvještavanja o *Razvojnoj strategiji Međimurske županije 2011. – 2013.* preuzima Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o., a sve s ciljem usmjerenoga regionalnog razvoja, i što je važnije, održivog razvoja Međimurske županije.

ANALIZA I OCJENA STANJA

OSNOVNI PODACI O MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

Na površini od 730 km², s umjerenom kontinentalnom klimom u najgušće naseljenoj županiji (164 stan./km²) Republike Hrvatske, u 3 grada (Čakovec, Prelog i Mursko Središće) i 22 općine živi 118.426 stanovnika, prosječne starosti 37,6 godina. Površinom je najmanja, a po broju stanovnika 17. županija s 2,67% ukupnoga stanovništva Hrvatske. Ujedno je i najsjevernija županija koja graniči s Republikom Slovenijom i Republikom Mađarskom. Čakovec je administrativno, gospodarsko, prometno i kulturno središte Međimurske županije, u čijem užem području stanuje 17.000 stanovnika, a još toliko naseljava šire područje Čakovca.

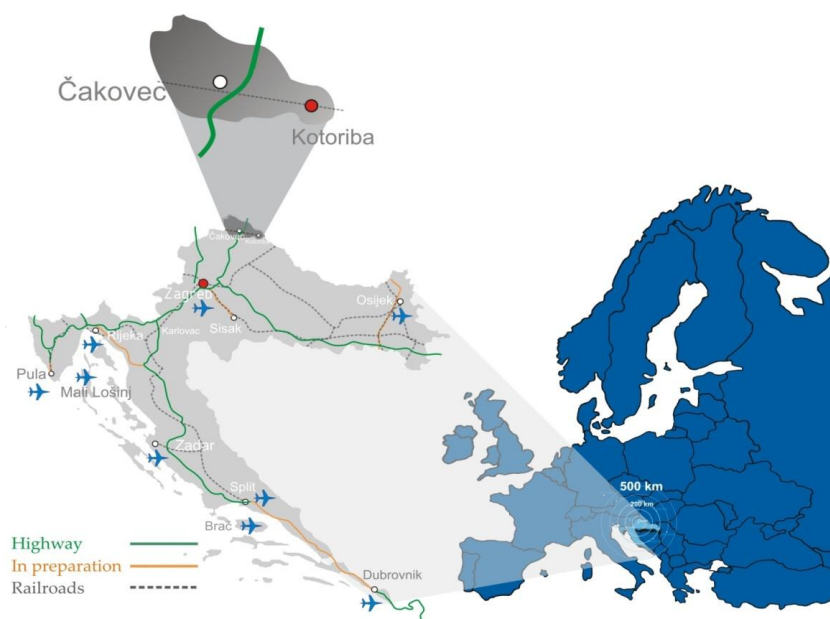
Geoprometni i zemljopisni položaj županije

Slika 1. Položaj Međimurske županije unutar RH

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013., str. 25

Slika 2. Županijske granice i položaj

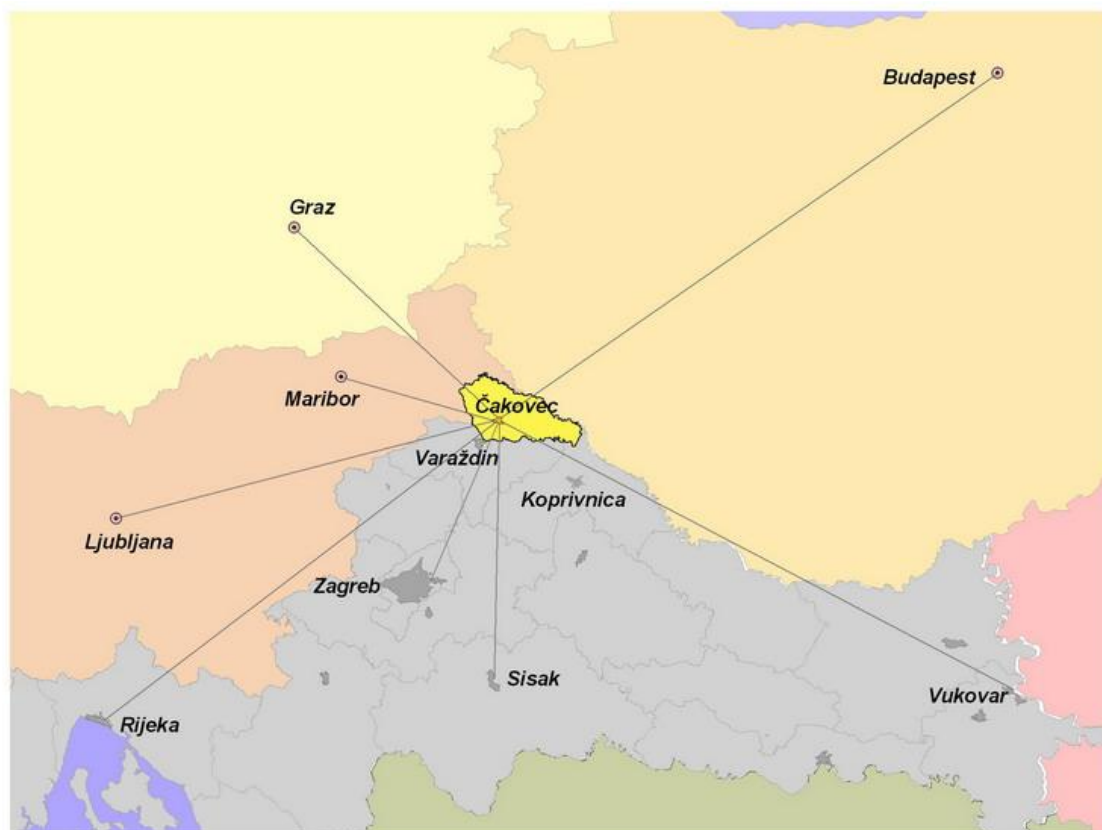

Izvor: Međimurje County, REDEA d.o.o., interni dokument

Zemljopisni podaci:

- Međimurska županija ima povoljan geoprometni položaj u odnosu na zemlje srednje Europe;
- Županija je smještena na krajnjem sjeveru Hrvatske – između rijeka Mure i Drave;
- Smještena je na dodiru dviju velikih morfoloških cjelina: istočnih Alpa i Panonske nizine;
- Gornje Međimurje ima izrazite osobine niskog pobrđa i početak je Slovenskih gorica;
- Najviši je vrh Međimurja Mohokos s 344,5 m nadmorske visine;
- Donje Međimurje obilježava nizinski reljef, blago nagnut prema istoku, u smjeru otjecanja vodenih tokova.

Slika 3. Položaj Međimurske županije u odnosu na srednju Europu

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013., str. 26

Klima

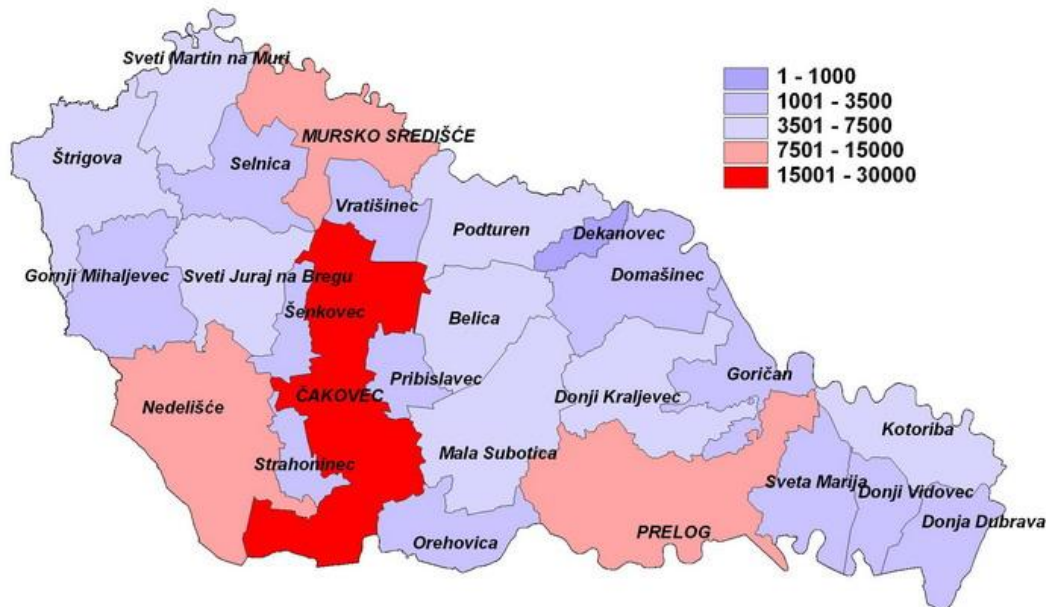
- Klima je umjereno kontinentalna. Panonski klimatski utjecaji snažniji su od alpskih. To se očituje u razmjerno vrućim ljetima i hladnim zimama. Karakterističan je brz prijelaz iz hladnijeg dijela godine u topli, pa u ožujku dnevne temperature mogu biti vrlo visoke;
- Česti su i štetni proljetni mrazovi, kao i jaki pljuskovi, a ponekad i tuče u srpnju i kolovozu;
- Prema količini padalina, Međimurje pripada vlažnijim krajevima Panonske nizine;
- Česte su magle.

Administrativna podjela

- Županija ima 25 jedinica lokalne samouprave, od toga 3 grada:
 - Čakovec, Mursko Središće, Prelog, te
 - 22 općine: Belica, Dekanovec, Domašinec, Donja Dubrava, Donji Kraljevec, Donji Vidovec, Goričan, Gornji Mihaljevec, Kotoriba, Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica, Podturen, Pribislavec, Selnica, Strahoninec, Sveta Marija, Sveti Juraj na Bregu, Sveti Martin na Muri, Šenkovec, Štrigova, Vratišinec.

- Najveća je općina Nedelišće (11.544 stanovnika), a najmanja Dekanovec (832 stanovnika);
- Unutarnji ustroj u samoupravnom djelokrugu čini predstavničko tijelo, Skupština Međimurske županije sa 41 vijećnikom.

Slika 4. Administrativna podjela i prostorna raspodjela stanovništva po JLS MŽ-a

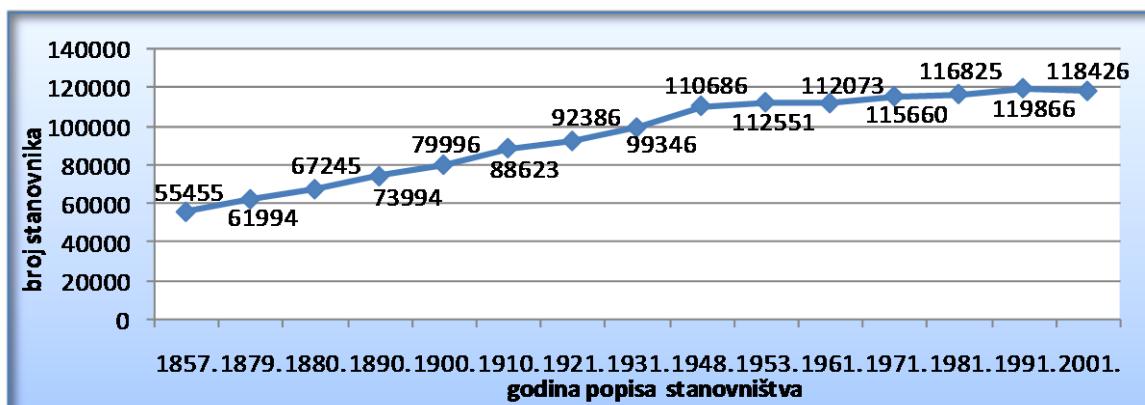
Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013., str. 29

Demografska situacija

Prostor Međimurske županije obuhvaća površinu od 730 km², odnosno 1,29% državnoga teritorija. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2001. godine, Međimurska županija ima ukupno 118.426 stanovnika i s udjelom od 2,67% sedamnaesta je po veličini u Republici Hrvatskoj (4,437.460).

Gustoća naseljenosti od 164 stanovnika/km² dvostruko je veća od gustoće naseljenosti Republike Hrvatske. Najgušće je naseljen grad Čakovec sa 374,61 stanovnika/km², a najmanje općina Gornji Mihaljevec sa 63,64 stanovnika/km².

Grafikon 1. Broj stanovnika Međimurja prema popisima stanovništva od 1857. do 2001. godine

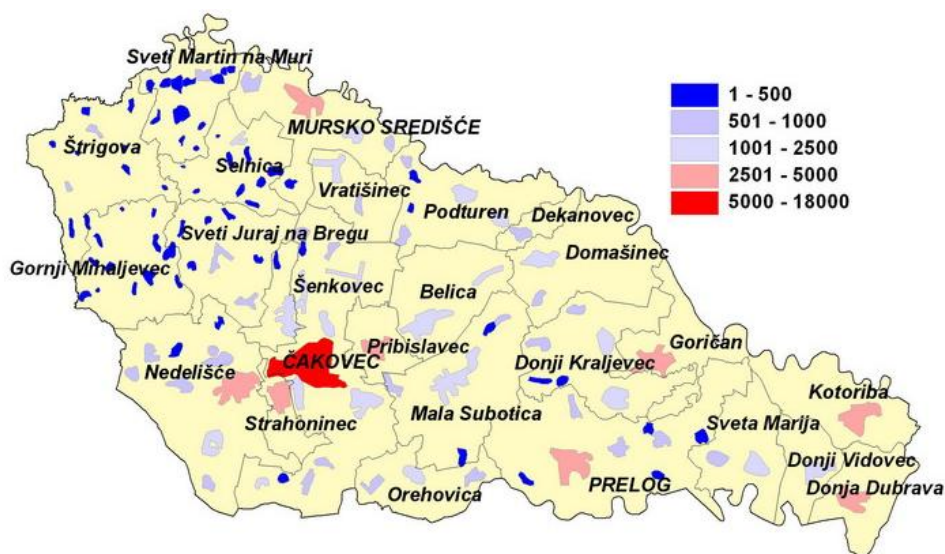
Izvor: Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

Struktura stanovništva po dobnim skupinama u Međimurskoj županiji prema Popisu stanovništva iz 2001. godine bila je sljedeća:

- Udio mlađih od 14 godina 2001. u Međimurskoj županiji veći je od prosjeka za Hrvatsku (18,6% u odnosu na prosjek od 7,1% za Hrvatsku), a udio starijih od 65 godina manji od toga prosjeka (13,7% : 15,7%);
- U strukturi stanovništva u razdoblju 1991. – 2001. udio mlađih od 14 godina smanjio se sa 21,6% na 18,6%, a udio starijih od 65 godina povećao sa 12,1% na 13,7%;
- Najviše stanovnika ima u dobnoj skupini 40 – 44 godine;
- Prosječna starost stanovništva Međimurske županije 2001. godine iznosi 37,6 godina, indeks starenja 72,0, dok je koeficijent starosti 18,7;¹
- U usporedbi s 1991. godinom, prosječna starost stanovništva povećala se za 2,1 godinu;
- Prema nacionalnoj strukturi, Hrvata ima 94%, dok u ostalih 6% najveći dio čine Romi (3 do 4% u ukupnom stanovništvu županije).

¹ Indeks starenja računa se kao omjer broja osoba starijih od 65 g. i broja osoba mlađih od 14 g. (međutim, mogući su i drugi omjeri, npr. stanovnika starijih od 60 g. u stanovništvu mlađem od 20 g.) Koeficijent starenja računa se kao omjer broja osoba mlađih od 15 g. i osoba starijih od 65 g.

Slika 5. Prostorna razdioba stanovništva po naseljima MŽ-a

Izvor: Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013., str. 27

Dobna struktura

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2001. godine, u strukturi stanovništva gledano po dobnim skupinama u Republici Hrvatskoj osoba starosne dobi do 14 godina ima 17,00%, dobne skupine od 15 do 64 godine ima 66,93%, a osoba starosne dobi preko 65 godina ima 16,07%.

Na razini Međimurske županije to izgleda ovako:

- Udio osoba do 65 godina nešto je veći:
 - 0 – 14 godina – 18,55%;
 - 15 – 64 godine – 67,60%;
- Udio osoba starosne dobi preko 65 godina nešto je manji (13,62%) nego na nivou Republike Hrvatske;
- Prosječna starost prema popisu stanovništva iz 2001. godine iznosi 37,6 godina.

Obrazovna struktura

Pismenost

- Tijekom zadnjega popisa stanovništva u Hrvatskoj 2001. godine, pitanje o pismenosti postavljalo se osobama koje se nisu školovala ili su imale završena manje od četiri razreda osnovne škole. Smatralo se da je osoba pismena ako je izjavila da zna pročitati i napisati neki uobičajeni tekst. Pritom je bilo svejedno na kojem jeziku ili pismu, a rezultati se odnose na stanovništvo staro 10 i više godina.

Tablica 1. Pismenost stanovništva

	Broj	Udio u ukupnom broju MŽ-a (%)
Stanovništvo starije od 10 godina	104.272	88,0
Nepismeni	911	0,87
- od toga žene	294	0,15

Izvor: DZS RH

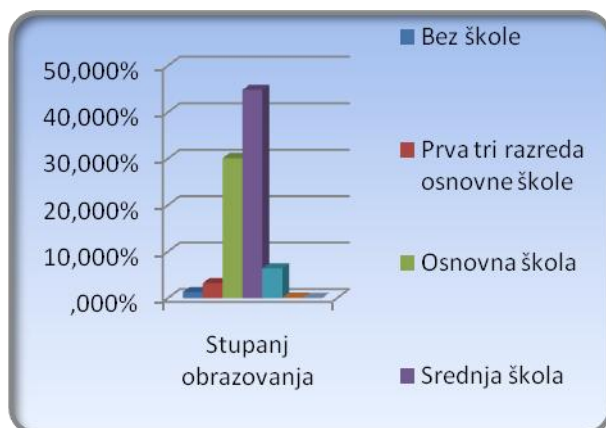
Postotak nepismenosti smanjen je u odnosu na 1991. godinu za 0,23 postotna poena (s 1,1% na 0,87%).

Međimurska županija treća je po rangi gledajući najmanju nepismenost po županijama. Najveća je nepismenost u Šibensko-kninskoj županiji (5,13%), a najmanja je u Primorsko-goranskoj županiji (0,60%) i Gradu Zagrebu (0,62%).

Stanovništvo Međimurske županije staro 15 i više godina prema zadnjem popisu stanovništva iz 2001. godine čini sljedeću obrazovnu strukturu:

- Bez škole 1,27%
- Prva tri razreda osnovne škole 3,20%
- Osnovna škola 30,13%
- Srednja škola 44,82%
- Viša i visoka stručna sprema 6,39%
- Magisterij 0,11%
- Doktorat 0,02%

Sljedeći grafikon predočava ove činjenice.

Grafikon 2. Struktura stanovništva po stupnju obrazovanja (Popis stanovništva 2001.)

Izvor: Prilagođeno prema: *Poslovni park Međimurje – Analiza potreba i potražnje*, listopad 2009., Redea d.o.o., str. 3

U odnosu na stanje u Republici Hrvatskoj, uočljiva je vrlo nepovoljna struktura stanovništva po kriteriju stručne spreme u Međimurskoj županiji. Na razini RH približno je dvostruko veći udio visokoobrazovanog stanovništva, te za približno 50% manji udio stanovništva bez završene osnovne škole, odnosno sa završenih manje od osam razreda.

Tablica 2. Obrazovna struktura stanovništva MŽ-a – popis 2001. – usporedba s prosjekom RH

Razina obrazovanja	Broj	Udio u ukupnom broju stanovnika MŽ (%)	Obrazovna struktura na razini RH (%)
VSS	3.411	3,54	7,3
VŠS	2.752	2,85	4,1
SSS	43.232	44,82	47,1
Osnovna škola	29.060	30,12	21,8
Bez završene osnovne škole, manje od 8 razreda	17.128	17,16	8,6
Magisterij	109	0,11	-
Doktorat	16	0,016	-

Izvor: DZS RH

I. GOSPODARSTVO

1. STRUKTURA I OSNOVNA OBILJEŽJA GOSPODARSTVA

- Gospodarstvo Međimurske županije pretežno je tradicionalnog, radno intenzivnog i izvozno orijentiranoga karaktera.
- Prema obliku registracije poslovnih djelatnosti u Međimurskoj županiji prednjače trgovačka društva, dok u obrtništvu posluje približno polovica poslovnih subjekata.

Tablica 3. Struktura poslovnih subjekata prema obliku registracije

	2007.		2008.		2009.	
	Broj registriranih	Broj aktivnih	Broj registriranih	Broj aktivnih	Broj registriranih	Broj aktivnih
Pravne osobe ukupno	5.565	2.951	5.800	3.237	5.913	3.232
Trgovačka društva	2.642	2.183	2.878	2.432	3.014	2.517
Poduzeća i zadruge	1.664	345	1.627	327	1.553	278
Ustanove, tijela, udruge, fondovi i organizacije	1.259	423	1.295	478	1.346	437
Obrti i slobodna zanimanja	1.911	1.874	1.878	1.833	1.722	1.684

Izvor: DZS; Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Međimurske županije

- Od djelatnosti među pravnim osobama najzastupljeniji su trgovina te prerađivačka industrija i graditeljstvo kao tradicionalno najjači sektori međimurskoga gospodarstva.
- 2009. godine 3.237 aktivnih međimurskih poslovnih subjekata činili su 1,95% od svih aktivnih subjekata hrvatskoga gospodarstva, a međimurska prerađivačka industrija u usporedbi s ostalim djelatnostima ima najveći pojedinačni udjel (3,52%) u odnosu na ukupno hrvatsko gospodarstvo.
- 2009. godine svoje izvještaje Financijskoj agenciji predalo je 2.237 poslovnih subjekata s područja Međimurske županije, od čega je najveći broj malih subjekata (97,8%), slijede srednji poduzetnici kojih je 40 odnosno 1,8%, te 9 velikih poduzetnika.

Tablica 4. Poslovni subjekti prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007.

2009. godina	Međimurska županija		Udio MŽ-a u RH (%)	
	Broj registriranih	Broj aktivnih	Udio aktivnih	Udio registriranih
UKUPNO	5.266	2.745	1,95	2,08
A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	116	62	2,20	2,20
B) Rudarstvo i vađenje	3	1	0,73	0,08
C) Prerađivačka industrija	797	542	3,52	4,17
D) Opskrba el. en., plinom, parom	3	1	0,97	0,32
E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom	17	15	1,99	2,39
F) Građevinarstvo	634	448	2,68	2,97

G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila	1.711	869	1,90	2,49
H) Prijevoz i skladištenje	203	110	2,52	2,75
I) Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje	286	175	2,62	2,78
J) Informacije i komunikacije	105	80	1,61	1,79
K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	50	33	2,55	2,79
L) Poslovanje nekretninama	44	41	0,70	0,79
M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	338	231	1,49	1,53
N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	73	46	1,12	1,11
O) Javna uprava i obrana:obvezno soc. osig.	75	34	2,37	2,78
P) Obrazovanje	96	87	2,75	3,01
Q) Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	70	47	1,90	2,11
R) Umjetnost, zabava i rekreacija	490	112	2,76	1,92
S) Ostale uslužne djelatnosti	802	298	2,26	2,39

- Razvijeno obrtništvo tradicionalno je jako obilježje Međimurske županije, osobito proizvodno obrtništvo i građevinarstvo u obrtu.
- Globalna gospodarska kriza, koja se odrazila i na hrvatsko gospodarstvo, osobito je teško pogodila obrtništvo te Međimurska županija, kao i RH u cjelini, bilježi trend smanjenja broja, odnosno zatvaranja obrta.

Tablica 5. Struktura obrta prema djelatnosti

Djelatnost	31. 12. 2007.	31. 12. 2008.	31. 12. 2009.
UKUPNO²	2.766	2.709	1.984
Proizvodno obrtništvo	553	545	478
- proizvodnja tekstila	107	107	96
- proizvodnja od drva	76	73	64
- proizvodi od metala	116	115	101
- proizvodnja električne opreme	41	42	32
- proizvodnja od gume i plastike	40	40	32
- proizvodnja hrane i pića	49	48	46
- ostali nemetalni mineralni proizvodi		42	37
- ostale proizvodne djelatnosti	79	78	70
Građevinarstvo	524	517	474
Trgovina na malo	344	331	323
Ugostiteljstvo	211	198	181
Promet	189	181	167
Popravak motornih vozila	74	78	67
Popravak predmeta za osobnu upotrebu	79	78	77
Ostale uslužne djelatnosti	167	170	161
Poljoprivreda	72	66	56

Izvor: Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Međimurske županije

- Visina bruto društvenog proizvoda koji je kreiralo međimursko gospodarstvo 2007. godine bila je 894 milijuna eura, što je bilo 2,5% ukupnog BDP-a RH, odnosno 7.581 eura po glavi stanovnika županije, što je bilo 78,5% od prosjeka BDP-a za RH.

² U jednom obrtu može biti više djelatnosti (trgovina, prijevoz, ugostiteljstvo), tako da je ukupni broj djelatnosti veći od ukupnog broja obrta.

- U razdoblju od 2001. do 2006. godine županijski BDP po stanovniku povećao se za 46,9%, što je manje od povećanja na nacionalnoj razini koje je iznosilo 54,3%.

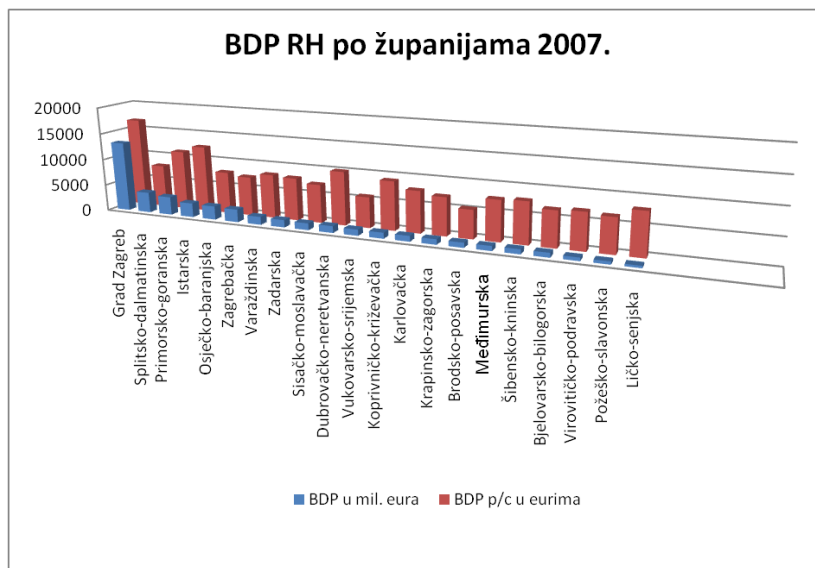
Tablica 6. BDP ZA RH I PROSTORNE JEDINICE ZA STATISTIKU 2. RAZINE 2005. I 2006.

Prostorne jedinice za statistiku 2. razine i županije	BDP (mil. EUR) 2005.	BDP (mil. EUR) 2006.	Struktura po NUTS-u 2,% (Hrvatska = 100)	BDP <i>per</i> <i>capita</i> (EUR) 2005.	BDP <i>per</i> <i>capita</i> (EUR) 2006.	Indeks Hrvatska = 100 ('05/'06)
Republika Hrvatska	31 255	34 212	100,0	7 036	7 705	
Sjeverozapadna Hrvatska	15 107	20 040	48,3/48,1	9 069	12 010	128,9/128,3
Središnja i Istočna RH	6 360	7 150	20,3/20,9	4 808	5440	68,3/70,6
Jadranska Hrvatska	9 788	10 589	31,3/31,0	10 589	7 258	95,7/94,2
Međimurska županija	619	721	2,0/2,1	5 227	6 099	74,3/79,2

Izvor: DZS

- Prema visini BDP-a, Međimurska županija na 15. je mjestu u Hrvatskoj, a kada se promatra BDP po glavi stanovnika, MŽ zauzima 12. mjesto.

Grafikon 3. BDP u Republici Hrvatskoj po županijama (2007. godina)

Izvor: DZS

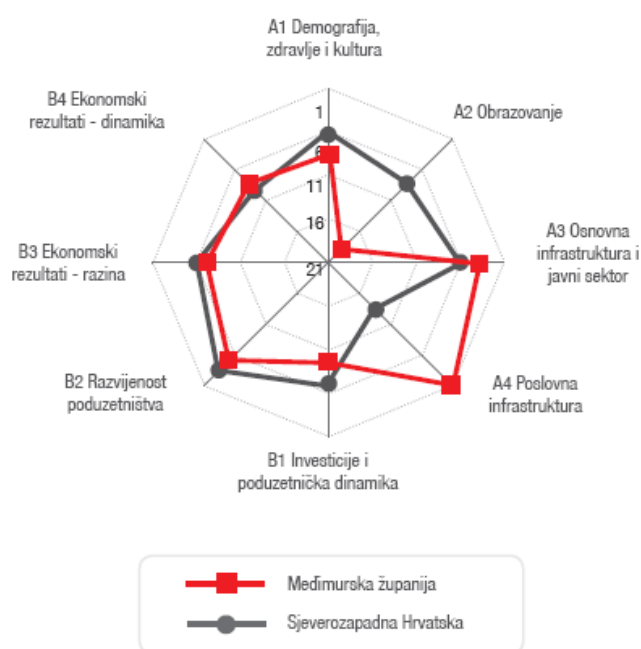
- Međimurska županija najkonkurentnija je županija prema rangi konkurentnosti 2007. (ispred nje samo je Grad Zagreb), što upućuje na pozitivne faktore dugoročnog razvitka.

Tablica 7. Regije i županije Hrvatske rangirane prema konkurentnosti 2007.

Ukupni rang konkurentnosti	Županije	Rang poslovnog okruženja	Rang poslovnog sektora	Statistički rang			Perceptivni rang		
				Ukupno	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja	Ukupno	Rang poslovnog sektora	Rang poslovnog okruženja
	NUTS II – regije								
1	HR01 Sjeverozapadna Hrvatska	1	1	2	1	2	1	1	1
2	HR03 Jadranska Hrvatska	2	2	1	2	1	2	2	2
3	HR02 Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska	3	3	3	3	3	3	3	3
	NUTS III – županije								
1	Grad Zagreb	1	1	2	1	2	2	2	2
2	Međimurska	2	2	6	6	6	3	1	3
3	Istarska	3	3	1	3	1	9	6	11
4	Varaždinska	4	4	12	9	13	1	3	1
5	Zagrebačka	5	7	5	4	5	7	8	6
6	Primorsko-goranska	6	5	3	2	4	8	11	8
7	Koprivničko-križevačka	8	6	10	10	10	4	4	4
8	Splitsko-dalmatinska	7	15	4	11	3	13	16	12
9	Zadarska	10	8	8	8	8	10	10	10
10	Dubrovačko-neretvanska	9	10	7	5	7	11	13	9
11	Bjelovarsko-bilogorska	11	12	15	18	14	5	7	5
12	Karlovačka	12	9	16	13	16	6	5	7
13	Šibensko-kninska	13	11	9	7	9	14	15	14
14	Osječko-baranjska	15	13	13	12	12	16	14	16
15	Krapinsko-zagorska	14	14	11	15	11	18	12	18
16	Sisačko-moslavačka	16	17	14	14	15	15	17	15
17	Virovitičko-podravska	17	16	18	19	17	12	9	13
18	Brodsko-posavska	18	20	20	20	20	17	20	17
19	Ličko-sejnska	20	19	17	16	18	21	21	20
20	Požeško-slavonska	19	21	19	21	19	19	19	19
21	Vukovarsko-srijemska	21	18	21	17	21	20	18	21

Izvor: Publikacija *Regionalni indeks konkurentnosti 2007*.

Grafikon 4. Profil konkurentnosti Međimurske županije

Izvor: Publikacija *Regionalni indeks konkurentnosti 2007*.

- Prednosti Međimurske županije prema čimbenicima konkurentnosti naročito su u kvaliteti poslovnog okruženja (osnovna infrastruktura, javni sektor, poslovna infrastruktura) te u kvaliteti poslovnoga sektora (razvijenost poduzetništva, razina i dinamika ekonomskih rezultata u odnosu na ostale županije). Jedini nedostatak (rang između 15. i 21. mjesta) iskazan je u području obrazovanja.
- Promatrajući poslovanje i ostvarenje dobiti, zamjetna je uloga velikih poduzetnika (njih ukupno 10) koji čine 0,4% od ukupnog broja poduzetnika, a istovremeno ostvaruju neto dobit od 65 milijuna kn, dok 2.208 malih poduzetnika Međimurske županije koji čine 97,8% od ukupnog broja poduzetnika Međimurske županije ostvaruje 75 milijuna kn neto dobiti.
- Dio velikih tvrtki (građevinarstvo, prehrambena industrija) veže uz sebe značajan broj kooperanata, malih poduzeća i obrta, a u prehrambenoj industriji velik broj kooperanata registriran je kao obiteljska gospodarstva. U 500 najvećih poduzetnika Hrvatske prema ukupnom prihodu nalazi se 10 međimurskih poduzetnika, tj. 2%, a po ostvarenoj neto dobiti 11, tj. 2,2% (2008.).

Tablica 8. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije 2009. godine – prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Broj/ Iznos	Indeks 2009./2008.	Udjel MŽ-a u RH %	Mali		Srednje veliki		Veliki	
				Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	2.258	99,6	2,5	2.208	97,8	40	1,8	10	0,4
Broj zaposlenih	25.417	99,0	2,9	15.554	61,2	6.460	25,4	3.403	13,4
Ukupni prihod	10,848.530	87,2	1,8	5,666.964	52,2	2,912.246	26,8	2,269.319	20,9
Ukupni rashodi	10,575.660	88,2	1,8	5,546.274	52,4	2,829.989	26,8	2,199.397	20,8
Dobit prije oporezivanja	468.237	81,2	1,5	229.370	49,0	161.696	34,5	77.170	16,5
Gubitak prije oporezivanja	195.367	153,7	0,9	108.680	55,6	79.439	40,7	7.247	3,7
Porez na dobit	74.609	71,9	1,5	45.311	60,7	24.624	33,0	4.673	6,3
Dobit razdoblja	393.431	83,2	1,5	183.863	46,7	137.071	34,8	72.496	18,4
Gubitak razdoblja	195.172	153,5	0,9	108.485	55,6	79.439	40,7	7.247	3,7
Neto dobit (konsolid. financ. rezultat)	198.259	57,4	4,5	75.378	38,0	57.632	29,1	65.248	32,9

Izvor: DZS, HGK; obrada: Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EI MŽ-a

SEKTORI U RAZVOJU

- U Međimurju također postoji nekoliko sektora koji su u razvoju te se u njih polažu velike nade za razvoj regije:
 - Informacijsko-komunikacijske tehnologije,
 - Logistika i poslovne usluge,
 - Obnovljivi izvori energije.

Informacijsko-komunikacijske tehnologije

- Potencijali razvoja ICT-sektora u Međimurju vezani su uz blizinu Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu, koji generira značajan broj stručnjaka iz toga područja. Drugi poticaj

razvoju ovoga sektora rastuća je poduzetnička aktivnost koja rezultira sve većim potrebama za informatičkim rješenjima. Značajnu ulogu u razvoju ovoga sektora imat će stručni studij računarstva na Međimurskom veleučilištu s dva smjera: programsko inženjerstvo te inženjerstvo računalnih sustava i mreža. Važnu ulogu u budućem razvoju ICT-sektora imat će Tehnološko Inovacijski Centar Međimurje koji je fokusiran upravo na ICT-sektor, a čije su aktivnosti usmjerene na stvaranje uvjeta za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća, pružanje naprednih usluga potpore poduzetništvu, usluge transfera tehnologije i komercijalizacije inovacija.

- Značajan iskorak u pozicioniranju međimurskog ICT-sektora napravljen je osnivanjem Međimurskog IT Clustera (MIT Cluster) koji okuplja 12 poduzeća i pokazuje opredijeljenost za zajedničko djelovanje u nastupu prema tržištima i širenju obujma i kvalitete poslovanja. MIT Cluster dio je Saveza hrvatskih ICT udruga – cro.ict.

Logistika i poslovne usluge

- Ovaj se sektor, u skladu s ubrzanim i tehnološki naprednim rastom, razvija kao podupirući segment gospodarstva. Međimurje se zbog svojega strateškoga geografskog položaja i izvrsne prometne infrastrukture nameće kao idealna lokacija za uspostavljanje logističkih i distribucijskih centara. Poznavanje poslovnih prilika na tržištima bivšeg SFRJ-a, poznavanje slavenskih jezika u regiji, velik broj školovanih špeditera i prijevoznika također su aduti Međimurja kao logističkoga centra, a treba naglasiti i da poduzetničke zone svojim kapacitetima mogu odgovoriti prostornim zahtjevima logističke industrije.
- Vezano za poslovne usluge, treba naglasiti potrebu tehnološki naprednih i inovativnih međimurskih tvrtki za još većim tehnološkim iskorakom i mogućnošću testiranja i razvijanja ideja i inovacija na još višoj tehnološkoj i ekspertnoj razini. Upravo je tu očit prostor za razvoj poduzeća koja će nuditi specifične savjetničke usluge na polju financiranja, marketinga, organizacije, ostvarivanja prava na korištenje poticajnih mjera, pripremi projekata za EU-fondove, umrežavanja i slično.

Obnovljivi izvori energije

- Obnovljivi izvori energije (OIE) imaju sve veću ulogu u proizvodnji energije, a samim time i značajnu ulogu u gospodarstvu jer omogućuju dobivanje energije po prihvatljivim cijenama (ovisno o izvoru) te na za okoliš manje štetan način od klasičnih izvora energije baziranih na ugljikovodicima. Uočljiv je trend porasta pristupačnosti tehnologija za korištenje OIE-ova omogućen tehnološkim razvojem, poticajima, ali i rastom cijene klasičnih energenata koji ulaganja u OIE-ove čini isplativijima. Stoga razvoj i proizvodnja postrojenja i tehnologija koje omogućuju korištenje OIE-ova predstavljaju izrazit gospodarski potencijal koji su prepoznali gospodarstvenici Međimurja. Ovo se zasad odnosi pretežno na poduzetnike iz metaloprerađivačke industrije (proizvodnja suvremenih kotlova na drvenu biomasu), ali postoje i inicijative za proizvodnju solarnih kolektora, fotovoltaike i drugih sustava za korištenje OIE-ova.
- Značajni potencijali za korištenje OIE-ova na području Međimurja postoje u korištenju sunčeve energije, biomase (pretežno kao nusprodukta farmi) i geotermalne energije, dok potencijali za korištenje energije vjetra, kao i drvene biomase, nisu značajni. Područje OIE-ova s gledišta potrošnje detaljnije je obrađeno u dijelu osnovne analize koji se odnosi na prirodne resurse, okoliš i infrastrukturu.

ZAKLJUČNO:

- Pozitivni financijski rezultati međimurskoga gospodarstva 2009., kao i prethodnih godina, ponajprije se temelje na ekonomičnom poslovanju odnosno povoljnim odnosima ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzetnika. Tako je 2009. godine u Međimurskoj županiji na 100 kuna ukupnih rashoda ostvareno 102,6 kuna ukupnih prihoda, što je manje nego prethodne 2008. godine kada je na 100 kuna ukupnih rashoda ostvareno 103,7 kuna ukupnih prihoda.
- Analiza ukupne neto dobiti poduzetnika Međimurske županije 2009. godine prema područjima i djelatnostima u kojima su registrirani pokazuje da su dominantne tri djelatnosti, prerađivačka industrija, trgovina i građevinarstvo, dok je značaj ostalih djelatnosti puno manji.
- U ostvarenju ukupnih rezultata poslovanja poduzetnika Međimurske županije značajna je uloga malih poduzetnika, dominantna uloga poduzetnika u privatnom vlasništvu, te značajna uloga poduzetnika prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva. Brža prilagodljivost promjenama, dinamičnost u nastanku i prestanku, te prije svega disperzija poslovnog i razvojnog rizika samo su neke od poznatih značajki maloga gospodarstva koje su posebno uočljive kod međimurskih gospodarstvenika.
- Analizirajući županije u okruženju, može se zaključiti da Varaždinska, Koprivničko-križevačka i Krapinsko-zagorska županija imaju vrlo slična gospodarstva te sve bilježe rezultate iznad prosjeka Republike Hrvatske. Međimurska županija, iako površinom i brojem stanovnika najmanja, prednjači u većini promatranih pokazatelja, ali istovremeno ima najnižu prosječnu plaću uzevši u obzir činjenicu da i tri susjedne županije imaju niže prosječne plaće od prosjeka Republike Hrvatske.
- Regija Sjeverozapadna Hrvatska uspješnija je po svim parametrima od ostatka Republike Hrvatske. U perspektivi bi svakako trebalo intenzivnije planirati zajedničke aktivnosti kroz strukturni i kohezijski fond, što bi zasigurno pridonijelo daljnjem razvoju i osnaživanju gospodarstva, poglavito prerađivačke industrije.

Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe gospodarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Značajan udio zastarjelih, niskoakumulativnih, radno-intenzivnih industrija (tekstilna i obućarska) bez perspektivnih programa i prilika za restrukturiranje i opstanak; • U graditeljstvu je zaposleno znatno više radnika (relativno) nego na razini države, no prihodi i dobit razmjerno su niski (niska kvalifikacijska struktura zaposlenih u graditeljstvu, što rezultira niskoplaćenim graditeljskim poslovima); • Ugostiteljstvo, turizam i promet slabije su razvijeni u odnosu na susjedne županije; • Nedostatna je suradnja gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama –	• Restrukturirati poduzeća iz djelatnosti u teškoćama i poticati inovativne aktivnosti u tradicionalnim djelatnostima (tekstilna, metalna industrija i dr.); • Poticati razvoj sektora vezanih uz demografsku ekspanziju (zdravstvo, usluge u domaćinstvu i sl.), zelenu ekonomiju (proizvodi proizvedeni na etičan i ekološki prihvatljiv način, investicije u obnovljive izvore energije i sl.); • Ulagati u razvoj ljudskih potencijala u gospodarstvu ali i u županijskoj upravi te u jedinicama lokalne samouprave za upravljanje gospodarskim razvojem; • Poticati poslovno i razvojno povezivanje i umrežavanje poduzeća u županiji i stvarati

nedostatan je oslonac na tehnologiju i znanje; • Povećanje stope propadanja poslovnih subjekata i stope nezaposlenost; • Konkurentnost u području obrazovanja i obrazovanosti nije zadovoljavajuća; • Nedovoljno razvijeni ICT-sektori te sektori obnovljivih izvora energije i logistike (tzv. sektori u razvoju).	pogodne uvjete za razvoj klastera; • Unaprijediti poduzetničko okruženje u županiji radi jačanja konkurentnosti gospodarstva; • Poticati korištenje znanja i inovacija radi stvaranja proizvoda veće dodane vrijednosti i bolje organizacije rada; • Poticati bolju suradnju gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama; • Podržati programe koji pridonose integriranju malih i srednjih poduzeća u gospodarske tokove Europske unije; • Poticati jačanje sektora u razvoju.
--	---

2. INDUSTRIJA

Tradicionalnim industrijskim sektorima Međimurske županije smatraju se:

- PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA
 - Metaloprerađivačka industrija
 - Tekstilna i obućarska industrija
 - Prehrambena industrija
- GRAĐEVINARSTVO

2.1. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

2.1.1. Metaloprerađivačka industrija

- Metaloprerađivačka industrija vodeća je grana prerađivačke industrije Međimurske županije. Prema podacima FINA-e, u metalnoj industriji posluju 153 tvrtke, odnosno 33,5% od svih tvrtki prerađivačke industrije. Također, snagu metaloprerađivačke industrije predstavlja i obrtništvo (101 aktivan obrt, što je 21% od svih proizvodnih obrta u MŽ-u).
- U sklopu metalne industrije posluju vrlo uspješne male i srednje tvrtke, koje svoj razvoj temelje na znanju, tehnologiji te stalnom povećanju konkurentnosti i izvozu.
- Poduzeća u ovom sektoru izrazito su izvozno orijentirana te kontinuirano ulažu u razvoj i nova znanja.
- Najveći udio u izvozu prerađivačke industrije ostvaruje proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme sa 27,22% 2009. godine (2008. – 25,37%).

Tablica 10. Osnovni podaci o poslovanju metalne industrije MŽ-a 2008./2009.

				udio u prerađivačkoj	
	2008.	2009.	indeks	2008.	2009.
Broj poduzeća	132	131	91,7	31,65	29,37
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati)	3.022	2.887	95,5	22,95	22,39
Ukupni prihodi (u 000 kn)	1,296.485	1,062.603	82,0	25,37	23,30
Ukupni rashodi (u 000 kn)	1,204.421	978.156	81,2	24,80	22,25
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	96.086	92.272	96,0	30,65	34,99

Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	4.021	7.825	194,6	6,91	7,76
Prosječna neto plaća (u kn)	4.240	4.209	99,3	116,37	117,98

Izvor: HGK – Županijska komora Čakovec – *Gospodarski profil županije 2009.*

2.1.2. Tekstilna i obućarska industrija

- Tekstilna industrija ima dugu tradiciju u Međimurju i svojevremeno (70-e i 80-e godine 20. stoljeća) bila je jedan od glavnih stupova gospodarskog razvoja Međimurja. Recesija koju tekstilna industrijska grana proživljava u Europi tijekom proteklih 30 godina zahvatila je i hrvatske tekstilne tvrtke. Slijedom toga današnje stanje tekstilne industrije u županiji nezadovoljavajuće je. To se u prvom redu odnosi na nastavak trenda zatvaranja radnih mjesta, smanjenje dobiti, rast gubitka i nisku razinu prosječnih plaća. S obzirom na to da se 2010. godine dogodio stečaj tvrtki MTČ d.d. i Tvrnice rublja MTČ d.d., za očekivati je da će najnoviji podaci pokazati i daljnje smanjenje broja zaposlenih u tekstilnoj industriji, dok će se gubitak industrije smanjiti, međutim ne kao posljedica boljšeg poslovanja, već likvidacije dvaju velikih gubitaša.
- Neki od značajnijih predstavnika tekstilne industrije pretežno su izvozno orijentirani, ili su nastali na temelju stranih ulaganja (Tubla d.o.o. – Calzedonia Italia).
- Za industriju obuće vrijede iste značajke kao i za tekstilnu industriju, uz razliku što je riječ o industriji sa znatno manjim brojem subjekata, ali ne i proporcionalno manjem broju zaposlenih. Jedan je od najznačajnijih predstavnika obućarske industrije tvrtka Haix obuća d.o.o. iz Male Subotice koja je u vlasništvu stranog ulagača i zapošljava približno 530 djelatnika, a visoko je produktivna i profitabilna.

Tablica 11. Osnovni podaci o poslovanju tekstilne i obućarske industrije MŽ-a 2008./2009.

	tekstilna industrija				obućarska industrija		
	2008.	2009.	indeks		2008.	2009.	indeks
Broj poduzeća	57	54	94,7		5	7	140,0
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati	3.401	3.470	102,0		1.074	1.097	102,1
Ukupni prihodi (u 000 kn)	712.427	758.834	106,5		116.903	144.246	123,4
Ukupni rashodi (u 000 kn)	696.200	783.128	112,5		117.556	149.319	127,0
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	54.260	46.090	84,9		4.411	8.551	193,9
Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	38.032	70.384	185,1		5.074	13.625	268,5
Prosječna neto plaća (u kn)	2.664	2.801	105,2		2.529	2.557	101,1

Izvor: HGK – Županijska komora Čakovec – *Gospodarski profil županije 2009.*

2.1.3. Prehrambena industrija

- S obzirom na to da je Međimurje izrazito ruralno područje s tradicionalno razvijenom poljoprivrednom proizvodnjom, naknadno se razvila i prehrambena industrija.
- U okviru prehrambene industrije u Međimurskoj županiji posluje relativno mali broj subjekata koji su izrazito veliki i svojim kapacitetima i ugledom predstavljaju važne igrače u hrvatskoj prehrambenoj industriji (Perutnina Ptuj – PIPO d.o.o., Čakovečki mlinovi d.d., Mesna industrija Vajda d.d., Agromeđimurje d.d.).

- Većinu sirovina prehrambena industrija u Međimurju nabavlja upravo od međimurskih poljoprivrednika, što je izvrstan primjer zdrave suradnje na lokalnoj razini.

Tablica 12. Razvojni problemi i potrebe prerađivačke industrije

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Dio poduzetnika u metaloprerađivačkoj industriji još uvijek radi na principu <i>lohn</i>-poslova; • Prosječna plaća u tekstilnoj i obućarskoj industriji značajno zaostaje za županijskim prosjekom i to gledajući dugoročno unatrag; • Tekstilna industrija nalazi se pri vrhu među izvoznim gospodarskim granama u županiji, ali ujedno ostvaruje i najveće gubitke (preko 50% ukupnih gubitaka međimorskoga gospodarstva); • Nastavlja se višegodišnji trend zatvaranja radnih mjesta, smanjenja dobiti i rasta gubitka u tekstilnoj i obućarskoj industriji; • Nedovoljna povezanost i klasterizacija; • Niska produktivnost rada u odnosu na druge županije iste ili slične razine konkurentnosti.	• Razvijati metaloprerađivačku industriju temeljenu na proizvodima veće dodatne vrijednosti; • Podržavati poduzeća koja svoje poslovanje i rast zasnivaju na primjeni znanja, razvoju tehnologija i inovacija i koja su usmjerena na proizvodnju viših tehnoloških razina; • Razvijati samo perspektivne segmente tekstilne industrije uz potrebna ulaganja u sredstva za proizvodnju, opremu i radnu snagu. • Prevladati usitnjenost prerađivačkih kapaciteta; • Nastaviti razvijati prehrambenu industriju utemeljenu na domaćim, visokokvalitetnim sirovinama; • Ulagati u ljudske potencijale radi povećanja produktivnosti rada.

2.2. GRAĐEVINARSTVO

- 2009. u građevinarstvu su djelovale 322 pravne osobe i 474 obrta;
- Sektor građevinarstva zapošljava 16,7% zaposlenih u županiji te sudjeluje sa 16,63% u ukupnom prihodu županije (2008.);
- Dominiraju poslovi niske tehnološke razine i male dodane vrijednosti;
- Više od trećine trgovačkih društava u djelatnosti je izgradnje objekata, a ostala su u djelatnosti završnih radova, u djelatnosti instalacijskih radova itd.;
- Postojanje graditeljske tradicije i graditeljskog umijeća dobra su osnova za kreiranje brenda međimorskoga graditeljstva;
- Radi razvoja i povećanja konkurentnosti graditelji su izradili vlastitu razvojnu strategiju: *Studija polaznih osnova strateškoga plana razvoja graditeljstva u Međimurskoj županiji*.

Tablica 13. Osnovni podaci o poslovanju građevinarstva MŽ-a 2008./2009.

				udio u MŽ-u	
	2008.	2009.	indeks	2008.	2009.
Broj poduzeća	350	322	92,0	16,81	92,0
Prosječan broj zaposlenih (na bazi sati rada)	4.101	3.924	95,7	16,70	95,7
Ukupni prihodi (u 000 kn)	1.884.773	1.657.629	87,9	16,63	87,9
Ukupni rashodi (u 000 kn)	1.843.866	1.630.350	88,4	17,14	88,4
Dobit prije oporezivanja (u 000 kn)	63.429	45.649	72,0	10,70	72,0
Gubitak prije oporezivanja (u 000 kn)	22.523	18.370	81,6	10,01	81,6
Prosječna neto plaća (u kn)	3.342	3.447	103,1	98,71	103,1

Izvor: HGK – Županijska komora Čakovec – *Gospodarski profil županije 2009.*

- Stanje u građevinarstvu prema podacima za prvih 9 mjeseci 2010. drastično se pogoršalo s usporedivim razdobljem 2009. Zaposlenost je pala za 9%, ukupni prihodi smanjili su se za čak 28%.

Tablica 14. Razvojni problemi i potrebe građevinarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Usitnjenost i nepovezanost proizvodnih kapaciteta; • Nedostatak stručne radne snage, kvalificirane i visokokvalificirane (zidara, tesara i armirača, ali i poslovođa, te diplomiranih inženjera graditeljstva); • Zastarjela oprema i tehnologija; • Nedovoljna suradnja građevinskih tvrtki; • Intelktualne usluge u graditeljstvu u pravilu djeluju izolirano od građevinske operative; • Utjecaj gospodarske krize i značajnoga pada investicija utječe na smanjenje prihoda građevinskih tvrtki, što posljedično dovodi do otpuštanja radnika ali i propadanja malih građevinskih tvrtki i obrtnika (kooperanata); • Postojeća <i>Strategija razvoja graditeljstva</i> ne provodi se u potpunosti.	• Okrupniti graditeljske resurse radi zajedničkog nastupa na tržištu i poticati njihovo usmjeravanje na tehnološki složenije i zahtjevnije poslove s većom dodanom vrijednošću; • Privlačiti i uključiti potreban broj kvalificiranih graditeljskih radnika; • Educirati mlade kadrove za zanimanja u građevinarstvu; • Razviti sofisticirane poslovne usluge vezane uz graditeljsku djelatnost radi zaokruživanja ponude graditeljskih usluga (projektiranje, procjena i promet nekretnina i dr.); • Intenzivnije ulagati u razvoj, nova znanja i tehnologije te organizaciju i upravljanje projektima; • Jačati djelovanje klastera Međimurski graditeljski grozd; • Jačati promidžbu međimurskoga graditeljstva, posebno na rastućim tržištima (Istočni EU, Azija, Sjeverna Afrika); • Provesti <i>Strategiju razvoja graditeljstva</i>.

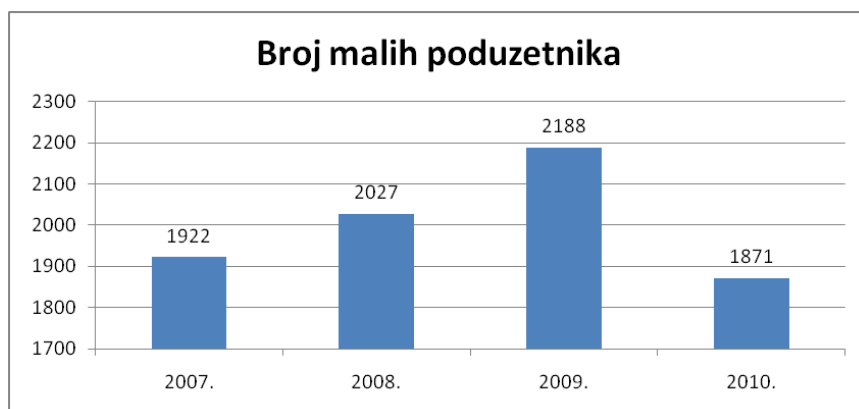
3. MALO GOSPODARSTVO

U dijelu analize gospodarstva koji se odnosi na malo gospodarstvo zasebno su analizirana mala i srednja poduzeća (organizirana kao trgovačka društva) i obrtništvo, zbog različitog načina poslovanja, počevši od samog osnivanja, preko računovodstvenoga praćenja, vrste dostupnih podataka, te vrste i načina obračuna poreza.

3.1. SEKTOR MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Malo gospodarstvo, posebno mala poduzeća, imaju dugu tradiciju u Međimurju. Međimurska županija pripada skupini onih županija u Hrvatskoj koje imaju razvijeno i dinamično malo gospodarstvo.

Grafikon 5. Broj malih poduzetnika

Izvor: HGK – Županijska komora Čakovec – *Pregledi gospodarskih kretanja*

- 2009. godine od ukupno 2.237 poduzetnika 2.188 otpada na male poduzetnike (97,8%), dok je srednjih poduzetnika 40, tj. 1,8%;
- Mali poduzetnici zapošljavaju 61,2% od ukupnog broja zaposlenih, u dobiti nakon oporezivanja sudjeluju sa 46,7%, a u gubicima prije oporezivanja sa 55,6%, što potvrđuje važnost maloga gospodarstva u međimurskom gospodarstvu;
- Srednji poduzetnici zapošljavaju 25,4% od ukupnog broja zaposlenih (2009. godine);
- Karakteristika je srednjih poduzetnika polarizacija na one s dobrim rezultatima i one s velikim gubicima;
- Najvažnije djelatnosti kojima se bave mali i srednji poduzetnici jesu prerađivačka industrija (tekstilna, metalna, kemijska, drvna, obućarska i industrija građevnog materijala), građevinarstvo i trgovina;
- Najniže plaće i dalje su zabilježene u malim poduzećima, u kojima prosječne neto plaće iznose 3.319 kuna ili 7,5% manje od prosjeka međimurskoga gospodarstva. Istodobno, srednji poduzetnici isplaćivali su najviše plaće i to u iznosu od 4.105 kuna odnosno 12,62% iznad prosjeka međimurskoga gospodarstva.
- Srednji poduzetnici u izvozu Međimurske županije sudjeluju s visokih 56,6%, a mali poduzetnici sa 32,0%.

3.2. OBRtništvo

- Obrtništvo ima dugu tradiciju i razmjerno je razvijeno u županiji;
- Obrti su vrlo važan partner velikim poduzećima (kooperanti);
- Ukupan broj obrtnika 2009. bio je 1.722 (aktivnih 1.684), a unatrag nekoliko godina bilježi stalan pad. Obrtnici su 2009. zapošljavali 4.394 djelatnika;
- Obrtničke jedinice u prosjeku su vrlo male, ostvaruju prosječni ukupni prihod od 279.000 kn, prosječni dohodak od 36.317,00 kn, plaćaju porez na dohodak u prosjeku 6.500,00 kn godišnje (2007.) i zapošljavaju 5.498 (2009.) – u prosjeku 1,9 djelatnika (2008.), većinom KV i SSS (70%);
- Najveći broj obrta otpada na proizvodne djelatnosti (27,80%) i građevinarstvo (27,50%), trgovina drži visok udio od 18,80% (2008.);
- U proizvodnim djelatnostima najviše je obrtnika u niskoakumulativnim granama – tekstil, prerada i obrada metala i proizvodnja proizvoda od drva;
- Najviše obrtnika ima grad Čakovec (525), a od općina prednjači općina Nedelišće s 200 obrtnika;

- Na dan 31. 12. 2009. godine u Međimurskoj županiji bilo je evidentirano 677 fizičkih osoba nesposobnih za podmirenje svojih financijskih obveza, što je za 84 obrtnika više nego prethodne godine. Ukupni broj nepodmirenih obveza 677 insolventnih obrtnika Međimurske županije iznosi 115,404.000,00 kn, što pokazuje povećanje od 18,3% u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 15. Razvojni problemi i potrebe maloga gospodarstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Usitnjenost, atomiziranost malih poduzeća, njihova nedovoljna povezanost, suradnja i opredijeljenost za udruživanje; • Nedovoljno ulaganje u nova znanja, istraživanje i razvoj te nove tehnologije; • Nedovoljna educiranost poduzetnika i zaposlenih te nedovoljna uključenost mladih sposobnih stručnjaka sa znanjima za primjenu i razvoj novih tehnologija – proizvodnih i informacijskih, kao i metoda upravljanja; • Nedovoljno korištenje suvremenog menadžmenta u poduzećima; • Premalo certifikata ISO-9000 i drugih standarda; • Rastuća insolventnost obrtnika; • Nedovoljna obrazovanost obrtnika i nedovoljno mladih kadrova zaposlenih u obrtništvu; • Porast parafiskalnih nameta u nekim jedinicama lokalne samouprave.	• Unaprjeđivati povezivanje tvrtki s istraživačkim i razvojnim institucijama; • Poticati ulaganja poduzetnika u nova znanja i tehnologije; • Sustavno razvijati korištenje modernih informacijskih tehnologija na županijskoj i lokalnoj razini (e-upravljanje, e-bussiness, e-obrazovanje i dr.); • Jačati i razvijati poduzetništvo kroz obrazovne programe (cjeloživotno učenje, učenje na radnome mjestu, specijalistička znanja i dr.); • Poticati uvođenje sustava kvalitete; • Poticati korištenje iskustava i „najbolje prakse“ unutar županije i iz drugih područja Hrvatske i Europe radi jačanja produktivnosti, kvalitete proizvoda i konkurentnosti; • Osmisliti i financirati projekte za jačanje izvoznoga potencijala MSP-a; • Pokrenuti ciljane programe poticaja obrtnicima s praćenjem učinaka očuvanja zaposlenosti; • Smanjivati sve administrativne zapreke u županiji i JLS-ovima u svim fazama ciklusa poduzetničkoga pothvata.

4. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

- U Međimurskoj županiji na dan 30. 9. 2010. godine od ukupno 46.100 radno aktivnih stanovnika bilo je 39.020 aktivnih osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje promatranih kao zaposlene osobe.
- Prosječna neto plaća po zaposlenom među pravnim osobama u Međimurskoj županiji iznosila je 3.587 kuna (FINA) ili 22,6% manje od prosjeka Republike Hrvatske za 2009. godinu. Ako podatak kompariramo s prosječnom cijenom košarice za četveročlanu obitelj koja iznosi 6.588,58 kuna, znači da je plaćom pokriveno 54,44% košarice.
- Prošle godine najveći porast zapošljavanja zabilježen je u djelatnosti popravaka i instaliranja strojeva i opreme te iznosi 10,8%. U ostatku prerađivačke industrije zabilježen je porast od 3,08%. Djelatnosti koje su zaposlile veći broj osoba nego prethodne godine uključuju tekstilnu i prehrambenu industriju. U ostatku djelatnosti zabilježen je pad broja zaposlenih.

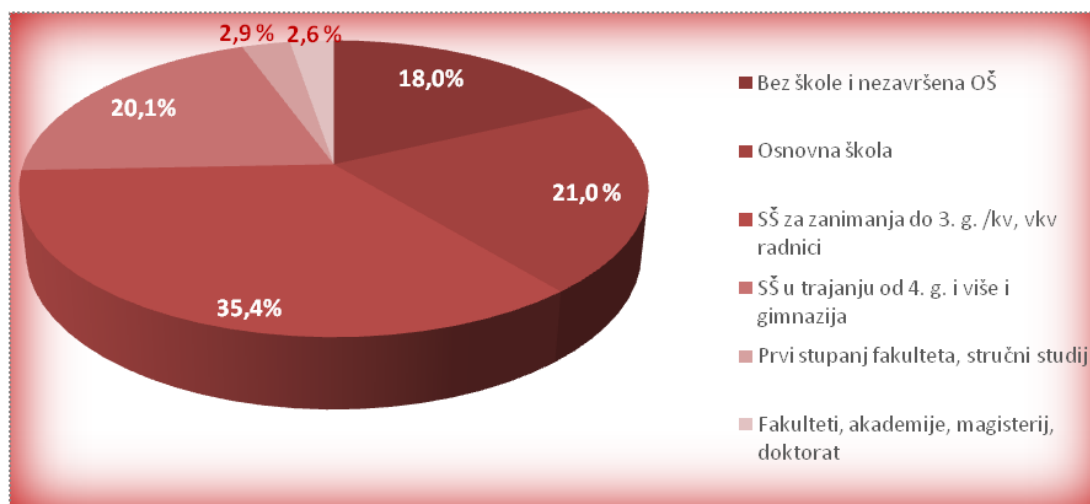
Tablica 16. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti, 2007. – 2009. godina

DJELATNOST/GODINA	2007.	2008.	2009.
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	13.317	13.081	12.960
TRGOVINA	3.471	3.425	3.186
GRADITELJSTVO	3.717	4.233	4.144
OSTALO	4.533	4.691	4.889
UKUPNO	25.038	25.430	25.179

Izvor: Pregled gospodarskih kretanja 2007. – 2009. godine, Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Čakovec

- Prema zadnjim podacima iz listopada 2010. godine, u evidenciji su bile 7.182 nezaposlene osobe. Stopa registrirane nezaposlenosti krajem rujna 2010. godine iznosila je 15,4, što je 2,7% više nego u istom razdoblju prethodne godine te 4,6% više nego u rujnu 2008. godine, dakle razdoblju prije gospodarske krize.
- Uspoređujući stopu nezaposlenosti u Međimurskoj županiji sa stopom nezaposlenosti na nivou Republike Hrvatske, ona je manja za svega 0,6%, čime se približavamo državnom prosjeku za rujnu 2010. (16,0%). Navedena stopa nezaposlenosti stopa je registrirane nezaposlenosti izračunata prema administrativnim izvorima (dakle prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje).
- Kao rezultat gospodarske krize, nezaposlenost nije porasla samo u brojkama, već je značajno promijenjena i struktura nezaposlenih osoba. Zbog pojačanoga priljeva muškaraca, obrazovanijih i novoprijavljenih izravno iz radnog odnosa, promijenjena je struktura evidentiranih nezaposlenih osoba kroz smanjenje udjela teže zapošljivih skupina (žene, osobe starije dobi, dugotrajno nezaposlene osobe, starije osobe i nezaposlene osobe s deficitom obrazovanja). Navedeno ne znači da su te skupine poboljšale svoju poziciju na tržištu rada, već su u razdoblju gospodarske krize mogućnosti za zadržavanje posla i zapošljavanje otežane za čitavo aktivno stanovništvo. Osim toga, znatan broj u evidenciji nezaposlenih čini romska populacija, koja obuhvaća gotovo 18,0% ukupno nezaposlenih (listopad 2010.), a većinom se radi o osobama bez obrazovanja, radnog iskustva i radnih navika.

Grafikon 6. Obrazovna razina nezaposlenih osoba – rujan 2010.

Izvor: Zavod za zapošljavanje, Područna služba Čakovec

- Hrvatski zavod za zapošljavanje – područna služba Čakovec provodi državne programe i projekte za zapošljavanje na području županije te programe koji odgovaraju županijskim specifičnostima (povezivanje i suradnja s poslodavcima, informiranje, osnivanje i rad *job-centra* i dr.), a vrlo su aktivni na provođenju programa financiranih iz EU-fondova.

Tablica 17. Razvojni problemi i potrebe zaposlenosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
- Naglašen je manjak kvalificiranih radnika u graditeljstvu i metaloprerađivačkoj industriji. Iako su neka od tih zanimanja prisutna u evidenciji nezaposlenih osoba u relativno visokom omjeru, radi se o osobama starije dobi, narušenog zdravlja, koje više ne mogu raditi poslove u struci; trenutno je zbog krize prisutan i povećan broj mlađe, radno sposobne populacije; - Nedostatak fakultetski obrazovnih kadrova kao što su dipl. inženjeri graditeljstva i dipl. inženjeri strojarstva; - Trajan je višak nezaposlenih u zvanjima srednje stručne spreme (tehničari) jer su mogućnosti za njihovo zapošljavanje male; - Među nezaposlenima dominiraju zvanja/zanimanja prodavača i ekonomista, koja bilježe najveću dinamiku u zapošljavanju, odnosno fluktuaciju, ali se to često svodi na zaposlenja koja nisu dugoročnija; „Neatraktivnost“ KV-profila zbog vrlo niskih plaća, koje zaostaju za susjednim županijama; - Iako je zbog recesije trenutno prisutan pad udjela starijih od 50 godina u ukupnoj zaposlenoj radnoj snazi, trend je porast tog udjela; - Niska obrazovna razina nezaposlenih osoba; - Sve starija radna snaga.	- Provesti obrazovne aktivnosti: prekvalifikacije, doškolovanje, stručno osposobljavanje za određene profile; - Usmjeravati programe mjera aktivne politike u zapošljavanju (koji su dosad bili jednaki za cijelu Hrvatsku), prema regionalnim specifičnostima Međimurske županije, a to su: - poticanje javnih radova i drugih oblika zapošljavanja s ciljem zapošljavanja, posebice korisnika socijalne skrbi (novčane naknade ili socijalne pomoći), a prvenstveno pripadnika romske populacije; - poticanje osposobljavanja žena za poslove u kući/zbrinjavanje starijih i nemoćnih, za kategoriju ljudi koju je Centar za socijalnu skrb prepoznao kao potrebitu za tu vrstu pomoći; - Realizirati čvršću suradnju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i poslodavaca kroz lokalna partnerstva i razvoj lokalnoga tržišta rada; - Usmjeravati programe sufinanciranja zapošljavanja prema podizanju sposobnosti i konkurentnosti radne snage, kojoj prijeti nezaposlenost zbog tehnološkog viška.

5. VANJSKA TRGOVINA

- Međimurska županija 2009. godine nakon dugog niza godina bilježi suficit robne razmjene s inozemstvom. Tako je izvoz veći od uvoza za 10,7%, što u apsolutnim brojkama iznosi 36,9 milijuna USD. Pri tome je pokrivenost uvoza izvozom povećana za 14,18 %.
- Prema veličini ostvarenog izvoza, županija zauzima 8. mjesto od ukupno 20 županija i Grada Zagreba s ukupno izvezenih 359,2 mil. USD (2008. godina), što je 3,26% od ukupnog izvoza na nacionalnoj razini.
- Prema veličini uvoza Republike Hrvatske po županijama, Međimurska je županija na 8. mjestu s ukupno uvezenih 377,6 mil. USD (2008.), što je 1,55% ukupnog uvoza na nacionalnoj razini;
- Najveći udio u izvozu Međimurske županije čini prerađivačka industrija. Taj udio za Međimursku županiju iznosi 95,90%, dok je u RH 84,21% (2008.). Druge su grane izvoza trgovina i građevinarstvo;
- U uvozu najveći udio (2009.) također ima prerađivačka industrija (69,33%). Drugo mjesto u uvozu zauzima trgovina s udjelom od 25,04%.

Tablica 18. Uvoz i izvoz po sektorima (u USD)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz		
	2008.	2009.	Indeks	2008.	2009.	Indeks
Ukupno	459,018.063	382,844.565	83,4	475,606.927	345,859.150	72,7
Poljoprivreda i šumarstvo	4,500.230	2,477.628	55,1	4,697.711	3,442.530	73,3
Prerađivačka industrija	439,723.673	367,015.766	83,5	329,722.329	255,973.750	77,6
Metalna industrija	177,931.010	142,155.096	79,9	89,932.879	63,152.071	70,2
Tekstilna industrija	89,547.610	77,878.930	87,0	73,610.332	57,960.629	78,7
Drvena industrija	72,093.661	59,654.314	82,8	49,146.559	36,447.113	74,2
Građevinarstvo	953.563	1,155.434	121,2	13,145.701	8,978.679	68,3
Trgovina	12,207.559	9,501.123	77,8	119,088.105	71,466.184	60,0

Izvor: DZS, HGK; obrada: Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EI MŽ-a

- Kao što je vidljivo iz rasta suficita robne razmjene, glavni poticaj međimurskom gospodarstvu u budućem razdoblju mogao bi doći od izvoza, prije svega zato što se uglavnom izvozi na tržišta zemalja koje izlaze iz krize i pozitivno posluju (Njemačka, Nizozemska).

Tablica 19. Razvojni problemi i potrebe vanjske trgovine

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljna informiranost poduzetnika o vanjsko-trgovinskom poslovanju, naročito u smislu skoroga pristupanja EU-u; • Nedovoljna potpora poduzetnicima putem državnih i lokalnih programa poticaja.	• Naglašena je potreba za informacijama o utjecaju pristupanja (članstva) u EU-u na gospodarstvo (poticaji, negativni utjecaji itd.); • Potrebno je izraditi dublju analizu izvoza u Međimurskoj županiji (kao jednog od najvažnijih čimbenika za izlaz iz recesije i daljnji rast gospodarstva) te osmisliti nove programe potpora i poticaje.

6. STRANA I DOMAĆA ULAGANJA

- Međimurska županija kao županija razvijenoga poduzetništva i vrlo povoljnoga geografskoga položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvat investicija, kako stranih tako i domaćih.
- Uz komparativne prednosti, konkurentske su prednosti županije za privlačenje ulaganja:
 - ljudi (radna snaga razvijenih radnih navika, spremna na usvajanje novih znanja),
 - baza potencijalnih kooperanata za metaloprerađivačku, tekstilno-obućarsku i prehrambenu industriju,
 - velik broj poslovnih zona spremnih za ulaganje,
 - snažna graditeljska industrija,
 - razvijena komunalna i poslovna infrastruktura,
 - senzibilna lokalna uprava i samouprava po pitanju prihvata stranih ulagača,
 - visoka kvaliteta života.
- REDEA u suradnji s Međimurskom županijom (Upravnim odjelom za gospodarstvo, promet i EU-integracije) poduzima aktivnosti na promoviranju županije kao poželjnoga ulagačkog odredišta i stvaranju uvjeta za privlačenje ulaganja.
- Naponi i aktivnosti MŽ-a na privlačenju ulaganja prepoznao je i vrednovao FDI Magazine (izdanje Financial Timesa) na natječaju Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011. gdje je Međimurska županija rangirana na 3. mjesto prema strategiji za privlačenje ulaganja među malim europskim regijama.
- Međimurska je županija kroz projekt ICPR 2006. certificirana kao „Hrvatska regija pogodna za ulaganje“, a sudjelovanjem u projektu djelatnici Županije i REDEA-e stekli su znanja potrebna za privlačenje izravnih inozemnih ulaganja, odnosno razvoj povoljne ulagačke klime. 2010. MŽ se u suradnji s REDEA-om uključio u **ICPR – Napredni Program certificiranja regija za ulaganja**.
- Trenutačno na području Međimurja djeluje nekoliko značajnih tvrtki koje su u vlasništvu stranoga kapitala, čija je osnovna karakteristika ta da su visokodohodovne, profitabilne i produktivne. Svi su ulagači ili izgradili nove proizvodne pogone ili proširili već postojeće. Uz ulagače u proizvodne djelatnosti u Međimurju posluju i veliki ulagači iz područja trgovine.

Tablica 20. Razvojni problemi i potrebe stranih ulaganja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljno razrađena sustavna strategija za privlačenje ulaganja; • Nepostojanje službenog centra „one-stop-service“ za prihvat ulagača; • Nedovoljna proračunska sredstva za aktivnosti promocije Međimurja kao ulagačkog odredišta; • Nespremnost zona od strateške važnosti za prihvat ulagača.	• Potrebno je razraditi i provesti strategiju za privlačenje ulaganja; • Formirati službeni centar „one-stop-service“ za prihvat ulagača; • Povećati proračunska sredstva za aktivnosti promocije ulagačkih potencijala; • Pripremiti zone od strateške važnosti za prihvat ulagača.

7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA

- Neke su od važnijih institucija koje pružaju potporu poduzetništvu u Međimurskoj županiji: razvojne agencije REDEA i ČAKRA, MESAP – Međimurski sajam poduzetništva, HGK – Županijska komora Čakovec, HOK – Obrtnička komora Međimurja, Međimurska energetska agencija, te

novoosnovani Tehnološko Inovacijski Centar Međimurje, kao i uredi Županije i jedinica lokalne samouprave.

- U županiji se provode programi poticanja i kreditiranja maloga gospodarstva i obrtništva, te je od 1998. godine dodijeljeno ukupno više od 230 mil. kuna kreditnih sredstava sa subvencioniranom kamatom.
- Osnovne aktivnosti REDEA-e u potpori malom gospodarstvu jesu:
 - potpora razvoju maloga gospodarstva kroz edukaciju (od 1998. godine seminare, tečajeve i treninge pohađalo je više od tisuću poduzetnika i njihovih djelatnika);
 - savjetodavne usluge i informiranje (samo tijekom 2009. godine REDEA-i se obratilo više od 250 poduzetnika, bilo osobno, telefonom ili elektroničkom poštom);
 - konzultantske usluge (priprema investicijskih studija, prijava na natječaje – 2009. godine na temelju pripremljenih prijava odobreno je više od 1,6 mil. kuna potpore poduzetnicima);
 - promicanje ulaganja;
 - sudjelovanje u implementaciji kreditnih linija;
 - priprema i implementacija projekata koji se financiraju iz fondova EU-a i ostalih stranih i domaćih fondova u području poduzetništva, energetike (OIE) i poticanja ulaganja. U nastavku je dan pregled važnijih projekata u kojima je REDEA sudjelovala od svog osnivanja kao nositelj ili kao partner:
 - od projekata koji su završeni, REDEA je kao nositelj sudjelovala u njih tri (*IMPER, INVESTIMULATION, GREEN ENERGY*), a njihova je ukupna vrijednost 313.735 eura;
 - kao partner, Agencija je sudjelovala u 11 projekata (*NIMSEC, DEPACT, KLIMA DISZFA, Razvoj turističkih regija, REDEEM* itd.) ukupne vrijednosti 1,75 milijuna eura, te je također pripremala dokumentaciju za još desetak projekata ukupne vrijednosti 1,2 milijuna eura;
 - u tijeku je nekoliko projekata u kojima je REDEA partner, a njihova je ukupna vrijednost 2,2 milijuna eura, dok je pripremljeno i prijavljeno (REDEA kao nositelj ili partner) na razne natječaje 15-ak projekata u vrijednosti većoj od 7 mil. kuna.
- Projekt osnivanja Tehnološko Inovacijskoga Centra Međimurje (TIC) osmišljen je kako bi se dao dodatan poticaj razvoju na znanju utemeljenoga gospodarstva u Međimurju i regiji. Projekt je pripremila REDEA d.o.o. koja ga i provodi. TIC u prvih 5 godina sufinancira Poslovno-inovacijski centar Hrvatske – BICRO d.o.o. u okviru programa razvoja tehnologijske infrastrukture – TEHCRO-kreditom Svjetske banke. Ugovor o financiranju projekta potpisan je 10. rujna 2009., a provedba projekta započela je 1. listopada 2009. godine. U prve tri godine TIC će djelovati kao odjel unutar REDEA-e, a nakon toga bit će osnovan kao novo trgovačko društvo. Ukupna je vrijednost projekta 23,5 milijuna kuna. Svrha je TIC-a:
 - poticati tehnološki razvitak regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture te stvaranje uvjeta za zapošljavanje i napredovanje mladih stručnjaka,
 - stvoriti uvjete za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća te poticati njihovo osnivanje i djelovanje u okviru TIC-a,
 - stvoriti uvjete za pružanje usluga vezanih uz transfer tehnologija i komercijalizaciju inovacija,
 - jačati regionalna i međunarodna partnerstva s ciljem pružanja kvalitetnih usluga i transfera najboljih praksi.

- Djelovanju TIC-a namijenjene su tri zgrade u okviru kompleksa bivše vojarne u Čakovcu. Na taj način dio je Centra znanja koji čine razvojne institucije (REDEA i MENE) i Međimursko veleučilište. Sam inkubator djelovat će u dvije zgrade s ukupno 2600 m² uredskih prostora, multimedijalnih dvorana, laboratorija i ostalih sadržaja. U svrhu podrške što jednostavnijem i učinkovitijem početku poslovanja, stanarima unutar inkubatora na raspolaganju je specifična, visokotehnološka oprema te kvalitetna infrastruktura.
- Vezano uz poslovne zone, dokument *Stanje u gospodarskim zonama Međimurske županije* iz travnja 2010. koji je izradila REDEA u suradnji s Međimurskom županijom, navodi da je u Međimurskoj županiji od ukupno 58 odlukom nadležnoga tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave osnovanih poslovnih zona u funkciji njih 39, od kojih je 13 popunjenih, a 26 spremnih za ulaganje. U fazi pripreme 14 je gospodarskih zona, među kojima su tri od strateške važnosti zbog velike površine (iznad 50 ha) i povoljne lokacije, a to su: Središnja gospodarska zona Međimurje, Poslovni park Međimurje i Privredna zona Nedelišće.

Tablica 21. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedostatna podrška poduzetnicima i početnicima s obzirom na rastuće potrebe, ali i financijske mogućnosti poduzetnika u korištenju savjetodavnih i konzultantskih usluga; • Ograničen broj privatnih konzultantskih kuća i nedovoljna ponuda specijaliziranih konzultantskih usluga; • Nepostojanje ili neprihvatanje inicijativa vezanih za specifične financijske instrumente za poduzetnike (garancijske sheme); • Nedovoljan broj prekograničnih i međuregionalnih projekata vezanih za gospodarstvo, ali i tehnološki i inovativni razvoj; • Ograničenost programa (kredita) za potporu (sufinanciranje) projekata koji se financiraju iz EU-fondova; • Prevelik broj službeno postojećih poslovnih zona s obzirom na veličinu županije i razinu gospodarske aktivnosti (ograničena sredstva za opremanje zona); • Nizak koeficijent izgrađenosti u poslovnim zonama (pretežno 0,4).	• Jačati kapacitete REDEA-e, HGK-a i HOK-a za uključivanje u nacionalne programe potpore malom gospodarstvu, kao i programe EU-a te druge međunarodne programe; • Unaprjeđivati poduzetničko okruženje u županiji kroz posebnu podršku potpornim institucijama za malo gospodarstvo – u prvom redu otvaranju i daljnjem razvoju poduzeća. Dalje razvijati i poticati pružanje stručnih i profesionalnih usluga malom gospodarstvu; • Kreirati i promovirati nove financijske instrumente za potporu poduzetništvu; • Jačati suradnju županijskih s drugim hrvatskim ali i međunarodnim institucijama na razvojnim projektima koji potiču razvoj inovativnosti i primjenu novih tehnologija; • Podržati rad potpornih tehnoloških institucija radi unaprjeđivanja tehnološkog i inovativnog razvoja, a time i jačanja konkurentnosti maloga gospodarstva; • Fokusiranje sredstava za opremanje i pripremu poslovnih zona na one s najvećim potencijalom i značajem; • Intenzivirati razvoj Poslovnoga parka Međimurje; • Izgraditi Središnju gospodarsku zonu Međimurje; • Povećanje koeficijenta izgrađenosti u zonama.

II. RURALNI RAZVOJ

1. POLJOPRIVREDA

- Poduzetništvo, poljoprivreda i turizam oduvijek su se isticali kao sektori koji „nose“ razvoj Međimurja. Poljoprivreda u Međimurju grana je koja omogućuje prehrambenu sigurnost i

zapošljava znatan broj stanovništva (u MŽ-u je registrirano 6.944 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a 797 osoba zaposleno je u sektoru poljoprivrede). Poljoprivreda ne osigurava samo hranu i posao već ima i važnu socijalnu ulogu u ravnomjernom razvoju urbanih i ruralnih sredina. Najviše iskorištava zemlju i ima ključnu ulogu u upravljanju prirodnim resursima te pri utvrđivanju ruralnoga krajolika. Stoga je važna sinergija s ruralnim turizmom u vezi s krajolikom i okolišem, generirajući niz proizvoda koji su od interesa za razvoj turizma.

- Iznimno važan dokument koji definira viziju ruralnog razvoja, ciljeve i usmjerenje ruralnog razvoja Međimurja te sadrži odgovarajuće preporuke i primjenjive mjere jest *Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije* koja je dovršena i javnosti predstavljena 2009. godine. Tom su strategijom:
 - utvrđeni uvjeti za županijska ruralna područja, postojeća situacija i prioritetne potrebe;
 - postavljeni ciljevi, mjere i prioriteti;
 - definirani individualni programi ruralnog razvoja i mjere posebno za područje investicija u poljoprivredne proizvodne jedinice, modernizaciju prerađivačkih objekata i trgovine poljoprivrednim proizvodima;
 - utvrđene investicijske potrebe za ruralnu infrastrukturu.
- Kao krajnji cilj *Strategije ruralnog razvoja* određeno je poboljšanje kvalitete života i učinkovitosti u pogledu korištenja prirodnih dobara i ljudskoga potencijala u ruralnim područjima Međimurske županije.

1.1. Osnovna obilježja

- Prednosti za razvoj poljoprivrede jesu:
 - relativno nezagađeni prirodni resursi (tlo i voda) kao dobra osnova za ekološku proizvodnju;
 - postignuta specijaliziranost određenih proizvodnji (vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo te peradarstvo);
 - rastuća potražnja za poljoprivrednim proizvodima na županijskoj, ali i na nacionalnoj razini (najgušće naseljeno područje u Hrvatskoj, blizina Zagreba te dobra prometna povezanost za opskrbu poljoprivrednim proizvodima turističkih regija).
- Poljoprivreda je po udjelu u županijskom gospodarstvu i po udjelu poljoprivrednoga stanovništva u ukupnom stanovništvu iznad prosjeka Hrvatske i znatno iznad prosjeka EU-a. U poljoprivrednim kućanstvima živi 59,45% ukupnoga stanovništva, dok je taj udio za Hrvatsku 33,66%, a za EU 5%.
- U strukturi gospodarstava prevladavaju mala obiteljska gospodarstva koja proizvode uglavnom za vlastite potrebe.
- Stručna osposobljenost i obrazovanost poljoprivrednika relativno je niska (iako u regiji postoji velik broj obrazovnih programa u poljoprivredi), dok s druge strane sve jača diversifikacija ruralne ekonomije od ruralne populacije zahtijeva specifična znanja i vještine. Posljedično je sposobnost primjene novih znanja i tehnologija u proizvodnji, organizaciji, marketingu i menadžmentu niska. Nemogućnost da se bude konkurentan na tržištu s postojećom razinom i načinom proizvodnje dovodi do efekta povećanja broja staračkih domaćinstava.
- Nastup proizvođača na tržištu nije organiziran i nedovoljno je razvijeno povezivanje malih poljoprivrednih proizvođača. Poljoprivrednici imaju problema prilikom identificiranja tržišta za svoje sirovine ili su, ako im to uspije, financijski učinci umanjeni zbog većih troškova

pristupanja tim udaljenim tržištima. S druge strane, prerađivači koji su suočeni s nedovoljnom opskrbom sirovine moraju se snalaziti nabavljajući je na drugim tržištima. Cjelokupni uspjeh i razvoj međimurske poljoprivredne proizvodnje ovisi ne samo o individualnoj konkurentnosti poljoprivrednika i prerađivača već i o stupnju njihove suradnje koji omogućuje smanjenje troškova s jedne strane i veće financijske učinke s druge strane.

- Ne postoji strateško opredjeljenje u pogledu odnosa prema održivom gospodarenju i nedovoljne su potpore pojedinim granama, primjerice pčelarstvu, organskoj proizvodnji i biodinamičkoj poljoprivredi. Mnogi proizvođači Međimurske županije, koji su prije svega orijentirani na tržište, prebacili su se na praksu integrirane zaštite bilja, a samo nekolicina poljoprivrednika bavi se organskom poljoprivredom. Integrirana zaštita trebala bi biti minimalan standard, a poticanje organske poljoprivrede nužno je za one proizvode za koje su dobiti u ekonomskom smislu najznačajnije.
- S obzirom na kvalitetu, tehnologiju i koncentraciju proizvodnje, županija je vodeća u RH u:
 - *plantažnom voćarstvu* – udio je plantažnih voćnjaka u ukupnoj površini voćnjaka u Međimurju 55%, a u Republici Hrvatskoj 30%. Županija je na prvome mjestu u državi po površinama nasada jabuke na obiteljskim gospodarstvima;
 - *vinogradarstvu* – vrlo visok udio plantažnih nasada, i to 86% od ukupne površine. Visok je udio kvalitetnih vina s geografskim porijeklom (40 međimurskih vinogradara proizvodi 160 vrsta vina sa zaštićenim geografskom porijeklom);
 - *proizvodnji krumpira* – županija je na prvome mjestu u Hrvatskoj po površinama na kojima je zasađen krumpir (18,3%).
- U strukturi proizvodnje dominira biljna proizvodnja (žitarice, s 80%), koja se u srednjoročnom razdoblju gotovo nije mijenjala u usporedbi s EU-om i razvijenim poljoprivrednim zemljama, u kojima u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje prevladava stočarstvo (60%), a udio je biljne proizvodnje oko 40%.
- Međimurska županija započela je sa subvencioniranjem poljoprivredne proizvodnje 2004. godine s četiri vrste subvencija. Otada do danas povećavao se broj subvencioniranih vrsta proizvodnje, ukupan broj korisnika subvencija i sveukupno isplaćeni iznosi. 2009. godine na raspolaganju je bilo 11 vrsta subvencija, a ukupno je isplaćeno 2,277.651,15 kn. U vezi s kreiranjem i strukturom subvencija i potpora, županija je izravno prepoznala trend te umjesto izravnih plaćanja veći dio sredstava usmjerila u investicijsku potporu. Konkretno, zaštićeno je 125,04 hektara voćnjaka mrežom, podignuto je 7.621 m² novih staklenika, što izravno pridonosi povećanju kvalitete proizvodnje i konkurentnosti na tržištu. Značajan utjecaj imala je i potpora koja se odnosi na okrupnjavanje i povećanje posjeda – sredstvima iz županijskoga proračuna potpomognuta je kupnja, odnosno povećanje i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda za ukupno 980,43 ha, što je oko 2% od ukupnoga obradivog zemljišta u županiji.
- Zbog unaprjeđenja tehnologije u proizvodnji hrane sve je manja potreba za radnom snagom u poljoprivredi i sve je veća diversifikacija aktivnosti u poljoprivrednom domaćinstvu u vezi s turizmom, zanatstvom i uslugama
- Otvaranje granica kroz proces priključivanja EU-u i članstva u WTO-u uvjetuje sve jaču tržišnu utakmicu na domaćem tržištu i potrebu za povećanjem cjenovne konkurentnosti vlastitih proizvoda, prilagodbu sve zahtjevnijim standardima, posebno u vezi s izvozom, te sve bolju sljedljivost u proizvodnji.

- Povećava se potražnja za proizvodima koji su konkurentni kvalitetom, a gdje je ta kvaliteta dokazana certifikatom – integrirana proizvodnja, organska proizvodnja, zaštita imena porijekla, zaštita oznake porijekla i sl.
- Zamjetna je promjena tržišnih lanaca u pravcu veće potrošnje u supermarketima i koncentracija u nekoliko prerađivačkih kapaciteta koji traže veće količine i poboljšanu kvalitetu.

1.2. Poljoprivredno zemljište

- Vlasničku strukturu poljoprivrednog zemljišta obilježavaju usitnjenost i rascjepkanost. U zadnjih desetak godina povećava se broj poljoprivrednih gospodarstava s većom ukupnom površinom posjeda, no ti povećani posjedi i dalje imaju problema s rascjepkanošću, odnosno s velikim brojem čestica malih površina unutar svojega posjeda.
- Poljoprivredno zemljište u Međimurskoj županiji obuhvaća 53.075 hektara ili 72,7% ukupne površine. Obradive površine zauzimaju 51.139 hektara ili 96,4% ukupnih poljoprivrednih površina (hrvatski prosjek iznosi oko 65%). Poljoprivredna je površina po stanovniku u Međimurju 0,45 hektara, a u Hrvatskoj 0,71 hektara, što je svrstava među zemlje s formalno zadovoljavajućom razinom raspoloživosti ovim resursom.
- 96% posjednika ima posjed manji od 3 hektara i posjeduje 63% poljoprivrednog zemljišta, što je posjedovna struktura za koju nije moguće planirati suvremenu poljoprivrednu proizvodnju. Udjel gospodarstava s više od 10 ha raspoložive površine (površina s kojom se u pojedinim proizvodnjama može započeti komercijalno poslovanje) iznosi 2,33% i ta su poljoprivredna gospodarstva nositelji županijske poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 22. Struktura poljoprivrednih gospodarstava i veličina poljoprivrednih posjeda RH i MŽ-a

Veličina poljoprivrednoga posjeda u ha	REPUBLIKA HRVATSKA			MEĐIMURSKA ŽUPANIJA		
	Broj poljoprivrednih gospodarstava (PG)	ha	Prosječna veličina posjeda	Broj poljoprivrednih gospodarstava (PG)	ha	Prosječna veličina posjeda
< 3 ha	92.554	103.680	1,12	3.923	5.255	1,34
>= 3 i < 20	63.707	424.719	6,67	2.311	14.076	6,09
>= 20 i < 100	6.060	238.654	39,38	147	5.262	35,80
>= 100 i < 750	628	123.790	121,96	7	1.038	148,29
>= 750 i < 3.000	36	46.295	1.285,97	1	2.103	2.103
>= 3.000	11	70.821	6.529,18	1	3.120	3.120
UKUPNO	162.996	1.007.959	6,18	6.390	30.854	4,83
bez zemljišta	27.676	-	-	554	-	-
SVEUKUPNO	190.672	1.007.959	-	6.944	30.854	-

Izvor: MPRRR, *Upisnik poljoprivrednih gospodarstava*, 2009. (preuzeto iz: *Informacija o stanju poljoprivrede u Međimurskoj županiji 2009. godine*)

- Gradovi i općine Međimurske županije dosad su proveli cjelovit postupak raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države samo s 903,7 hektara od ukupno 6.922,33 hektara, odnosno samo s 13% površina (prosjeak na razini RH iznosi 35%).
- Nedovoljno je navodnjavanih površina iako za to postoje vodeni resursi i ne koriste se dovoljno mogućnosti agrotehnike: posljedica je 20-30% manji prinos svih ratarskih kultura od njihova genetskoga potencijala. Proveden je pilot-projekt navodnjavanja državnoga poljoprivrednog zemljišta koje se prostire na području k. o. Čakovec, k. o. Nedelišće i k. o. Strahoninec, veličine do 250 ha, za koje su ispunjeni osnovni preduvjeti navodnjavanja (okrupnjenost parcela i volja poljoprivrednika za realizaciju i sudjelovanje u projektu navodnjavanja). Pokrenut je projekt navodnjavanja ukupno 2.500 hektara poljoprivrednog zemljišta na području grada Preloga i općina Donji Kraljevec i Goričan, koji bi se trebao realizirati od 2011. do 2013. godine.
- Uvođenjem navodnjavanja u budućnosti bi se značajno trebale smanjiti površine pod strnim žitaricama, a povećati površine pod dohodovnijim kulturama, prvenstveno povrća i voća. Uz postojeću kvalitetu i pogodnost tla za navodnjavanje te pravilan izbor plodoreda značajno će se povećati i stabilizirati prinosi po hektaru obradivih površina, a navodnjavanje donosi i društvene (zadržavanje žitelja na selu, zapošljavanje u poljoprivredi) te ekološke koristi (bolji nadzor nad uporabom vodnih resursa, manje zagađivanje zemljišta).

1.3. Biljna proizvodnja

- U biljnoj proizvodnji u Međimurju dominiraju žitarice, među kojima je najviše kukuruza na razini 13.000 zasijanih hektara. Pšenica se sije na oko 3.500 do 4.000 ha, ječam na 1.500 ha. Raž, zob, tritikale i ostale žitarice zastupljene su u manjoj mjeri s ukupno oko 800 ha. Dominacija kukuruza na međimurskim poljima nastaviti će se i dalje, a za očekivati je smanjenje površina pod pšenicom.
- Iza žitarica, na oraničnim površinama najviše se uzgaja povrće, na ukupnim površinama od 4.000 – 5.000 ha. Dominantna je povrtlarska kultura krumpir, tradicionalan i prepoznatljiv proizvod međimurskih polja. Oko 120 proizvođača djeluje i zastupa zajedničke interese kroz Udrugu proizvođača merkantilnoga krumpira Međimurske županije.
- Najveći dio povrtlarske proizvodnje odvija se na obiteljskim gospodarstvima, uglavnom na manjim parcelama i okućnicama. Intenzivna, tržišna proizvodnja povrća zastupljena je na 200 – 300 ha, kod nekoliko desetaka obiteljskih gospodarstava, uz visok stupanj primjene agrotehničkih mjera, upotrebu vrhunskoga sjemenskog materijala i uz navodnjavanje.
- Plodovito povrće (paprika i rajčica), salata i rasad za vlastite potrebe, te cvijeće uzgajaju se tijekom cijele godine u zaštićenim prostorima (plastenici, staklenici) s modernom opremom kojih u županiji ima oko 40.000 m², a još je toliko plastenika bez opreme ili opremljenih samo sustavom za navodnjavanje. Desetak skladišta s modernim ventilacijskim sustavom omogućuje kvalitetno čuvanje i ostvarenje bolje cijene u prodaji, no to nije dovoljno za potrebe proizvođača.
- Na otvorenom se najviše uzgaja luk, korjenasto povrće (mrkva, peršin, celer), kupušnjače (zelje, kelj, cvjetača, brokula) i ostalo. Prosječni prinosi luka kreću se od 35 – 40 t/ha, korjenastoga povrća oko 30 t/ha, a kupušnjača od 15 t/ha za brokulu do 30 t/ha za kupus.

- Proizvođači povrća nisu udruženi u nabavno-prodajne zadruge koje bi im omogućile pristup jeftinijim *inputima* radi zajedničke nabave, ali i olakšane prodaje. Ne postoji robna marka unatoč kvaliteti koju su prepoznali potrošači te je zato potrebno uspostaviti sustav kvalitete koji bi bio lako prepoznatljiv potrošačima. Problem je i nepostojanje prihvatnoga centra za skladištenje povrća koji bi ujedno bio i distributivni centar za povrće, a isto tako nedostaju i prerađivački kapaciteti viših faza prerade.
- Na 1.700 – 1.800 ha uzgaja se krmno bilje za potrebe stočarske proizvodnje. Značajne su površine uljarica (oko 1.500 ha) od kojih se uzgaja uglavnom tikva uljarica i uljana repica, a na manjim površinama i suncokret. Proizvodnja šećerne repe zadnjih je godina uglavnom u opadanju.
- Na manjim površinama uzgaja se ljekovito i aromatično bilje (kamilica, lavanda), a nekoliko gospodarstava proizvodi gljive.
- U Međimurju kao i mnogim drugim europskim regijama diversifikacija će srednjoročno biti jedini način da se osigura prihod za mnoge male i srednje poljoprivrednike. Sinergija s turističkim aktivnostima i aktivnostima na otvorenom daje priliku za ponudu povezanih usluga. Povećana potražnja za kvalitetom i moguće ponude novih proizvoda također su prilika za poljoprivrednike da povećaju svoju zaradu. Međimurski poljoprivrednici prepoznali su ovaj trend kao svoju priliku te je sve više onih koji svoju ponudu finaliziraju na malim obiteljskim preradbenim kapacitetima i/ili svoje proizvode nude za konzumaciju na gospodarstvu. Zadnjih godina registrirano je 20-ak vinotočja/kušaonica, pokrenuto 10-ak projekata prerade (domaći sir, voćne rakije, voćni sokovi, sušeno voće). Također, tržišno orijentirana poljoprivreda, tj. poljoprivrednici polako uzimaju u obzir trendove u ponašanju potrošača te se tradicionalni usjevi i proizvodi životinjskoga porijekla polako zamjenjuju novim vrstama proizvoda, što posebno vrijedi za gospodarstva koja raspolažu s manje (nedovoljno) zemljišta i mlade obrazovane poljoprivrednike.

1.4. Stočarstvo

- Stočarstvo se u Međimurju prvenstveno temelji na proizvodnji kravljeg i kozjeg mlijeka, svinjskog, goveđeg i kozjeg mesa, kao i peradi, a županija je i vodeća u RH u tovu peradi, tj. proizvodnji peradarskog mesa.

1.4.1. Govedarstvo

- Na području županije evidentirano je ukupno 5.133 krava na 664 gospodarstava. Uzgojno-selektivskim radom (kontrola mliječnosti i kontrola rasploda) obuhvaćeno je 4.837 grla (94,23%). Izvan nadzora većinom su gospodarstva koja drže 1 – 2 krave i proizvode mlijeko uglavnom za vlastite potrebe, uz manje tržne viškove.
- Farmeri iz Međimurske županije proizveli su više od 22 mil. litara mlijeka za potrebe regionalnih mljekara i mliječne industrije 2009. godine. Oko 80% ukupne količine mlijeka otkupljuje Vindija d.d., a ostalo mljekara Hamer iz Čakovca i mljekara Bohnec iz Ludbrega. Gotovo je cjelokupna količina proizvedenog mlijeka ekstra i prve klase, što govori da je većina mljekara iz Međimurja kvalitetom svog proizvoda dostigla europske standarde. Kako bi se ovaj potencijal iskoristio za daljnji razvoj stočarstva, potrebna je potpora investicijama na razini proizvodnje stočne hrane i poboljšanja rasnoga sastava, potpora poboljšanja znanja u

proizvodnji stočne hrane, te poboljšanje pristupa zemljištu koje treba omogućiti sniženje cijene stočne hrane. Rascjepkanost i veličina posjeda zajedno s lokacijom farmi još uvijek predstavljaju bitna ograničenja u toj grani te u većini slučajeva limitiraju veličinu farme, tj. broj grla. Ujedno postoji problem konkurencije između stočara i povrtlara za zakup poljoprivrednog zemljišta, kako državnog tako i privatnog, a najveći je problem to što je Međimurje prenaseljeno područje s malo obradivog zemljišta.

- Većina najjačih proizvođača mlijeka uključena je u rad Udruge proizvođača mlijeka Međimurske županije koja broji 103 člana s ukupno 2.900 krava. Činjenica da su gotovo svi veći farmeri članovi udruge/-a govori u prilog tome da se žele povezivati, učiti i razmjenjivati iskustva kako bi bili što konkurentniji.
- Govedarstvo i proizvodnja mlijeka imaju snažnu financijsku podršku kroz sustav potpora iz proračuna Republike Hrvatske. Kroz poticaje za pojedine kategorije goveda i za isporuku kravljeg mlijeka proizvođačima iz Međimurske županije 2009. godine isplaćeno je 32,042.936,84 kn.

1.4.2. Svinjogojstvo

- Svinjogojstvo je tradicijska grana stočarstva u Međimurju i po svojem udjelu u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje županije najznačajniji poljoprivredni proizvod.
- Oko 10.000 domaćinstava u županiji drži i uzgaja svinje. Na području Međimurske županije prosječno se utovi i proda oko 110.000 svinja godišnje.
- Najznačajnija svinjogojaska proizvodnja odvija se na farmama poduzeća Agromeđimurje d.d. koje djeluju kao reprocentar.
- Za razliku od peradarske proizvodnje, svinjogojске farme i objekti u kojima se uzgajaju svinje na manjim domaćinstvima pretežito su stariji, često nelegalizirani i tehnološki slabije opremljeni te njihova modernizacija i legalizacija zahtijevaju značajnija financijska sredstava. Iako svinjogojstvo ima dugu tradiciju i veliku važnost za međimursko stočarstvo, ono zahtijeva značajna ulaganja kako bi se farme uskladile s europskim standardima i kako bi se podigla kvaliteta i konkurentnost.
- Najznačajniji je otkupljivač mesa Mesna industrija Vajda d.d., koja otkupljuje najveći dio proizvodnje, ali bez dugoročnih ugovora, što u znatnoj mjeri otežava planiranje proizvodnje proizvođačima svinjskog mesa i Vajdi, a potrošači su izloženi znatnom variranju cijena zbog svinjskoga ciklusa.

1.4.3. Kozarstvo, peradarstvo i ostala stočarska proizvodnja

- Kozari iz Međimurske županije vodeći su u Hrvatskoj u provođenju uzgojno-seleksijskih mjera. Od ukupno 198 uzgajivača upisanih u Upisnik uzgojno valjanih koza, 51 je iz naše županije. Od ukupno 11.731 uzgojno valjanih koza u Republici Hrvatskoj, 3.492 uzgajaju se u Međimurskoj županiji.
- Međimurski kozari ostvaruju 37% proizvodnje kozjeg mlijeka u Hrvatskoj.
- 2009. g. evidentirano je 12 uzgajivača i 500 koza manje nego 2007. g., što pokazuje da su neki manji proizvođači odustali od uzgoja. Za daljnji uspješni razvoj ove grane potrebno je

osigurati kvalitetan rasplodni materijal, osigurati financijska sredstva za povećanje kapaciteta i povećanje standarda farmi.

- Županija je vodeća u Hrvatskoj po peradarskoj proizvodnji – godišnje se utovi oko 15,5 milijuna brojlera, većina na modernim farmama izgrađenim u zadnjih 10 – 15 godina.
- Držanjem pčela i proizvodnjom meda bavi se 107 uzgajivača upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Godišnja proizvodnja meda iznosi oko 50.000 kg.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe poljoprivrede

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta; • Uglavnom ekstenzivno stočarstvo, s iznimkom peradarske proizvodnje – dominiraju mali proizvođači i malo je modernih stočarskih farmi; • Nedostatak „razvojnoga stupa“ za povrtlarstvo; • Nedovoljno navodnjavanih površina iako za to postoje vođeni resursi, nedovoljno korištenje mogućnosti agrotehnike; • Nepostojanje strateškog opredjeljenja u pogledu odnosa prema održivom gospodarenju i nedovoljne potpore pojedinim granama (pčelarstvo); • Niska stručna osposobljenost i obrazovanost poljoprivrednika i posljedično niska razina primjene novih znanja i tehnologija u poljoprivredi; • Nedovoljno razvijeno povezivanje malih poljoprivrednih proizvođača, neorganiziran nastup proizvođača na tržištu; • Nepovoljno administrativno okruženje za razvoj poduzetništva u poljoprivredi (visoki porezi, vremenski rokovi za ishođenje dozvola itd.); • Nedovoljna koordinacija u razvojnom planiranju (između razvoja poljoprivrede i turizma); • Nedovoljan broj malih, obiteljskih prerađivačkih kapaciteta koji bi kroz finalizaciju pridonijeli povećanju dohotka; • Nezainteresiranost radne snage za ciljano bavljenje poljoprivredom.	• Okrupniti zemljišne posjede; • Povećati kapacitete, modernizirati tehnologiju proizvodnje i uvesti EU-standarde; • Poticati i unaprjeđivati vinogradarstvo, povrtlarstvo i voćarstvo te poticati i organiziran razvoj cvjećarstva, sjemenarstva i uzgoja ljekovitog bilja; • Uvesti navodnjavanje na što više poljoprivrednih površina; • Prilagoditi ratarsku i stočarsku proizvodnju zahtjevima tržišta, odnosno izmijenjenim prehrambenim navikama stanovništva; • Podići stručnu osposobljenost poljoprivrednika i razviti specifična znanja i vještine za primjenu novih znanja i tehnologija u proizvodnji, organizaciji, marketingu i menadžmentu; • Poticati jačanje i rast komercijalnih proizvođača te udruživanje malih proizvođača za zajednički nastup na tržištu (posebno za opskrbu velikih trgovačkih lanaca, hotela i drugih velikih potrošača); • Lobirati za poboljšanje administrativnog okruženja i potpore stvaranju novih proizvodnih kapaciteta kroz smanjivanje i usklađivanje komunalnih pristojbi te redukciju troškova i uštedu vremena pri ishođenju dozvola; • Brendirati autohtone poljoprivredne proizvode i promovirati ih u okviru turističke ponude (seoski turizam); • Poticati otvaranje malih prerađivačkih kapaciteta (male mljekare, sirane i dr.); • Iznaci načine za povećanje interesa za ciljano bavljenje poljoprivredom.

2. LOV

- Lov je vrlo popularna aktivnost, a i dio tradicije u Međimurju. Organiziran je preko županijskoga lovačkog saveza, u koji je učlanjeno 21 lovačko društvo s 950 članova (od 21 društva 20 ih ima zakupljeno i lovište).
- Lovačka društva gospodare s 55.000 ha lovne površine. U županiji postoji 20 zajedničkih otvorenih lovišta i 1 državno lovište (od 20 zajedničkih lovišta 19 ih je u zakupu lovačkih društava, a jednim lovištem gospodari pravna osoba). U lovištima se kao glavne vrste divljači uzgajaju srna, zec, fazan, trčka, jelen i divlja svinja.
- Prije raspada bivše Jugoslavije, Međimurje je bilo vrlo popularno turističko-lovačko odredište, osobito za skupine lovaca iz Italije, Austrije i Njemačke, i glasilo je za jedno od najprestižnijih lovišta u ovom dijelu Europe. Raspadom bivše države od lova se odustalo kao od komercijalne i turističke aktivnosti. Kao posljedica navedenoga, unutar zadnjeg desetljeća povećao se sveukupan broj životinja za lov te sada Međimurje opet ima potencijal i priliku razviti lov u gastronomski i turistički resurs.

Tablica 24. Razvojni problemi i potrebe lova

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nepostojanje studije razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; • Nedovoljan angažman lovačkih društava pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša; • Nedovoljna suradnja između poljoprivrednoga i lovnoga sektora; • Nedovoljno praćenje broja životinja namijenjenih lovu.	• Izraditi studije razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; • Pojačati angažman lovačkih društava pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša, uključujući informacije o lovnoj populaciji, trendovima u lovu, krivolovu i incidentima; • Poboljšati suradnju između poljoprivrednog i lovnog sektora i povezati lovačka društva s lokalnim restoranima u svrhu osiguranja divljači, kako bi se udovoljilo zahtjevima ugostiteljskoga sektora; • Kontrolirati sveukupan broj životinja namijenjenih lovu, u skladu s kapacitetom prirodnoga staništa radi izbjegavanja negativnih posljedica prenapučenosti životinjskoga svijeta unutar ekološkoga sustava.

3. TURIZAM

S obzirom na razvojnu orijentaciju Međimurja, obilježenu održivim razvojem i osiguranjem kvalitete života koja isključuje velike i za okoliš štetne projekte, uz poljoprivredu i poduzetništvo turizam je prepoznat kao treći ključni sektor za razvoj Međimurja. S jedne strane postoji odgovarajuća resursna osnova za razvoj turizma, a s druge strane upravo je turizam po svojim osnovnim značajkama kompatibilan s visokim razvojnim ciljevima županije. Ove teze prepoznate su i detaljno razrađene u *Strategiji ruralnog razvoja Međimurske županije*.

3.1. Obilježja

- Turistička organiziranost Međimurja temelji se na sustavu turističkih zajednica (TZ) – na regionalnoj razini djeluje TZ Međimurske županije, a na razini gradova i općina TZ Grada Čakovca, TZ Grada Preloga, TZ Grada Mursko Središće, TZ Općine Nedelišće, TZ Općine Sveti Martin na Muri, TZ Općine Štrigova. Turističke zajednice osnovni su inicijator turističkih aktivnosti na području Međimurja. Sustavno od 2000. godine promišljaju i planiraju te provode operativne aktivnosti obogaćivanja ponude destinacije (kreiranje novih proizvoda), promocije destinacije te u zadnje vrijeme i upravljanje destinacijom. U budućnosti je nužno jačati njihove institucionalne kapacitete te osnovati dva do tri TZ-a područja (npr. područja donjeg Međimurja i područja gornjeg Međimurja) kako bi se sustavom TZ-a pokrio cijeli teritorij županije te kako bi se pojačalo zajedničko usmjerenje na upravljanje destinacijom. To je nužno raditi postepeno i uz suglasnost lokanih zajednica koje moraju biti spremne na dugoročnu suradnju u TZ-ima područja.
- Osnovni resursi za razvoj turizma u županiji očuvana su prirodna i kulturna baština, vode te povoljan geoprometni položaj i termalni izvori.
- Broj turističkih posjeta u razdoblju 1991. – 2004. godine kretao se bez oscilacija u rasponu od 6 do 8 tisuća. Od 2005. do 2008. broj turističkih posjeta naglo raste, te 2008. bilježi brojku od

35.019 dolazaka (i 73.296 noćenja – domaći i strani turisti ukupno). Glavni je razlog tome otvaranje Toplica Sveti Martin (sredinom 2005.) na koje otpada gotovo 50% ukupnih dolazaka turista (2008.). Za 2009. godinu službena statistika bilježi 32.351 dolazaka i 67.313 noćenja.

- Smještajni kapaciteti Međimurja 2007. godine bili su 594 stalnih i 204 pomoćnih postelja, dok je broj kreveta za 2010. procijenjen na 1165.
- Osnovno tržište za turistički proizvod Međimurja unatrag nekoliko godina, pa i danas, domaće je tržište, osobito urbaniji i ekonomski razvijeniji dijelovi Hrvatske. Domaći gosti većinom su izletničke grupe, sudionici kulturnih i sportskih manifestacija i poslovni ljudi. Inozemni gosti većinom su poslovni ljudi, iseljenici i lovci.
- Ne postoji tradicija turističkih djelatnosti – osmišljen razvoj novih turističkih proizvoda započeo je tek 2002. godine, što za sobom povlači nedovoljnu diversifikaciju turističke ponude. Dosad se uglavnom poticala zajednička promocija destinacije, razvoj novih proizvoda i obogaćivanje ukupne ponude, provodila se senzibilizacija i edukacija stanovništva. Aktivnosti na izgradnji novih proizvoda bile su dobro osmišljene i provedene, ali su zbog nedostatka ozbiljnijih financijskih ulaganja/poticaja imale relativno mali opseg u odnosu na potrebe. Ubuduće bi trebalo provoditi dugoročne kampanje senzibilizacije javnosti za razvojna pitanja održivoga turizma novoga tipa (ponuda i infrastruktura za tzv. doživljajni turizam okrenut prema individualnim gostima ili manjim grupama, i to ekološki i kulturno osvještenijoj klijenteli koja je prave vrijednosti spremna više platiti). Rad s budućim poduzetnicima/nositeljima turističkih proizvoda/ponuda treba biti što je moguće više individualan do razine „osobnih treninga“.
- Nedostatak adekvatnih kadrova u rastućem sektoru turizma sa specifičnim znanjima i sposobnostima te mali interes poduzetnika za ulaganje u edukaciju i usavršavanje. Čimbenik koji bi mogao utjecati na poboljšanje ovoga stanja pokretanje je stručnoga studija menadžmenta u turizmu i sportu na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu, kao i postojanje drugih obrazovnih programa usmjerenih na turizam u regiji.
- Prostorna distribucija smještajnih kapaciteta, dolazaka i noćenja turista po gradovima i općinama Međimurske županije vrlo je neravnomjerna (prednjače Toplice Sveti Martin i Čakovec).
- Međimurska županija potpisnica je *Deklaracije o ruralnom turizmu* čime se obvezala na kontinuiranu promociju ruralnoga turizma i stvaranje preduvjeta za razvoj ruralnoga turizma, no nedostaje njegov osmišljeni razvoj – za područje turizma ne postoji dugoročni sektorski plan.
- S obzirom na turističke resurse, osobito na turističku atrakcijsku osnovu te na trendove na europskome turističkom tržištu, razvoj međimurskoga turizma osobito će se oslanjati na razvoj poljoprivrednoga sektora Međimurja.
- U turizmu je potrebno slijediti načelo održivosti koje podrazumijeva usklađenost i uravnoteženost ekonomskih (osiguranje dugoročno održivoga poslovanja i koristi za sve interesne skupine), sociokulturnih (uvažavanje sociokulturne autohtonosti lokalnih zajednica) te ekoloških (optimalno korištenje prirodnih resursa uz zaštitu prirodne baštine i biodiverziteta) aspekata turističkog razvoja.
- Povećano je zanimanje za cjelovit turistički proizvod koji obuhvaća različite aspekte ponude destinacije pružanjem mogućnosti edukacije i zabave:

- potražnja za destinacijama u kojima kultura, povijest i običaji čine sastavni dio turističkoga proizvoda;
- svijest o važnosti očuvanja okoliša;
- svijest o važnosti zdravlja te važnosti zdravog odmora;
- tehnologija stavlja kupca u poziciju da samostalno osmišljava boravak.

Trenutačna ponuda međimurskoga turizma može se podijeliti u pet osnovnih turističkih proizvoda:

1. **Spa- i wellness- (zdravstveni) turizam** – trenutačno najznačajniji proizvod koji donosi preko 50% svih noćenja u Međimurju. Početkom rada Terma Hortus Croatiae u Draškovcu očekuje se daljnji rast ovoga proizvoda.
2. **MICE (sastanci, incentive, konferencije, izložbe)** – proizvod je dobio na važnosti otvaranjem nove kongresne dvorane u Hotelu Golfer (Toplice Sveti Martin), što je trenutačno najkvalitetniji i najveći takav centar u kontinentalnoj Hrvatskoj (isključujući Zagreb). Odgovarajuće uvjete za višednevne sastanke može ponuditi još nekoliko hotela i pansiona, a dvorane za jednodnevne sastanke nudi i desetak ugostiteljskih objekata. Osnovna infrastruktura trenutačno zadovoljava standarde hrvatskoga tržišta s događanjima do najviše 250 sudionika, i to srednje zahtjevnih klijenata u odnosu na prateće usluge. Trenutačno je to za domaće tržište optimalno, a može biti konkurentno i za inozemno okruženje, a daljnja će konkurentnost ovisiti o politici cijena ponuditelja. Srednjoročno je u županiji teško očekivati velika kongresna događanja na najvišoj razini jer za to nedostaje smještaj (potencijal izgradnjom Terma Hortus Croatiae). Postoji potreba za jačim upravljanjem destinacijom kako bi se nudile i organizirale sve popratne usluge koje idu uz velika kongresna događanja te jača promocija na stranom tržištu, što iziskuje značajnija financijska ulaganja.
3. **Ruralni turizam (i posebni interesi)** – trenutačno nije značajnija ponuda međimurskoga turizma, iako su resursi veliki. Ponuda se u ovom segmentu plasira uglavnom kroz jednodnevne do najviše trodnevne manifestacije u organizaciji lokalnih turističkih zajednica ili udruga građana, te nema značajniji komercijalni efekt, iako značajno pridonosi ukupnom imidžu destinacije.
4. **Vino i gastronomija**
 - a) Osnovicu ovoga proizvoda čini Međimurska vinska cesta (MVC). Na MVC-u je 2009. godine bilo 39 ponuđača od kojih desetak nudi vrlo korektan vinski-turistički doživljaj, a ostali su u različitim fazama profiliranja svoje turističke ponude. Proizvod ima solidne uvjete za rast kako na domaćem tržištu, gdje već sad ima visoku poziciju, tako i na stranom, u kombinaciji s ostalim proizvodima.
 - b) Iako Međimurje na tržištu nije percipirano kao značajnije gastronomsko odredište, prvi koraci prema gastronomskoj prepoznatljivosti učinjeni su 2009. kada je izrađen eno-gastro katalog. U ovom segmentu postoji prostor za rast, ali je potrebno kontinuirano raditi na kvaliteti usluge i gastronomske prepoznatljivosti.
5. **Kultura i touring**
 - a) Trenutačno ovaj proizvod ima mali tržišni udio u ukupnome međimurskom turističkom proizvodu, a mogućnosti za razvoj postoje kroz jače povezivanje s

ostalim kontinentalnim središtima. Na razvoju ovoga proizvoda potreban je snažan angažman turističkih zajednica gradova i općina.³

Tablica 25. Razvojni problemi i potrebe turizma

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljna koordinacija u razvojnom planiranju (između razvoja poljoprivrede i turizma) i nedostatak osmišljenog razvoja ruralnoga turizma u županiji; • Nedovoljna iskorištenost potencijala pojedinih destinacija; • Vrlo malo kvalitetno osposobljenoga kadra i mali interes poduzetnika za ulaganje u edukaciju i usavršavanje, kao i vrlo slabo turističko obrazovanje lokalnoga stanovništva; • Nedovoljna diverzificiranost turističke ponude – ne postoji dovoljno važnijih događaja koji su regionalnog, nacionalnog ili međunarodnog značenja; • Turističke zajednice općina, gradova i županije nemaju dovoljno razvijene fiskalne i ljudske resurse; • Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta svih kategorija i namjena; • Poticajne mjere za razvoj turizma nisu dovoljno izdašne i kontinuirane, osobito u ruralnom turizmu, gdje je ruralna tradicijska graditeljska baština posve devastirana; • Nedostatna ulaganja u marketing i promociju postojećih turističkih proizvoda; • Nedovoljna prepoznatljivost i slab imidž (nedostatak brenda) Međimurja kao turističke destinacije, što je djelomično rezultat slabih promotivnih aktivnosti; • Slaba međusobna povezanost turističkih subjekata.	• Izraditi dugoročan sektorski plan za turizam za županiju; • Prikupiti podatke o turističkoj atrakcijskoj osnovi i vrednovati ih (izrada katastra i atlasa potencijalnih i realnih turističkih atrakcija županije); • Poticati usmjereno i specijalizirano obrazovanje te podići razinu opće osposobljenosti za rad u turizmu; • Pojačati diversifikaciju ponude: povećati ponudu turističkih proizvoda i usluga, te osmisliti događaje koji bi se vezali za kulturnu baštinu i druge čimbenike koji čine identitet županije (osobito kulturna baština i narodno blago, gastronomija, vinarstvo) te njezino objedinjavanje; • Poticati razvoj receptivnih turističkih agencija; • Razviti kvalitetnije smještajne kapacitete (u seoskom turizmu, autokamp, poslovni hotel/kongresni centar); • Poticati poduzetnike na ulaganje u turizam, osobito ulaganje u očuvanje tradicionalne graditeljske baštine; • Osmisliti marketinški plan; • Jasno definirati Međimurje kao prepoznatljivu turističku regiju i organizirati upravljanje turističkom destinacijom; • Jače povezati sve turističke subjekte u županiji i povećati protok informacija.

³ Pregled događaja i manifestacija u Međimurskoj županiji za 2011. godinu nalazi se u Dodatku 4.

III. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

1. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

1.1. ZDRAVSTVO

1.1.1. Obilježja⁴

- Stopa nataliteta 2009. godine iznosila je 11,2/1000 (2008. 10,9), a stopa mortaliteta 10,8 (2008. 10,4), te je prirodni prirast bio pozitivan i iznosio je 0,4 (2008. 0,2). Prirodni prirast bio je pozitivan u gradovima Čakovcu i Murskom Središću, te u još 8 općina, a u dvije općine stopa nataliteta bila je jednaka stopi mortaliteta. Općina je s najvišim prirodnim prirastom kao i prethodnih godina općina Pribislavec (12,3), a s najnižim Donji Vidovec (-10,1).
- Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) bio je značajno viši od prosjeka Republike Hrvatske i iznosio je 103,5 (2009. godine za RH iznosio je 85). Viši indeks bio je u samo 2 županije (Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj) i u gradu Zagrebu.
- Perinatalni mortalitet bio je 8,2‰ 2009. (2008. 8,5‰), a u Republici Hrvatskoj 7,1‰ (2008. 6,7‰) (*Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji za 2009. godinu*, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Čakovec, 2010.). Situacija je relativno povoljna s obzirom na činjenicu da je u Međimurskoj županiji daleko veći udio trudnica s nekontroliranom trudnoćom nego što je prosjek za Hrvatsku (2009. godine u RH je 5% trudnica imalo 0 – 2 pregleda u trudnoći, a u Međimurskoj županiji 8%). U samo jednoj godini broj nekontroliranih trudnoća značajno se smanjio i taj je trend u porastu (2002. godine 16% trudnica bilo je s 0 – 2 pregleda). Većina trudnica koje ne kontroliraju trudnoću romske su nacionalnosti.
- Smrtnost dojenčadi u padu je, 2009. godine stopa mortaliteta dojenčadi u potpunosti je izjednačena s prosjekom Republike Hrvatske i iznosila je 5,3/1000 živorođenih. U razdoblju od 1999. do 2009. godine smrtnost dojenčadi konstantno je viša od prosjeka Hrvatske, izuzev 2006. godine kada je iznosila 4,1/1000 živorođenih, a u RH 5,2/1000 živorođenih (2008. iznosila je 5,4/1000 živorođenih (MŽ) – 4,5/1000 živorođenih (RH); 2007. 9,9/1000 živorođenih (MŽ) – 5,6/1000 živorođenih (RH)).
- U razdoblju od 2004. do 2008. godine u Međimurskoj županiji 6.133 živorođene je djece, od toga su 954 živorođene djece rodile majke romske nacionalnosti (15,6% od ukupnoga broja živorođene djece) (podaci DZS-a), 1.386 djece rođeno je 2009. godine.
- U istom je periodu (2004. – 2008. godina) umrlo 44 dojenčadi s prebivalištem u Međimurskoj županiji, među kojima je 19 dojenčadi bilo romske nacionalnosti, te je sukladno tome prosječna stopa mortaliteta romske dojenčadi iznosila 19,9/1.000 živorođenih.
- Kao i prethodne godine, na prvom mjestu ljestvice uzroka smrti u Međimurskoj županiji 2009. godine nalazi se IX. skupina bolesti – bolesti cirkulatornoga sustava (MKB 10 – Međunarodna klasifikacija bolesti), od kojih je umrlo 586 osoba, te je njihov udio među ukupno umrlima iznosio 45,7%, a stopa smrtnosti 49,5/100.000 stanovnika.
- Međimurska županija bilježi pad smrtnosti od srčanožilnih bolesti, a 2006. godine prvi put udio umrlih od kardiovaskularnih bolesti bio je ispod 50% (49,7%).

⁴ Prema: *Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji za 2008. godinu*, 2009.

- Zabilježen je konstantan porast umrlih osoba od malignih bolesti – 2009. godine 362 osobe umrle su zbog novotvorina (2008. godine 357 osoba) te se smrtnost od raka nalazi na drugome mjestu ljestvice uzroka smrti (udio u ukupnom broju umrlih iznosi 28,3%).
- Udio umrlih od raka u ukupnom broju umrlih raste iz godine u godinu te je u Međimurskoj županiji 2009. godine broj umrlih od svih sijela raka iznosio ukupno 362 (od čega 228 muškaraca i 134 žene), dok je ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invanzivnim rakom 2008. godine iznosio 544 (od čega 308 muškaraca i 236 žena)⁵.
- Najčešće sijelo raka među novooboljelim muškarcima iz Međimurske županije 2009. godine (308 novooboljelih 2008.) bio je rak prostate s 54 novoregistrirana bolesnika, slijedi rak bronha i pluća od kojeg je oboljelo 50 muškaraca, na trećem je mjestu incidencija od raka debeloga crijeva od kojeg je oboljelo 36 muškaraca.
- Najčešće sijelo raka među ženama (236 novodijagnosticiranih 2008.) bio je rak dojke koji je dijagnosticiran u 59 žena, slijedi rak debeloga crijeva, registriran u 37 žena, te rak želuca od kojeg je oboljelo 11 žena.

Tablica 26. Neki ključni zdravstveni pokazatelji u Međimurskoj županiji za razdoblje 2005. – 2009.

STOPA NATALITETA/1000				
2009.	2008.	2007.	2006.	2005.
11,2	10,9	10,3	10,3	10,5
STOPA MORTALITETA/1000				
10,8	10,7	10,4	10,9	10,6
PRIRODNI PRIRAST/1000				
0,4	0,2	-0,1	-0,6	-0,1
PERINATALNI MORTALITET/1000				
8,2	8,5	9,0	7,3	6,4
STOPA MORTALITETA DOJENČADI/1000				
5,3	5,4	9,9	4,1	7,3
VITALNI INDEKS/100				
103,5	101,1	98,8	94,1	98,6
UKUPAN BROJ UMRlih OSOBA				
1281	1272	1229	1296	1210* (podaci za 2004.)
NOVI SLUČAJEVI RAKA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJi				
-	544	529	501	455

Izvor: adaptirano prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije iz publikacija *Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Županiji međimurskoj za 2009., 2008., 2007., 2006. i 2004.*

Zdravstvene ustanove

- U županiji postoji jedna bolnica, Županijska bolnica Čakovec, dnevna bolnica i poliklinika. ŽBČ ima 351 krevet, tako da na 1000 stanovnika ima 2,96 kreveta, manje u usporedbi s prosjekom Hrvatske (3,62 kreveta), godišnja je zauzetost kreveta 300 dana (iskorištenost 82,06%); prosječna duljina liječenja u ŽBČ-u za 2009. godinu iznosila je 6,44 dana (RH – 7,36 dana). S obzirom na godišnju iskorištenost kreveta i prosječnu duljinu liječenja, ŽBČ zadovoljava potrebe stanovnika u Međimurskoj županiji.

⁵ Podaci o broju novodijagnosticiranih bolesnika s invanzivnim rakom preuzeti iz biltena br. 33, *Incidencija raka u Hrvatskoj 2008.* (2008. zadnja godina za koju su podaci prikupljeni)

- U hitnom bolničkom prijemu Županijska bolnica Čakovec (bez pedijatrijskih, ginekoloških i psihijatrijskih pacijenata koji se direktno upućuju u hitne službe tih djelatnosti) tijekom 2009. godine pregledano 22.093 pacijenata (6.725 kirurških, 6.414 internističkih, 2.689 neuroloških, 1.120 otorinskih, 1.411 infektoloških, 3.656 očnih pregleda i zahvata), što je velik broj pregleda i upućuje na preopterećenost hitnoga bolničkoga prijema.
- Gravitacija pacijenta prema bolnici 2009. godine bila je 80% i najviša je od svih općih bolnica u Hrvatskoj (2008. godine iznosila je 81,3%).

Zdravstveni djelatnici, rad i iskorištenost zdravstvenih kapaciteta

- Ukupan broj zdravstvenih djelatnika zaposlenih na neodređeno u državnim i privatnim zdravstvenim ustanovama i privatnim ordinacijama iznosi 976 (2009. godina).
- Broj stanovnika na jednog zdravstvenog djelatnika iznosi 121 (RH – 84).
- U Županijskoj bolnici Čakovec radi 101 specijalist, 30 je liječnika na specijalizaciji, 52 više stručne spreme i 301 srednje – medicinska sestra. Dvoje su doktori znanosti, osam magistri znanosti, tri primarijusa, devet supspecijalista (stanje studeni 2010.) – identificirana je kontinuirana potreba za stručnim usavršavanjem zdravstvenog osoblja.
- Omjer ukupnog broja pregleda u djelatnosti primarne zdravstvene zaštite i specijalističko-konzilijarne zaštite iznosio je u Međimurskoj županiji 2009. godine 2,9 : 1 (2008. godine 3 : 1), odnosno na svakih 2,9 pregleda u djelatnostima primarne zdravstvene zaštite obavljen je jedan specijalistički pregled (2007. godine taj je omjer iznosio 3,5) – 2008. godine u Republici Hrvatskoj taj je omjer iznosio 1,8 : 1.
- Na 1000 je stanovnika 1,8 liječnika – prosjek je Hrvatske 2,66 liječnika (2008. godine).
- Pokrivenost je primarnom zdravstvenom mrežom dobra, ali mreža nije u potpunosti popunjena (pedijatri, ginekolozi, obiteljski liječnici).
- Navedeni podaci, a posebice podaci o broju zdravstvenih djelatnika na 1000 stanovnika i komparacija istih podataka na razini RH, govore u prilog preopterećenosti zdravstvenog osoblja.

Tablica 27. Ispisani bolesnici, broj doktora, dani bolničkog liječenja i prosječna dulžina liječenja tijekom 2003. – 2009. god. u Županijskoj bolnici Čakovec, te 2009. godine u Republici Hrvatskoj

	2003. ŽBČ	2004. ŽBČ	2005. ŽBČ	2006. ŽBČ	2007. ŽBČ	2008. ŽBČ	2009. ŽBČ	2009.* RH
broj kreveta	351	351	351	351	351	351	351	15.999
broj doktora	83	99	99	104	102	100	100	4.778
Ispisani bolesnici	15.202	15.990	15.651	15.649	16.162	16.845	16.324	659.665
dani liječenja	122.346	120.521	109.893	105.876	105.784	109.027	105.135	4.851.841
Dužina liječenja (dani)	8,05	7,54	7,02	6,77	6,55	6,47	6,44	7,36

Izvor: Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Županiji međimurskoj za 2009. godinu, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, str. 133

- Uz prethodnu tablicu, a s obzirom na to da se u Županijskoj bolnici ne liječe samo pacijenti na bolničkom liječenju već se velik rad odrađuje u dnevnoj bolnici i poliklinici, dodatni podaci iz 2008. godine govore sljedeće:

-	Polikliničko-konzilijarna zdravstvena zaštita	422 779 slučaja;
-	Dnevna bolnica	13 114 slučaja;
-	Broj ugovorenih kreveta Dnevne bolnice	26;
-	Popunjenost Dnevne bolnice	138%.

- **Županijski tim za zdravlje** djeluje od travnja 2004. (čine ga predstavnici županijske vlasti, lokalne samouprave, zdravstveni djelatnici iz Zavoda za javno zdravstvo i Doma zdravlja Čakovec, Centra za socijalnu skrb, Doma za starije i nemoćne osobe, te predstavnici udruga i medija – u rad tima uključeno je gotovo 60 osoba). Tim je identificirao pet javnozdravstvenih prioriteta: koronarna srčana bolest, moždani udar, rak dojke, nedovoljna tjelesna aktivnost te pušenje i prekomjerno pijenje kod mladih. Tim provodi projekte kojima je cilj promicanje zdravlja i prevencija spomenutih bolesti (jedan je od većih projekta **Zdrava županija** u sklopu kojeg su postignuti značajni rezultati uključivanjem velikog broja stanovnika u organizirane sportsko-rekreativne sadržaje).
- Osim Županijskoga tima za zdravlje, programe i projekte prevencije provodi i **Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije** u suradnji s partnerima. S obzirom na to da Zavod putem svojih projekata i aktivnosti ima značajnu ulogu u unaprjeđivanju preventivne zdravstvene zaštite (provedba programa ranog otkrivanja kroničnih bolesti, jačanje svijest građana o nužnosti brige o zdravlju i dr.) važno im je pružiti daljnju podršku i povećati njihov kadrovski normativ.

Tablica 28. Razvojni problemi i potrebe za područje zdravstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Velika opterećenost zdravstvenog osoblja, nedostatak zdravstvenoga kadra (ulazak u EU – još veći manjak osoblja); • Kontinuirana potreba za stručnim usavršavanjem zdravstvenog osoblja; • Neusklađenost primarne zdravstvene zaštite, HMP-a i ŽB-a u podjeli posla; • Sporo praćenje reforme zdravstvenoga sustava; • Nedovoljan broj zdravstvenih timova u nekim teritorijalno izdvojenim dijelovima županije; • Nepopunjenost primarne zdravstvene zaštite; • Nedostatak mobilnih timova u palijativnoj skrbi; • Velika opterećenost i nedostatak opreme, održavanje i amortizacija opreme; • Nedovoljno jačanje svijesti građana o brizi za zdravlje i ranog otkrivanja kroničnih bolesti; • HZZO i MŽ nedostatno financiraju Županijsku bolnicu Čakovec.	• Jačati i financijski podupirati sustavnu edukaciju liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika te unaprjeđivati organizaciju i upravljanje u zdravstvu radi postizanja veće učinkovitosti; • Poboljšati koordinaciju ambulantne primarne zdravstvene zaštite (obiteljski centri), HMP i ŽB (racionalizirati obradu); • Provesti reformu primarne zdravstvene zaštite po napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH; • Poboljšati teritorijalnu pokrivenost Hitnom medicinskom službom; • Popuniti i nadopuniti mrežu javne zdravstvene službe; • Unaprjeđivati kvalitetu usluga, dijagnostike i liječenja u ambulantama primarne zdravstvene zaštite; • Poticati ulaganja u opremu u skladu s prioritetnim potrebama;

	• Unaprijediti preventivnu zdravstvenu zaštitu i jačati trend „zdravog načina života“; • Osnaživati informatizaciju u obavljanju zdravstvenih usluga; • Smanjivati troškove i osiguravati bolju kvalitetu usluga izgradnjom Doma zdravlja Međimurske županije.
--	--

1.2. SOCIJALNA SKRB

1.2.1. Obilježja⁶

- U odnosu na broj stanovnika, u županiji ima oko 10 – 18% siromašnih i oko 9,5% osoba s invaliditetom.
- Na području županije djeluje jedan centar za socijalnu skrb (Centar za socijalnu skrb Čakovec – podružnice u Prelogu i Murskom Središću), što je dobra pokrivenost centrima za područje županije, ali ne postoji ustanova za prihvata djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju u kojoj bi se provodili programi poludnevni stručnih tretmana na temelju *Obiteljskog zakona* i *Zakona o socijalnoj skrbi*, programi izvršavanja odgojnih mjera na temelju *Prekršajnog zakona* i *Zakona o sudovima za mladež*, te programi kratkotrajnoga prihvata djece u kriznim situacijama. Potrebna je izgradnja zasebne jedinice za odgoj djece i mladeži na novoj lokaciji koja će biti u sklopu CZSS-a.
- 2009. godine stalnom pomoći, kao materijalnim oblikom pomoći, obuhvaćeno je 5.232 korisnika, od čega su 533 osobe samci. U okviru obitelji korisnika stalne pomoći, obuhvaćeno je čak 4.048 djece. Vidljiv je blag porast korisnika stalne pomoći u odnosu na 2008. godinu (4.955).
- Projekt pučke kuhinje u Međimurskoj županiji pokrenut je 2010. u suradnji Međimurske županije, Grada Čakovca i Centra za socijalnu skrb Čakovec, korisnici su osobe starije životne dobi i slabijega imovinskoga stanja, mahom s čakovečkoga područja. Isti projekt nije zaživio u ostalim sredinama (Prelog i Mursko Središće).
- Prema podacima HZJZ-a – izvješće o osobama s invaliditetom u RH 2009., u MŽ-u žive 11.293 osobe s invaliditetom (ukupno RH – 511.080). Navedeni podaci pokazuju da oko 9,5% ukupnoga stanovništva županije čine osobe s invaliditetom, slijedom čega Međimurska županija zauzima visoko mjesto među županijama u Republici Hrvatskoj po udjelu osoba s invaliditetom.
- Pojedine usluge za osobe s invaliditetom koje postoje u našoj županiji za pojedinu skupinu osoba s invaliditetom:

Za osobe s tjelesnim invaliditetom:

- podrška u zapošljavanju (osposobljavanje za radno-proizvodne aktivnosti);
- pomoć pri nabavi ortopedskih i drugih pomagala, sportsko-rekreativne radionice i kineziterapija.

Za osobe s oštećenjima vida:

- edukacija, socijalizacija i osnaživanje slijepih osoba i članova njihovih obitelji;
- pomoć pri ostvarivanju prava.

Za osobe s oštećenjima sluha:

⁶ Prema: *Socijalna karta Međimurske županije*, Međimurska županija, 2010.

- usluge usmjerene unaprjeđivanju društvenoga položaja i aktivne uloge u rješavanju životnih i materijalnih problema osoba oštećena sluha;
- organiziranje društvenog života (osobito na području edukacije, prosvjete, rekreacije, sporta, kulture i umjetnosti), pružanje pomoći pri ostvarivanju osnovnih socijalnih prava.

Za osobe s intelektualnim teškoćama:

- stanovanje uz podršku, dnevni centar, zdravstveno-rekreacijski programi, edukacija roditelja, volontera i suradnika, izdavačka djelatnost, organiziranje slobodnog vremena, kreativne radionice, sportsko-rekreacijske aktivnosti, radionice za samostalno življenje, samozastupanje, radno-proizvodne aktivnosti.

Za osobe s poremećajima iz autističnoga spektra:

- usluga osobnog asistenta za dijete predškolske dobi.

Za osobe s duševnim bolestima:

- smještaj za osobe s duševnim smetnjama.

Ustanove socijalne skrbi

S obzirom na duge liste čekanja za smještaj u domove za starije i nemoćne (i do 5 god.), u županiji nema dovoljno ustanova te vrste, kadar je potkapacitiran, a stupanj opremljenosti varira od doma do doma.

Tablica 29. Privatni domovi za starije i nemoćne na području MŽ-a

Domovi	Korisnici	Zaposleni
Dom za starije i nemoćne osobe Čakovec	279	74
Centar za pomoć i njegu Mesmar, Prelog	37	13
Dom za starije i nemoćne Stubičar, M. Središće	53	19
Dom za starije i nemoćne Ščavničar Selnica	50	19
Dom za starije i nemoćne Hodošan	60	34
Dom socijalne skrbi za starije i nemoćne Kotoriba	93	26
Dom socijalne skrbi za starije i nemoćne Slakovec	70	21
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Orehovica	187	56
Japa Štrigova	52	17
Obiteljski dom za starije i nemoćne „Gudlin“ Goričan	15	6
Obiteljski dom „Kolarić“	14	5
Obiteljski dom za starije i nemoćne Strahoninec	17	6
Ukupno	945	296

Izvor: Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.

Tablica 30. Razvojni problemi i potrebe za područje socijalne skrbi

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Povećani izdaci za skrb o Romima ostavljaju bez odgovarajuće skrbi starije neromsko stanovništvo; • Znatno broj pripadnika romske nacionalne manjine koji žive od socijalne pomoći i njihovo otežano zapošljavanje s obzirom na izrazito niske radne kvalifikacije;	• Poticati samozapošljavanje, naročito romske populacije, te surađivati s drugim institucijama u programima socijalizacije i integracije Roma u lokalnu zajednicu; • Realizirati započete i nove projekte informatizacije, uvesti ISO-standarde,

• Nedostatak ljudskih potencijala za djelatnost socijalne skrbi; • Nepostojanje ustanova za prihvata djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju; • „Uzurpiranje“ nekretnina na kojima su uglavnom provizorno izgrađena romska naselja, što je zapreka rješavanju njihovih infrastrukturnih i komunalnih potreba; • Nedovoljan nadzor korištenja socijalne pomoći; • Premalo domova za psihički oboljele odrasle osobe; • Nedovoljna edukacija udomitelja; • Potreba proširenja postojećih socijalnih usluga (nove izvaninstitucionalne usluge); • Nedovoljni kapaciteti <i>Sigurne kuće Čakovec</i>.	permanentno obrazovati djelatnike, informirati korisnike i dr.; • Podržati osnutak i izgradnju Centra za odgoj i kratkotrajan prihvata djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju; • Dovršiti infrastrukturne projekte u romskim naseljima; • Osigurati učinkovit nadzor sustava socijalne pomoći; • Poticati osnutak novih domova za psihički oboljele odrasle osobe; • Sustavno provoditi edukaciju za udomiteljske obitelji; • Podržati osnivanje ustanove Obiteljski centar Međimurske županije; • U suradnji s javnim sektorom i OCD-ovima poticati otvaranje socijalnih dućana; • Podržati rad Doma za žrtve obiteljskog nasilja <i>Sigurna kuća Čakovec</i>.
--	--

2. OBRAZOVANJE

2.1. PREDŠKOLSKI ODGOJ

2.1.1. Obilježja

- Mreža predškolskih ustanova dobro je razvijena – u školskoj godini 2009./2010. djelovalo je 26 ustanova predškolskog odgoja (11 u vlasništvu JLS-ova, 13 privatnih, 2 vjerska) s ukupno 2.605 djece i 381 zaposlenim (od čega 241 odgojitelj), što iznosi 10,81 djece na odgojitelja (bolje od prosjeka RH – 12,52 djece na odgojitelja).
- U konkurenciji javnog i privatnog sektora otvoreno je više mjesta u vrtićima nego što je potrebno, što korisnicima ostavlja mogućnost izbora, ali ne postoji sustav prema kojem bi se određivala tržišna cijena usluga vrtića.
- Većina vrtića uz osnovni program nudi i različite dodatne programe prema izboru roditelja, kao npr. program integracije djece pripadnika romske nacionalne manjine, program odgoja i obrazovanja za okoliš, program katoličkoga vjerskog odgoja, program plesno-dramske igraonice, program igraonice ranog učenja engleskoga jezika, program sportske igraonice, Montessori- i Waldorfski program za rad s darovitim i potencijalno darovitim djecom predškolske dobi (najšira ponuda dodatnih programa koncentrirana pretežno u Čakovcu).
- Stanje uređenosti dijela vrtića nije na adekvatnoj razini, što je povezano sa starošću objekata te pomanjkanjem didaktičkih i drugih pomagala.
- Oko 20% romske djece uključeno je u predškolski odgoj, što je premalo – odnosi se na djecu u godini prije polaska u osnovnu školu (od 3. godine mali ih je broj uključen).

Tablica 31. Razvojni problemi i potrebe predškolskog odgoja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
- Nedovoljan broj stručnih suradnika u usporedbi s brojem predškolske djece (psiholozi, defektolozi itd.) – problem je u organizaciji rada vanjskih suradnika; - Otežano organiziranje predškolskog odgoja za stanovnike romskih naselja jer su naselja izdvojena i u njima nema predškolskih ustanova; - Neadekvatni uvjeti za djecu u dijelu vrtića, po pitanju uređenja, razmještaja prostora, opreme; - Nacionalni program za Rome (program Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa) prema kojemu bi se organizirao dvogodišnji predškolski odgoj za svu romsku djecu nije ostvaren; - Financiranje predškolskog odgoja za Rome – koji prema Ministarstvu u potpunosti financira država – ne pokazuje prave rezultate.	- Uvesti sustav po kojemu bi odgojni programi vrtića određivali njihovu tržišnu cijenu jer je financiranje predškolskog odgoja jedan od najvećih problema; - Privatni i javni vrtići trebali bi se tretirati isto i izjednačiti (primanja djelatnika), nedostatak županijskoga sufinanciranja edukacija za predškolske djelatnike; - Poboljšati uređenost/obnoviti vrtiće; - Odrediti najniža mjerila za kvalitetu i standarde predškolskog odgoja, te istražiti stvarne potrebe i odrediti što je potrebno ustanovama u predškolskom odgoju; - Potrebno je riješiti financiranje predškolskog odgoja djece pripadnika romske nacionalne manjine (JLS-ovi, županija, nacionalna razina) s ciljem poticanja mješovite integracije.

2.2. OSNOVNO OBRAZOVANJE

2.2.1. Obilježja

- Sustav osnovnog obrazovanja dobro je razvijen u pogledu dostupnosti škole svakom pojedinom učeniku – u županiji djeluje 30 osnovnih škola, Centar za odgoj i obrazovanje i Osnovna umjetnička škola, ali i 27 područnih osnovnih škola – kod određenog dijela utvrđen je nedostatak uvjeta za provođenje sportskih aktivnosti.
- 30 osnovnih škola u školskoj godini 2009./2010. pohađalo je 10.510 učenika s kojima je radilo 990 učitelja, što iznosi 16,62 učenika na jednog učitelja (lošije od nacionalnoga prosjeka – 11,52 učenika na jednog učitelja).
- Nedovoljan je broj stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi, ali su za uspješan razvoj djece i njihovo školovanje vrlo važni (pedagozi, psiholozi, defektolozi, socijalni radnici itd.), što je posebno izraženo u malim školama (kakva je većina u županiji).
- Neke škole imaju vrlo malo učenika – dio njih zbog smanjenja broja učenika, a dio zbog razdvajanja osnovnih škola zadnjih petnaestak godina, pa iskoristivost prostora nije optimalna.
- U županiji 10 matičnih škola radi u jednoj smjeni, a za ostale osnovne škole postoji projektna dokumentacija za izgradnju prostornih uvjeta radi organizacije nastave u jednoj smjeni.
- Obrazovna dostignuća u osnovnim školama prosječna su u odnosu na državni prosjek, te u odnosu na iznadprosječne rezultate srednjih škola.
- Nedovoljno je povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja (što uključuje i Zagreb) s osnovnim i srednjim školama u Međimurju s ciljem podizanja kvalitete obrazovanja, pružanja dodatnoga sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znanstveno-tehnoloških vještina, i u konačnici poticanje upisa na fakultete.

Tablica 32. Razvojni problemi i potrebe osnovnog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljan broj stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi; • Nedovoljna usklađenost različitih sustava koji provode aktivnosti profesionalnog usmjeravanja; • Nedostatna opremljenost škola za sportske aktivnosti; • Prosječnost obrazovnih dostignuća u osnovnim školama; • Nedovoljno asistencija u nastavi za rad s djecom s poteškoćama u razvoju; • Nedovoljno povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja.	• Omogućiti zapošljavanje potrebnog broja stručnjaka koji ne rade izravno u nastavi; • Pojačati profesionalnu orijentaciju – za čiju je realizaciju potrebna suradnja osnovnih i srednjih škola te poduzetnika; • Izgraditi nove školske sportske dvorane u devet škola za koje je ustvrđena potreba; • Poticati razvoj centara izvrsnosti u OŠ, poticati rad s darovitim i motiviranom djecom; • Poticati zapošljavanje asistencija u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju; • Potreba za umrežavanjem institucija različitih profila radi podizanja kvalitete obrazovanja; • Provoditi testiranja uspjeha djece na razini Međimurske županije (npr. sposobnosti primjene znanja u praksi i dr.).

2.3. SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

2.3.1. Obilježja

- Mreža srednjoškolskog obrazovanja dobro je razvijena u pogledu dostupnosti i obrazovnih programa.
- U županiji radi 6 srednjih škola, od toga 6 strukovnih škola (Ekonomska i trgovačka škola, Gospodarska škola, Graditeljska škola, Tehnička škola, Srednja škola Prelog, Srednja škola Čakovec – od šk. god. 2009./2010.) i 1 gimnazija (Gimnazija Čakovec) – kapacitet svih škola ukupno iznosi 4500 mjesta.
- Broj učenika srednjih škola u školskoj godini 2009./2010. bio je 4.359, a broj nastavnika 376, što iznosi 11,59 učenika na jednog nastavnika, što je više od nacionalnoga prosjeka (7,52 učenika na jednog nastavnika).
- Škole imaju dobro razvijene obrazovne programe, koji se redovito nadograđuju novim fakultativnim i izbornim sadržajima, što između ostalog rezultira iznadprosječnim uspjehom učenika na državnim natjecanjima te visokom stopom upisa na fakultete.
- Kvaliteta sadržaja ovisi o nastavnom osoblju čije se usavršavanje ipak ne provodi dovoljno sustavno.
- Trogodišnji su programi za obrazovanje obrtničkih zanimanja „vertikalno neprohodni“ – tj. ne postoji mogućnost za daljnje školovanje.
- Višegodišnji nesklad između poslodavaca koji traže određena zanimanja i učenika koji imaju interese i preferencije za školovanjem u drugim zanimanjima.
- Aktivnosti su ograničene nedostatkom prostora za pojedine škole, osobito za Ekonomsku i trgovačku školu te Gimnaziju.
- Škole sufinanciraju svoje projekte i programe kroz prijave na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava EU-a (IPA CBC, IPA IV), čime se sustavno poboljšava opremljenost,

usavršava se nastavno osoblje i razvijaju nastavni programi, za što nisu dovoljna županijska i državna sredstva.

- Nedovoljno je izraženo povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja (što uključuje i Zagreb) s osnovnim i srednjim školama u Međimurju u cilju podizanja kvalitete obrazovanja, pružanja dodatnoga sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znanstveno-tehnoloških vještina, i u konačnici poticanje upisa na fakultete.
- Osnovano je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje (u procesu je formaliziranje te strukture) koje uključuje sve relevantne institucije (HZZ, škole, županijska i lokalna uprava) i gospodarstvenike, što predstavlja značajan korak u povezivanju ključnih aktera na tržištu rada.
- Postoji relativno velik broj inicijativa i projekata usmjerenih na konkurentnost na tržištu rada – npr. osnivanje Instituta sinergije znanosti i društva koji će promicati osuvremenjivanje obrazovnih metoda i politika te povezivati obrazovanje s gospodarstvom.

Tablica 33. Razvojni problemi i potrebe srednjoškolskog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nesklad između ponude i potražnje na tržištu rada; • „Vertikalna neprohodnost“ trogodišnjih programi za obrazovanje obrtničkih zanimanja; • Nedovoljno prilika za usavršavanje nastavnog osoblja; • Nedostatan prostor za škole, posebno za Ekonomsku i trgovačku školu te Gimnaziju; • Nedovoljno praćenje daljnjeg obrazovanja i razvoja bivših učenika; • Nedovoljno povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja.	• Pojačati suradnju i koordinaciju svih dionika u kreiranju obrazovne politike u skladu s razvojem gospodarstva; • Razviti programe koji će omogućiti „vertikalnu prohodnost“ obrtničkih zanimanja; • Osigurati uvjete i poticati stručno usavršavanje profesora; • Nastaviti i konkretizirati započete brojne aktivnosti koje razvijaju uspješnu suradnju škola s gospodarstvom, uključujući i usklađivanje upisnih kvota s potrebama gospodarstva; • Proširiti i opremiti prostor za škole kojima je to potrebno; • Poticati razvoj "alumni-mreža", gdje bivši učenici ostaju involvirani u rad tih škola, ali i drugih škola u Međimurju; • Umrežavati institucije različitih profila; • Provoditi testiranja uspjeha djece (npr. sposobnosti primjene znanja u praksi, znanstveno-tehnološka pismenost itd.).

2.4. VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

2.4.1. Obilježja

- Županija ima gotovo najmanje visokoobrazovanih na 10.000 stanovnika u usporedbi s drugim županijama u Hrvatskoj.
- Aktivno je započet razvoj visokoga školstva kako bi se poboljšala nepovoljna obrazovna struktura koja je ključna za jačanje konkurentnosti gospodarstva i napuštanje radno-intenzivnih djelatnosti.

- U županiji djeluju dvije visokoškolske ustanove – Međimursko veleučilište u Čakovcu (studijski programi: računarstvo, menadžment u turizmu i sportu; u pripremi: održivi razvoj) i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu.
- Županija, općine i gradovi stipendiraju i/ili kreditiraju studente, ali nedostaje sustavni pristup temeljen na zahtjevima tržišta rada.
- Iz donje tablice 34. vidljivo je da obje institucije imaju mali broj stalno zaposlenih osoba, a njihov rast i razvoj zahtijevaju jačanje kapaciteta.
- Uslijed nedostatnih ljudskih potencijala, nedovoljno se koriste programi mobilnosti i druge prilike za razmjenu praksi i iskustva.
- Uz visokoobrazovne programe u županiji, blizina Varaždina kao visokoškolskoga središta te blizina Zagreba kao najjačega sveučilišnog centra omogućuje razmjerno dobru dostupnost visokoškolskom obrazovanju.
- Primjetan je slab povratak visokoobrazovanih osoba koje su studirale izvan Međimurske županije zbog nedostatka odgovarajućih radnih mjesta.
- Prisutna je strukturna nezaposlenost – postoji nesklad između ponude i potražnje za radnom snagom (dob, spol, obrazovanje, manjak visoko obrazovanih stručnjaka potrebnih za razvoj gospodarstva, visok stupanj dugoročne nezaposlenosti, visok stupanj nezaposlenih mladih, ali i starijih osoba).
- Nedostatno je razvijeno upravljanje ljudskim potencijalima u poduzećima, pa nedostaje planiranje potreba za zapošljavanjem (kao prevencija strukturne nezaposlenosti), ali i napor za privlačenjem, motiviranjem i zadržavanjem zaposlenika, u prvom redu onih visokoobrazovanih (kao prevencija odljeva mozgova).
- Inicijative na području cjeloživotnog učenja postoje (provode ih visokoškolske institucije, srednjoškolske institucije i organizacije civilnog društva), razvijaju se i uvode novi programi, ali ih je potrebno međusobno usuglasiti i uskladiti s potrebama tržišta rada.

Naziv visokog učilišta	Broj studenata	Broj zaposlenih	
		Stalno zaposleni	Vanjski suradnici
Međimursko veleučilište u Čakovcu	272	16	10
Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet – podružnica u Čakovcu	714	36	34

Tablica 34.
Visoka učilišta u Međimurskoj županiji

Izvor: Prilagođeno prema: *Međimurska županija u brojkama 2009.*, Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010., str. 98

Tablica 35. Razvojni problemi i potrebe visokoškolskog obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Potražnja za visokoobrazovanim i visokostručnim kadrovima posljedica je nedovoljnog i nestalnog interesa dijela gospodarstva za ulaganje u ljudske potencijale, tehnologiju i inovacije; • Nepostojanje programa za povratak i zadržavanje mladih s visokoškolskim obrazovanjem, kao i programa za privlačenje mladih i obrazovanih stručnjaka unatoč brojnim prednostima i mogućnostima (kvaliteta života) u Međimurskoj županiji; • Nedostatak primjerenih programa cjeloživotnog učenja; • Nepostojanje sustavnoga stipendiranja u skladu s potrebama tržišta rada; • Nedovoljne aktivnosti vezane uz prijenos najboljih praksi među institucijama visokog obrazovanja; • Nedovoljno brzo praćenje trendova u obrazovanju uslijed nedostatka financijskih i ljudskih resursa.	• Kod poslodavaca promicati potrebu ulaganja u razvoj ljudskih potencijala; • Poticati specijalizirane obrazovne programe u skladu s potrebama gospodarstva; • Provesti specijalizirane programe – za mlade, za poduzetnike, za nezaposlene (međunarodne, nacionalne, privatne) za stjecanje dodatnog obrazovanja za potrebe gospodarstva; • Razviti politiku usporavanja odlaska mladih visokoobrazovanih osoba iz Međimurske županije; • Izrada i provedba programa cjeloživotnog učenja; • Uspostaviti jedinstven sustav stipendiranja u skladu s potrebama tržišta rada; • Poticati korištenje programa mobilnosti i povezivanje s visokoškolskim ustanovama u bližem okruženju i prekograničnom području; • Učiniti obrazovanje dostupnijim i kvalitetnijim praćenjem trendova (učenje na daljinu, informatizacija procesa učenja).

2.5. OSTALO OBRAZOVANJE

- Dostupni su i razvijaju se novi programi obrazovanja i usavršavanja odraslih pri srednjim strukovnim školama, Međimurskom veleučilištu u Čakovcu, Pučkom otvorenom učilištu Čakovec i Pučkom otvorenom učilištu Novak.
- Dostupni su tečajevi stranih jezika u tri škole (Pučko otvoreno učilište, Jezično učilište Barbare Močnik, Škola za učenje stranih jezika – Mirjana Sever), a osnovno umjetničko obrazovanje u Umjetničkoj školi Miroslav Magdalenić – Čakovec.

3. KULTURA I SPORT

3.1. KULTURA

3.1.1. Obilježja

- U Međimurju se nalazi ukupno oko 800 nepokretnih spomenika kulture. Od toga je 500 sakralnih i oko 300 profanih spomenika.
- Nedovoljno korištenje kulturne baštine u turizmu.
- Nepokretni spomenici kulture najviše kategorije jesu:
 - Stari grad u Čakovcu – fortifikacijski i stambeni kompleks nastao u 13. stoljeću. Nakon potresa 1738. godine barokiziran. Kompleks je nakon obnove predviđen kao memorijalni i reprezentativni prostor;
 - Tek 8 nepokretnih spomenika kulture stavljeno je pod zaštitu, ostali su spomenici samo evidentirani;
 - Ostaci pavlinskoga kompleksa u Šenkovcu sa sačuvanim svetištem nekadašnje samostanske crkve oslikane oko 1380. godine iznimno vrijednim freskama talijanskih gotičkih slikara. Uz samostansku crkvu 1559. godine izgrađen je mauzolej obitelji Zrinski;
 - Crkva sv. Jeronima u Štrigovi s pavlinskom rezidencijom čini lijep barokni kompleks (freske najpoznatijega hrvatskog baroknog iluzionističkog slikara Ivana Rängera).
- Identitet županije nije dovoljno temeljen na kulturnim stečevinama, bogatoj tradiciji (običaji, folklor, glazba i dr.) i povijesnim znamenitostima županije, uključujući primjerice vrlo značajnu povijest željezničke infrastrukture i prometa (povezivanje programa i projekata turizma s kulturnom i tradicionalnom baštinom Međimurja) te legende (osmisliti kulturna događanja u vezi s povijesnim osobama i događajima).
- Uočen je nedostatak inventarizacije i valorizacije kulturno-povijesnog naslijeđa, devastacija i neodržavanje kulturne i graditeljske baštine.
- Suradnju između kulturnih i obrazovnih institucija potrebno je intenzivirati.
- Centar za kulturu Čakovec kroz svoje aktivnosti, od izložbi do koncerata i kazališnih predstava, označava i potvrđuje svoju važnu ulogu u razvoju kulturnih aktivnosti u Međimurju.
- Dom kulture grada Preloga aktivna je kulturna institucija donjeg dijela Međimurja, ali i stanovnika obližnjih naselja iz drugih županija.
- Mnogobrojne manifestacije koje promiču tradiciju, glazbu, običaje i kulturu neadekvatno su marketinški popraćene (vidi Dodatak 4. s detaljnim popisom svih manifestacija u MŽ-u).
- Značajno je djelovanje Zajednice HKUU Međimurske županije koja broji 62 udruge i koja je sa svim svojim članicama temelj očuvanja kulturne baštine i narodnih običaja međimurskoga kraja, te koja razvija kulturu i ponudu kulturnih aktivnosti.
- U županiji djeluju etablirane organizacije koje postižu brojne uspjehe i priznanja u inozemstvu i u Hrvatskoj – KD Pinklec, Škola animiranog filma, PZ Josip Štolcer Slavenski.
- Prema Registru udruga RH, u Međimurju djeluje 125 kulturnih udruga (19. 12. 2010.).
- Pojavljuju se novi kulturni oblici po uzoru na trendove u EU-u, kao što su novomedijske kulture i transdisciplinarni pristup umjetnosti, a koje se provode kroz festivale, multimedijiska događanja i rezidencijalne susrete temeljene na partnerstvima koja su potaknuli dionici izvaninstitucionalne kulture.

Tablica 36. Razvojni problemi i potrebe kulture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nesustavna briga o spomenicima kulture; • Nestanak mnogih evidentiranih spomenika ruralnoga graditeljstva; • Neadekvatno marketinško praćenje manifestacija; • Nedovoljno korištenje kulturne baštine u turizmu; • Nedovoljno korištenje kulturne baštine u gospodarske svrhe; • Nedovoljno praćenje trendova IC-tehnologija u kulturnim institucijama; • Nedovoljno praćenje ostalih trendova u prezentaciji i upravljanju kulturnim sadržajima.	• Sustavno obnoviti i revitalizirati Stari grad u Čakovcu; • O kulturi razmišljati u ukupnosti svojstava društvenog nasljeđa, odnosno razmišljati o stanju i željenoj viziji razvoja vrijednosti u društvu; • Staviti pod zaštitu spomenike kulture; • Sustavno brinuti o spomenicima kulture te nadzirati izvedbu restauratorskih radova na kulturnim spomenicima Međimurja; • Jačati marketinške kapacitete u svrhu stvaranja identiteta i brenda Međimurske županije; • Provoditi zaštitu spomenika etnobaštine; • Osnovati restauratorski zavod u županiji te izraditi kategorizaciju spomenika kulture, osigurati sredstva i staviti nepokretne spomenike pod zaštitu; • Nekadašnji pavlinski kompleks nakon sveobuhvatne konzervacije i restauracije pretvoriti u prvorazrednu turističku destinaciju; • Kulturnu baštinu i narodno blago u većoj mjeri staviti u funkciju turizma; • Razvijati kulturni identitet županije, koji je potrebno graditi ne samo na temelju kulturnih stečevina nego i bogate tradicije (običaji, folklor, glazba, legende, osobe i dr.); • Modernizirati, informatizirati i digitalizirati ponudu Muzeja Međimurja, ali i drugih kulturnih institucija; • Poticati umrežavanje (razmjenu dobrih praksi) i edukaciju muzejskih i drugih kulturnih djelatnika (posebno u području novih tehnoloških dostignuća); • Intenzivirati suradnju kulturnih institucija i obrazovnoga sustava, na svim razinama; • Otvoriti institucije u kulturi i upravitelje prostora pogodnih za kulturna događanja (CZK, Muzej, Zgrada Scheier) za prihvaćanje programa novomedijskih kultura i transdisciplinarnoga pristupa umjetnosti te za ulaženje u partnerstva na takvim programima.

3.2. SPORT

3.2.1. Obilježja

- U Međimurju djeluju ukupno 24 registrirane udruge, savezi i klubovi bez saveza, koji organiziraju ukupno 268 klubova sa 17.481 članom.
- Međimurski savez sportske rekreacije Sport za sve uključuje 36 udruga građana, poduzeća i jedinice lokalne samouprave, dosad je educirano uz pomoć HOO-a 36 trenera sportske rekreacije.
- Značajni se uspjesi postižu u gotovo svim sportovima koji se razvijaju u Međimurju.
- Značajan je razvoj avanturističkih sportova poput padobranstva ili *paintballa*.
- Izgrađene su i u funkciju stavljene nove školske sportske dvorane, iako je njihov broj još uvijek premalen, a postojeće su neadekvatno opremljene.
- Izgrađena je jedna od najmodernijih dvorana za pripreme i trening gimnastičara u svijetu, u Nedelišću – dvorana Aton.
- Uređen je stadion SRC Mladost s reflektorima, što pruža mogućnost noćnih događaja za mnoge sportove, ali i drukčijih događaja, kao što su kulturne aktivnosti i održavanje koncerata.
- Sve se veći značaj pridaje civilnim organizacijama, koje okupljaju sportske amatere i rekreativce, a njihova najvažnija uloga očituje se u popularizaciji sporta i povezivanju s konceptom zdravog života, što daje velik obol prevenciji velikog broja bolesti.

Tablica 37. Razvojni problemi i potrebe sporta

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljna prihvaćenost sporta kao zdravog načina života; • Nedovoljan broj i raznolikost sportskih objekata; • Nedostatni programi pedagoškog i stručnog osposobljavanja kadrova za rad s djecom u sportskim aktivnostima; • Nedovoljna profesionalizacija i privatizacija sporta, što dovodi i do prilike za uključivanje privatnoga kapitala u razvoj sporta – promatranje sporta kroz prizmu poslovne investicije.	• Promovirati sport (tjelesnu kulturu) među svim dobnim skupinama u svrhu zdravstvene prevencije – poticanje rekreacije i amaterskoga sporta – poticanje zdravog života; • Potreba za izgradnjom dodatnih sportskih objekata – vrsta i namjena pitanje struke; • Financirati sportove sa značajnim uspjesima, te one za koje među djecom predškolske i školske dobi postoji najveći interes; • Poticati educiranje kadrova za rad s djecom; • Profesionalizirati sport i aktivnosti u sportu na institucionalnoj i provedbenoj razini kroz obrazovanje kadrova – studij Menadžment u turizmu i sportu Međimorskog veleučilišta.

IV. CIVILNO DRUŠTVO

1. OBILJEŽJA

- Organizacije civilnog društva (OCD) u Međimurskoj županiji pokretači su mnogih aktivnosti i događanja, ali imaju nedovoljan utjecaj na društvene promjene u zajednici.
- Primjetno je da se većina građanskih inicijativa nakon vrlo kratkog vremena formalizira u smislu djelovanja preko već postojećih OCD-ova ili osnivanjem novih – u Međimurskoj županiji registrirano 1025 udruga (9. 11. 2010.).
- Najaktivnije su udruge u područjima: socijalne skrbi, zaštite prirode i okoliša, kulture, ljudskih prava, amaterskoga sporta, tehničke djelatnosti i rada s djecom i mladima; značajna je edukacijska uloga OCD-ova (programi cjeloživotnog učenja).
- Rad u udrugama u velikoj je mjeri volonterski – tek 15-ak udruga ima stalno zaposlene osobe, financiraju se iz sredstava domaćih i stranih fondova, te iz prihoda od vlastitih djelatnosti dopuštenih zakonom.
- Nedostatni su i neadekvatni prostorni i materijalni kapaciteti OCD-ova za kvalitetan rad.
- Sve je vidljiviji proces diferencijacije ekonomski slabijih OCD-ova i onih institucionalno razvijenijih i financijski stabilnijih.
- Postoji sustav tehničke i stručne pomoći OCD-ova (besplatno informiranje, savjetovanje i izobrazba) – udrugu Autonomni centar – ACT akreditirala je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD-ova na lokalnoj i regionalnoj razini (Program JAKO).
- Nedostatna su znanja i vještine članova OCD-ova, naročito na područjima institucionalnog jačanja i razvoja, razvoja i implementacije EU-projekata te financijskoga planiranja i upravljanja.
- Loša je međusobna suradnja OCD-ova kao i suradnja s drugim sektorima (u bilo kojem kontekstu i bilo kojem polju djelovanja).
- Velik je broj neaktivnih udruga.
- U JLS-ovima ne postoji sustavno planiranje i financiranje projekata/programa OCD-ova, niti se u tim procesima primjenjuje „Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga“.
- Nedostaje institucionalna potpora radu OCD-ova – većina OCD-ova nije financijski stabilna te ne mogu ni pratiti nove zahtjeve poput osiguravanja dostatnih sredstava za pretfinanciranje i sufinanciranje EU-projekata.
- Nedostaje kvalitetna baza inicijativa, projekata i programa OCD-ova, te je slaba vidljivost aktivnosti OCD-ova u javnosti.
- Sve više inicijativa za pokretanje projekata socijalnoga poduzetništva dolazi od organizacija civilnog društva, a predviđa se da će njihov značaj u spomenutim aktivnostima biti sve veći.
- Razvojem civilnog društva i jačanjem OCD-ova povećava se i njihova uloga u proaktivnom kreiranju politika na svim razinama.

Tablica 38. Udruge građana po djelatnostima

Udruge građana po djelatnostima

Vrsta djelatnosti udruge	2007.	2008.	2009.
Športske	351	356	370
Kulturne	106	114	120
Vatrogasne	94	93	93
Lovne i ribolovne	63	63	64
Gospodarske	43	45	46
Tehničke	28	29	31
Okupljanje žena	26	28	31
Zdravstvene	25	26	30
Strukovne	21	19	22
Socijalne	19	22	23
Ekološke	17	17	19
Okupljanje mladeži	15	19	23
Udruge domovinskog rata	10	10	11
Etničke	10	11	17
Informatička	9	9	9
Zaštita prava	8	8	9
Humanitarne	7	8	9
Hobističke	7	7	8
Zaštita prava djece	6	6	8
Okupljanje i zaštita djece, mladeži i obitelji	4	5	6
Znanstvene	3	3	3
Udruge za zaštitu životinja	2	2	2
Duhovne	2	4	5
Okupljanje studenata	1	1	1
Odgojno obrazovne	1	1	1
Prosvjetne	-	2	3
Ostale djelatnosti	12	16	20
Ukupno	890	924	984

stanje 31. prosinca

Izvor: Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, Služba za opću upravu i zajedničke poslove, Registar udruga RH, udruge sa sjedištem u Međimurskoj županiji

Izvor: Međimurska županija u brojkama 2009., Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, 2010.

Tablica 39. Razvojni problemi i potrebe civilnog društva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
- Nedovoljna umreženost OCD-ova i suradnja s drugim sektorima; - Nedostatni i neadekvatni prostorni i materijalni kapaciteti OCD-ova za kvalitetan rad; - Nedostatna znanja i vještine članova OCD-ova; - Velik broj neaktivnih udruga; - Neadekvatni/nedostatni prostori i sredstva za sufinanciranje; - Nepostojanje sustavnoga planiranja i financiranja projekata/programa OCD-ova u JLS-ovima; - Nedostaje institucionalna potpora radu	- Poticati sudjelovanje građana kroz rad u udrugama; - Poticati i podržati razvoj mreža OCD-ova s obzirom na njihova područja djelovanja; - Poticati razvoj i provedbu lokalnih programa formalnog i neformalnog obrazovanja; - Podizati kapacitete, vještine i znanja OCD-ova, naročito na područjima institucionalnog jačanja i razvoja, razvoja i implementacije EU-projekata, odnosa s javnošću te financijskoga planiranja i upravljanja;

OCD-ova; • Nedostatak kvalitetne baza inicijativa, projekata i programa OCD-ova; • Slaba vidljivost aktivnosti OCD-ova u javnosti.	• Osigurati dijalog s OCD-ovima, kroz postojeća tijela ili osnivanjem novih tijela na razini samouprava, kao što su Savjet za razvoj civilnoga društva MŽ-a ili Gospodarsko-socijalno vijeće MŽ-a; • Održati i unaprijediti dobru praksu sudjelovanja predstavnika OCD-ova u županijskim razvojnim partnerstvima; • Razviti sustav financiranja programa i projekata OCD-ova primjenjujući načela „Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga“ kod JLS-ova; • Razvijati filantropiju kao važan element za razvoj socijalne kohezije i civilnog društva; • Osnovati Županijsku/Regionalnu zakladu za razvoj civilnog društva kako bi se odgovorilo izazovima pretfinanciranja i sufinanciranja kvalitetnih programa i projekata iz EU-fondova, stvorilo uvjete i mogućnosti za veće uključivanje privatnoga profitnog sektora u financiranje projekata i programa OCD-ova i usustavilo financiranje projekata i programa OCD-ova u JLS-ovima. • Poticati i podržati programe eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenoga poduzetništva, te razviti programe za njihovu financijsku potporu • Izraditi kvalitetnu bazu inicijativa, projekata i programa OCD-ova u Međimurskoj županiji.
--	--

V. PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA

1. OKOLIŠ

1.1. TLO

- Na teritoriju Međimurja izdvajaju se sljedeći tipovi tla: ilovasto-glinasto tlo na vapnenačkoj podlozi – briježni dio; glinasta ilovača – ispod briježnog dijela i uz Muru; šljunkovito zemljište – na potezu Gornji Hrašćan – Donji Hrašćan; crnica i ilovača – središnji plato; pijesci i šljunkovito – uz Dravu.
- Rijeke Mura i Drava koje su plavile, tj. nanosile zemljišta u ravničarskom dijelu sada su obuzdane nasipima, a zemljišta ugrožena oborinskom vodom prokopana su mrežom kanala i drenirana. Predstoje daljnji zahvati na saniranju tla, klasifikaciji kiselih zemljišta, obogaćivanju humusom, gnojdbom stajskim gnojem i zelenom gnojdbom.
- Nepovratni gubitak poljoprivrednog zemljišta posljedica je prenamjene zemljišta, koja je rezultat proširivanja građevinskih područja predviđenih prostornim planovima na vrijednim poljoprivrednim tlima te eksploatacije mineralnih sirovina, posebno šljunka, bez rudarske dozvole.

Tablica 40. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite tla

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nepostojanje <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i> te nedostatak provođenja sustavnoga praćenja stanja tla na području županije; • Prekomjerna i nekontrolirana uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi; • Ilegalni iskop mineralnih sirovina, odlaganje otpada na ilegalna odlagališta; • Promet na cestama koje nemaju riješenu odvodnju s pročišćavanjem površinskih voda koje se ispiru s kolnika; • Erozivni procesi na pojedinim lokalitetima na području gornjeg Međimurja izazvani sječom šuma, odnosno obradom zemljišta na kosim terenima.	• Izraditi <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i> te provoditi <i>monitoring</i> tla; • Uvesti kontrolu u primjeni agrotehničkih mjera u poljoprivrednoj proizvodnji s ciljem smanjenja negativnih utjecaja nekontrolirane primjene kemijskih sredstava u poljoprivredi na tlo; • Stvoriti uvjete za provedbu <i>Nitratne direktive</i> i <i>Pravilnika o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima (NN 107/95)</i>.

1.2. ZRAK

- Mjerenjem posebne namjene provedenim u Međimurskoj županiji 2008. godine dobiveni su rezultati koji ukazuju na djelomično onečišćenje u zraku te na drugu (II.) kategoriju kakvoće zraka. Razlozi mogu biti u prometu, industriji, svinjogojskim farmama i pročištaču otpadnih voda u gradu Čakovcu.
- Kakvoća zraka na području Međimurske županije zasada nije značajnije ugrožena onečišćivačima s teritorija županije i takvo stanje treba zadržati. Najveći izvor onečišćenja zraka za županiju predstavlja promet i to uglavnom u gradu Čakovcu.

- Utjecaj farmi za uzgoj stoke na kvalitetu zraka u okolišu ne odražava se na pojavu štetnih i opasnih tvari u zraku u koncentracijama koje bi mogle ugroziti zdravlje čovjeka ili životinja, već u pojavi neugodnih mirisa čiji intenzitet ovisi o procesima mikrobiološke razgradnje organske tvari i vremenskim prilikama. Izvori emisije plinova neugodnog mirisa objekti su za držanje stoke, otvorene sabirne jame za gnojovku i otvorene lagune za prihvat tekuće gnojovke.

Tablica 41. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite zraka

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nepostojanje zakonom propisanoga <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>; • Nepostojanje postaje državne mreže za praćenje kakvoće zraka.	• Izraditi <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i> da bi se dobili precizni podaci, te da bi se pravodobno i na utemeljen način mogao usmjeravati i kontrolirati razvoj u pojedinim područjima i izgradnja u prostoru; • Uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka na lokalnoj razini kojom bi se kontinuirano pratila kakvoća zraka.

1.3. VODE

Podzemne vode

- Velik dio područja županije čini dravsko-murska nizina s velikom debljinom vodonosnoga sloja. Podzemne su vode visoke kvalitete i najveće su prirodno bogatstvo županije. Procjenjuje se da bi međimurski vodonosnik mogao opskrbljivati dvostruko više stanovnika nego danas.

Vodotoci i vodene površine

- Prostor Međimurja sa sjevera i juga omeđuju rijeke Mura i Drava, koje mu daju prirodna i zemljopisna obilježja, određuju sam naziv, oblik, reljef i prirodne karakteristike.
- Akumulacijska jezera na Dravi (Kuršanec i Prelog) imaju najveći udio u ukupnim vodenim površinama Međimurja. Budući da je pristupačan samo mali dio njihove obale u odnosu na čitavu dužinu, interes za korištenje jezera i pristup do njih koncentriran je na početke akumulacija. U ovom prostoru formirao se nov ekosustav (otoci i sprudovi kao staništa mnogih biljnih i životinjskih vrsta), što je potrebno uzeti u obzir pri korištenju toga prostora za sport i rekreaciju na vodi.

Tablica 42. Razvojni problemi i potrebe iz područja zaštite voda

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Pogoršanje kvalitete površinske i podzemne vode; • Negativan utjecaj nekontroliranoga korištenja kemijskih sredstava i mineralnih gnojiva u II. i III. zoni zaštite izvorišta; • Negativan utjecaj prometa na kakvoću podzemne vode, te mogućnost akcidenta pri prijevozu opasnih tvari zbog izrazito ranjivog vodonosnika; • Vodotoci koji uključuju rijeke Muru, Dravu i Trnavu	• Očuvati podzemne vode kao najvažniji prirodni resurs izgradnjom vodonepropusne kanalizacije na vodozaštitnom području i smanjenjem negativnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje postupnim prelaskom s intenzivne (konvencionalne) poljoprivrede na održivu (integriranu) i ekološku poljoprivrednu proizvodnju; • Uključiti kućanstava i pravne osobe u sustav

te potoke i kanale najugroženija su kategorija okoliša jer se najčešće koriste kao otvoreni kanali za ispuštanje otpadnih voda iz naselja, stočnih farmi, ispiranje poljoprivrednih strojeva i sl.	odvodnje, prvenstveno u područjima III. zone zaštite izvorišta; • Provesti zaštitu i podići kvalitetu voda u vodotocima u drugu kategoriju, što znači da se isključuje ispuštanje otpadnih voda bez prethodnoga pročišćavanja; • Unaprijediti postojeći sustav praćenja kvalitete vode obuhvaćanjem svih vodotoka. Na taj način bilo bi moguće utvrditi uzroke onečišćenja, determinirati zagađivače, primijeniti mjere sprečavanja zagađivanja i provoditi nadzor nad kvalitetom vode.
---	---

1.4. BIOLOŠKA I KRAJOBRAZNA RAZNOLIKOST

1.4.1. Obilježja

- Krajobraz županije, prema tipološkim značajkama, čini nekoliko cjelina: urbanizirani krajobraz – izdvaja se središnji najgušće naseljeni prostor županije; kultivirani krajobraz donjeg Međimurja; kultivirani krajobraz gornjeg Međimurja; krajobraz Mure i Drave – odnosi se na prostor staroga toka Drave;
- U Međimurskoj županiji trenutačno su pod zaštitom: zaštićeno područje Regionalni park Mura – Drava, značajni krajobraz rijeke Mure, 2 spomenika prirode, 6 spomenika parkovne arhitekture. Predloženo je proglašavanje dodatnih zaštićenih područja: Park-šuma Balogovec, geološki park prirode – Verk Križovec, područje za divlje svojte i stanišne tipove te međunarodno važno područje za ptice.
- *Prepoznate vrijednosti međimurske prirode* jesu: mozaični krajobraz (uglavnom nema velikih parcela s monokulturama) poput Murščaka; livade košanice; riječne mrtvice uz Muru; stari tok rijeke Drave; rijeke Mura i Drava (s okolnim ekosustavima); potočne doline s vegetacijskim pojasom; staništa livadnoga plavca; vlažne livade (stanište kaćuna); šume bukve i pitomoga kestena, te bijelog bora; poplavne šume rijeke Mure (stanište crne rode); lovačke remize (sastojina šume i u sredini poljoprivredna kultura); staništa bregunica i pčelarica uz korito Mure; manje umjetne retencije; staništa ribe crнке u Muri i drugih ugroženih životinjskih vrsta; staništa crnkaste sase, kockavice, kebrača i drugih ugroženih biljnih svojti; zavičajna udomaćena pasmina – međimurski konj.
- *Učestale prijetnje međimurskoj prirodi*: ilegalna izgradnja u zaštićenome prirodnom području; ilegalna odlagališta otpada; krivolov i ilegalan izlov ribe; ilegalno vađenje mineralnih sirovina (šljunak, pijesak, ugljen); pustošenje šuma (nekontrolirana gola sječa uglavnom privatnih šuma); nekontrolirano širenje invazivnih vrsti (biljnih i životinjskih); zapuštanje oranica koje dovodi do širenja invazivnih vrsta poput ambrozije i ostalih; pretvaranje livada košanica u oranice za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju; uklanjanje živica i gajeva s rubnih dijelova oranica i livada (što utječe na smanjenje biološke i krajobrazne raznolikosti); regulacija vodotoka (kanaliziranje), čime se mijenja režim vodotoka i smanjuje njegova dinamika.

Tablica 43. Razvojni problemi i potrebe iz područja biološke i krajobrazne raznolikosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nepostojanje <i>Programa zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije</i> kojim bi se definirao okvir za sustavnu provedbu aktivnosti zaštite prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije; • Prirodna baština nije dostatno iskorištena za ruralni razvitak, primjerice za razvoj rekreativnog i seoskog turizma.	• Izraditi <i>Program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije</i> kojim će se definirati okvir za aktivno upravljanje svim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije; • Očuvati bioraznolikost i krajobraz kao važan potencijal za razvoj lokalnoga gospodarstva i turističke djelatnosti.

1.5. ŠUME I ŠUMSKO PODRUČJE

- Međimurje je siromašno šumama, ukupna šumovitost vrlo je niska, svega 15% u usporedbi s postotkom šumovitosti RH koja iznosi 35%. Kako je šumovitost Međimurja vrlo mala, te s obzirom na veliku usitnjenost šumskih površina i njihovu povezanost s poljoprivrednim površinama i naseljima, državne šume zajedno sa šumama u privatnom vlasništvu sve više imaju zaštitnu i rekreativnu ulogu.
- Na području Međimurske županije nalazi se 3.681 ha državnih šuma i šumskog zemljišta, kojim gospodare Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Koprivnica, Šumarija Čakovec (u daljem tekstu: Šumarija Čakovec), podijeljenih u dvije gospodarske jedinice: Donje Međimurje (2.922 ha) i Gornje Međimurje (759 ha).
- 7.644 ha šuma i šumskog zemljišta u privatnom su vlasništvu (prema Šumarskoj savjetodavnoj službi), podijeljeni u 8 gospodarskih jedinica: Istočnomeđimurske šume (797 ha), Goričanske primurske šume (807 ha), Sjeverno Međimurje (1.014 ha), Gornje Međimurje – istočno (880 ha), Gornje Međimurje – zapadno (1.183 ha), Gornja Dubrava (932 ha), Međimurski brezi (971 ha), Međimurske dravske šume (1.060 ha), a neutvrđenom površinom državnih šuma i šumskog zemljišta gospodare drugi pravni subjekti (Hrvatske vode, HEP i sl.).
- Prema trenutačno važećim gospodarskim osnovama, one državne šume kojima gospodari Šumarija Čakovec imaju drvenu zalihu od 341.794 m³, desetogodišnji prirast iznosi 162.270 m³, a desetogodišnji etat (sječiva masa) iznosi 84.279 m³, što predstavlja 52% prirasta. Drvenu zalihu, prirast i etat za državne šume kojima gospodare drugi pravni subjekti, kao i za šume u privatnom vlasništvu, tek je potrebno utvrditi.
- Podaci o radovima biološke obnove šuma postoje samo za državne šume kojima gospodari Šumarija Čakovec, dok za državne šume kojima gospodare drugi pravni subjekti i za privatne šume ne postoje. Za izvršenje potrebnih bioloških radova novčana sredstva Šumarije koja se izdvajaju od prihoda prodaje posječenog drvnog materijala nisu dostatna (pokriveno s 25%). Ne postoje nikakve državne subvencije (osim naknade za opće korisne funkcije šuma – OKFŠ) iz kojih bi se dodatno mogli financirati, pa razliku pokrivaju Hrvatske šume.
- Radovi na biološkoj obnovi privatnih šuma isključivo se financiraju iz sredstava OKFŠ-a, o čemu je do 1. 11. 2010. brinula Šumarska savjetodavna služba, kao i o izradi programa gospodarenja tim šumama te sječi.

Tablica 44. Razvojni problemi i potrebe iz područja šuma

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Vrlo mala šumovitost Međimurja, te velika usitnjenost šumskih površina i njihova povezanost s poljoprivrednim površinama i naseljima; • Nedovoljno korištenje šuma u rekreativne i edukacijske svrhe – još uvijek nije proglašena ni jedna park-šuma na području županije iako postoje preduvjeti za to, lokalna uprava zanemaruje općekorisne funkcije šuma te se smanjuju izdvajanja za OKFŠ; • Usitnjenost privatnih šuma, tj. male površine i velik broj vlasnika uglavnom nezainteresiranih za okrupnjavanje i udruživanje svojih šumskih čestica u veće komplekse kojima je lakše gospodariti; • Nesređeno gruntovno i katastarsko vlasništvo te neutvrđena površina državnih šuma kojima gospodare drugi pravni subjekti, u kojima se uglavnom ništa ne radi ili se radi bez važećih gospodarskih planova.	• Pri zaštiti šumskoga prostora omogućiti vlasnicima sudjelovanje u prihodovnoj strani ili obešteti vlasnike. Pošumljavati manje vrijedne i neobrađive poljoprivredne površine; • Educirati lokalnu upravu o potrebi očuvanja šumskih površina te očuvati izdvajanje za OKFŠ. Poticati korištenje šuma u rekreativne i edukacijske svrhe. Proglasiti šumu Balogovec kategorijom park-šume jer predstavlja iznimnu sociološku, ekološku i krajobraznu vrijednost; • Izraditi programe gospodarenja za privatne šume te educirati privatne šumoposjednike i potaknuti ih na okrupnjavanje šumskih čestica i međusobno udruživanje radi racionalnijega gospodarenja; • Srediti gruntovno i katastarsko stanje šumskih površina te utvrditi površinu državnih šuma kojima gospodare drugi pravni subjekti.

1.6. GOSPODARENJE OTPADOM

- Županija je napravila velik napredak u gospodarenju otpadom. U potpunosti su sanirana gotovo sva službena odlagališta. Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer u rješavanju problema divljih deponija čiji se broj 2009. godine smanjio za cca 50%.
- Specifična količina komunalnog otpada koju proizvede prosječan stanovnik područja županije iznosi 0,619 kg/stan./dan, što je malo ispod prosjeka u Republici Hrvatskoj. U području odvojenoga skupljanja otpada, Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer jer se u cijeloj županiji u potpunosti provodi odvojeno skupljanje otpada na mjestu nastanka, razvrstavanje, te čak i predobrada prije odlaganja otpada na odlagalište Totovec kod Čakovca. Udio je odvojeno skupljenoga komunalnog otpada 32,6%, što je znatno iznad prosjeka u Republici Hrvatskoj (podaci iz 2009. godine).
- *Plan gospodarenja otpadom u Međimurskoj županiji* donesen je 2006. godine te predstavlja polazište za iznalaženje povoljne lokacije i uspostavu privremenoga županijskoga centra za gospodarenje otpadom i postupno smanjivanje broja odlagališta u županiji, uz odgovarajuću provedbu sanacija i rekultiviranja prostora. Predloženi elementi u sustavu gospodarenja otpadom sadržani u Planu sastavni su dio izmjena i dopuna *Prostornoga plana Međimurske županije*. U oba dokumenta sadržane su smjernice za osnivanje reciklažnih dvorišta s preporukom da se ona smjeste u radnoj zoni. Jedinice lokalne samouprave na području županije donijele su planove gospodarenja otpadom za svoje područje te prihvatile koncept gospodarenja otpadom predložen u županijskom planu na lokaciji prema prostorno-planskoj dokumentaciji. Ni jedna jedinica lokalne samouprave nije u prostornim planovima predvidjela izgradnju centra za gospodarenje otpadom, već su se sve opredijelile za rješenje predloženo *Prostornim planom MŽ-a* i PPU-om Grada Čakovca ili pak za odvoz otpada na prostor izvan županije.

- Predloženi koncept cjelovitoga sustava gospodarenja otpadom u županiji sadrži sljedeće elemente: izbjegavanje i smanjivanje količina otpada; odvojeno skupljanje otpada (primarna reciklaža); skupljanje i prijevoz otpada; skladištenje otpada; izgradnja centra za gospodarenje otpadom; obrada otpada; odlaganje otpada. Realizacija ovoga sustava odvijat će se u etapama i postupcima:
 1. obustava dovoza novog otpada, zatvaranje, sanacija/rekultiviranje svih postojećih odlagališta;
 2. ograničeno funkcioniranje odlagališta „Totovec“ kao privremenoga županijskoga centra za gospodarenje otpadom, s aktivnostima na pripremi i izgradnji regionalnoga/županijskoga centra za gospodarenje otpadom.
- U sklopu odlagališta „Totovec“ u funkciji je sortirnica za odvojeno skupljen otpad kojoj je Fond za zaštitu okoliša dao status centra za postupanje s ambalažnim otpadom. Na istoj lokaciji planiraju se dopuniti sadržaji za postupanje s različitim vrstama otpada u smjeru uspostave i opremanja oporabilišta, pretovarne stanice i reciklažnog dvorišta.

Tablica 45. Razvojni problemi i potrebe iz područja gospodarenja otpadom

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljno koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom – lokalna samouprava i dalje pristupa rješavanju problema bez potrebne komunikacije sa stručnim službama Županije; • Postoji značajan prostor za poboljšanje navika svih građana povezanih s postupanjem otpadom; • Nedovoljan udio odvojeno skupljenog otpada te prevelik udio biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu; • Divlji deponiji otpada; • Nedostatak građevina za uporabu i obradu otpada.	• Općine i gradovi dužni su organizirati skupljanje i sigurno odlaganje komunalnog otpada, organizirati odvojeno prikupljanje i organizirati prijevoz otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti, a u prostornim planovima utvrditi lokaciju za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom; • Posebnu pažnju posvetiti odgoju i obrazovanju za gospodarenje otpadom građana, gospodarskih subjekata i ukupne javnosti s ciljem stjecanja potrebnih znanja, oblikovanja stavova i ponašanja, te pripremanja za odgovorno donošenje odluka, uz razvijanje spremnosti svakoga pojedinca za osobno djelovanje; • Dodatno povećati udio odvojeno skupljenog otpada, odnosno otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti te smanjiti udio biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu; • Sanirati sve deponije otpada, a prioritetno one koje se nalaze u zonama zaštite izvorišta Prelog, Nedelišće i Sveta Marija; • Izgraditi građevine i opremiti ih uređajima za uporabu i obradu otpada.

2. VODNO GOSPODARSTVO I INFRASTRUKTURA

2.1. VODNO GOSPODARSTVO

2.1.1. Vodoopskrba

- Javni vodoopskrbni sustav opskrbljuje svih 130 naselja Međimurske županije. Izgrađenost sustava iznosi 99 posto. Na javni vodovod priključeno je preko 33.500 domaćinstava ili 84% od ukupnog broja domaćinstava, te gotovo svi gospodarski subjekti i ustanove (oko 2.200). Sustavom upravljaju Međimurske vode d.o.o. Čakovec, u vlasništvu svih jedinica lokalne samouprave u Međimurju.
- Prema usvojenoj koncepciji tehničkog rješenja, vodoopskrbni sustav županije podijeljen je na četiri vodoopskrbne zone. Crpilište Nedelišće kapaciteta je 600 L/sek i opskrbljuje I., II. i III. zonu. Crpilište Prelog kapaciteta je 130 L/sek, a opskrbljuje IV. vodoopskrbnu zonu (Donje Međimurje). Crpilište Nedelišće podmiruje oko 80 posto potreba za vodom, a preostalo podmiruje crpilište Prelog. U sustavu su i četiri vodospremnika (Čakovec 700 m³, Lopatinec 750 m³, Mohokos 750 m³, Zebanec 200 m³) i vodotoranj Prelog 350 m³. Pored toga izvedene su precrpnice Mohokos, Banfi, Selnišćak i Robadje za povišenje tlaka, te osamdesetak redukcijskih stanica za sniženje tlaka. Prosječna potrošnja iznosi 100 L/stan./dan (ukupno s gospodarstvom), dok prosječna potrošnja za Republiku Hrvatsku iznosi 140 L/stan./dan.
- Osnovni podaci o javnom vodovodu dostupni su u donjoj tablici:

Tablica 46. Osnovni podaci o javnom vodovodu

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Zahvaćene količine vode, [tisuće m ³]	8.435	7.951	7.577	7.397	7.166	6.977
Dužina glavnog vodovoda, [metara]	213.405	217.856	228.139	232.304	236.626	242.523
Dužina razvodne mreže, [metara]	768.257	772.715	780.572	789.472	794.072	800.116
Broj vodovodnih priključaka	31.456	32.459	32.770	34.031	34.752	35.264

Izvor: Državni zavod za statistiku, Međimurske vode d.o.o.

Tablica 47. Razvojni problemi i potrebe vodoopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Vodoopskrbni sustav karakterizira velika dužina cjevovoda, velik broj priključaka, predimenzioniran cjevovod zbog požarnih količina, mala potrošnja vode i mali vodospremnčki prostor. Zbog toga dolazi do gubitaka vode unutar vodoopskrbnoga sustava te je potrebno svakodnevno preventivno ispuštati velike količine iz hidranata i muljnih ispusta da bi održali kvalitetu vode u vodoopskrbnom sustavu.	• Daljnja rekonstrukcija, modernizacija javnoga vodoopskrbnog sustava, izgradnja dodatnih objekata, priključivanje svih kućanstava na javni sustav vodoopskrbe te osiguravanje sigurne i kvalitetne vodoopskrbe primjenom suvremenih tehnologija praćenja i upravljanja sustavom vodoopskrbe.

2.1.2. Odvodnja

- Formirani su sljedeći sustavi odvodnje: grad Čakovec s gravitirajućim naseljima, grad Prelog, grad Mursko Središće, naselje Kotoriba, naselje Donji Kraljevec i naselje Vratišinec. Kod navedenih sustava primijenjen je mješovit način odvodnje, tj. skupno prikupljanje i odvođenje sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda te oborinskih voda.

- Grad Čakovec ima izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda;
- Provedeni su postupci procjene utjecaja na okoliš i donesena rješenja za uređaje za pročišćavanje otpadnih voda u Podturnu, Murskom Središću, Donjoj Dubravi, Donjem Kraljevcu i Svetom Martinu na Muri. Za realizaciju projekata zadužene su Međimurske vode d.o.o. Financiranje ostalih projekata prvenstveno je planirano iz strukturnih fondova EU-a nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, odnosno iz državnih i lokalnih sredstava.
- Zbog izrazito negativnog utjecaja direktnog ispuštanja otpadnih voda u vodotoke na kvalitetu podzemnih voda i vodotoka, ne odobrava se više izgradnja kanalizacijskoga sustava bez istovremene izgradnje sustava za pročišćavanje otpadnih voda.
- Podaci o sustavu odvodnje dostupni su u sljedećoj tablici:

Tablica 48. Sustav odvodnje

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Otpadne vode ukupno, [tisuće m ³]	2.076	2.014	2.206	2.440	1.956	2.191
Pročišćene otpadne vode, [tisuće m ³]	1.489	1.458	1.828	1.995	1.840	2.105
Nepročišćene otpadne vode, [tisuće m ³]	587	556	378	445	116	86
Ukupna dužina zatvorene kanalizacijske mreže, [metara]	105.187	106.443	150.525	151.237	164.317	127.726*
Dužina glavnoga kolektora, [metara]	27.191	30.865	63.487	66.903	69.431	20.488
Broj kanalizacijskih priključaka	6.189	6.231	8.322	8.994	9.612	7.779**

* podaci ne sadrže sveukupnu dužinu, već samo dužinu kanalizacijske mreže u vlasništvu Međimurskih voda

** podaci ne sadrže sveukupan broj priključaka, već samo broj priključaka koje su izvršile Međimurske vode

Izvor: Državni zavod za statistiku, Međimurske vode d.o.o.

Tablica 49. Razvojni problemi i potrebe sustava odvodnje

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Iako se već dugi niz godina ulaže u njegovu izgradnju, potrebna su još izrazito velika ulaganja u sustav odvodnje na području županije kako bi se otklonio negativan utjecaj otpadnih voda na okoliš. Izgradnja sustava preduvjet je i za zaštitu vodenih resursa posebice u III. zoni zaštite izvorišta gdje otpadne vode iz naselja zbog neizgrađene kanalizacije uglavnom završavaju u tlu i površinskim vodama.	• Novelacija <i>Studije odvodnje Međimurja</i>; • Izrada projektne dokumentacije za sustave odvodnje, završetak izgradnje sustava odvodnje u naseljima gdje je izgradnja započela, te izgradnja sustava odvodnje i pripadnih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na područjima gdje još nisu izgrađeni.

2.2. ELEKTROOPSKRBA

- Distribucijsko područje Elektra Čakovec posluje u sastavu društva HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb, kao jedna od teritorijalnih organizacijskih jedinica. Svoje planove održavanja i razvoja sustava Elektra Čakovec ostvaruje u okviru planova društva u čijem sastavu

posluje. Glede sustava za distribuciju električne energije, Elektra Čakovec nadležna je za njegovo vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju. Teritorijalna nadležnost Elektre Čakovec poklapa se s granicama Međimurske županije.

- Električnom energijom opskrbljuje se cca 46.000 kupaca, čiji su struktura i broj prikazani u donjoj tablici:

Tablica 50. Struktura i broj kupaca električne energije u Međimurskoj županiji

	2007.		2008.		2009.	
	Broj kupaca	Prodaja [MWh]	Broj kupaca	Prodaja [MWh]	Broj kupaca	Prodaja [MWh]
Visoki napon	-	-	-	-	-	-
Srednji napon	54	68.351	56	72.789	59	76.959
Kućanstvo	40.307	119.319	40.720	124.148	40.995	129.085
Poduzetništvo	4.297	92.574	4.491	96.474	4.453	102.832
Javna rasvjeta	425	4.934	435	5.596	445	5.724
Ukupno	45.083	285.178	45.702	299.007	45.952	314.600

Izvor: HEP – DP Elektra Čakovec, stanje 31. prosinca 2009.

- Na graničnom području Međimurske i Varaždinske županije nalaze se dvije hidroelektrane, HE Čakovec i HE Dubrava, ukupne snage oko 160 MW.
- Postignuta je vršna snaga 55,54 MW, pa trenutačno postoje dovoljni kapaciteti za preuzimanje energije i snage iz prijenosnoga sustava.
- Gubici električne energije (razlika preuzete i isporučene energije) iznose 5,72%, što se smatra prihvatljivim.
- Izgrađenost postojeće elektroenergetske infrastrukture i njezini kapaciteti zadovoljavaju trenutačne potrebe potrošnje. Dinamiku razvoja sustava diktirat će prije svega potrebe kupaca utvrđene kontinuiranim praćenjem stanja u sustavu, kao i okviri raspoloživih financijskih sredstava za realizaciju planova ulaganja.
- Određeni investicijski zahvati (kapitalni) grade se za potrebe dugoročnoga razvoja s ciljem osiguranja raspoloživosti energije i snage na određenom većem području, a njihova izgradnja planirat će se u skladu sa Studijom razvoja za narednih 20 godina i ukazanim potrebama potrošnje. Dugoročni razvoj usmjerava se prema tronaponskom sustavu 110/20/0,4 kV.

Tablica 51. Razvojni problemi i potrebe elektroopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
--------------------------	-------------------------

• Gubici energije i snage u sustavu; • Nedovoljna spremnost sustava za prihvrat proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; • U nekim slučajevima nedovoljno zadovoljeni preduvjeti za daljnji razvoj sustava.	• Provesti mjere za smanjivanje gubitaka energije i snage u sustavu; • Stvoriti uvjete za prihvrat proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora; • U postojećim koridorima vodova i na lokacijama objekata (gornje) naponske razine 35 kV predvidjeti mogućnost izgradnje elektroenergetskih objekata naponske razine 110 kV; • U prostornim planovima jedinica lokalne samouprave predvidjeti lokacije novih elektroenergetskih građevina. Na taj način otvorit će se mogućnost dovođenja veće snage u pojedine energetske točke i osigurati sposobnost sustava da u skladu s potrebama razvoja gospodarstva odgovori na porast potreba kupaca za energijom i snagom.
---	--

2.3. PLINOOPSKRBA

- Prema pokrivenosti plinske mreže i broju priključaka, županija je najbolja u Republici Hrvatskoj.
- Glavni su plinski dovodi iz pravca Varaždina i Koprivnice. Mreža je novija i u dobrom stanju.
- Sadašnji distributivni plinski sustav tehnički omogućuje korištenje plina za industrijski razvoj.

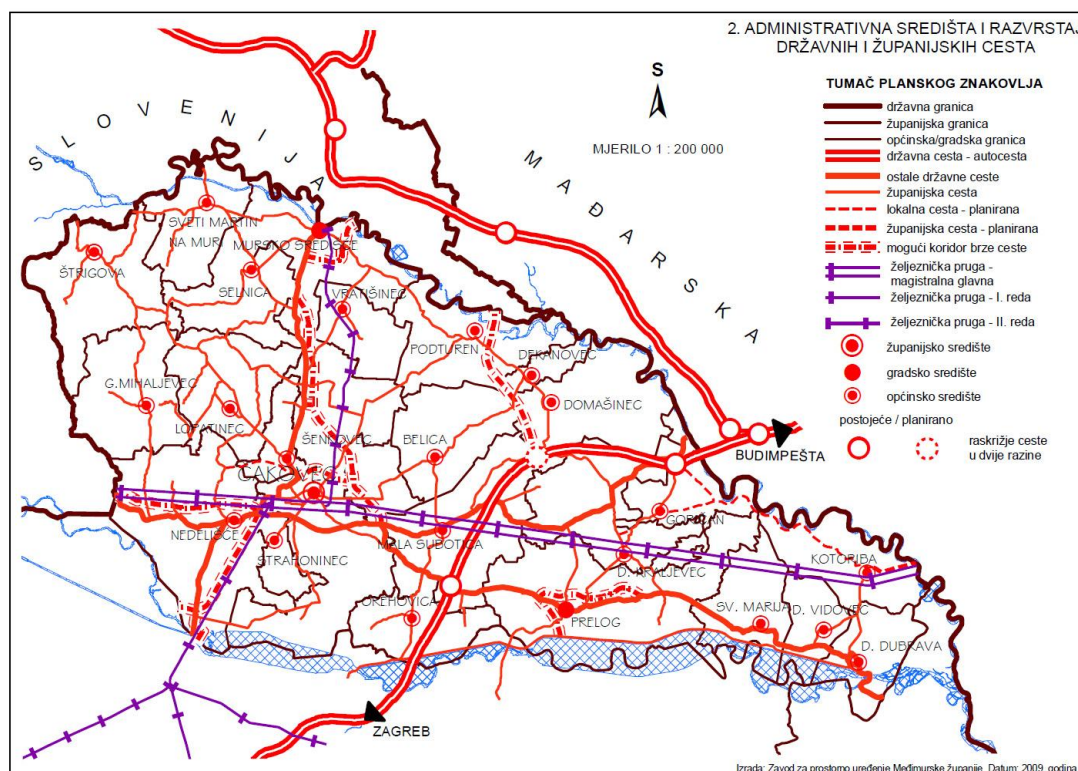
Tablica 52. Razvojni problemi i potrebe plinoopskrbe

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedostatak značajnih razvojnih problema u sustavu opskrbe plinom.	• Sustav opskrbe plinom kontinuirano pratiti i nadograđivati kako bi se osigurala sigurna i kvalitetna opskrba.

2.4. PROMET I PROMETNA INFRASTRUKTURA

- Područje Međimurske županije prometno je značajno jer se nalazi na tromeđi s Mađarskom i Slovenijom te na sjecištu međunarodnih prometnih tokova. Kroz županiju prolazi dio autoceste Zagreb – Goričan, glavne prometnice koja povezuje središnju Europu s Jadranom.
- Na relativno malom prostoru nalaze se tri međunarodna cestovna i dva međunarodna željeznička granična prijelaza. Brzo povezivanje s europskim prometnim mrežama i prometnom mrežom ostalih dijelova Hrvatske važna je pretpostavka daljnjeg razvoja županije.

Slika 6. Administrativna središta i razvrstaj državnih i županijskih cesta

Izvor: *Izmjene i dopune prostornoga plana Međimurske županije*, Službeni glasnik Međimurske županije broj 23/10

Cestovni promet

- Na području Međimurske županije ukupno je 615 km cesta sa suvremenim kolnikom. Udio je ove cestovne mreže u cestovnoj mreži Republike Hrvatske oko 1,97%. S obzirom na ostale pokazatelje (stanovništvo, površina itd.), cestovna struktura u Međimurskoj županiji može se ocijeniti vrlo dobrom, što znači da je mreža javnih cesta kvalitetom u gornjem dijelu hrvatskoga prosjeka, no nedostaje kvalitetna povezanost dijelova županije (stanje 2009. godine).
- Međimurje s oko 120.000 stanovnika ima razvijenu mrežu cesta i velik broj registriranih osobnih vozila – prema podacima Policijske uprave međimurske njih 47.710, što je približno na svakih 2,5 stanovnika po jedan osobni automobil.
- Budući da dosadašnji javni prijevoz ne udovoljava u potpunosti potrebama stanovništva, stanovnici radije pribjegavaju vlastitom prijevozu, što je s gledišta energetske učinkovitosti izrazito nepovoljno. Sustav javnoga prijevoza putnika ne razvija se te ne može odgovoriti suvremenim izazovima razvitka gospodarstva i cijeloga društva.

Željeznički promet

- Željeznica je povijesno imala izrazito važan utjecaj na razvoj županije. Područjem županije prolaze: pruga od značaja za međunarodni promet M501 (MG 3) (Središće) Državna granica – Čakovec – Kotoriba – Državna granica (Murakeresztúr); pruga od značaja za regionalni promet R201 (I 101) Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec; pruga od značaja za lokalni promet L101 (II 200) Čakovec – Mursko Središće – Državna granica (Lendava).

- Unatoč suprotnim trendovima na europskoj razini, u novije vrijeme željeznički promet gubi na važnosti, što je intenzivirano gubitkom važnosti koridora koji prolaze područjem županije, ukidanjem željezničkih linija te nedovoljnim ulaganjima u željezničku infrastrukturu.

Zračni promet

- Postojeće zračno pristanište za prihvat zrakoplova opće namjene i povremeni prijevoz (*taxi*) u Pribislavcu u sustavu zračnoga prometa Hrvatske planira se unaprijediti u tercijarnu (2C) kategoriju.

Tablica 53. Razvojni problemi i potrebe prometa i prometne infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Postojeći prometni sustav, prvenstveno međugradska cestovna mreža i veze te mreže s postojećom cestovnom mrežom Republike Hrvatske mogu biti značajan ograničavajući faktor daljnjega gospodarskog razvoja Međimurja; • Unutaržupanijski tranzitni promet danas je znatno većeg intenziteta, čemu postojeće prometne mreže gradova nisu prilagođene, • Promet na prometnicama koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta ima potencijalno negativan utjecaj na podzemne vode. Zbog ranjivog vodonosnika velika opasnost prijeti od prijevoza opasnih tvari; • Nisu postignuti uvjeti sigurnosti prometa za sve sudionike; • Ne postoji kvalitetan sustav lokalnoga javnog prijevoza stanovništva; • Sadašnja obilježja zračnoga pristaništa ne udovoljavaju potrebnim uvjetima za zračne luke kategorije 2C; • Granični prijelazi nisu dovoljno iskorišteni za prometno povezivanje županije s prekograničnim područjima te gospodarski razvoj; • Zanemarivanje željezničkih koridora koji prolaze područjem županije te nedovoljne investicije u željezničku infrastrukturu.	• Unaprijediti prometni sustav definiranjem i osiguravanjem koridora te izgradnjom potrebnih prometnih pravaca i zaobilaznica; • Iznaci takve trase nove cestovne infrastrukture koje će omogućiti brzo odvijanje tokova cestovnoga prometa unutar županije te proširiti mrežu lokalnih cesta; • Pri rekonstrukciji i izgradnji novih državnih cesta izgraditi sustav odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda s kolnika državnih cesta koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta. Zabrani prijevoz opasnih tvari lokalnim, županijskim i državnim cestama i željezničkim prugama bez provođenja odgovarajućih mjera zaštite u skladu s propisom o prijevozu opasnih tvari i izvan odobrenih koridora; • Izgraditi pješačko-biciklističke staze uz trase državnih i županijskih cesta na dionicama unutar naselja, a izvan naselja izgraditi biciklističke staze na onim dionicama gdje je biciklistički promet frekventan. Na glavnim prometnim pravcima osigurati prostor za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila (npr. poljoprivredna vozila); • Razviti kvalitetan sustav lokalnoga javnog prijevoza stanovništva kroz koncept integriranoga prometnoga sustava (IPS); • Osigurati prostor za mogućnost razvoja zračne luke u kategoriju 2C proširenjem poletno-sletne staze i pratećih sadržaja; • Realizirati granične prijelaze određene <i>Uredbom o graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj</i> (stalni granični prijelaz za pogranični promet u Preseki, cestovni granični prijelazi za međunarodni i međudržavni promet druge kategorije u Kotoribi i Podturnu), a bivši granični prijelaz Goričan staviti u

	funkciju odmorišta na autocesti i/ili logističkoga centra te omogućiti neposredan izlaz i ulaz na autocestu s toga pravca; • Planiranjem razvoja željezničkoga prometa u županiji brinuti o što boljoj povezanosti Međimurja s ostalim dijelovima države, kao i uključivanju u sustav željezničkoga prometa srednje Europe.
--	--

3. MINERALNE SIROVINE, OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

3.1. MINERALNE SIROVINE

- Stijene na području županije nosioci su raznih mineralnih sirovina s ekološkom vrijednošću. U studiji *Resursne osnove mineralnih sirovina na području Međimurske županije* navedene su informacije za 80-ak ležišta mineralnih sirovina i eksploatacijska polja pojedinih sirovina.
- Budući da na prostoru Međimurske županije postoje brojna prostorna ograničenja te sagledavajući posljedice u prostoru koje nastaju površinskom eksploatacijom šljunka i pijeska, raspoloživi prostor pogodan za eksploataciju mineralnih sirovina u županiji ostaje ograničen. Proizvodne pogone koji u proizvodnom procesu koriste šljunak i pijesak kao osnovnu sirovinu (betonare, proizvodnja betonske galanterije, asfaltne baze i sl.) nužno je smjestiti unutar gospodarskih zona ili izvan građevinskoga područja uz eksploatacijska polja mineralnih sirovina, zbog mogućih nepovoljnih utjecaja na okoliš.
- Građevni pijesci i šljunci zastupljeni su u područjima uz tokove rijeka Mure i Drave. Na tim prostorima županije aktivno je jedanaest eksploatacijskih polja. Njihovom eksploatacijom u pravilu nastaju vodene površine, za koje je osobito važno njihovo oblikovanje, kao i svrsishodna prenamjena nakon prestanka eksploatacije.
- Ciglarske gline smještene su u središnjem dijelu županije i zasada se eksploatiraju na eksploatacijskom polju „Šenkovec“ za potrebe ciglane. Zavisno od potreba same ciglane, na njezinu širem području moguće je proširenje postojećih ležišta ili otvaranje novih.
- Na području Međimurske županije, na temelju rezultata istraživanja i odobrenja za eksploataciju energetskih mineralnih sirovina, PPŽ određuje eksploatacijska polja Vukanovec, Vučkovec, Zebanec i Mihovljan 1 i 2. Daljnjim radovima na ispitivanju nalazišta nafte i plina moguće je utvrditi nova eksploatacijska polja nafte i plina. Za pokretanje eksploatacije mineralnih sirovina na odobrenim novim eksploatacijskim poljima potrebno je izgraditi sabirno-transportni sustav.

Tablica 54. Razvojni problemi i potrebe mineralnih sirovina

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nerazvijenost proizvodnje s većom dodanom vrijednošću koja kao <i>inpute</i> koristi mineralne sirovine; • Ilegalan iskop mineralnih sirovina.	• Poticati proizvodnju s većom dodanom vrijednošću na temelju mineralnih sirovina (npr. betonare i cementare); • Spriječiti i sankcionirati ilegalan iskop mineralnih sirovina te sanirati površine nastale iskopom mineralnih sirovina.

3.2. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

- U prostorno-planskim dokumentima definirani su uvjeti za proizvodnju električne i toplinske energije iz biomase i bioplina.
- Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i gradova kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE).
- U pripremi je program sufinanciranja ugradnje solarnih sustava za kućanstva.
- Provedeno je niz projekata financiranih iz fondova Europske unije, nacionalnih fondova i drugih izvora financiranja usmjerenih na edukaciju i povećanje svijesti o potrebi ulaganja u obnovljive izvore energije i povećanja energetske učinkovitosti.

Tablica 55. Razvojni problemi i potrebe obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nepostojanje <i>Energetskoga plana županije</i> kojim bi se precizno odredila energetska bilanca Međimurske županije, potencijali za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te identificirali projekti iz područja OIE-ova i energetske učinkovitosti; • Nedostatno poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera energetske učinkovitosti kao načina povećanja energetske neovisnosti, ostvarenja ušteda i smanjenja negativnog utjecaja na okoliš.	• Izraditi <i>Energetski plan županije</i>; • Osmisliti i provoditi mjere povećanja korištenja obnovljivih izvora energije (sunčeve energije, biomase i bioplina, geotermalne energije) te poticati energetske učinkovitost.

VI. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

1. PROCJENA RAZVIJENOSTI MEĐIMURSKE ŽUPANIJE⁷

Razvijenost lokalnih i županijskih jedinica procjenjuje se indeksom razvijenosti, računa se kao ponderiran prosjek pet osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja: dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, izvornih prihoda po stanovniku lokalnih odnosno županijskih jedinica, kretanja broja stanovnika i stupnja obrazovanosti. S obzirom na odstupanje od nacionalnoga prosjeka, jedinica se razvrstava u pripadajuću skupinu.

Međimurska županija prema indeksu razvijenosti od 75,11% svrstana je na deseto mjesto, iza Zadarske županije, a ispred Koprivničko-križevačke, te je time zadnja županija u drugoj skupini razvijenosti (vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske). Promatrano na razini regije NUTS II Sjeverozapadne Hrvatske, Međimurska županija predzadnja je odnosno peta, iza Krapinsko-zagorske županije. Ovaj rezultat ukazuje na potrebu unaprjeđenja razvijenosti.

Tablica 56. Indeks razvijenosti županija

Županija	Indeks razvijenosti i skupine		
	Indeks razvijenosti	Skupine	
Virovitička-podravska	20,51%	<75%	I.
Vukovarsko-srijemska	20,57%	<75%	I.
Brodsko-posavska	33,36%	<75%	I.
Bjelovarsko-bilogorska	35,17%	<75%	I.
Požeško-slavonska	43,95%	<75%	I.
Sisačko-moslavačka	48,50%	<75%	I.
Osječko-baranjska	52,88%	<75%	I.
Karlovačka	54,52%	<75%	I.
Ličko-senjska	55,48%	<75%	I.
Šibensko-kninska	63,30%	<75%	I.
Koprivničko-križevačka	64,32%	<75%	I.
Međimurska	75,11%	75 – 100%	II.
Zadarska	75,59%	75 – 100%	II.
Krapinsko-zagorska	87,72%	75 – 100%	II.
Splitsko-dalmatinska	89,09%	75 – 100%	II.

⁷ Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/2009), Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013., Uredba o indeksu razvijenosti (NN 63/10), Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 89/10)

Varaždinska	96,30%	75 – 100%	II.
Dubrovačko-neretvanska	107,93%	100 – 125%	III.
Zagrebačka	123,22%	100 – 125%	III.
Primorsko-goranska	142,32%	>125%	IV.
Istarska	156,13%	>125%	IV.
Grad Zagreb	187,54%	>125%	IV.

	Potpomognuta područja
--	-----------------------

Izvor: internetske stranice Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva <http://mrrsvg.hr>

Indeksom razvijenosti jedinice se također razvrstavaju u potpomognuta područja. Potpomognuto područje je Republike Hrvatske koje prema stupnju razvijenosti značajno zaostaje za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati. Potpomognuta područja definiraju se na razini jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Prema *Zakonu o regionalnom razvoju* (NN br. 153/09), potpomognuta područja obuhvaćaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje prema indeksu razvijenosti zaostaju više od 25% za nacionalnim prosjekom. Kao što je vidljivo iz donje tablice (osjenčano), u drugu skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske te se ubrajaju u potpomognuta područja, u Međimurskoj je županiji 14 od ukupno 25, što možemo smatrati nezadovoljavajućim.

Tablica 57. Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave

JLS	Indeks	Skupina
Čakovec	103,37%	IV
Šenkovec	99,23%	III
Strahoninec	95,51%	III
Prelog	88,77%	III
Nedelišće	86,71%	III
Sveta Marija	82,06%	III
Donji Kraljevec	81,33%	III
Pribislavec	80,45%	III
Goričan	78,76%	III
Mursko Središće	76,53%	III
Sveti Juraj na Bregu	76,28%	III
Orehovica	52,21%	II.

Štrigova	64,77%	II.
Podturen	65,40%	II.
Selnica	66,04%	II.
Domašinec	67,08%	II.
Dekanovec	67,82%	II.
Sveti Martin na Muri	68,77%	II.
Gornji Mihaljevec	69,44%	II.
Mala Subotica	71,01%	II.
Belica	71,16%	II.
Vratišinec	72,49%	II.
Donji Vidovec	73,89%	II.
Donja Dubrava	76,80%	II.
Kotoriba	74,88%	II.

Izvor: internetske stranice Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva <http://mrrsvg.hr>

2. ODGOVORNE INSTITUCIJE/NOSITELJI UPRAVLJANJA RAZVOJEM

U nastavku je dan prikaz organizacija koje se smatraju nositeljima upravljanja razvojem u Međimurskoj županiji.

UPRAVNA TIJELA ŽUPANIJE, GRADOVA I OPĆINA

Glavna uloga u upravljanju razvojem pripada županu te Skupštini Međimurske županije koju čine izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadaćom promicanja razvoja Međimurske županije. Također, kao nositelji razvoja izdvajaju se upravna tijela, odnosno upravni odjeli Međimurske županije, ali i tri grada te dvadeset i dvije općine u županiji. Problemi s kojima se navedeni nositelji suočavaju jesu sljedeći:

- suradnja u oblikovanju i provedbi razvojne politike nije zadovoljavajuća;
- suradnja županijskih upravnih tijela s tijelima na centralnoj razini nije zadovoljavajuća;
- problem nedostatka djelatnika s visokom stručnom spremom u gradovima i općinama;
- instrumenti upravljanja razvojem – proračun, strateški razvojni dokumenti – potreba za vertikalnom povezanošću strateških dokumenata od lokalne, preko regionalne, do državne razine, na čemu se počelo raditi.

RAZVOJNE AGENCIJE

Sudjelovanjem na projektima financiranim iz pretpristupnih fondova Europske unije, REDEA i čakRA aktivno promoviraju međuregionalnu i prekograničnu suradnju. Ovo uključuje i sudjelovanje na projektima u svojstvu partnera, ali i pomoć pri prijavi projekata za zainteresirane strane koje im se obrate, što podrazumijeva pronalazak partnera u prekograničnom području, pripremu projektne prijave, te pomoć u implementaciji.

Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o.

REDEA-u je u obliku društva s ograničenom odgovornošću za regionalni razvoj i poslovne usluge osnovala Skupština Međimurske županije Odlukom o prihvaćanju projekta regionalne razvojne agencije na sjednici održanoj 27. veljače 2004. godine. Međimurska županija jedini je član i osnivač REDEA-e koju je 2010. Agencija za regionalni razvoj RH akreditirala kao regionalnoga koordinatora.

Područje rada REDEA-e izravno je povezano s potrebama Međimurja, a obuhvaća sljedeća polja:

- podršku poduzetništvu – izrada poslovnih planova i investicijskih studija, informiranje o raspoloživim bespovratnim sredstvima, edukacija, podrška umrežavanju, usluge inkubacije;
- ruralni razvoj – izrada poslovnih planova i investicijskih studija, informiranje o raspoloživim bespovratnim sredstvima, edukacija;
- promicanje ulaganja – praćenje razvoja gospodarskih zona, razvoj imidža Međimurja kao ulagačkog odredišta, informiranje potencijalnih ulagača o mogućnostima ulaganja, te podrška pri pokretanju ulagačkoga projekta;
- pripremu strateških dokumenata.

U ovom pretpristupnom periodu REDEA nastoji osigurati što je više moguće resursa iz EU-fondova, posebice u gore spomenutim područjima. Uzevši u obzir kompleksnost upravljanja projektnim ciklusom (PCM), institucijama zainteresiranim za prijavu na natječaje koje je raspisao EU, REDEA pruža pomoć kroz sve faze procesa, u obliku edukacije, savjeta i pripreme potrebnih dokumenata.

Razvojna agencija Grada Čakovca – čakRA

Razvojnu agenciju Grada Čakovca čakRA-u osnovao je 20. travnja 2007. godine Grad Čakovec, kao jedini osnivač i član društva. Osnovni ciljevi osnivanja i osnovne aktivnosti Agencije jesu sljedeći:

- priprema projekata s područja turizma, kulture, komunalne infrastrukture, obrazovanja i zaštite okoliša za Grad Čakovec (Međimursku županiju) i za institucije Grada Čakovca (Međimurske županije) s ciljem dobivanja sredstava iz razvojnih fondova Republike Hrvatske i Europske unije;
- gospodarska promidžba Grada Čakovca (Međimurske županije) i privlačenje domaćih i stranih investicija u šire područje Grada Čakovca;
- stručna pomoć malom i srednjem poduzetništvu sa širega područja Grada Čakovca (priprema investicijskih studija, studija izvedivosti i poslovnih planova, istraživanje tržišta, savjetodavne i marketinške usluge);
- priprema projekata javno-privatnoga partnerstva za Grad Čakovec (Međimursku županiju) i zainteresirane jedinice lokalne samouprave sa širega područja Grada Čakovca;

- priprema razvojnih projekata za jedinice lokalne samouprave, te za poljoprivredni i turistički sektor;
- razvoj cjeloživotnog obrazovanja kroz obrazovne institucije sa širega područja Grada Čakovca;
- informiranje javnosti o procesu pristupa RH Europskoj uniji, organizacija seminara, radionica i konferencija na tu temu;
- prekogranična suradnja s razvojnim i potpornim institucijama (razvojne agencije, poduzetnički centri, inkubatori, tehnoparkovi i sl.) iz Slovenije, Mađarske i Austrije s ciljem povezivanja malog i srednjeg poduzetništva, jedinica lokalne samouprave, te institucija iz kulture, obrazovanja, komunalne infrastrukture, zaštite okoliša i turizma.

CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo provodi velik broj projekata i aktivnosti važnih za razvoj Međimurske županije. Ima važnu ulogu u razvijanju i promoviranju suradnje na razvojnim projektima, koji se pokazuju uspješnima u zadovoljavanju potreba zajednice s obzirom na to da omogućuju osnaživanje i uključivanje samih korisnika u njihovu provedbu.

PRIVATNI SEKTOR

Privatni je sektor glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Interese privatnoga sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Čakovec i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Međimurja. U fazi je formaliziranja strukture Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u koje su, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, Međimursku županiju i gradove, škole, razvojne agencije i dr., uključeni i veći poslodavci.

Privatnom sektoru nužno je omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore javnoga sektora, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnoga gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

OSTALI SUBJEKTI

Veći ili manji utjecaj na upravljanje razvojem imaju (uglavnom u provedbi mjera) i razni državni fondovi, zavodi, agencije i uredi, kao što su Ured državne uprave Međimurske županije, Državna geodetska uprava, Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska poljoprivredna agencija, vatrogasna zajednica, turističke zajednice i drugi.

3. OBILJEŽJA I OCJENA STANJA

- Osim samih institucija i tijela koja čine institucionalni okvir, od prvenstvene je važnosti njihova osposobljenost za efikasno i efektivno upravljanje razvojem. Važna je i njihova koordinacija te horizontalna i vertikalna suradnja, tj. odnosi, komunikacija i koordinacija svih ključnih aktera upravljanja razvojem županije. Upravo su tu uočljiva važna ograničenja i nedostaci u županiji:
 - nedostatan ulaganje i poticanje na edukaciju ljudskih potencijala u ključnim područjima za upravljanje regionalnim razvojem;

- slaba suradnja županijskih upravnih tijela s drugim županijskim ustanovama, udrugama i komorama u vezi s temama ključnim za razvoj županije.
- Osnovna svrha županijske razvojne agencije REDEA-e jest promicanje održivog razvoja Međimurja, doprinos otklanjanju sadašnjih razvojnih ograničenja te povezivanje gospodarskoga, javnoga i civilnoga sektora, što zahtijeva specijalizaciju i reorganizaciju zbog velikog broja različitih aktivnosti i općenito prilagodbu sustava upravljanja regionalnim razvojem novim okolnostima.
- Strateško planiranje razvoja postupno je usvajano kroz izradu *Regionalnoga operativnog programa 2006. – 2013.*, *Strategiju ruralnog razvoja MŽ-a*, te aktualne procese izrade ŽRS-a i *Strategije razvoja ljudskih potencijala*.
- Primijećena je veća učinkovitost javnih usluga u usporedbi s ostatkom Hrvatske (primjerice izdavanje građevinskih dozvola).
- Sustav praćenja učinkovitosti i vrednovanja razvojnih programa i projekata nije uspostavljen.
- Javni sektor nalazi se pred velikim izazovima – povećanja izdataka (i većih deficita), potražnje za kvalitetnim ljudskim potencijalima i sve zahtjevnijim korisnicima javnih usluga.
- Primjetna je proaktivnost odnosno porast interesa svih sektora (civilni, obrazovni itd.) za prijavu na natječaje za dodjelu sredstava EU-a, pri čemu podršku pružaju razvojne agencije i Županija.
- Suradnja s drugim županijama unutar statističke regije u vezi s razvojem programa i projekata nije dovoljno iskorištena, a ključna je za daljnji razvoj, osobito u kontekstu pristupanja EU-u.
- Najmanje razvijeni gradovi i najslabije razvijene općine, u kojima su razvojni problemi najveći, kao i potrebe za razvojnim ulaganjima, imaju najniže proračune, tj. raspolažu iznimno malim sredstvima za upravljanje razvojem. S prosječnim proračunom od 2 – 4 milijuna kuna nije moguće pokrenuti ni provesti znatnije razvojne programe. Ne postoji sustavna politika prema najslabije razvijenim dijelovima županije.
- Očekivani skorašnji ulazak u Europsku uniju donijet će promjene u vidu potreba za boljom organizacijom i koordinacijom različitih aspekata razvoja, te usklađivanje sa smjernicama razvoja Europske unije, kako na najvišoj instanci tako i na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Tablica 58. Razvojni problemi i potrebe upravljanja razvojem

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedostatak učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem u skladu s promjenama u okruženju; • Nepostojanje specijaliziranih programa kojima bi se podigla nedostatna razina znanja o upravljanju razvojem; • Slaba suradnja županijskih upravnih tijela s drugim županijskim ustanovama, udrugama i komorama; • Nedostatna suradnja sa županijama na razini NUTS II; • Loš protok informacija u tijelima regionalne samouprave; • Nedostatna komunikacija i praćenje informacija u vezi s ključnim razvojno orijentiranim programima	• Razviti učinkovit model upravljanja regionalnim razvojem koji uključuje reorganizaciju i specijalizaciju pojedinih institucija; • Podići razinu znanja i vještina za učinkovito upravljanje razvojem; • Poboljšati koordinaciju i protok informacija među općinama, gradovima i Županijom, popraviti suradnju na zajedničkim razvojnim programima, te obvezati općine da obavještavaju Županiju o potpisanim sporazumima; • Intenzivnije uključiti gospodarsku i obrtničku komoru i druge županijske institucije, strukovna udruženja i udruge pri osmišljavanju i raspravljanju o razvoju županije;

i projektima; • Nedostaje jedinstvena baza podataka o projektima; • Odsutnost praćenja i vrednovanja provedbe razvojnih programa i projekata; • Nepostojanje sustavne politike prema najslabije razvijenim dijelovima županije.	• Intenzivirati suradnju na razini NUTS II u vezi s razvojem programa i projekata; • Uspostaviti jedinstvenu bazu podataka o projektima u županiji te educirati korisnike informacijskoga sustava; • Sustavno uvoditi praćenje i vrednovanje razvojnih programa i projekata; • Omogućiti REDEA-i da bude važan čimbenik u lobiranju prema središnjim i međunarodnim institucijama, ali i drugim institucijama, razvojnim agencijama i sl. u drugim županijama; • Omogućiti stalan protok informacija između svih ključnih ureda/institucija u županiji i REDEA-e radi provedbe koordiniranih razvojnih inicijativa i programa; • Razviti sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima županije.
--	--

4. PREKOGRANIČNA I MEĐUREGIONALNA SURADNJA

4.1. Obilježja

- Međimurska županija, s obzirom na svoj geografski položaj, prirodno je okrenuta prekograničnoj (Slovenija, Mađarska) i međuregionalnoj suradnji.
- Prekogranična i međuregionalna suradnja osobito je jačala otvaranjem programa suradnje financiranim iz fondova Europske unije.
- Na institucionalnoj razini najviše je tijelo Međimurske županije nadležno za prekograničnu i međuregionalnu suradnju Upravni odjel za gospodarstvo, promet i europske integracije, odnosno Odsjek za europske integracije čije su najvažnije nadležnosti:
 - poslovi koji se odnose na suradnju Županije s međunarodnim institucijama te regijama drugih država;
 - vođenje, nadzor i koordinacija izrade projekata koji se kandidiraju za financiranje iz fondova Europske unije;
 - rad na unaprjeđivanju suradnje županijskih tijela i udruga s područja županije s međunarodnim organizacijama i udrugama;
 - izrada akata o uspostavi suradnje s međunarodnim subjektima, regijama i drugim odgovarajućim lokalnim jedinicama;
 - stručni poslovi za potrebe Savjeta za europske integracije.
- Početak prekogranične i međuregionalne suradnje na projektnoj osnovi vezan je uz program za susjedstvo Mađarska – Hrvatska – Slovenija – INTERREG III A (kraj 2004.).
- Prekogranična i međuregionalna suradnja odvija se i na razini jedinica lokalne samouprave, javnih institucija, obrazovnih institucija i različitih udruga.
- Područja suradnje najčešće su kultura, turizam, zaštita okoliša, očuvanje tradicijskih vrijednosti, pitanja manjina i gospodarska suradnja.

- Osobito značajnu ulogu u aktivnostima i projektima prekogranične i međuregionalne suradnje imaju razvojne agencije (REDEA i ČAKRA).
- Primjetan je rast zanimanja za sudjelovanje u projektima prekogranične suradnje (IPA: Prekogranična suradnja Mađarska – Hrvatska odobreno 16 projekata u kojima sudjeluju partneri iz MŽ-a).

Činjenica da je Međimurska županija usmjerena na intenziviranje prekogranične i međuregionalne suradnje vidljiva je iz popisa sporazuma čiji je potpisnik:

- *Sporazum o međusobnoj suradnji* – između Županije Zala i Međimurske županije, o njegovanju dobrosusjedskih odnosa te suradnji samouprava i ustanova, gospodarskih, poljoprivrednih, turističkih, kulturnih, znanstvenih, sportskih i građanskih organizacija (1995.);
- *Mješoviti odbor za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima* – MŽ je osnovao ovaj odbor s ciljem povezivanja Međimurja i pomurskih Hrvata, tj. Hrvata koji žive u pograničnim područjima uz rijeku Muru (rujan 1997.);
- *Pristupanje Skupštini europskih regija* – Skupština europskih regija (Assembly of European Regions – AER) politička je organizacija za promicanje sudjelovanja regija u donošenju politika na europskoj razini te međuregionalnu suradnju između regija u Europi (1999.);
- *Savjet za europske integracije* – osnovan s ciljem rada na povezivanju županije s europskim regijama te se bavi svim pravnim, gospodarskim i drugim implikacijama europskih integracija na razini županije (rujan 2000.);
- *Sporazum o osnivanju Euroregije Mura – Drava* – između Županije Zala, Županije Somogy i Međimurske županije s ciljem proširivanja gospodarskih i kulturnih veza, suradnje nacionalnih i etničkih manjinskih skupina, poticanja zaštite okoliša i dr. (studen 2004.);
- *Sporazum o razvoju gospodarskih projekata* – između pokrajine Štajerske (Republika Austrija), Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Virovitičko-podravске i Međimurske županije (svibanj 2005.);
- *Sporazum o suradnji s Općinom Lendava* – kojim se želi unaprijediti međusobna suradnja radi zajedničkoga gospodarskog i društvenog razvoja (ožujak 2009.);
- *Pristupanje Institutu europskih regija* (Institute of the Regions of Europe/Institut der Regionen Europas – IRE) – udruga koja povezuje gospodarske, pravne, kulturne i dr. jedinice lokalne uprave i samouprave (regije), institucije, organizacije i pojedince s čitavoga europskog prostora. Naglasak na prekograničnoj regionalnoj suradnji pridonosi i olakšava dobivanje sredstava iz europskih fondova (studen 2009.);
- *Pismo namjere o prepoznavanju i uspostavljanju mogućih modela suradnje između RESOC-a Središnja Zapadna Flandrija i REDEA-e* (studen 2010.).

Tablica 59. Razvojni problemi i potrebe prekogranične i međuregionalne suradnje

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
• Nedovoljni financijski kapaciteti udruga i ostalih organizacija koje su prihvatljivi partneri u EU-programima prekogranične suradnje (problem pretfinanciranja); • Nedovoljna koordinacija pri pripremi projekata	• Prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji dati značajno mjesto u okviru provedbe ŽRS-a; • Fokusrati programe i projekte na područja i ciljeve koji su važni za razvoj Međimurja; • Imenovati koordinacijski centar raznih županijskih

(prijava sličnih projekata i preklapanje aktivnosti); • Nedovoljni stručni kapaciteti za pripremu i provedbu projektnih prijedloga, odnosno projekata za financiranje iz EU-fondova; • Jezična barijera (osobito izraženo u suradnji s partnerima i potencijalnim partnerima iz Mađarske).	tijela i jedinica lokalne samouprave za programiranje i provedbu suradnje i pripremu projekata za programe EU-a; • Osnovati fond za sufinanciranje aktivnosti u projektima koje financira EU; • Jačati kapacitete za pripremu prijedloga za EU i druge programe prekogranične i međuregionalne suradnje, za provedbu tih programa, kao i njihovo praćenje i vrednovanje; • Prijenos tuđih iskustava u prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji, pripremi i provedbi razvojnih projekata.
--	--

REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA

Regionalni operativni program Međimurske županije

Najvažniji je srednjoročni razvojni dokument Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013. godine *Regionalni operativni program Međimurske županije*. ROP definira razvojne ciljeve, prioritete i mjere prema kojima su dosad usmjeravana ulaganja iz EU-fondova, vlastitih županijskih i lokalnih izvora, kao i drugih dostupnih izvora.

Ideja o pokretanju ROP-a datira iz prosinca 2004. kada je REDEA inicirala i organizirala dvije radionice na temu Partnerstvo i njegova uloga u razvojnim procesima. Nakon odluke Županijskoga poglavarstva o izradi ROP-a, zadatak za operativno provođenje preuzela je Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA. Strateški dokument pripreman je kroz niz radionica i konzultacija kroz podgrupe i plenarno. Podgrupe su pokrivale područja gospodarstva, društvenih djelatnosti, prirodnih i izgrađenih resursa i upravljanja razvojem.

Iako još uvijek aktualan, ROP dobiva ažuriranog nasljednika u vidu *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* Pregled rezultata prema mjerama definiranim u ROP-u bio je sastavni dio procesa izrade županijske razvojne strategije. Kompletan pregled dosadašnjih rezultata predstavljen je u Dodatku 3.

Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije

Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije koja definira viziju, ciljeve i usmjerenje ruralnog razvoja Međimurja te sadrži odgovarajuće preporuke i primjenjive mjere dovršena je i javnosti predstavljena 2009. godine.

Iako akcijski plan za provedbu Strategije još nije dovršen, pomaci koji su ostvareni u sektorima poljoprivrede i turizma koji su dominantno zastupljeni u *Strategiji ruralnog razvoja* također su uključeni u pregled rezultata u Dodatku 3., obuhvaćeni kroz mjere ROP-a.

Prostorni plan Međimurske županije

Prostorni plan Međimurske županije osnovni je dokument kojim se regulira namjena i korištenje prostora te određuju uvjeti uređenja prostora za zahvate u prostoru od državnog i županijskog značaja. Donesen je 2001. godine, a u kasnijim izmjenama i dopunama primijenjena su načela prostornog uređenja navedena u Zakonu i *Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske* te ciljevi korištenja i uređenja prostora u Međimurskoj županiji. *Regionalni operativni program Međimurske županije* u potpunosti je usklađen s *Prostornim planom Međimurske županije* te su stoga rezultati prikazani u Dodatku 3. ujedno primjenjivi i na ovaj dokument.

Strateški planovi općina

Opisi i ocjene stanja razvoja, prioriteta i predviđenih mjera definirani su i programima ukupnog razvoja (PUR) općina. Uglavnom su strateški programi razvoja općina neusklađeni s potencijalnim izvorima financiranja, što posljedično, dovodi do relativno niske uspješnosti u provedbi.

Pri izradi financijskoga plana za provedbu županijske razvojne strategije općine su dostavile svoje proračune i planove razvojnih programa za razdoblje do 2013. godine kako bi se postigla što bolja usklađenost izvora financiranja i planiranih razvojnih projekata.

Iskustva Jedinice za provedbu ROP-a Međimurske županije:

Regionalnim operativnim programom Međimurske županije predloženo je da se Jedinica za provedbu projekata nalazi unutar REDEA-e. Predviđeno je i da REDEA bude zadužena za učinkovito komuniciranje između Skupštine MŽ-a, Partnerskog odbora za razvoj županije i drugih interesnih skupina u tom procesu, kao i za rad i unaprjeđenje partnerstva u Međimurskoj županiji.

Tijekom prethodnoga perioda, REDEA je uz koordinacijsku ulogu aktivno pružala i podršku organizacijama u županiji u pripremi projekata u skladu sa smjernicama EU-a. Neka od najvažnijih iskustava u cijelom procesu bila su sljedeća:

- Strateški pristup planiranju regionalnog razvoja (izrada ROP-a) pokazao se vrlo zahvalnim jer je zahvaljujući ROP-u i pozivanju na prioritete i mjere ROP-a ostvaren velik broj razvojnih projekata na razini čitave županije koji su financirani bespovratnim sredstvima EU-a.
- Provedba ROP-a bila je povezana s realizacijom projekata koji podržavaju razvoj gospodarstva, međutim, isto je tako ovisna i o svakodnevnom radu svih onih dionika koji su na bilo koji način uključeni u razvojne procese u Međimurskoj županiji, kako u javnom tako i u civilnom i privatnom sektoru. Na taj segment u narednim je fazama provedbe županijske razvojne strategije potrebno staviti jači naglasak.
- Važnost partnerstva i participativni pristup prepoznat je u dosadašnjoj provedbi kao ključan moment: jačanje međusektorske suradnje ključ je za pravilno identificiranje problema i mogućnosti njihova rješavanja, te ćemo i dalje ustrajati na tom pristupu.
- Međusobna povezanost svih gospodarskih sektora iziskuje holistički pristup prilikom planiranja projekata i potrebu za snažnom koordinacijom svih razvojnih inicijativa na razini županije.
- U dosadašnjoj provedbi ROP-a, vrlo vjerojatno i zbog činjenice što partnerski odbor, kao tijelo unutar sustava za provedbu ROP-a koje je bilo osnovano tijekom procesa pripreme ROP-a, nije zaživio kao provedbena jedinica, nisu svi dionici prepoznali „vlasništvo“ nad ROP-om i prihvatili ga kao okvir za planiranje i provedbu svojih aktivnosti. Buduće partnersko vijeće tu će imati ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti županijske razvojne strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini cijele županije među svim dionicima. Partnersko vijeće bit će formirano od aktivnih sudionika koji su kroz sektorske radne skupine bili uključeni u proces izrade razvojne strategije (do najviše 20 predstavnika svih sektora).
- Nepostojanje referentnog okvira za regionalni razvoj na nacionalnoj razini dovelo je do otežanog usklađivanja prema gore (sve do donošenja *Zakona o regionalnom razvoju i Strategije o regionalnom razvoju*).
- Nedostatak ljudskih resursa za pripremu i provedbu projekata i dalje je evidentan – sve veći interes dionika za prijavljivanje projekata na programe EU-a dovodi do stvaranja uskoga grla u razvojnim agencijama i kod nekoliko drugih institucija zbog nemogućnosti da se svima pomogne u pripremi projektne dokumentacije ili poslije u fazi provedbe.

- Generalno znanje o mogućnostima financiranja projekata kroz pretpristupne i druge fondove i dalje je nisko te je potrebno sustavno raditi na jačanju ljudskih kapaciteta na ovom području.
- Slaba decentralizacija sredstava i neusklađenost financijskog okvira i planiranih mjera i projekata iz ROP-a na svim razinama imala je za posljedicu odustajanje od određenih projekata i inicijativa koji su bili planirani u ovom razdoblju.

SWOT-ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
<u>Gospodarstvo</u> • Kontinuiran rast i razvoj grupe MSP-a koja ostvaruju visok udjel dodane nove vrijednosti, konkurentna su i izvozno orijentirana (posebno u metaloprerađivačkoj industriji), ulažu u razvoj te vežu uz sebe velik broj kooperanata; • Snažna tradicija obrtništva; • Graditeljstvo koje uz tradiciju i kapacitete ima strategiju razvoja; • Prisutnost brojnih stranih kompanija kao važnoga faktora privlačenja izravnih stranih ulaganja (FDI), ali i ukupnoga gospodarskog razvoja; • Konkurentnost Međimurske županije na nacionalnoj i međunarodnoj razini na visokom nivou; • Povoljni uvjeti za razvoj ICT-sektora (postojanje MEV-a, TIC-a, MIT-a, velik udio građana koristi moderne tehnologije, dostupnost visokog obrazovanja iz područja računarstva); • TIC Međimurje i inkubator koji za cilj ima tehnološki razvitak regije; • Postojanje velikog broja gospodarskih zona; • Potporne institucije koje svojom ekspertizom, savjetničkim uslugama i projektima potpomažu razvoj malih i srednjih poduzeća. <u>Poljoprivreda</u> • Pretežno ruralno područje s odličnim uvjetima za poljoprivrednu proizvodnju, osobito za voćarstvo (velik udio plantažnih voćnjaka), povrtlarstvo i vinogradarstvo; • Prehrambena industrija u kojoj je niz konkurentnih tvrtki s uspješnim rastom i razvojem, te značajnim izvozom, i koje uz sebe vežu značajan broj kooperanata iz županije; • Rastuća specijalizacija u poljoprivredi; • Kontinuirana proizvodnja kvalitetnih vina s prepoznatljivošću na tržištu te organizirana proizvodnja voća i povrća sa značajnim udjelom u nacionalnoj proizvodnji i potrošnji; • Razvoj autohtonih tradicijskih proizvoda i usluga <u>Turizam</u> • Dobro očuvan okoliš i dobar geografski položaj;	<u>Gospodarstvo</u> • Nepovoljna gospodarska struktura – značajan udio zastarjelih, niskoakumulativnih, radno-intenzivnih industrija (tekstilna i obućarska); • Povećanje stope propadanja poslovnih subjekata i povećanje stope nezaposlenosti; • „Razdrobljenost“ gospodarstva, individualizacija poduzetnika i nedostatak programa za povezivanje i umrežavanje MSP-a; • Nedovoljna suradnja gospodarstva s visokoškolskim i istraživačkim institucijama; • Nepripremljenost poduzetnika za ulazak RH u EU; • Porast parafiskalnih nameta u nekim JLS-ovima; • Najniže plaće u gospodarstvu u usporedbi s drugim županijama u RH • Niska produktivnost rada u odnosu na druge županije iste ili slične razine konkurentnosti; • Velik broj nezaposlenih niske razine obrazovanja s lošom perspektivom zapošljavanja; • Gospodarske zone pretežno su male površine i nisu prikladne za velike investitore; • Nizak koeficijent izgrađenosti u poslovnim zonama. <u>Poljoprivreda</u> • Usitnjeni poljoprivredni resursi (zemljišta, mali proizvođači); • Uglavnom ekstenzivna stočarska proizvodnja s iznimkom peradarstva; • Relativno niska obrazovna struktura i informatička nepismenost većine poljoprivrednika koja vodi i slabijem korištenju suvremenih tehnologija; • Neorganiziran nastup proizvođača na tržištu; • Uzgajanje poljoprivrednih kultura s lošim odnosom uloženoga i dobivenoga; • Teško pronalaženje zainteresirane radne snage u poljoprivredi i sve manje ciljanog bavljenja poljoprivredom; • Nedostatak koordinacije u razvoju poljoprivrede i turizma s ciljem komplementarnosti konačne ponude i nastupa na tržištu. <u>Turizam</u> • Nedovoljna prepoznatljivost Međimurja kao turističke destinacije; • Nedostatak adekvatnih kadrova sa specifičnim znanjima i sposobnostima;

- Izvršna konfiguracija tla pogodna za ruralni turizam;
- Bogatstvo i autentičnost prirodne i kulturno-povijesne baštine (mjesto, građevine, folklor, običaji, kulinarstvo, glazba i dr.);
- Radišnost, poduzetnost i gostoljubivost stanovnika Međimurja;
- Povećanje broja visokokvalitetnih usluga – *spa* i *wellness*, golf i raznorazni sportski tereni;
- Sve veći broj uspješnih projekata vezanih uz diversifikaciju turističke ponude.

Društvene djelatnosti

- Dobro razvijena teritorijalna mreža osnovnih škola;
- Kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja iznad prosjeka države;
- Dostupnost edukacije kroz visokoškolsko obrazovanje (Čakovec, blizina Varaždina i Zagreba);
- Rad i razvoj Međimurskog veleučilišta u Čakovcu;
- Pokrenuta suradnja obrazovanja i gospodarstva te drugih aktera kroz Lokalno partnerstvo za zapošljavanje;
- Dobra pokrivenost primarnom zdravstvenom zaštitom;
- Sustavno provođenje aktivnosti vezanih uz prevenciju;
- Dobra infrastrukturna izgrađenost ambulanata, obnovljena i proširena Županijska bolnica Čakovec;
- Važnost OCD-ova i jačanje njihova djelovanja u razvoju civilnog društva i ukupnog razvoja županije;
- Velik broj kulturnih spomenika;
- Bogata kulturna baština – materijalna i nematerijalna.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Podzemna voda visoke kakvoće i izdašnosti;
- Bogatstvo vodenih resursa – rijeke Mura i Drava;
- Postojanje geotermalnih bušotina sa značajnim procijenjenim potencijalom geotermalnih voda koji se može koristiti za zdravstvene i turističke namjene i za dobivanje toplinske energije;
- Organizirano odvojeno skupljanje otpada po kućanstvima u sve većem broju općina i gradova;
- Dobra izgrađenost vodoopskrbnoga sustava (99%);
- Prema pokrivenosti plinske mreže i broju priključaka, Međimurska županija vodeća je u RH;
- Dobar geoprometni položaj i povezanost s međunarodnim prometnim tokovima (autocesta A4 Goričan – Zagreb).

- Slaba međusobna povezanost turističkih subjekata;
- Nedovoljan protok informacija i nepostojanje integralnoga informacijskoga sustava o turističkoj ponudi na razini županije;
- Nedovoljna aktivnost javnoga sektora (JLS-ova, turističke zajednice) u stvaranju prilika i privlačenju poduzetnika u turizam te kvalitetnoj promociji ponude;
- Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta na obiteljskim gospodarstvima;
- Nedostatna iskorištenost prirodne baštine kao resursa za ruralni razvitak;
- Vrlo slabo turističko obrazovanje lokalnoga stanovništva.

Društvene djelatnosti

- Prosječno niska obrazovna struktura stanovništva;
- Nedovoljna usklađenost različitih sustava koji provode aktivnosti profesionalnog usmjeravanja;
- Nedovoljno korištenje programa mobilnosti;
- Porast nezaposlenosti nestručne radne snage;
- Velika opterećenost i nedovoljan broj liječnika;
- Preopterećenost i nedostatak opreme, otežana nabava nove opreme;
- Nedovoljna koordinacija između ambulanata primarne zdravstvene zaštite, hitne medicinske pomoći i županijske bolnice (neracionalna obrada itd.);
- Nedostatak ljudskih potencijala za djelatnost socijalne skrbi, nedovoljna edukacija udomitelja;
- Nedostatak učinkovitog i uspješnog rješavanja socijalnih i gospodarskih problema socijalno ugroženih skupina, osobito Roma;
- Loša međusobna suradnja OCD-ova, kao i suradnja s drugim sektorima;
- Nedostatna znanja/vještine članova OCD-ova;
- Nedostatak inventarizacije i valorizacije kulturno-povijesnog naslijeđa, devastacija i neodržavanje kulturne i graditeljske baštine;
- Nepostojanje konzervatorskog odjela za zaštitu kulturne baštine na razini županije.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Neizgrađenost sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na cijelom području županije;
- Loša kvaliteta podzemne i površinske vode unutar naselja;
- Nesanirane vodene površine nakon eksploatacije rudnih bogatstava šljunka i pijeska, koje se često pretvaraju u divlja odlagališta;
- Gubici vode unutar vodoopskrbnoga sustava;
- Nepostojanje *Plana upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije*;
- Vrlo niska šumovitost, usitnjenost šumskih površina, nepostojanje *Programa gospodarenja privatnim šumama*, zanemarivanje opće korisne funkcije šuma (ekološke i socijalne);
- Onečišćenje i degradacija tla nekontroliranom uporabom kemijskih sredstava u poljoprivredi, odlaganjem otpada na nelegalna odlagališta. Erozivni procesi na području gornjeg Međimurja;
- Loš sustav javnog prijevoza;
- Neprilagođenost postojećih prometnih mreža gradova sve jačem unutaržupanijskom tranzitnom prometu;

<u>Upravljanje razvojem</u> • Rast i razvoj institucija za upravljanje regionalnim razvojem; • Proaktivnost sudionika u regionalnom razvoju u korištenju sredstava EU-fondova; • Rastuća prekogranična suradnja sa Slovenijom i Mađarskom u razmjeni informacija, gospodarstvu, pripremi zajedničkih projekata i kulturi, zajedničkim nastupima na sajmovima itd.; • Veća učinkovitost javnih usluga u usporedbi s prosjekom RH; • Uključenost dionika i usvojeno znanje o strateškom planiranju.	• Postojeće trase državnih i županijskih cesta u Međimurskoj županiji ne zadovoljavaju tehničkim elementima – na dionicama kroz naselja nisu u potpunosti izgrađene pješačke i biciklističke staze. <u>Upravljanje razvojem</u> • Nedostatak učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem; • Nedovoljna koordinacija, komunikacija i protok informacija između ključnih aktera i razvojnih institucija, te županijske uprave i jedinica lokalne samouprave; • Manjak dovoljno osposobljenih kadrova i znanja za efikasno upravljanje razvojem i uključivanje u međunarodne razvojne programe; • Nedostatna suradnja sa susjednim županijama na pripremi i provođenju zajedničkih razvojnih projekata; • Nedovoljna pripremljenost ključnih dionika za ulazak u EU; • Nedovoljno financijskih instrumenata za poticanje provedbe projekata na lokalnoj i regionalnoj razini; • Nedostatna politika prema potpomognutim područjima.
---	--

PRILIKE	PRIJETNJE
<u>Gospodarstvo</u> • Osaživanje razvoja MSP-a i velikih tvrtki kroz umrežavanje poduzetnika, razvoj ljudskih resursa, razvoj tehnološke i poduzetničke infrastrukture, inovacije, razvoj novih proizvoda, jačanje uloge TIC-a i MEV-a, poboljšanje uvjeta za privlačenje stranih investicija itd.; • Prekograničnu suradnju iskoristiti za financiranje gospodarskih projekata i privlačenje stranih investicija; • Povećanje izvoznoga potencijala; • Razvoj rastuće kulture inovacija i kreativnosti kao prilika za komercijalizaciju inovacija i osnivanje novih tvrtki temeljenih na visokim tehnologijama; • Razvoj klastera okupljenih oko vodećih poduzeća; • Poticanje razvoja novih poslovnih usluga radi potpore novoosnovanim poduzećima, inovatorima i visokotehnološkim tvrtkama; • Promicanje i poticanje snažnijega povezivanja između poslovnih subjekata i razvojnih institucija kako bi se omogućila razmjena ideja i povećale mogućnosti financiranja; • Razvojem Poslovnoga parka Međimurje omogućava se razvoj sektora temeljenih na novim tehnologijama, kao i sektora u razvoju – ICT, nanotehnologija, energetika, logistika i poslovne usluge. <u>Poljoprivreda</u>	<u>Gospodarstvo</u> • Konkurencija u tradicionalnim industrijama (tekstilna i obućarska) iz EU-a, Kine i drugih zemalja, osobito onih s izdašnjim državnim potporama za izvoznike (nakon pristupanja EU-u); • Brz razvoj novih tehnologija, menadžmenta i organizacije u svijetu, za čije su praćenje i uvođenje potrebna stalna i velika ulaganja; • Otežan pristup izvorima financiranja; • Nedovoljno brz proces kvalitetne organizacije katastra i zemljišnih knjiga – nemogućnost prihvatanja investicija; • Konkurencija u vidu privlačenja investicija u sklopu poslovnih/gospodarskih zona u drugim županijama te inovacijskih i tehnoloških kompetencija u dr. županijama, Zagrebu te obližnjim susjednim regijama <u>Poljoprivreda</u>

- Porast potražnje za kvalitetnim regionalnim proizvodima prepoznatljivog identiteta (vina, voća, povrća) na domaćem i stranom tržištu;
- Zamah agroturizma iskoristiti za jačanje proizvodnje i preradu visokokvalitetnih poljoprivrednih i drugih proizvoda i usluga;
- Prilagođavanje uvjetima EU-a pruža „šansu“ opstanka i razvoja i malim ruralnim gospodarstvima (zaokret nacionalne poljoprivredne politike);
- Razvojni projekti u sektoru poljoprivrede (nacionalni, međunarodni, lokalni) usmjereni na prijenos znanja, vještina i tehnologije;
- Poboljšanje funkcioniranja zemljišnoga tržišta u poljoprivredi (raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa nad poljoprivrednim zemljištem).

Turizam

- Privlačenje novih turista ulaskom u EU;
- Kvalitativna diferencijacija – specijalizacija i brendiranje proizvoda;
- Rast turizma u RH iskoristiti za jačanje proizvodnje i preradu visokokvalitetnih proizvoda i usluga, te za razvoj seoskoga, rekreativnoga, kulturnoga i zdravstvenoga turizma.

Društvene djelatnosti

- Provedba nacionalnih programa (međunarodni, nacionalni, privatni) za dodatno obrazovanje i stručno osposobljavanje za potrebe gospodarstva;
- Povezivanje visokoškolskih ustanova u bližem okruženju i EU-u;
- Pojednostavljena procedura školovanja na inozemnim obrazovnim institucijama nakon ulaska u EU.
- Informatizacija i modernizacija zdravstvenoga sustava putem nacionalnih programa nadležnog Ministarstva;
- Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje života socijalno ugroženih skupina (zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvena zaštita i dr.), te jače uključivanje romske populacije u društvene i gospodarske procese kroz programe za razvoj manjina iz izvora EU-a i drugih međunarodnih izvora;
- Jačanje udruga kroz njihovo uključivanje u pripremu i provedbu projekata financiranih EU-fondovima.
- Promjene u preferencijama građana i turista u vidu vrednovanja kulture;
- Primjena novih tehnologija u prezentaciji kulturne i povijesne baštine.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Kakvoća i izdašnost podzemnih voda nadilazi regionalne okvire;
- Provedba projekata i programa financiranih iz nacionalnih i fondova EU-a u području zaštite prirode i unaprjeđenju upravljanja prirodnom baštinom;
- Privođenje kraju procesa upravljanja otpadom kroz međuzupanijske programe;
- Iskorištavanje prednosti geoprometnoga položaja – razvoj specifičnih, potpornih poslovnih usluga

- Elementarne nepogode (nepostojanje zajedničkoga međunarodnoga sustava ranog uzbunjivanja);
- Jaka konkurencija, kako nacionalna tako i međunarodna (koja će osobito ugroziti brojne nekomercijalne poljoprivredne proizvođače), osobito nakon ulaska u EU (ukidanje carina na poljoprivredno-prehrambene proizvode, izuzimanje određenih potpora za poljoprivredu);
- Negativna slika poljoprivrede i bavljenja poljoprivredom koja može prouzročiti daljnji rast nezainteresiranosti mladih da ostanu na selu i bave se poljoprivrednom proizvodnjom.

Turizam

- Neiskorištavanje prilika može dovesti do zaostajanja i nemogućnosti preuzimanja liderske pozicije u raznim vidovima turističke ponude kontinentalne Hrvatske;
- Konkurencija slijedom bolje ponude u drugim županijama kontinentalne Hrvatske te u obližnjim regijama susjednih zemalja;
- Ograničenja u kriterijima prijave na natječaje EU-a (npr. razvrstavanje naselja u turističke razrede, IPARD).

Društvene djelatnosti

- Gubitak ljudskih resursa – emigracija stanovništva uslijed većih mogućnosti i boljih prilika za rad i život mladih obrazovanih ljudi izvan Međimurske županije – jačanje „odljeva mozgova“;
- Nedovoljna fleksibilnost obrazovnoga sustava („vertikalna prohodnost“);
- Neučinkovita podrška razvoju zajednice Roma (neučinkovita provedba Nacionalnoga programa za Rome, drugih državnih programa);
- Nedostatna državna financijska sredstva za financiranje potreba.

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

- Ugroženost podzemnih voda od akcidentnih situacija nastalih prijevozom opasnih tvari u neposrednoj blizini II. zone zaštite izvorišta;
- Porast cijene električne energije i drugih energenata može negativno djelovati na gospodarstvo i standard života građanstva;

(cargo-centar, logističke usluge).

Upravljanje razvojem

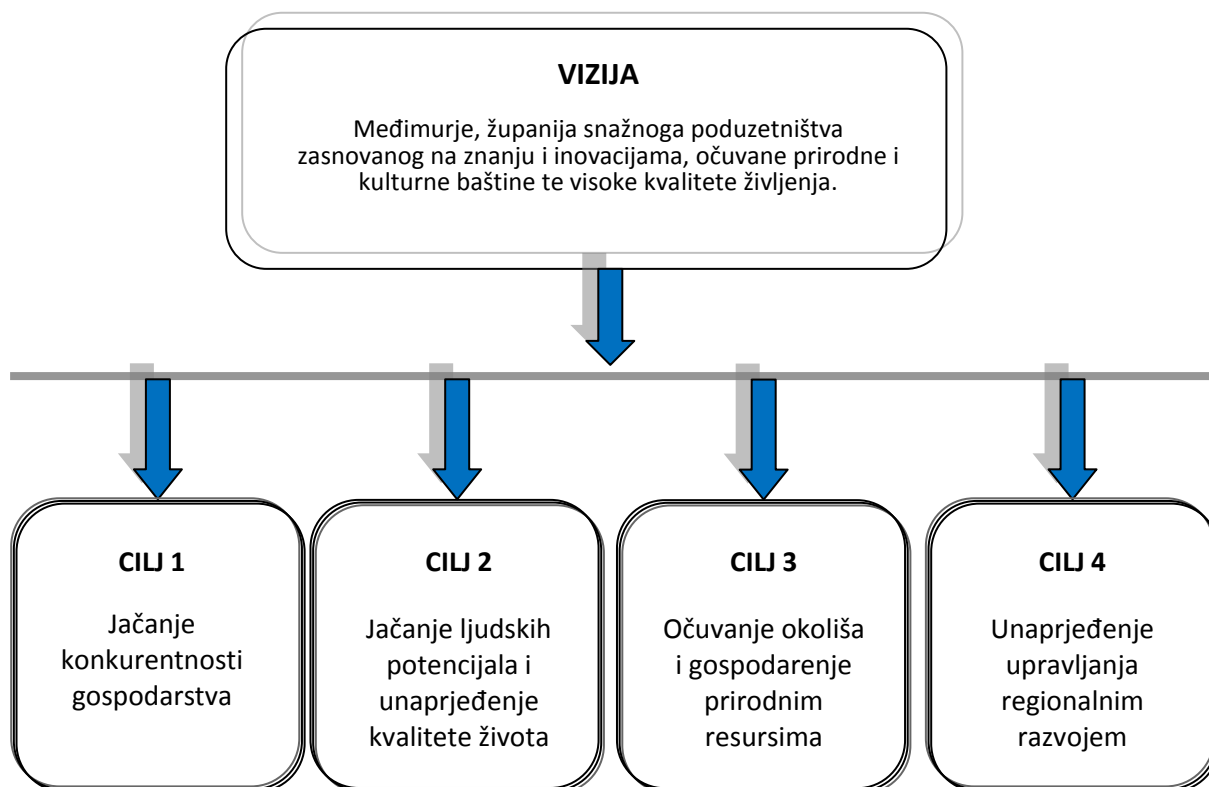
- Nastavak procesa povezivanja i umrežavanja razvojnih agencija i institucija radi zajedničkog razvoja širih regija kroz intenzivnije uključivanje u bilateralne programe, EU-programe i projekte;
- Jačanje svijesti i spremnosti većeg dijela nosioca razvoja za dogovaranje u vezi s vizijom i strategijom razvoja i za učinkovitije upravljanje razvojem;
- Pozitivne promjene u koordinaciji regionalnog razvoja na državnoj razini (zakonodavni okvir postavljen je, predstoji provođenje);
- Očekivani skorašnji ulazak u Europsku uniju donijet će promjene u vidu potreba za boljom organizacijom i koordinacijom različitih aspekata razvoja, te usklađivanje sa smjernicama razvoja Europske unije, kako na najvišoj instanci tako i na nacionalnoj i regionalnoj razini.
- Mogućnosti za financiranje projekata na nacionalnoj i međunarodnoj razini (osobito velikih infrastrukturnih projekata) – fondovi EU-a u fokusu.

- Zahtjevna procedura za pokretanje proizvodnje energije iz OIE-ova te potrebna velika inicijalna ulaganja u projekte OIE i EnU;
- Gubitak važnosti željezničkih koridora koji prolaze kroz Međimurje i nedostatna ulaganja u željezničku infrastrukturu mogu negativno utjecati na budući razvoj županije.

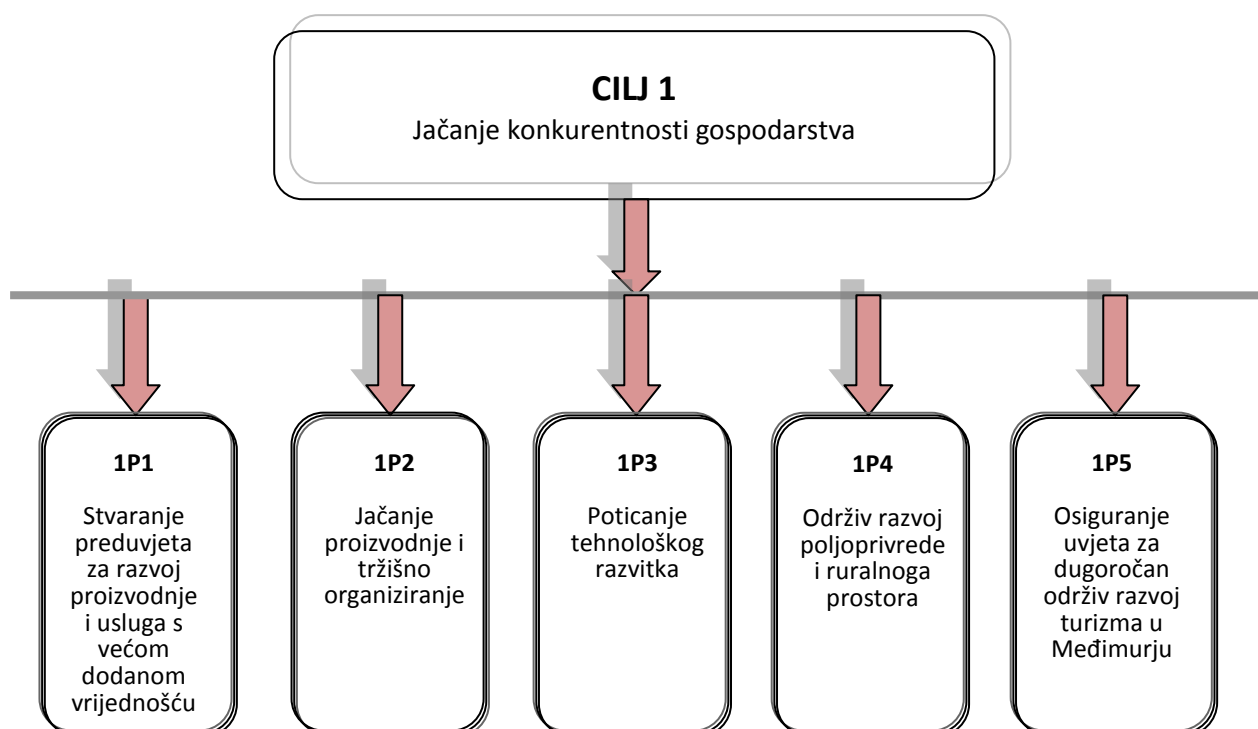
Upravljanje razvojem

- Politički uvjetovano (s centralne razine države) regionalno organiziranje i koncentracija investicija, institucija i upravljanja (državne institucije, gospodarska infrastruktura, zdravstvo, školstvo), povećavanje obveza jedinica lokalne samouprave;
- Nedostatna i nepravodobna pripremljenost državne razine za sudjelovanje u programima EU-a i drugim međunarodnim programima i nedovoljno procesiranje tih programa prema županiji;
- Slaba komunikacija i povezanost između politike i gospodarstva između centralne i regionalne/lokalne razine;
- Najavljivana reforma lokalne samouprave;
- Pripremljenost i osposobljenost susjednih i drugih županija za uključivanje u međunarodne razvojne projekte (dogovoreni programi i projekti, organizacija i ljudski potencijali);
- Ograničen pristup izvorima financiranja (zbog regije NUTS 2 koja uključuje Grad Zagreb) – posebno relevantno za strukturne fondove i Kohezijski fond.

VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

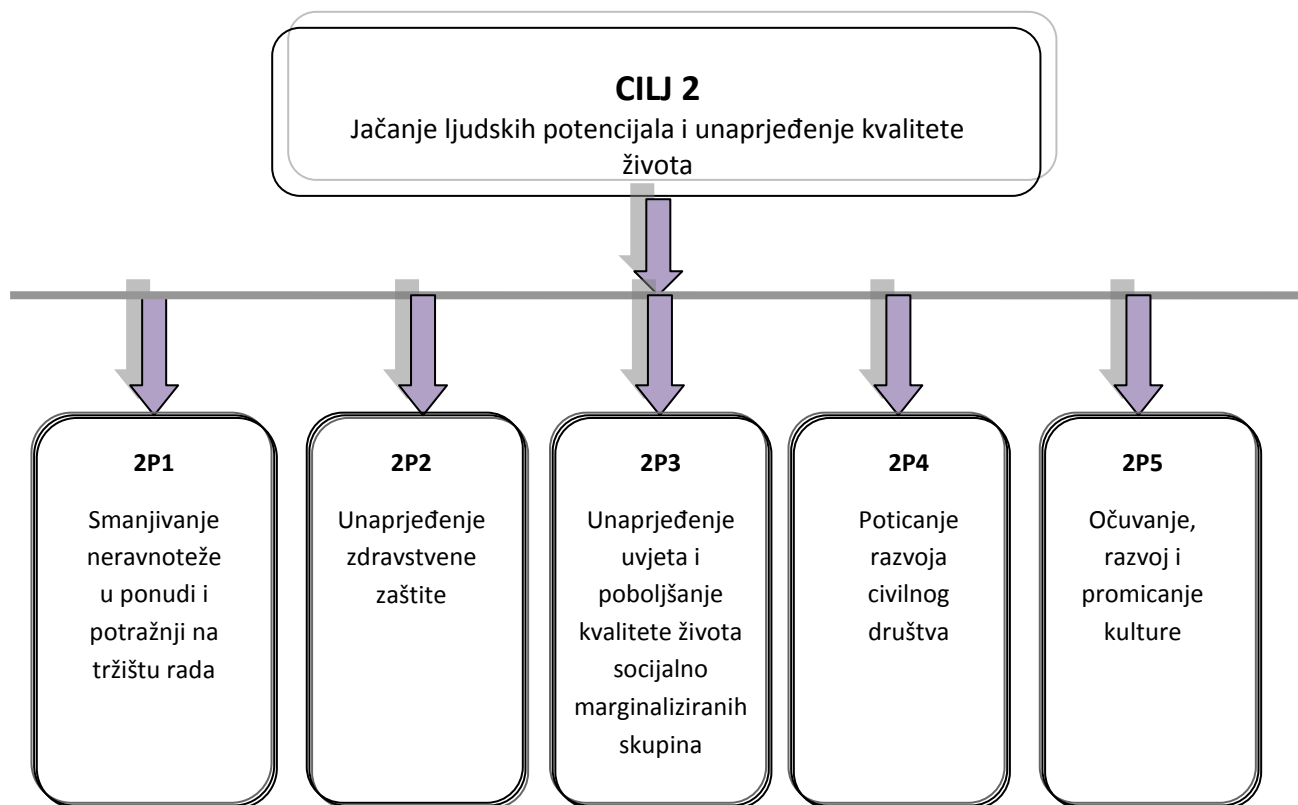
STRATEŠKI CILJ 1 – JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću	1P1-M1 Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime 1P1-M2 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona 1P1-M3 Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa 1P1-M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete 1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika

	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje	1P2-M1 Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga 1P2-M2 Restrukturiranje radno-intenzivnih industrija
	1P3 Poticanje tehnološkog razvitka	1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju 1P3-M2 Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnoga gospodarskog razvoja
	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora	1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje 1P4-M2 Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača 1P4-M3 Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda 1P4-M4 Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji 1P4-M5 Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj
	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju	1P5-M1 Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštiti prirodnih vrijednosti i kulturne baštine 1P5-M2 Unaprjeđenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju 1P5-M3 Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje 1P5-M4 Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije

STRATEŠKI CILJ 2 – JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

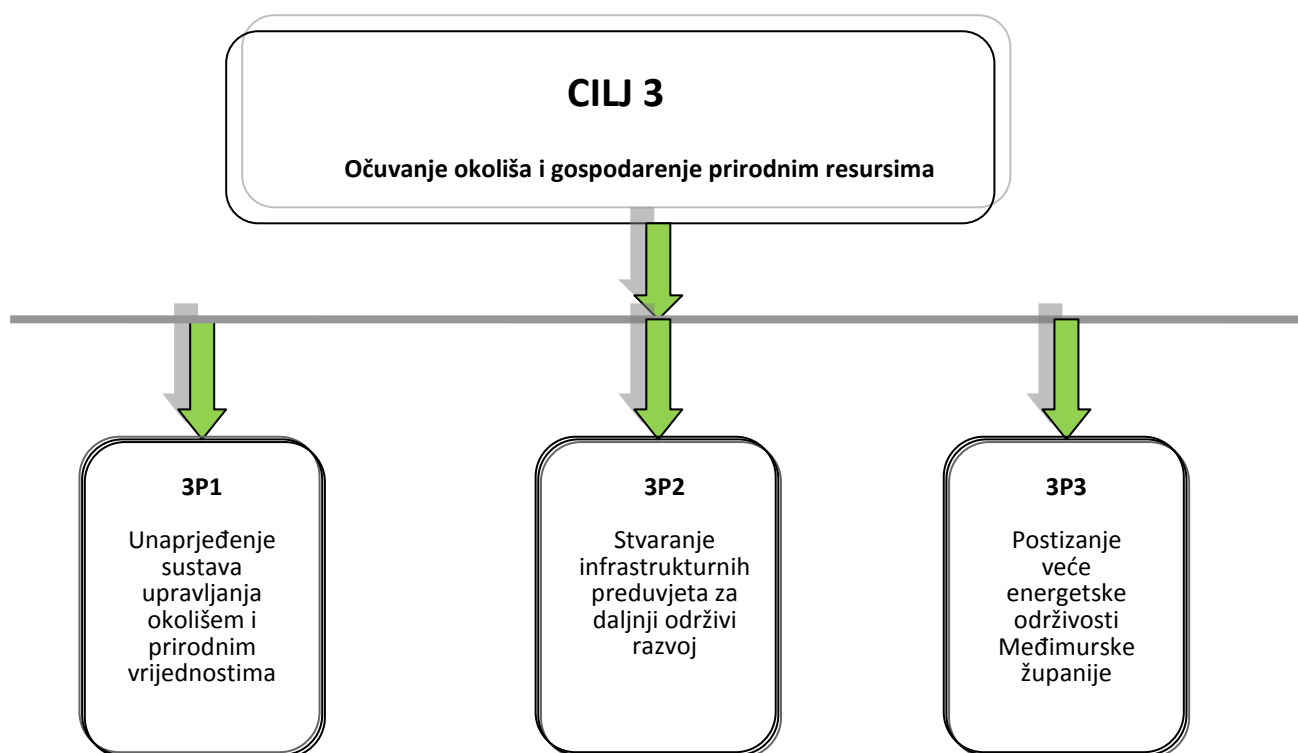

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada	2P1-M1 Primjena strateškoga pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije 2P1-M2 Poticanje suradnje između gospodarstva i obrazovnoga sustava 2P1-M3 Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala 2P1-M4 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada 2P1-M5 Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba 2P1-M6 Poticanje cjeloživotnog učenja 2P1-M7 Podrška razvoju

		visokoškolskih institucija u županiji
	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite	2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenoga sustava 2P2-M2 Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite 2P2-M3 Promicanje zdravog načina života
	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina	2P3-M1 Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina 2P3-M2 Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javne radove 2P3-M3 Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala
	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva	2P4-M1 Unaprjeđenje rada organizacija civilnog društva 2P4-M2 Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije
	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje	2P5-M1 Podizanje svijesti o

	kulture	važnosti kulturne baštine i kulture 2P5-M2 Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja 2P5-M3 Očuvanje nematerijalne kulturne baštine 2P5-M4 Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti
--	----------------	---

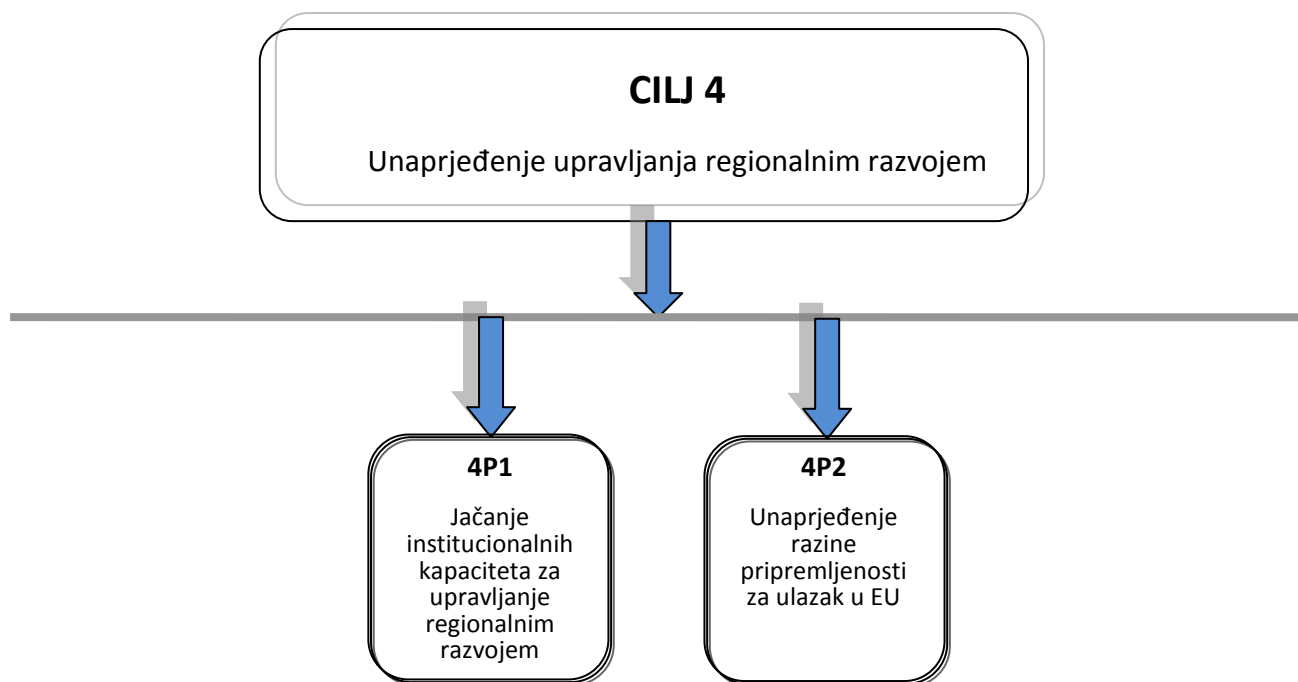
STRATEŠKI CILJ 3 – OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	3P1-M1 Zaštita prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije 3P1-M2 Stvaranje preuvjeta za održivo gospodarenje svim šumama 3P1-M3 Uspostava cjelovitoga sustava gospodarenja otpadom 3P1-M4 Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka 3P1-M5 Izrada programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla

	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj	3P2-M1 Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba 3P2-M2 Unaprjeđenje prometnoga infrastrukturnoga sustava županije 3P2-M3 Razvoj integriranoga sustava javnoga prijevoza
	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije	3P3-M1 Sustavno planiranje razvoja energetskega sektora u Međimurskoj županiji 3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije 3P3-M3 Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru

STRATEŠKI CILJ 4 – UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM

STRATEŠKI CILJ	PRIORITETI	MJERE
4. UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem	4P1-M1 Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije
		4P1-M2 Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija
		4P1-M3 Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem
	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU	4P2-M1 Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje
		4P2-M2 Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU

PROCJENA USKLAĐENOSTI RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE 2011. – 2013. S DRUGIM STRATEGIJAMA

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013. usklađena je sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. (SRR) kao ključnim nacionalnim strateškim dokumentom za usmjeravanje i koordinaciju regionalnog razvoja. Sam dokument SRR-a usklađen je sa svim relevantnim zakonima i ostalim strateškim sektorskim dokumentima te je na taj način osigurana usklađenost ŽRS-a s relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj razini.

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013. nadogradnja je Regionalnoga operativnog programa Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013. te prati osnovne smjernice definirane ROP-om. Strategija je također usklađena s Prostornim planom Međimurske županije i sa Strategijom ruralnog razvoja Međimurske županije.

Tablica 60. Usklađenost prioriteta Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013. sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.

CILJEVI	PRIORITETI	Usklađenost sa <i>Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.</i> STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ ŽUPANIJA I STATISTIČKIH REGIJA Prioriteti i mjere za statističku regiju Sjeverozapadna Hrvatska
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću 1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje 1P3 Poticanje tehnološkog razvoja	Prioritet 2. JAČANJE KONKURENTNOGA PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA Mjera 2.1. Umrežavanje poslovnoga sektora s javnim i znanstveno-istraživačkom sektorom radi povećanja efikasnosti i konkurentnosti Mjera 2.2. Unaprjeđenje informacijske i elektroničke komunikacijske tehnologije i infrastrukture Mjera 2.3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture Mjera 2.4. Izgradnja i razvoj tehnoloških parkova, poslovno-razvojnih centara i institucija za transfer tehnologija
	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora	Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima
	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju	Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Mjera 3.1. Razvoj turizma i potporne infrastrukture

2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada 2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.1. Jačanje mreže učilišta, centara za izobrazbu i poticanje cjeloživotnog učenja Mjera 1.2. Usklađivanje obrazovnoga sustava sa stvarnim potrebama lokalnoga gospodarstva i tržišta rada
	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.2. Usklađivanje obrazovnoga sustava sa stvarnim potrebama lokalnoga gospodarstva i tržišta rada
	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.3. Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i korištenje europskih fondova
	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture	Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Mjera 3.2. Valorizacija i revitalizacija kulturnih dobara i prirodnih vrijednosti Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.4. Unaprjeđenje sustava obrazovanja stručnjaka za održivo upravljanje kulturnim dobrima i prirodnim vrijednostima
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.4. Unaprjeđenje sustava obrazovanja stručnjaka za održivo upravljanje kulturnim dobrima i prirodnim vrijednostima Prioritet 3. ODRŽIVO GOSPODARENJE KULTURNIM DOBRIMA I PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA Mjera 3.2. Valorizacija i revitalizacija kulturnih dobara i prirodnih vrijednosti Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.1. Gospodarenje otpadom Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima
	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj	Prioritet 2. JAČANJE KONKURENTNOGA PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA Mjera 2.3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture Prioritet 4. RAZVOJ KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE Mjera 4.1. Unaprjeđenje željezničke infrastrukture Mjera 4.2. Unaprjeđenje cestovne infrastrukture (integrirani sustav prometnica) Mjera 4.3. Unaprjeđenje zračnoga prometa Mjera 4.4. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.1. Gospodarenje otpadom Mjera 5.2. Gospodarenje vodama Mjera 5.4. Održivo upravljanje prirodnim vrijednostima

	3P3 Kretanje prema većoj energetskej održivosti Međimurske županije	Prioritet 5. ODRŽIVO GOSPODARENJE OKOLIŠEM I ENERGIJOM Mjera 5.3. Učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije
	4P1 Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem	Prioritet 1. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI JAČANJEM REGIONALNIH KAPACITETA Mjera 1.3. Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i korištenje europskih fondova STRATEŠKI CILJ 3. RAZVOJ POGRANIČNIH PODRUČJA

PRIORITETI I MJERE

Područje promjena strukture gospodarstva uključeno je u strateški cilj 1.:

JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M1 Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti rad postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, poboljšati rad uprave u županiji i jedinicama lokalne uprave u funkciji stalnoga poticanja razvoja poduzetništva i rasta njegove konkurentnosti. Povećati dostupnost i poboljšati uvjete financiranja za male i srednje poduzetnike, osobito početnike. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast poduzeća i lakše pokretanje novih poduzeća (uključujući poljoprivredu i turizam), poboljšati i pokrenuti i nove programe za potporu poduzetnicima, poticati proizvodnju s većom dodanom vrijednošću, poticati jačanje sektora u razvoju.
OBRAZLOŽENJE	Iako postojeće institucije u Međimurskoj županiji daju značajan doprinos potpori poduzetništva, potrebno je kontinuirano unaprjeđivati poduzetničko okruženje, jačati suradnju između institucija, osmišljavati nove programe podrške poduzetništvu itd.
REZULTATI	- Izrađena analiza razvojnih potreba poduzetništva - Osmišljeni i pokrenuti novi programi za razvoj poduzetništva - Ojačani kapaciteti potpornih institucija - Kreirani i provedeni projekti za potporu poduzetništvu financirani iz nacionalnih izvora i EU-fondova - Bolja povezanost sa susjednim županijama na temelju zajedničke provedbe projekata - Osmišljene nove mjere za poticanje poduzetništva u poljoprivredi i turizmu
RAZVOJNI UČINAK	Značajnija potpora postojećih institucija poduzetništvu putem novih programa i projekata rezultira jačanjem ukupne gospodarske slike Međimurske županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, MEV, MESAP, HGK-MŽ, HOK-MŽ, poljoprivredne zadruge i udruge.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, MEV, MESAP, HGK-MŽ, HOK-MŽ, banke i druge financijske institucije, poduzetnici, poljoprivrednici.
SADRŽAJ	- Analiza razvojnih potreba poduzetništva (s naglaskom na poslovanju u EU-u nakon pristupanja); - Utvrđivanje prioritetnih aktivnosti potpore poduzetništvu; - Poboljšanje postojećih i pokretanje novih programa za razvoj poduzetništva; - Jačanje sposobnosti (kadrovi, znanje, vještine, organizacija) institucija poduzetničke infrastrukture, intenzivnije uključivanje i korištenje programa državnih institucija, EU-a, međunarodnih, prekograničnih; - Jačanje povezanosti i suradnje sa susjednim županijama, lobiranje, razvijanje programa za informiranje, motivaciju, savjetodavnu pomoć i potporu kroz poticajne mjere za razvoj poduzetništva u poljoprivredi i turizmu.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime u razdoblju od 3 godine iznosi cca 18,981.100 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 19% proračuni JLS-ova, 39% županijski proračun, 5% državni proračun, 37% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano Izrada analiza – do sredine 2013. godine
POKAZATELJI	Broj i vrsta poduzetničkih programa potpore; broj novih programa i projekata; broj programima obuhvaćenih poduzetnika; broj polj. gospodarstva preusmjerenih na poduzetništvo; financijska vrijednost programa; ocjena uspješnosti programa.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M2 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona
SVRHA I CILJ MJERE	Promovirati lokacije spremne za ulaganja kroz sveobuhvatno upoznavanje potencijalnih investitora s uvjetima i mogućnostima ulaganja. Promovirati mogućnosti za ulaganja u međimurska poduzeća, grupe poduzeća i gospodarske zone.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija kao županija razvijenoga poduzetništva i vrlo povoljnoga geografskoga položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvata investicija, kako stranih tako i domaćih. To dokazuje i 3. mjesto među malim europskim regijama na natječaju Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011. prema izboru utjecajnoga FDI Magazinea.
REZULTATI	• Stvoreni preduvjeti za funkcioniranje gospodarskih zona i za izgradnju infrastrukturnih objekata • Izrađena marketinška strategija za privlačenje ulaganja • Ojačana suradnja između potpornih institucija, JLS-ova i Međimurske županije • Ojačani kapaciteti za promicanje ulaganja i upravljanje zonama • Provođenje konkretnih aktivnosti promicanja ulaganja poput izravnih kontakata s potencijalnim ulagačima, lobiranje, posjeti sajmovima i sl.
RAZVOJNI UČINAK	Ulaganja stranih i domaćih investitora pridonose ukupnom gospodarskom rastu Međimurske županije (razvoju proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću te povećanju ukupne razine obrazovanja).
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, gradovi i općine, poduzetnici.
CILJNE SKUPINE	Potencijalni investitori, ministarstva, agencije, veleposlanstva itd.
SADRŽAJ	- Stvaranje preduvjeta za funkcioniranje zona (rješavanje vlasničkih odnosa, izgradnja infrastrukture u skladu s realnim potrebama); - Izrada marketinške strategije za privlačenje ulaganja, jačanje suradnje između JLS-ova, Međimurske županije i potpornih institucija (razvojne agencije, komore, financijske institucije); - Jačanje kapaciteta za promicanje ulaganja, upravljanje zonama i odnose s ulagačima; - Razvoj imidža Međimurja u skladu sa sloganom „Međimurje... jer uspjeh nije slučajnost“; - Promicanje ulaganja u Međimurje kroz izravne kontakte s potencijalnim ulagačima iz ciljnih sektora, lobiranje pri stranim gospodarskim komorama, veleposlanstvima i sl., posjeti specijaliziranim sajmovima, sudjelovanje na događanjima.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona u razdoblju od 3 godine iznosi cca 52,075.980 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 32% proračuni JLS-ova, 65% državni proračun, 3% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima, broj potencijalnih investitora koji su posjetili županiju, broj, tip i vrijednost novih ulaganja, učinci na zapošljavanje, prihod lokalne zajednice, na povezivanje s lokalnim poduzećima.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom
-----------	--

	vrijednošću
MJERA	1P1-M3 Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih potencijala
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti upravljanje ljudskim potencijalima na razini poduzeća, kao i javnih institucija radi jačanja konkurentnosti gospodarstva, a time i županije.
OBRAZLOŽENJE	Brojne studije potvrđuju porast rezultata poslovanja (poslovne uspješnosti) kao posljedicu primjene efektivnih aktivnosti u upravljanju ljudskim potencijalom – što uključuje brigu za kadrove i njihovu motivaciju, specijalizaciju i promociju.
REZULTATI	• Kroz seminare, edukacije, inforadionice i ostala sredstva informiranja promovirana važnost intelektualnoga kapitala poduzeća • Održane edukacije za poslodavce na temu upravljanja ljudskim potencijalima • Osmišljeni programi za financiranje projekata koje su inicirali poslodavci • Izrađen program prevencije dugotrajne nezaposlenosti
RAZVOJNI UČINAK	Jačanje konkurentnosti gospodarstva, jačanje produktivnosti javnih institucija
NOSITELJI	Županija, HZZ, REDEA, HGK, HOK, Gospodarsko socijalno vijeće, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, institucije.
SADRŽAJ	- Promocija važnosti intelektualnoga kapitala poduzeća koji počiva na ljudima kao potencijalu i investiciji, a ne trošku; - Edukacija poslodavaca o važnosti primjene načela i alata upravljanja ljudskim potencijalima kako bi se uklonio nedostatak u planiranju potreba za zapošljavanje, kao i nedostaci u privlačenju, selekciji, motiviranju i zadržavanju kvalitetnih zaposlenika; - Poticanje inicijativa poslodavaca za pokretanje njima potrebnih programa; - Izrada programa prevencije dugotrajne nezaposlenosti.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos za poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih potencijala u razdoblju od 3 godine iznosi cca 1,293.600 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 46% proračuni JLS-ova, 54% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Broj realiziranih programa razvijenih u suradnji s gospodarstvenicima; br. polaznika programa koje su podržali gospodarstvenici; broj i iznosi programa koje su financirali gospodarstvenici; br. poduzeća s razvijenom funkcijom upravljanja ljudskim potencijalima; udio u prihodima koji poduzeća izdvajaju za edukaciju zaposlenika i ULJP općenito.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti razinu primjene standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete proizvoda i usluga, i to prvenstveno u djelatnostima koje su ključne za gospodarski razvoj županije te u onim proizvodnim i uslužnim djelatnostima gdje su takvi procesi već u tijeku. Uvoditi i unaprijediti primjenu sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga u svim sektorima.
OBRAZLOŽENJE	Globalizacijski procesi, zahtjevi održivog razvoja i proces pridruživanja EU-u postavili su pred hrvatsko gospodarstvo mnogobrojne izazove. Kvaliteta proizvoda i usluga jedan je od važnih čimbenika uspješnoga poslovanja u promjenjivim uvjetima i odgovor na mnogobrojne izazove. Osiguravanje i upravljanje kvalitetom imperativ je

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M4 Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
	tržišnoga gospodarstva i jedan od ključnih zahtjeva povezivanja s međunarodnim tržištem.
REZULTATI	- Održani seminari, radionice, inforadionice u cilju informiranja i motiviranja poduzetnika o potrebi uvođenja standarda - Osmišljeni projekti za financiranje i poticanje poduzetnika za uvođenje ISO-a, CE-oznake i drugih standarda, uključujući i poljoprivredne djelatnosti i turističke usluge
RAZVOJNI UČINAK	Povećana razina primjene standarda kvalitete u svrhu jačanja gospodarskog razvoja Županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, gradovi i općine, TIC, MEV.
CILJNE SKUPINE	TIC, potporne institucije, poduzetnici, inovatori.
SADRŽAJ	- Informiranje i motiviranje poduzetnika o potrebi uvođenja standarda i normi; - Programi za uvođenje ISO-a, CE-oznake i drugih standarda u gospodarstvu, poljoprivrednim djelatnostima i turističkim uslugama.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete u razdoblju od 3 godine iznosi cca 1,143.600 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 52% proračuni JLS-ova, 22% županijski proračun, 13% državni proračun, 13% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Broj poduzetnika koji su usvojili standarde i sustave kvalitete, broj programa za informiranje i uvođenje standarda i sustava kvalitete, broj održanih edukacija.

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti društveno odgovorno poslovanje poduzeća koje obuhvaća cjelokupan raspon njihova djelovanja i odnose koje pri tome uspostavlja u županiji, ali i šire (od toga što i kako neko poduzeće proizvodi, kako kupuje i prodaje, kako utječe na okoliš, kako zapošljava i utječe na razvoj svojih zaposlenika, kako ulaže u društvenu zajednicu), i to iznad razina koje propisuje zakon s ciljem umnožavanja koristiti svih dionika u županiji.
OBRAZLOŽENJE	Pojam društvene odgovornosti poduzeća i odgovornoga ponašanja postaje jedan od presudnih elemenata kvalitete življenja i rada. Poduzeća su institucije u društvu stvorene radi proizvodnje, prodaje i isporuke roba i usluga potrebnih za zadovoljenje čitavog niza društvenih potreba. Ona djeluju u sprezi sa svim ostalim društvenim institucijama i utječu na živote pojedinaca, obitelji i širih društvenih skupina poput poslodavaca, obrazovnih djelatnika, neprofitnih udruga, prodavatelja i kupaca, poreznih obveznika, korisnika resursa i infrastrukture, ulagača, proizvođača dobara itd., što znači da svaka poslovna djelatnost ima društvenu dimenziju i posljedice.
REZULTATI	- Izrađen i promoviran program za jačanje društveno odgovornoga poslovanja poduzeća - Utvrđene provedbene aktivnosti programa - Dobivena potpora u vidu prijenosa znanja i iskustva od poduzeća i institucija koje već provode programe jačanja društvene odgovornosti poduzetnika
RAZVOJNI UČINAK	Društveno odgovornim ponašanjem poduzetnici jačaju vlastitu produktivnost i profitabilnost, lakše privlače ulagače i kvalitetne djelatnike, a ujedno i posredno jačaju društveni i gospodarski sustav u kojem djeluju.
NOSITELJI	Međimurska županija, Gospodarsko socijalno vijeće, HGK-MŽ, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, institucije, gradovi i općine.
SADRŽAJ	- Izraditi program za jačanje društveno odgovornoga poslovanja poduzeća u županiji,

PRIORITET	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	1P1-M5 Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika
	promovirati taj program u poduzećima (poduzetnicima, menadžerima i vlasnicima), utvrditi provedbene aktivnosti, uspostaviti suradnju s poduzećima i institucijama koje provode takve programe radi potpore i prijenosa iskustava, uključiti javnost Međimurja. Posebno u programu naglasak staviti na mala i srednja poduzeća.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u jačanje društvene odgovornosti poduzetnika u razdoblju od 3 godine iznosi cca 1,110.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 32% proračuni JLS-ova, 45% EU-fondovi, 23% ostali izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Broj poduzeća koja su provela društveno odgovorno poslovanje, broj i vrsta izvještaja poduzeća, učinci u poslovnom svijetu i u javnosti.

PRIORITET	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	1P2-M1 Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga
SVRHA I CILJ MJERE	Povezati, unutarsektorski i međusektorski, poduzetnike, ojačati njihove pozicije na tržištu, konkurentnost, smanjiti troškovi poslovanja, poticati poduzetnike na proizvodnju s većom dodanom vrijednosti, na uvođenje nove tehnologije i inoviranje. Omogućiti povezivanje i umrežavanje malih sa srednjim i velikim poduzećima. Ojačati „kulturu“ povezivanja, suradnje radi prevladavanja duha „razdrobljenosti“ i atomiziranosti u gospodarstvu te stvoriti okvire za lakše umrežavanje međimurskih poduzeća unutar županije i izvan županije. Potaknuti i ubrzati uspostavljanje klastera te pružiti potporu u poslovanju već postojećih klastera, s ciljem razvojnoga, tehnološkoga i poslovnoga povezivanja te postizanja veće konkurentnosti. Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih zadruga malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača, kao i za rad udruga; pridonijeti poboljšanju položaja malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača te povećanje konkurentnosti poljoprivrede u županiji kroz uključivanje proizvođača u vrijednosni lanac.
OBRAZLOŽENJE	Na području MŽ-a postoje brojna kvalitetna poduzeća koja zbog svoje male veličine i nedovoljne financijske snage nisu u mogućnosti samostalno konkurirati na širem tržištu. Interesno povezivanje gospodarskih subjekata predstavlja nužnost u suvremenom poslovanju jer omogućava proširenje poslovne suradnje, bolji pristup resursima, te povećava fleksibilnost, brzinu i kvalitetu poslovanja.
REZULTATI	- Izrađena analiza stanja i potreba za interesnim povezivanjem - Odabrani i promovirani modeli poslovne suradnje koji će se poticati - Informirani poduzetnici o potrebi i načinima interesnoga povezivanja i umrežavanja - Uspostavljena međuregionalna međužupanijska suradnja klastera - Educirani poduzetnici o modelima povezivanja, kao i upravljanja klasterima i drugim mrežama suradnje - Informirani poljoprivrednici o načinima uspostavljanja suvremenih poljoprivrednih zadruga - Osmišljeni poticaji za umrežavanje
RAZVOJNI UČINAK	Poslovnim povezivanjem stvaraju se novi poslovni kontakti, otvaraju nova tržišta i omogućuje upoznavanje s novim tehnologijama, dobavljačima ili partnerima u zajedničkim ulaganjima, što sve doprinosi jačanju konkurentnosti županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, HGK-MŽ, HOK-MŽ, poduzetnici, udruge poljoprivrednika, zadruga, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, poljoprivrednici, udruge poljoprivrednika, zadruga, postojeći klasteri.

SADRŽAJ	- Utvrditi proizvodne i poslovne profile poduzeća; - Analizirati stanje i potrebe postojećih oblika i instrumenata povezivanja; - Ispitati i izabrati modele/oblike poslovne suradnje; - Utvrditi institucionalni okvir za povezivanje; - Informirati i educirati poduzetnike i postojeće institucije; - Uspostaviti nove oblike povezivanja i „poduzetničke mreže“, pratiti efekte suradnje; - Permanentno jačati svijest i sposobnosti poduzetnika i poslovnog okruženja o unaprjeđenju poslovnog umrežavanja; - Promovirati nove modele povezivanja; - Za klastere također: utvrditi vrstu i tip klastera, uspostaviti međuregionalnu i međužupanijsku suradnju, educirati i osposobiti poduzetnike i menadžment; - Poticati uspostavljanje suvremenih poljoprivrednih zadruga; uvesti poticajne mjere za udruživanje.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga u razdoblju od 3 godine iznosi cca 1,810.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 20% proračuni JLS-ova, 41% županijski proračun, 39% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj i vrsta poslovnoga povezivanja, broj poduzetnika, broj programa, broj i tip klastera, zadruga i udruga, broj poduzetnika i poljoprivrednika uključenih u klastere, zadruge i udruge; povećanje ulaganja u razvoj i tehnologiju, generiranje novih tvrtki iz djelatnosti klastera.

PRIORITET	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	1P2-M2 Restrukturiranje radno intenzivnih industrija
SVRHA I CILJ MJERE	Nizom intervencija podržati programe kojima bi se olakšalo i pomoglo sektorima u teškoćama da provedu moguće promjene u proizvodnji i poslovanju kako bi postali konkurentni i pronašli „niše“ na tržištu za proizvode s većom dodanom vrijednošću. Umrežiti sve pojedinačne sektorske i druge aktivnosti i resurse, s državne, županijske i lokalne razine i stvoriti sinergiju u intervencijama potpore za restrukturiranje poduzeća u tim sektorima. Mjera obuhvaća samo „horizontalne“ intervencije (sve one koje nisu izravne financijske i druge subvencije) svim privatnim poduzećima koja zadovoljavaju utvrđene uvjete.
OBRAZLOŽENJE	U međimurskom gospodarstvu dominiraju zastarjele, niskoakumulativne i radno-intenzivne djelatnosti, bez perspektivnih programa i prilika za restrukturiranje i opstanak, što potvrđuje i nizak udio međimurskoga gospodarstva u državnom po ostvarenoj dobiti (svega 1,3%) i zaostajanje u plaćama (17,1%) kao pokazateljima efikasnosti poslovanja. Osim toga, zadnjih nekoliko godina došlo je do povećanja stope propadanja poslovnih subjekata, a time i do povećanja stope nezaposlenosti.
REZULTATI	• Osmišljeni projekti kojima se omogućava prijenos i korištenje dobrih praksi • Razrađeni programi restrukturiranja tako da se: ○ promiče korištenje novih tehnologija i upravljanja ○ potiče inovativni pristup tržištima i promociji ○ jača upravljanje ljudskim potencijalima i potiče prekvalifikacija i osposobljavanje radnika • Osmišljeni programi i aktivnosti za zbrinjavanje viška radnika • Priprema projekata za privlačenje ulaganja
RAZVOJNI UČINAK	Restrukturirana poduzeća, smanjenje stope nezaposlenosti i promjena strukture gospodarstva
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, HGK, ostale institucije, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Poduzeća u teškoćama.

SADRŽAJ	- Potpora i pomoć pri prijenosu i korištenju „dobrih iskustava“ iz EU-a i drugih regija; - Razrada programa restrukturiranja (uvođenje i korištenje novih tehnologija i upravljanja); - Pokretanje inovacija u pristupu tržištima i promociji, upravljanju ljudskim potencijalima (osposobljavanje menadžmenta, stručnjaka specijalista, prekvalifikacija i osposobljavanje radnika); - Zbrinjavanje viška radnika kroz druge programe i aktivnosti uz angažman državnih i županijskih institucija; - Povezivanje s inozemnim i domaćim partnerima za privlačenje ulaganja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u restrukturiranje radno-intenzivnih industrija u razdoblju od 3 godine iznosi cca 300.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 100% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj sačuvanih i novootvorenih radnih mjesta, udio novih proizvoda i tržišna realizacija; poslovni pokazatelji, ulaganje u razvoj; položaj na tržištu; zarade zaposlenih.

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
SVRHA I CILJ MJERE	Daljnje jačanje i osnivanje novih institucija (Tehnološko Inovacijskoga Centra, inkubatora) – za podršku intenzivnijem i sustavnom korištenju znanja i inovacija te tehnološkog razvoja poduzetnika, posebno malih i srednjih, koji nisu u mogućnosti sami organizirati istraživanje i razvoj (R&D).
OBRAZLOŽENJE	Međimursku županiju karakteriziraju poduzetnički duh stanovništva i razvijeni sektor malih i srednjih poduzeća. Ono što nedostaje za daljnji razvoj poduzetništva, a identificirano je prilikom kreiranja <i>Regionalnoga operativnoga programa</i> i u radu REDEA-e, jesu napredne usluge poduzećima u regiji. Također je potrebno stvoriti uvjete za inkubaciju novih, na znanju utemeljenih poduzeća.
REZULTATI	• Ojačani kapaciteti institucija za pružanja „naprednih“ usluga, osobito: ○ inkubacijskih ○ edukacije ○ transfer tehnologije i komercijalizacija inovacija • Informirana javnost o potrebi tehnološkog napretka i načinima njegova postizanja • Bolja povezanost sa sličnim institucijama u regiji i inozemstvu u svrhu razmjene iskustva i provedbe zajedničkih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Kroz aktivno pružanje podrške razvoju na znanju utemeljenih poduzeća stvorit će se preduvjeti za dugoročni gospodarski razvoj Međimurske županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, TIC, Veleučilište, gradovi i općine.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, REDEA, TIC, inkubatori, gradovi i općine.
SADRŽAJ	- Jačanje kapaciteta za pružanje usluga s naglaskom na visokim tehnologijama: inkubacijskih, edukacijskih usluga te usluga transfera tehnologija i komercijalizacije inovacija akademskom sektoru i sektoru malih i srednjih poduzeća; - Podizanje svijesti o potrebi za tehnološkim napretkom i načinima njegova postizanja; - Povezivanje/umrežavanje/razmjena iskustva sa sličnim institucijama u regiji i inozemstvu, priprema i provedba projekata.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju u razdoblju od 3 godine iznosi cca 18,600.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 25% županijski proračun, 43% državni proračun, 16%

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju
	EU-fondovi, 16% ostali izvori (Svjetska banka).
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Broj stanara u inkubatorima, broj tehnoloških i inovacijskih programa, broj poduzetnika uključenih u programe, iznos ulaganja poduzetnika u inovacije i tehnologiju, učinci uspješnosti realizacije tehnoloških programa (broj inovacija, патената), broj i vrsta programa suradnje s visokoškolskim i istraživačkim institucijama.

PRIORITET	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja
MJERA	1P3-M2 Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnoga gospodarskog razvoja
SVRHA I CILJ MJERE	Izgradnja kvalitetne i funkcionalne informatičko-komunikacijske infrastrukture na području čitave županije. Svojim postojanjem ovakva infrastruktura omogućit će brže pokretanje naprednih usluga pojedinih poduzeća, a istovremeno će osigurati platformu za ravnopravno uključivanje u gospodarske tokove unutar EU-a.
OBRAZLOŽENJE	Poslovne aktivnosti, kao i način na koji obavljamo te aktivnosti, izravno su vezani na značajke informatičko-komunikacijske infrastrukture koja nam je na raspolaganju. Ulaganjem u odgovarajuću informatičko-komunikacijsku infrastrukturu, omogućit će se pokretanje čitavog niza novih visokoakumulativnih poslova u gotovo svim područjima gospodarstva. Ovakvim pristupom omogućit će se odnosno povećati efikasnost u područjima upravljanja podacima, radnim mjestima, transportu i logistici, upravljanju zgradama, komunalnim sustavima i drugom (Smart Workplaces, Smart Data Centers, Smart Transportation and Logistics, Smart Grids, Smart Buildings).
REZULTATI	• Izrađena detaljna analiza postojećega stanja i budućih potreba • Definirana optimalna rješenja i nositelji aktivnosti • Osmišljeni projekti za ulaganje u infrastrukturu • Informirane i educirane ciljne skupine o mogućnostima korištenja informatičko-komunikacijske infrastrukture
RAZVOJNI UČINAK	Kroz ovu mjeru stvorit će se preduvjeti za pokretanje čitavog niza tehnološko naprednih aktivnosti, kao i potrebna infrastruktura za rješavanje postojećih komunikacijskih potreba na razini županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, REDEA, gradovi i općine, poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, gradovi i općine, poduzeća.
SADRŽAJ	- Detaljnija analiza postojećega stanja i budućih potreba; - Definiranje mogućih oblika rješenja i odabir optimalnog rješenja, pronalaženje konkretnih nositelja aktivnosti u pojedinim fazama; - Ulaganje u infrastrukturu, edukacija, informiranja o mogućnostima korištenja informatičko-komunikacijske infrastrukture.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnoga gospodarskog razvoja u razdoblju od 3 godine iznosi cca 6,000.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Struktura izvora financiranja: 50% EU-fondovi, 50% privatni sektor.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Kontinuirano
POKAZATELJI	Posredno preko udjela tehnološki naprednih i inovacijskih aktivnosti u ukupnim prihodima županije, broju poduzeća koja privređuju obavljajući visokoakumulativne poslove, prateći pokazatelje načina korištenja realizirane informatičko-komunikacijske infrastrukture, prikupljajući mišljenja i analizom iskustava korisnika ove infrastrukture.

PRIORITET	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora
MJERA	1P4-M1 Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
SVRHA I CILJ MJERE	Poboljšanje lokalnih poljoprivrednih struktura povećanjem površine gospodarstva i smanjenje rascjepkanosti zemljišta.
OBRAZLOŽENJE	Rascjepkanost zemljišta jedan je od važnijih problema u Međimurskoj županiji. Na posjedima s malom površinom nije moguć održiv razvitak poljoprivrede u pojačanoj konkurenciji među proizvođačima prehrambenih proizvoda.
REZULTAT	• Smanjena rascjepkanost zemljišta • Okrupnjeni i povećani posjedi
RAZVOJNI UČINAK	Okrupnjavanje i povećanje posjeda omogućit će učinkovitiju i konkurentniju proizvodnju (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacija). Mjera će dugoročno pozitivno utjecati na demografske promjene u smislu manjeg odlaska ljudi iz poljoprivrednih i ruralnih područja, veće obrađivanje zemljišta, integriranje ruralnog razvoja, lakšu izradu planova za zaštitu prirode i okoliša i implementiranje infrastrukturnih projekata (ceste, autoceste, željezničke pruge itd.)
NOSITELJI	Županija, HZPSS, udruge poljoprivrednih proizvođača, jedinice lokalne samouprave.
CILJNE SKUPINE	Svi stanovnici u ruralnom području, poljoprivrednici, investitori.
SADRŽAJ	- Analiza stanja i potreba; - Osvješćivanje i motivacija poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okrupnjavanja; - Daljnja provedba poticajnih mjera u svrhu dobrovoljnoga spajanja zemljišnih čestica; - Koordinacija s nacionalnim, regionalnim i lokalnim razvojnim strategijama; - Ažuriranje katastra i zemljišnih knjiga, priprema i uključivanje u pilot-programe provedbe ukupnoga procesa okrupnjavanja zemljišta; - Povezivanje poljoprivrednih infrastrukturnih projekata sa spajanjem zemljišnih čestica.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 3,720.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	100% županijski proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Promjena strukture veličine zemljišta poljoprivrednika, promjena vlasničke strukture, veličina i specijalizacija u proizvodnji.

PRIORITET	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora
MJERA	1P4-M2 Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača
SVRHA I CILJ MJERE	Pridonijeti poboljšanju položaja svih poljoprivrednih proizvođača, te povećanju konkurentnosti poljoprivrede u županiji.
OBRAZLOŽENJE	Smanjenjem proizvodnih troškova i s dobro ciljanim investicijama u opremu, znanje i infrastrukturu može se unaprijediti konkurentnost i efikasnost proizvođača.

REZULTAT	• Kreirani i provedeni specijalistički edukacijski programi • Kreirane potpore udruživanju • Kreirane investicijske potpore • Izgrađena poljoprivredna infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	Provođenje mjere imat će učinak na unaprjeđenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih i nekomercijalnih proizvođača u poljoprivredi, u proizvodnji radno-intenzivnih kultura i osobito u stočarstvu (uključujući pčelarstvo). Daljnjim ulaganjem u razvoj poljoprivredne infrastrukture osigurat će se preduvjeti za ostvarivanje boljih prinosa u poljoprivrednoj proizvodnji.
NOSITELJI	Županija, REDEA, udruge poljoprivrednika, zadruge i njihovi savezi, HGK, JLS-ovi, HZZ, HZPSS, HOK, istraživačke i visokoškolske institucije, Centar dr. Rudolfa Steinera, udruge ekoloških proizvođača.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivredni proizvođači i prerađivači, investitori u poljoprivrednoj djelatnosti.
SADRŽAJ	- Daljnja prenamjena financijske pomoći poljoprivrednicima u korist potpore investicijama i ruralnom razvoju umjesto izravne tržišne potpore; - Ulaganja u razvoj poljoprivredne infrastrukture (poljski putovi, navodnjavanje itd.); - Daljnje unapređivanje uvjeta za ulaganje u izgradnju suvremenih poljoprivrednih i stočarskih kapaciteta, te kapaciteta za uzgoj i pakiranje gljiva; - Poticanje izravne prodaje proizvoda na poljoprivrednom gospodarstvu (vlastitih proizvoda i proizvoda udruge/zadruge proizvođača u kojima gospodarstvo pripada kao član); - Poticanje razvoja kapaciteta za pružanje nepoljoprivrednih usluga u ruralnim područjima (radionica za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva itd.); - Lobiranje za poboljšanje administrativnog okruženja (smanjivanje i usklađivanje komunalnih pristojbi, redukcija troškova i ušteda vremena pri ishođenju dozvola); - Poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, uvođenje i korištenje novih tehnologija, promicanje i osposobljavanje za ekološku proizvodnju; - Poticanje uspostavljanja suvremenih zadruga i drugih suvremenih oblika udruživanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 18,166.200 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	Planirana struktura ulaganja: 14% proračuni lokalnih jedinica, 61% županijski proračun, 17% EU-fondovi (program IPARD, program Leader i ostali) i 8% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Rast specijalizacije i unaprjeđenje proizvodnje, udjel na tržištu, ulaganja u proizvodnju, tehnologiju i plasman, broj komercijalnih proizvođača, povećanje kapaciteta, broj i vrsta edukacija.

PRIORITET	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora
MJERA	1P4-M3 Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda
SVRHA I CILJ MJERE	Zaštititi i promovirati regionalne posebnosti međimurskih prehrambenih proizvoda u svrhu povećanja konkurentnosti.

OBRAZLOŽENJE	Potreban je razvoj ponude proizvoda koji odgovaraju očekivanjima potrošača u pogledu sigurnosti proizvoda, jedinstvenosti i proizvodnih metoda koje poštuju norme vezane za okoliš i društvo. Kako bi se takvi njihovi naponi nagradili, poljoprivrednici i prerađivači moraju razviti komunikacijske strategije prema krajnjim korisnicima koje će se temeljiti na povećanoj informiranosti lokalnih potrošača te na označavanju podrijetla proizvoda.
REZULTAT	• Uspostavljen jedinstven znak/oznaka kvalitete za međimurske prehrambene proizvode (s pripadajućim standardima i certifikacijskim sustavom) • Poljoprivredni proizvođači educirani za certificiranje i upravljanje kvalitetom • Kreirani financijski poticaji za certificaciju i upravljanje kvalitetom • Kreiran promotivni paket za promociju brenda međimurske kvalitete
RAZVOJNI UČINAK	Uspostavljanje oznaka kvalitete dat će znatne rezultate u povećanju potrošnje međimurskih proizvoda i ostvarivanju bolje cijene za međimurske proizvođače, što će utjecati na: • viši stupanj standarda u proizvodnji od postojećega hrvatskoga standarda, koji može obuhvatiti integralne standarde ili one slične standardu GlobalGap; • vrlo transparentne kontrole, kako interne, koje obavljaju- lokalni proizvođači i lokalna komisija, tako i eksterne, koje obavljaju respektabilne institucije kao što su fakultet, konzultantske kuće, državne regulatorne institucije i sl.
NOSITELJI	Županija, REDEA, udruge poljoprivrednika, Udruga za zaštitu prehrambenih autohtonih proizvoda Međimurske županije, HGK, HOK.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivredni proizvođači, civilno društvo, poduzetnici koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda, djelatnici u turizmu.
SADRŽAJ	- Pružanje potpore skupinama proizvođača vezano za zemljopisno podrijetlo proizvoda i promociju poljoprivrednih proizvoda jedinstvenim sustavom oznake kakvoće; - Uvođenje i jačanje regionalnih brendova; - Promocija lokalnih proizvoda u lokalnim restoranima i turističkim odredištima, ali i na izvoznom tržištu podizanje razine svijesti prodavača u pogledu jedinstvenih proizvoda i usluga; - Uključenje glavnih proizvođača u proizvodne lance vrijednosti koji uključuju izvornost proizvoda (PDO) i garantirano tradicijski specijalitet (TGS); - Organiziranje proizvođača i njihova izobrazba o načinima proizvodnje, prodaje i kontrole; - Iznajmljivanje prodajnog prostora u većim hrvatskim gradovima, u kojima bi se otvarale specijalizirane prodavaonice za prodaju međimurskih proizvoda s oznakom međimorskog brenda; - Promocija brenda i Međimurja korištenjem različitih načina predstavljanja.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 1,885.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	26% proračuni lokalnih jedinica, 58% županijski proračun, 16% privatna sredstva
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj proizvoda pod međimurskom oznakom kakvoće i zemljopisnim podrijetlom, broj održanih domaćih i međunarodnih sajmova i uključenih sudionika, broj održanih tiskovnih konferencija i objava.
PRIORITET	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora

MJERA	1P4-M4 Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Promovirati i unaprijediti lovstvo i razvijati uzgoj slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji.
OBRAZLOŽENJE	Budući da se tijekom zadnjeg desetljeća povećao sveukupan broj životinja za lov, Međimurje sada opet ima potencijal i priliku razviti lov i ribolov. Potrebno je sustavno planiranje daljnjeg rasta i razvoja ovih sektora kako bi se osigurala njihova održivost i povećao uzgoj.
REZULTAT	• Izrađena studija razvoja lovstva u MŽ-u • Kreirani i provedeni specijalni programi za podizanje broja divljači • Izgrađena infrastruktura, objekti za uzgoj divljači, objekti/hladnjače za skladištenje mesa divljači • Umrežen/povezan lovački i ribolovni te ugostiteljski sektor • Povećan uzgoj slatkovodne ribe
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj i poboljšanje uvjeta poslovanja u gospodarskim granama lovstvu i slatkovodnom ribarstvu.
NOSITELJI	Lovna i ribolovna društva, Hrvatski lovački savez, Županija, Ceh za poljodjelstvo i slatkovodno ribarstvo Hrvatske obrtničke komore.
CILJNE SKUPINE	Lovna i ribolovna društva, ugostitelji.
SADRŽAJ	- Kontrolirati sveukupan broj životinja namijenjenih lovu i pojačati angažman lovačkih udruga pri upravljanju lovnim životinjama i zaštitom okoliša, uključujući informacije o lovnoj populaciji, trendovima u lovu, krivolovu i incidentima; - Izraditi studiju razvoja lovstva u Međimurskoj županiji; - Provoditi programe koji bi omogućili podizanje broja lovne divljači i očuvanje prirodnog okoliša; - Povezati lovna i ribolovna društva s lokalnim restoranima u svrhu osiguranja divljači i ribe; - Ulagati u objekte za skladištenje divljači; - Poticati uzgoj slatkovodne ribe i privatnih ribnjaka uz očuvanje prirodnog okoliša.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 840.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	90% županijski proračun, 10% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Faze izrade studije razvoja lovstva, broj programa i projekata koji ciljaju na povećanje uzgoja slatkovodnih riba i uzgoja divljači, broj novoizgrađenih ili opremljenih objekata za uzgoj divljači.

PRIORITET	1P4 Održiv razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora
MJERA	1P4-M5 Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnoga prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoj
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati učinkovitije upravljanje ruralnim razvojem Međimurske županije
OBRAZLOŽENJE	Da bi upravljanje ruralnim razvojem u Međimurskoj županiji bilo učinkovitije, potrebno je organizirati Centar za ruralni razvoj tako da se brine o koordiniranju aktivnosti vezanih za ruralni razvoj i njihovu strateškom planiranju, a da pri tome

	osnovna djelatnost bude pružanje ključnih usluga krajnjim korisnicima.
REZULTAT	• Uspostavljen kvalitetan i funkcionalan Centar za ruralni razvoj • Provedene mjere za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj • Osigurana stalna i kvalitetna podrška poljoprivrednicima
RAZVOJNI UČINAK	Osnivanje CRRM-a omogućit će snažan fokus na razvoj potrebnih kompetencija, uglavnom stvaranje i razvoj stručnih kadrova koji će svojim znanjem pružati visokokvalitetnu potporu poljoprivrednicima, poduzetnicima, prerađivačima i dr. poslovnim subjektima. Bit će veza između korisnika, općine, REDEA-e, Županije, ministarstava i donator, što će omogućiti koordinaciju aktivnosti vezanih za ruralni razvoj i njegovo strateško planiranje.
NOSITELJI	Županija, HGK i HOK Međimurske županije, poljoprivredni proizvođači, HZPSS.
CILJNE SKUPINE	Poljoprivrednici, poduzetnici, prerađivači, svi koji se bave ruralnim turizmom.
SADRŽAJ	- Provedba mjera iz <i>Županijske razvojne strategije Međimurske županije</i> i <i>Strategije ruralnog razvoja Međimurske županije</i> (opis rada Centra naveden je u <i>Strategiji ruralnog razvoja MŽ-a</i>); - Podrška Županiji i općinama u obavljanju njihovih aktivnosti, te poljoprivrednicima i ostalim zainteresiranim za ruralni razvoj.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 1,747.000 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	71% županijski proračun, 29% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Faze osnivanja organizacije i ostvarene akcije iz njezina plana i programa rada.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M1 Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštiti prirodnih vrijednosti i kulturne baštine
SVRHA I CILJ MJERE	Identificirati, evidentirati, evaluirati, usustaviti i staviti na korištenje podatke o realnim i potencijalnim turističkim atrakcijama Međimurja te utvrditi uvjete i instrumente za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju.
OBRAZLOŽENJE	Postojeći registri turističkih atrakcija u Međimurju nisu izrađeni koordinirano i uz uključivanje svih relevantnih dionika i službi te ne postoji cjelovita, obrađena informacija o turističkoj ponudi na jednom mjestu. Za područje Međimurja ne postoji strateški dugoročni plan razvoja turizma, iako zadnjih godina Međimurje bilježi sve veći broj dolazaka turista.
REZULTATI	• Izrađen dugoročni plan za razvoj turizma • Izrađen registar turističke atrakcijske osnove
RAZVOJNI UČINAK	Provedba predložene mjere ključna je za racionalno korištenje turističkoga potencijala Međimurja radi održivog razvoja ruralnoga turizma te će izravno utjecati na poboljšanje kvalitete prostornoga i integralnoga planiranja razvoja Međimurske županije.
NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije, Međimursko veleučilište, Županija, REDEA, TZ-ovi gradova i općina, JLS-ovi, strukovna grupa za turizam, JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije,

	Muzej Međimurja, udruge građana, mjerodavne stručne institucije (Uprava za zaštitu kulturne baštine itd.), KUD-ovi.
CILJNE SKUPINE	TZ-ovi, svi turistički ponuđači u Međimurju i susjednim županijama, civilni sektor.
SADRŽAJ	- Izrada katastra i atlasa turističkih atrakcija u Međimurju – cjelovita evaluacija turističke atrakcijske i ostale resursne osnove Međimurja; - Izrada dugoročnog plana razvoja turizma Međimurja za razdoblje od 20 do 30 godina kao sektorskoga plana turizma, s potrebnom prostornom argumentacijom; - Jačanje suradnje sa sektorima i službama koje vode podatke o svojim resursima koji su ujedno i turističke atrakcije, te sa sustavom prostornoga planiranja u Međimurskoj županiji.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 750.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	80% županijski proračun, 20% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Faze izrade katastra i atlasa turističkih atrakcija, broj unesenih stavaka u katastar i atlas turističkih atrakcija, faze izrade dugoročnog plana razvoja turizma.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M2 Unaprjeđenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprjeđenje kvalitete turističkih proizvoda i usluga u Međimurju te razvijanje znanja, vještina i sposobnosti ljudskih resursa u turizmu. Mjera je usmjerena prvenstveno na razvoj novih turističkih proizvoda i usluga u Međimurju.
OBRAZLOŽENJE	Primjenom novoga razvojnog modela turizma u Međimurju nameće se potreba specijalizacije i diversifikacije postojećih turističkih proizvoda i usluga te razvoj novih.
REZULTAT	• Izrađeni novi programi za turističke proizvode i usluge • Kreirani novi turistički proizvodi i usluge • Uspostavljen sustav poticanja i subvencioniranja • Uspostavljen sustav certificiranja proizvoda u turizmu • Certificirani turistički proizvodi
RAZVOJNI UČINAK	Provedbom ove mjere poboljšat će se turistička ponuda u Međimurju te razviti ljudski resursi za njezinu prezentaciju. Time će se unaprijediti konkurentnost i atraktivnost regije kao turističke destinacije, što će u konačnici dovesti do boljih financijskih rezultata pružatelja usluga.
NOSITELJI	Županija, Turistička zajednica MŽ-a, REDEA, HGK Međimurske županije, udruge ugostitelja, HZPSS Čakovec, Međimursko veleučilište, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području MŽ-a, obrazovne institucije i svi subjekti koji nude turističke proizvode u Međimurju.
CILJNE SKUPINE	Subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju, svi građani zainteresirani za uključivanje u turizam.

SADRŽAJ	- Izrada i provedba programa za kvalitetne turističke proizvode i usluge (npr. pilot-projekt za nekoliko oglednih turističkih seljačkih gospodarstava, program poticanja osnivanja turističkih seljačkih gospodarstava, projekt poticanja na turističko iznajmljivanje soba, stanova i kuća, planovi turističke edukacije na selu, poticanje na suradnju poljoprivrednoga i turističkoga sektora te projekt razvoja međimurskoga tradicijskog zanatstva, narodnog rukotvorstva i ekološke poljoprivredne proizvodnje); - Izrada, uspostava i primjena programa za povećanje specijalizacije i diversifikacije turističkih proizvoda i usluga, s naglaskom na kulturnom i topličkom turizmu, turizmu na seljačkim gospodarstvima, te sportsko-rekreacijskom, vinskom, lovnom i ribolovnom, tranzitnom i avanturističkom turizmu; - Koordinacija aktivnosti sektora turizma i sektora poljoprivrede pri osnivanju i djelovanju turističkih seljačkih gospodarstava te animiranje (u vidu organizacijske i materijalne pomoći) zainteresiranih građana da se uključe u stvaranje ponude međimurskoga turizma, prvenstveno u seoskom turizmu; - Dodjela poticaja za podizanje kvalitete u turizmu; - Certifikacija kvalitete turističkih proizvoda i usluga; organizacija ciljanih i specijaliziranih seminara i tečajeva s ciljem podizanja kvalitete usluge u turizmu; - Organiziranje ciljanih studijskih putovanja (<i>benchmarking</i>) radi razmjene dobrih praksi.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 8,775.500 kn.
IZVORI FINANCIRANJA	36% proračuni lokalnih jedinica, 27% županijski proračun, 28% EU-fondovi i 9% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Povećanje kvalitete usluga, broj novih proizvoda i usluga, povećanje prihoda pružatelja usluga u ruralnom prostoru Međimurja, povećanje udjela gostiju višega socioekonomskoga profila.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M3 Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje
SVRHA I CILJ MJERE	Jačanje kapaciteta organizacija koje će upravljati turističkom destinacijom županije.
OBRAZLOŽENJE	Turistički destinacijski proizvod sastoji se od niza parcijalnih turističkih proizvoda koje nude raznorodni, međusobno slabo povezani subjekti, a neke neophodne kohezijske proizvode i sadržaje ne nudi nitko. Turističke zajednice brinu se za promociju turističkih proizvoda, ali dosad nisu poticale i koordinirale razvoj turističkoga destinacijskoga proizvoda.
REZULTAT	• Koordinirana turistička ponuda Međimurja • Stvoreni novi parcijalni turistički proizvodi uklopljeni u širu ponudu • Ojačani kapaciteti sustava turističkih zajednica za upravljanje turističkim potencijalima županije
RAZVOJNI UČINAK	Uspješna koordinacija turističkih proizvoda i bolja prepoznatljivost na tržištu dugoročno će voditi boljim financijskim rezultatima.

NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije i drugi TZ-ovi u Međimurju, Međimursko veleučilište, Županija, REDEA, turističke agencije.
CILJNE SKUPINE	Svi subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju.
SADRŽAJ	- Jačanje kapaciteta sustava turističkih zajednica za upravljanje svim turističkim potencijalima županije kao cjelinom; - Osiguravanje županijskih financijskih i drugih uvjeta, olakšica i potpora za rad receptivnih turističkih agencija; - Osiguravanje interakcije i protoka informacija između javnoga i privatnoga sektora, između ostalog uspostavom centralnoga informacijskoga sustava na razini županije; - Uspostava učinkovitoga zajedničkog modela između privatnoga i javnoga sektora na promociji i dovođenju turista.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 1,210.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	30% proračuni lokalnih jedinica, 62% županijski proračun i 8% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013
POKAZATELJI	Broj održanih edukacija, broj i visina potpora za receptivne turističke agencije, broj novih turističkih proizvoda/programa, broj novih komunikacijskih kanala.

PRIORITET	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročan održiv razvoj turizma u Međimurju
MJERA	1P5-M4 Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije
SVRHA I CILJ MJERE	Mjera je usmjerena prvenstveno na stvaranje, promociju i afirmaciju turističkog brenda Međimurja u Hrvatskoj i u susjednim zemljama te na prepoznatljivost Međimurja kao destinacije doživljajnog turizma.
OBRAZLOŽENJE	Potreba za ovom mjerom proizlazi iz nedovoljno razvijenoga i nedovoljno prepoznatljivoga destinacijskoga turističkoga proizvoda međimurske destinacije.
REZULTAT	• Stvoren brend „regije“ • Izrađen vizualni identitet brenda • Sustavno promoviran brend
RAZVOJNI UČINAK	Stvaranje turističkog brenda Međimurja i kvalitetna sustavna promocija vodit će unaprjeđivanju konkurentnosti i atraktivnosti Međimurja kao turističke destinacije kontinentalne Hrvatske i boljem pozicioniranju na tržištu.
NOSITELJI	Turistička zajednica Međimurske županije i drugi TZ-ovi u Međimurju, Županija, turističke agencije, REDEA, HGK i HOK Međimurske županije, udruge, Međimursko veleučilište.
CILJNE SKUPINE	Svi subjekti koji nude turističke proizvode i usluge u Međimurju.
SADRŽAJ	- Promocija Međimurja kao visokovrijedne destinacije životnoga stila (<i>lifestyle destination</i>); - Izrada jedinstvenoga vizualnog identiteta regije; - Stvaranje, unaprjeđivanje promocije i afirmacija brenda Međimurja u Hrvatskoj i u

	susjednim zemljama kao jedne od najkvalitetnijih turističkih destinacija kontinentalne Hrvatske; - Promoviranje i unapređivanje udruženog oglašavanja u zemlji i inozemstvu.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Ciljani iznos ulaganja u razdoblju 2011. – 2013. iznosi 1,730.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% proračuni lokalnih jedinica, 61% županijski proračun, 17% EU-fondovi i 12% privatna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj dolazaka turista u Međimurje, broj ostvarenih noćenja, financijski promet u ugostiteljstvu i turizmu.

Područje društvenih djelatnosti uključeno je u strateški cilj 2.:

Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M1 Primjena strateškoga pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Definirati prioritete u upravljanju ljudskim potencijalima na županijskoj razini radi jačanja konkurentnosti županije.
OBRAZLOŽENJE	Zbog važnosti ljudskih potencijala za razvoj i ukupnu konkurentnost županije te primjetnog odljeva mozgova, potreban je zaokret u promišljanju i pristupu razvoju ljudskih potencijala na županijskoj razini.
REZULTAT	- Definirani ciljevi razvoja ljudskih potencijala te pripadajući prioriteti i mjere - Pripremljena lista potencijalnih projekata za prijavu na natječaje EU-a - Organiziran sustav za praćenje potreba gospodarstva za ljudskim potencijalima
RAZVOJNI UČINAK	Jačanjem konkurentnosti i zadržavanjem talenta primjenom strateškoga pristupa razvoju ljudskih potencijala osigurat će se njihov usmjeren i sustavni razvoj.
NOSITELJI	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, Međimurska županija, HZZ, REDEA.
CILJNE SKUPINE	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, radno sposobno stanovništvo Međimurske županije, obrazovne institucije, HZZ.
SADRŽAJ	- Sustavno praćenje potreba gospodarstva za ljudskim potencijalima; - Ažuriranje informacija o ponudi i potražnji na županijskom tržištu rada; - Izrada strategije ljudskih potencijala (definiranje ciljeva, prioriteta i mjera razvoja ljudskih potencijala); - Izrada planova za ključne skupine (npr. daroviti i motivirani), skupine kojima je otežan pristup tržištu rada – npr. mladi; - Priprema liste potencijalnih projekata za prijavu na natječaje ESF-a i drugih izvora financiranja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 22.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% Međimurska županija, 80% EU-fondovi (IPA IV).
RAZDOBLJE PROVEDBE	Izrada strategije – do ožujka 2011. Provedba – do 2015.
POKAZATELJI	Br. specifičnih prioriteta i mjera usmjeren na razvoj ljudskih potencijala, br. predloženih i provedenih projekata, stopa nezaposlenosti (ukupno i po ključnim skupinama).

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M2 Poticanje suradnje između gospodarstva te znanstvenoga i obrazovnoga sustava
SVRHA I CILJ MJERE	Postići sinergijske učinke suradnje gospodarstva, znanosti i obrazovanja na smanjivanju neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada.
OBRAZLOŽENJE	Suradnja i razmjena informacija i ideja između gospodarstva te znanstvenoga i obrazovnoga sustava ključna je za smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu. O tome ovisi kako planiranje upisnih kvota tako i kvaliteta obrazovnih metoda usmjerenih ishodima učenja te doticaj učenika/studenata s praksom. Isto tako, povećava se vjerojatnost prilagodbe znanja i vještina ljudskih potencijala s potrebama poslodavaca.
REZULTAT	• Unaprijeđene aktivnosti profesionalne orijentacije • Povećan broj znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom • Unaprijeđena mreža suradnje i povećan broj projekata i inicijativa u suradnji gospodarstva i znanstveno-obrazovnoga sustava • Sustav usmjeravanja u ključna zanimanja, znanstvena područja • Poboljšana kvaliteta i učinkovitost stručne prakse
RAZVOJNI UČINAK	Usklađenost ponude i potražnje na tržištu rada.
NOSITELJI	Međimurska županija, HZZ, HGK (poduzetnici), HOK, obrazovne institucije, JLS-ovi.
CILJNE SKUPINE	Poslodavci, mentori pri stručnoj praksi, obrazovne institucije, učenici/studenti.
SADRŽAJ	- Usklađivanje aktivnosti profesionalne orijentacije; - Poticanje znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom; - Usmjeravanje prema obrazovanju u prirodnim i tehničkim znanostima kao pokretačima gospodarskog rasta; - Razvoj cjelovitoga sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se anticipira da su od strateške važnosti za razvoj županijskoga gospodarstva i realizaciju utvrđenih razvojnih prioriteta; - Uključivanje poduzetništva kao načina promišljanja na svim razinama obrazovanja – osnivanje centra izvrsnosti u poduzetništvu; - Potpora postojećoj suradnji srednjih stručnih škola i visokoškolskih institucija i gospodarstvenika te poticanje širenja mreže suradnje; - Poticanje učinkovite stručne prakse i unaprjeđenje vještina mentora.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 1,733.660 kn
IZVORI FINANCIRANJA	21% Međimurska županija, 7% državna sredstva, 72% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, CIP, FP7).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Usporedba upisnih kvota obrazovnih institucija s interesom polaznika, postotak smanjenja strukturalne nezaposlenosti, vrijeme provedeno u evidenciji HZZ-a prije pronalaska prvog zaposlenja, zadovoljstvo poslodavaca kompetencijama novih zaposlenika, br. znanstvenih projekata u suradnji s gospodarstvom, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M3 Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti obrazovnu strukturu i kompetencije ljudskih potencijala na svim razinama u skladu s potrebama tržišta rada.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija statistički se ubraja u županije s najnižom obrazovnom strukturom. Dok su srednje škole po uspješnosti učenika na natjecanjima, državnoj maturi i upisima na fakultete blizu ili iznad nacionalnoga prosjeka, osnovne su škole nešto slabije. Stoga je važno potaknuti završavanje osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja uz istodobno poticanje razvoja darovitih i motiviranih pojedinaca s naglaskom na ishodima učenja i stjecanju ključnih kompetencija za suvremeno tržište rada.
REZULTAT	• Osigurani preduvjeti za kvalitetno obrazovanje: opremljenost, ekipiranost, primjerenost prostora za obrazovanje, sufinanciranje troškova obrazovanja • Prilagodba obrazovnoga sustava potrebama tržišta rada • Postignuta razmjena iskustava uslijed povećane mobilnosti • Unaprjeđenje sustava vrednovanja uspješnosti • Uspostavljen <i>alumni</i>-sustav i poboljšana informiranost o ljudskim potencijalima
RAZVOJNI UČINAK	Usmjeren razvoj ključnih kompetencija u skladu s potrebama tržišta rada.
NOSITELJI	Ustanove predškolskog odgoja, osnovne i srednje škole, Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, Međimurska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, HOK, OCD-ovi.
CILJNE SKUPINE	Obrazovne institucije (predškolski odgoj, osnovne škole, srednje škole, MEV, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu), učenici/studenti, OCD-ovi.
SADRŽAJ	- Poticanje završavanja osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja; - Dodjela stipendija talentiranim pojedincima slabijih financijskih mogućnosti; - Ulaganje u izgradnju i opremanje školskih prostora; - Uvođenje mobilnih timova stručnih suradnika za institucije za predškolski odgoj koje imaju potrebe za tim; - Financiranje besplatnoga prijevoza; - Sustavno stipendiranje poslijediplomskih/doktorskih studija; - Osnivanje centara izvrsnosti u osnovnim i srednjim školama; - Poticanje uvođenja programa za darovite, motivirane učenike; - Poticanje i pojednostavnjivanje mobilnosti učenika/studenata/nastavnog osoblja; - Povezivanje visokoškolskih i znanstvenih ustanova iz okruženja s osnovnim i srednjim školama u Međimurju s ciljem podizanja kvalitete obrazovanja, pružanja dodatnoga sadržaja za motivirane učenike i nastavnike, te promociju znanstveno-tehnoloških vještina i poticanje upisa na fakultete; - Poticanje međunarodne razmjene iskustava i dobrih praksi obrazovnih institucija; - Poticanje prilagodbe kurikulumu i metodičke kreativnosti usmjerene na ishode učenja; - Pokretanje pilot-projekata vrednovanja uspješnosti obrazovnih institucija (definiranje mjerila, usporedba s najuspješnijim nacionalnim i, gdje je primjereno, međunarodnim institucijama (<i>benchmarking</i>)); - Uspostava <i>alumni</i>-sustava za praćenje daljnjeg obrazovanja mladih iz Međimurja, ali i radi održavanja kontakta, razmjene iskustava i uključivanja u projekte i inicijative obrazovnih institucija.
OKVIRNA FINANCIJSKA	Okvirno 114,931.284 kn

SREDSTVA	
IZVORI FINANCIRANJA	IPA 23% sredstva JLS-ova, 35% Međimurska županija, 40% državna sredstva, 2% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Comenius, Tempus, Leonardo Da Vinci, Erasmus Mundus, EURAXESS).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj pojedinaca upisanih u srednje škole, fakultete i poslijediplomski studij te broj onih koji su program završili, broj stipendiranih pojedinaca, broj i kvaliteta centara izvrsnosti, broj opremljenih i izgrađenih škola, broj sudionika programa mobilnosti.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M4 Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
SVRHA I CILJ MJERE	Smanjiti strukturnu nezaposlenost kroz razvoj potrebnih kompetencija
OBRAZLOŽENJE	Uočen je porast strukturne nezaposlenosti i potrebe da se kompetencije nezaposlenih, a teško zapošljivih osoba usklade s potrebama tržišta rada. Uslijed toga, potrebno je osigurati im pristup odgovarajućim znanjima kroz prikladne programe edukacije.
REZULTAT	• Povećana i kontinuirana informiranost o potrebnim profilima zaposlenika i kompetencijama za tržište rada • Povećana svijest o potrebi kontinuiranog usavršavanja • Povećana učinkovitost i svrsishodnost programa osposobljavanja i usavršavanja
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos dugoročnom smanjenju strukturne nezaposlenosti uslijed pravovremenog razvoja odgovarajućih kompetencija.
NOSITELJI	HZZ, MŽ, Pučko učilište, srednje škole i druge ustanove za obrazovanje odraslih, HOK, HGK – strukovne grupe poslodavaca
CILJNE SKUPINE	Ustanove za obrazovanje odraslih, nezaposlene osobe s nedostatnim kompetencijama, osobe kojima prijeti nezaposlenost zbog nedostatnih kompetencija.
SADRŽAJ	- Sustavno praćenje potreba gospodarstva za ljudskim potencijalima, kao i razloga nastupanja nezaposlenosti pojedinih skupina – detektirati zanimanja, dodatna znanja, vještine koje su potrebne na tržištu rada u županiji; - Promoviranje važnosti upravljanja karijerom, stručnog osposobljavanja i usavršavanja među nezaposlenima, ali i ciljnih skupina kojima prijeti nezaposlenost; - Lokalno partnerstvo za zapošljavanje – koordinacija programa osposobljavanja i usavršavanja među pojedinim institucijama; - Poticanje fleksibilnosti u uvođenju novih programa osposobljavanja i usavršavanja – brza reakcija na potrebe gospodarstva.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4,010.036 kn
IZVORI FINANCIRANJA	1% sredstva iz proračuna JLS-ova, 9% državna sredstva, 90% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Leonardo Da Vinci, Grundtvig).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.

POKAZATELJI	Broj novoosposobljenih/novoškoloranih, veća konkurentnost nezaposlenih osoba izraženo kroz postotak novozaposlenih osposobljenih u ukupnoj masi zaposlenih za referentno razdoblje, stopa nezaposlenosti, broj novih obrazovnih programa za prekvalifikacije i dokvalifikacije.
-------------	---

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M5 Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati prilike za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih osoba u županiji, smanjiti „odljev mozgova“.
OBRAZLOŽENJE	Zamijećen je nedostatak prilika za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih osoba (osobito za stjecanje prvoga radnog iskustva), što dovodi do toga da oni napuštaju Međimurje ili se ne vraćaju nakon studija, a to opet utječe na obrazovnu strukturu i dugoročno na konkurentnost županije. Dio problema leži u svijesti poslodavaca koji ne uviđaju potencijal mladih visokoobrazovanih zaposlenika, a dio u nesrazmjeru očekivanja poslodavaca i mladih.
REZULTAT	• Povećanje broja radnih mjesta za visokoobrazovane osobe – sa iskustvom i bez njega • Ojačane vještine za pronalazak posla • Povećanje broja samozaposlenih osoba
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti županije uslijed porasta broja visokoobrazovanih pojedinaca koji se vraćaju živjeti i raditi u Međimurje.
NOSITELJI	Županija, JLS, poduzeća, HGK, HZZ, OCD-ovi.
CILJNE SKUPINE	Visokoobrazovane osobe koje ulaze na tržište rada, mali i srednji poduzetnici, obrtnici.
SADRŽAJ	- Osvješčivanje prednosti zapošljavanja mladih visokoobrazovanih osoba bez radnog iskustva; - Pokretanje fonda za sufinanciranje zapošljavanja mladih visokoobrazovanih osoba bez radnog iskustva; - Uspostava preduvjeta za otvaranje novih radnih mjesta, poticanje ulaganja (izravna veza s prioritetima i mjerama strateškog cilja 1); - Poticanje proaktivnosti mladih u pronalasku posla i razvoj za to potrebnih vještina; - Poticanje samozapošljavanja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4,082.890 kn
IZVORI FINANCIRANJA	9% sredstva iz proračuna JLS-ova, 27% Međimurska županija, 3% državna sredstva, 61% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj visokoobrazovanih pojedinaca koji su pronašli zaposlenje u struci, postotak mladih obuhvaćenih mjerama sufinanciranja, broj novootvorenih radnih mjesta gdje se traži visokoškolska diploma, broj novih poduzetničkih pothvata koje su pokrenuli mladi visokoobrazovani pojedinci.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M6 Poticanje cjeloživotnog učenja
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti formalno stečeno obrazovanje, znanja i vještine u svrhu jačanja kompetencija i konkurentnosti na tržištu rada.
OBRAZLOŽENJE	Cjeloživotno učenje postalo je preduvjet konkurentnosti na tržištu rada. Stoga je potrebno promicati i poticati taj koncept te kontinuirano usavršavanje na svim razinama učiniti dostupnijim.
REZULTAT	- Ojačana svijest o važnosti cjeloživotnog učenja (CU) - Povećana informiranost o programima CU-a i povećana dostupnost
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos konkurentnosti županije uslijed jačanja kulture učenja i kontinuiranoga osobnog razvoja.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS, obrazovne institucije u županiji, HZZ, OCD-ovi.
CILJNE SKUPINE	Obrazovne institucije, poslodavci, šira javnost.
SADRŽAJ	- Osvješčivanje javnosti o važnosti cjeloživotnog učenja (CU); - Promoviranje cjeloživotnog učenja (formalnoga i neformalnoga) kod pojedinaca i poduzeća; - Jačanje kapaciteta obrazovnih djelatnika; - Razvijanje novih obrazovnih programa i prilagodba postojećih kako bi se uskladili s potrebama poslodavaca; - Uspostava infotočke u vezi s cjeloživotnim učenjem (izrada i održavanje baze/kataloga programa neformalnog obrazovanja u županiji); - Razvoj pozitivnoga stava prema učenju i znanju.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4,346.760 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% Međimurska županija, 10% državna sredstva, 80% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Grundtvig).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj novih programa i alata za poticanje CU-a, broj zaposlenih koji primjenjuju CU, broj poduzeća koja potiču cjeloživotno učenje, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva.

PRIORITET	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
MJERA	2P1-M7 Podrška razvoju visokoškolskih institucija u županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati kompetencije i broj visokoobrazovanih osoba u županiji, u skladu s potrebama gospodarstva, što će se reflektirati na povećanu konkurentnost radne snage
OBRAZLOŽENJE	Visokoškolske institucije okosnica su razvoja pa je stoga ulaganje u jačanje njihovih kapaciteta i kvalitete programa, usklađenih s potrebama gospodarstva, ključno. Kako bi se privuklo buduće studente, važna je i promocija Čakovca kao mjesta pogodnog za studiranje.
REZULTAT	- Povećana upoznatost javnosti i potencijalnih studenata s mogućnostima studiranja u Čakovcu; - Razvijena percepcija o Čakovcu kao mjestu za studiranje;

	• Povećana kvaliteta ponude obrazovnih institucija; • Postepeno uvođenje studenata u praksu.
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje obrazovne strukture stanovništva kroz jačanje kvalitete visokoškolskih institucija.
NOSITELJI	Međimurska županija, Grad Čakovec, Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, REDEA, ACT.
CILJNE SKUPINE	Međimursko veleučilište, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu, ACT, studenti, šira javnost.
SADRŽAJ	- Promocija visokoškolskih programa u svrhu privlačenja novih studenata; - Sustavna promocija grada Čakovca kao mjesta pogodnog za studiranje; - Privlačenje i edukacija ljudskih potencijala za potrebe visokoškolskih institucija; - Promocija međunarodne suradnje (i međunarodnog usavršavanja) te prijenosa novih znanja i dobrih praksi; - Poticanje veza visokoškolskih institucija i gospodarstva; - Razvoj novih studijskih programa (agronomija, građevina, poduzetništvo i dr.) u skladu s potrebama; - Uključivanje studenata u inicijative i projekte gospodarstva.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 3,666.950 kn
IZVORI FINANCIRANJA	16% Međimurska županija, 12% državna sredstva, 72% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska), IPA IV, Tempus, Leonardo Da Vinci, Erasmus Mundus, EURAXESS).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj visokoobrazovanih osoba u županiji, broja nastavnih programa usklađenih s najnovijim trendovima i standardima u EU-u, broj visokoobrazovanih studenata usmjerenih na područja koja su od prioritetnog značenja za razvoj županije, broj studenata koji sudjeluju u međunarodnoj suradnji i razmjeni studenata.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M1 Unaprjeđenje zdravstvenoga sustava
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati učinkovito provođenje (primarne) zdravstvene zaštite s ciljem poboljšanja zdravlja građana
OBRAZLOŽENJE	Aktivnim uključivanjem svih strana u pružanju zdravstvenih usluga te provođenjem reforme primarne zdravstvene zaštite u skladu s napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ostvarit će se zahtjevi za povećanje kvalitete sustava zdravstva i zdravstvenoga stanja stanovnika Međimurske županije, i to kroz kontinuirano promišljeno ulaganje financijskih resursa i razvoj te zalaganje ljudskih potencijala u zdravstvu.
REZULTAT	• Sukcesivno smanjenje broja osoba koje traže medicinsku pomoć • Smanjenje troškova u zdravstvenom sustavu • Poboljšani kapaciteti zdravstvenih djelatnika kroz sustavnu edukaciju • Bolje i kvalitetnije usluge za sve stanovnike Međimurske županije • Bolje zdravstveno stanje stanovnika Međimurske županije
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje zdravstvenoga stanja i kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, Međimurska županija.

CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurja, zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji.
SADRŽAJ	- Provođenje reforme primarne zdravstvene zaštite po napucima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH; - Poboljšanje protoka informacija i koordinacije ambulanata primarne zdravstvene zaštite (obiteljski centri), HMP-a i ŽB-a (racionalizirati obradu) – funkcioniranje kao zaokružene cjeline kako bi se osiguralo kvalitetno zbrinjavanje akutnih bolesnika; - Unaprjeđenje kvalitete usluga, dijagnostike i liječenja u ambulantama primarne zdravstvene zaštite (poticati ulaganje u opremu), Županijskoj bolnici Čakovec i drugim zdravstvenim ustanovama; - Jačanje te financijsko podupiranje sustavne edukacije liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika te unaprjeđivanje organizacije i upravljanja u zdravstvu radi postizanja veće učinkovitosti; - Smanjivanje troškova i osiguravanje bolje kvalitete usluga; - Poticanje ulaganja u izgradnju i opremanje u skladu s prioritetnim potrebama; - Osnježivanje informatizacije u obavljanju zdravstvenih usluga (umrežavanje; e-recepti, e-uputnice), te poticanje i provođenje istraživačkih programa i drugih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene zaštite i zdravlja stanovništva; - Poboljšanje teritorijalne pokrivenosti Hitnom medicinskom službom i ambulantama primarne zdravstvene zaštite.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 55,050.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	59% Međimurska županija, 41% državna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Opremljenost ustanova primarne zdravstvene zaštite, financijski pokazatelji ustanova, promjene u zdravstvenim pokazateljima, broj zdravstvenih djelatnika po stanovniku, broj pregleda po zdravstvenom djelatniku, broj dana po pacijentu provedenih na bolničkom liječenju, broj dana koje zdravstveni djelatnici provedu na edukaciji, stupanj informatizacije.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M2 Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite
SVRHA I CILJ MJERE	Smanjiti broj stanovnika oboljelih od kroničnih bolesti
OBRAZLOŽENJE	Aktivnostima preventivne edukacije i provedbom programa nastoji se smanjiti broj osoba s kroničnim bolestima, te ukazati na važnost i nužnost preventivne zaštite.
REZULTAT	• Smanjenje broja oboljelih od nezaraznih kroničnih bolesti • Povećanje broja programa, projekata i medijskih kampanja s ciljem prevencije • Jačanje kapaciteta stručnih osoba i volontera koji sudjeluju u provođenju programa i projekata prevencije
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, udruge za prevenciju različitih bolesti i udruge oboljelih, lokalna politička zajednica, OCD-ovi.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije.
SADRŽAJ	- Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti;

	- Kontinuirano provođenje preventivnih programa s ciljem promicanja zdravlja i sprečavanja nastanka kroničnih oboljenja; - Edukacija stručnog osoblja i volontera koji mogu biti sekundarni edukatori; - Organiziranje individualnoga savjetovanja i razvoj vještina; - Provođenje seminara i radionica; - Priprema audiovizualnih promotivnih materijala; - Osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2,887.600 kn
IZVORI FINANCIRANJA	23% sredstva iz proračuna JLS-ova, 77% Međimurska županija.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Postotak populacije obuhvaćen programima ranog otkrivanja bolesti, broj educiranih novootkrivenih bolesnika, postotak uključenih stanovnika i udruga za prevenciju bolesti i udruga oboljelih u terenska ispitivanja, postotak osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje, broj provedenih radionica i seminara, broj objavljenih novinskih članaka, radio- i TV-emisija, medijskih kampanja.

PRIORITET	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite
MJERA	2P2-M3 Promicanje zdravog načina života
SVRHA I CILJ MJERE	Poboljšati zdravstveno stanje stanovnika, umanjiti rizične faktore za pojavu kroničnih bolesti, smanjiti obolijevanja, smrtnost i invaliditet, te tako unaprijediti kvalitetu života stanovništva.
OBRAZLOŽENJE	Od iznimne je važnosti promicati zdrav način života, od pravilne i uravnotežene prehrane do kretanja i rekreacije, osobito zbog konstantno velikog broja kardiovaskularnih i kroničnih bolesti – medicinska struka stoga kao vrlo važnu komponentu smanjenja broja oboljelih i povećanja ukupne razine zdravlja naglašava preventivne aktivnosti u vidu promicanja zdravog načina života.
REZULTAT	• Proširena mreža institucija koje su uključene u programe preventivne zaštite • Podignuta razina svijesti javnosti o važnosti zdravog načina života • Povećanje broja ljudi koji se rekreativno bave sportom
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete života stanovnika Međimurske županije.
NOSITELJI	Zdravstvene ustanove u Međimurskoj županiji, odgojno-obrazovne ustanove, lokalna zajednica, sportsko-rekreacijske i druge udruge.
CILNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije.
SADRŽAJ	- Identifikacija i motivacija svih potencijalnih „promotora zdravlja“; - Stvaranje mreže ustanova, udruga i pojedinaca uključenih u provođenje unaprjeđenja zdravlja; - Izrada programa tjelesne aktivnosti u cilju unaprjeđenja kulture življenja, zaštite i unaprjeđenja zdravlja, primarne i sekundarne prevencije nekih kroničnih bolesti i stanja te unaprjeđenje kvalitete života; - Promocija provođenja redovnih oblika tjelesnih aktivnosti i ostalih oblika rekreativnog bavljenja sportom; - Naglašavati društvenu i zdravstvenu vrijednost tjelesne aktivnosti te potaknuti lokalnu samoupravu i nadležne institucije da je prihvate kao dio lokalne politike; - Organiziranje „edukativnih štandova“ u zajednici;

	- Provođenje različitih testiranja na terenu; - Formiranje grupa za pomoć i samopomoć te njihova edukacija; - Izgradnja rekreativnih pješačko-biciklističkih staza i centara slobodnog vremena – centri društvenog okupljanja građana; - Osiguranje provođenja <i>Akcijskoga plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine</i> za razdoblje od 2010. do 2012. godine.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4,469.420 kn
IZVORI FINANCIRANJA	24% sredstva iz proračuna JLS-ova, 43% Međimurska županija, 5% državna sredstva, 28% EU-fondovi (Europska agencija za zdravlje i potrošače (EAHC), IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Broj posjetitelja savjetovališta, broj provedenih radionica i seminara, broj uključenih u rad radionica i seminara, postotak populacije uključen u provođenje aktivnosti, postotak osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje, broj osoba kojima su analizirani sastav tjelesne mase i drugi pokazatelji uhranjenosti, broj provedenih kampanja.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M1 Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti integriranje socijalno marginaliziranih skupina na području županije i poboljšati okruženje za njihov život i rad na području županije, te općenito poboljšati kvalitetu njihova života u županiji u kojoj žive i zadovoljavaju svoje životne potrebe.
OBRAZLOŽENJE	Osnaživanje socijalno marginaliziranih skupina i njihovih obitelji te njihova uspješna integracija preduvjet su aktivnoga i produktivnoga sudjelovanja ovih skupina u gospodarskom, socijalnom, kulturnom i svakodnevnom životu županije. Spomenuti procesi dvosmjerni su i stoga je potrebno raditi na razumijevanju potreba socijalno marginaliziranih skupina, ali istovremeno poticati njihov vlastiti angažman i aktivno sudjelovanje u rješavanju problema s kojima se ove skupine susreću u svakodnevnom životu i radu uzimajući u obzir njihove potrebe i iskustva.
REZULTAT	• Podignuta razina svijesti šire javnosti i pripadnika marginaliziranih skupina o njihovim pravima • Osmišljeni programi za njihovu integraciju • Proširenje mreža socijalnih usluga za marginalizirane skupine
RAZVOJNI UČINAK	Veća kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS-ovi, obrazovne i druge socijalne institucije u županiji, udruge.
CILNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijega imovinskoga statusa i sve ostale teže zapošljive osobe), ustanove i udruge koje se bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina, obrazovne institucije, šira javnost.
SADRŽAJ	- Analiza potreba vezanih za socijalnu integraciju marginaliziranih skupina; - Izrada programa socijalne integracije marginaliziranih grupa, uz definiranje nosioca i odgovornosti pojedinih programa;

	- Razvijanje neformalnih projekata s ciljem pružanja pomoći i socijalne inkluzije za sve marginalizirane skupine; - Promicanje senzibilnosti za programe u široj javnosti; - Jačanje svijest o tome da same osobe s invaliditetom mogu najbolje zastupati svoje interese, podizati razinu svijesti o invaliditetu i pravima osoba s invaliditetom unaprjeđivanjem stavova prema osobama s invaliditetom kao aktivnim i punopravnim članovima društva; - Podizanje javne svijesti o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu; - Osiguranje alternativnih oblika smještaja koji omogućavaju prijelaz iz smještaja u ustanovama na život u zajednici; - Razvoj sustava informiranja i edukacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji; - Poticanje aktivnog djelovanja žena s invaliditetom u zajednici; - Osiguranje usklađenoga pristupa u pružanju kvalitetnih usluga podrške u zajednici; - Proširenje mreže socijalnih usluga – razvijati sustav izvaninstitucionalnih usluga i unaprijediti pristup uslugama (otvaranje socijalnih trgovina); - Promicanje rodne jednakosti u suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti; - Sustavno podizanje razine svijesti javnosti o važnosti udruga osoba s invaliditetom; - Razvoj učinkovitijih preventivnih programa vezanih za provedbu mjera <i>Nacionalnoga plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.</i>
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 3,358.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7,5% Međimurska županija, 85% EU-fondovi, 7,5% ostali izvori (IPA IV, PROGRESS (Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost)).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj pripremljenih programa, broj realiziranih uspješnih programa socijalne integracije, broj korisnika programa, broj uspješno provedenih kampanja za osvješćivanje javnosti o potrebama socijalno marginaliziranih skupina, broj novih socijalnih usluga.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M2 Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javne radove
SVRHA I CILJ MJERE	Poticati porast zaposlenosti socijalno ugroženih skupina i radni angažman romske populacije.
OBRAZLOŽENJE	Potpisivanjem <i>Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM)</i> , RH i EK kao jedan od ključnih izazova u borbi protiv socijalnog isključivanja navode povećanje razine zaposlenosti i veće mogućnosti za zapošljavanje za sve socijalno marginalizirane skupine. Spomenute skupine često su suočene s problemom integracije na tržište rada što ih dovodi u rizik dugotrajne nezaposlenosti i neaktivnosti. Kako bi se ove posljedice spriječile, potrebno je razvijati ciljne mjere koje povećavaju njihove mogućnosti za ulazak na tržište rada i konkuriranje na tržištu rada, prvenstveno kroz sustav neformalnog obrazovanja. Jedan od najčešćih problema s kojim se susreću socijalno marginalizirane skupine jest

	neodgovarajuća stručna sprema za koju ne postoji potreba na tržištu rada. Stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje također je potrebno kako bi se izbjeglo preveliko oslanjanje na socijalnu pomoć.
REZULTAT	• Ojačana podrška za pristup na tržište rada za sve socijalno marginalizirane skupine • Ojačan stupanj socijalnog uključivanja socijalno marginaliziranih skupina • Ojačana svijest o potrebi za obrazovanjem i zapošljavanjem kod romske populacije • Poslodavci upoznati s mogućnostima zapošljavanja socijalno marginaliziranih skupina
RAZVOJNI UČINAK	Veća kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina.
NOSITELJI	Hrvatski zavod za zapošljavanje, Međimurska županija, Centar za socijalnu skrb Čakovec, srednje škole, Pučko učilište i druge obrazovne institucije, udruge.
CILNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijega imovinskoga statusa, sve ostale teže zapošljive osobe), poslodavci, udruge koje su bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina.
SADRŽAJ	- Povećanje razine zapošljivosti i stvaranje veće mogućnosti zapošljavanja za dugotrajno nezaposlene i ranjive skupine na tržištu rada; - Pronalaženje načina rješavanja problema dugotrajne nezaposlenosti posebnih skupina; - Organizacija javnih tribina, okruglih stolova, distribucija promidžbenih materijala i sl., s ciljem pobuđivanja svijesti o potrebi za obrazovanjem i radnom aktivnošću kod romske populacije; - Stvaranje pozitivnog ozračja kod poslodavaca za zapošljavanje socijalno marginaliziranih osoba i upoznavanje poslodavaca s dostupnim postojećim mjerama za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina; - Stvaranje preduvjeta za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje – procjena preostale radne sposobnosti.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2,461.500 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7% sredstva iz proračuna JLS-ova, 9% Međimurska županija, 79% EU-fondovi, 5% ostali izvori (IPA IV, PROGRESS – <i>Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost</i>).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj obrađenih kandidata za pripremu za zapošljavanje, broj upućenih na javne radove, broj doškolovanih, broj zaposlenih, broj otvorenih – legaliziranih obrta, broj održanih aktivnosti (tribina i sl.) vezanih za problematiku zapošljavanja Roma i osoba s invaliditetom, broj poslodavaca, broj podijeljenih promidžbenih materijala, broj obrazovnih programa.

PRIORITET	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina
MJERA	2P3-M3 Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala

SVRHA I CILJ MJERE	Poticati modernizaciju postojeće, te razvoj nove socijalne infrastrukture, ali i jačati pripadajuće ljudske potencijale radi poboljšavanja uvjeta i kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina u županiji, te njihovo što uspješnije integriranje u društveni i gospodarski život.
OBRAZLOŽENJE	Kako bi se u konačnici poboljšala kvaliteta života socijalno marginaliziranih skupina, glavni je preduvjet modernizacija ili izgradnja nove socijalne infrastrukture jer postojeći sustav ima određene manjkavosti (prevelik broj korisnika na jednoga stručnjaka, nedostatak prostornih uvjeta, slaba koordinacija centara socijalne skrbi i socijalnih vijeća općina kao najboljih poznavatelja prilika u njihovoj sredini). Kao nadogradnja socijalne infrastrukture, potrebno je sustavno educiranje pružatelja socijalnih usluga.
REZULTAT	• Modernizirana/poboljšana socijalna infrastruktura • Ostvareni bolji uvjeti za rad djelatnika socijalne skrbi i njihovih štićenika • Poboljšana kvaliteta udomiteljstva • Napredak i jača integracija djece koja koriste usluge asistenta u nastavi • Educiran kadar za djelatnosti socijalne skrbi
RAZVOJNI UČINAK	Jača integracija socijalno marginaliziranih skupina i poboljšanje kvalitete njihova života.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS-ovi, socijalne ustanove županije, udruge koje se bave problematikom socijalno marginaliziranih skupina.
CILNE SKUPINE	Socijalno marginalizirane skupine (osobe s invaliditetom, romska populacija, starije nezaposlene osobe, žrtve nasilja, nezaposleni dugotrajni korisnici socijalne pomoći, osobe slabijega imovinskoga statusa, sve ostale teže zapošljive osobe), udruge koje su bave problematikom socijalno ugroženih skupina, pružatelji socijalnih usluga, udomitelji, stručnjaci zaposleni u socijalnim institucijama, socijalna vijeća.
SADRŽAJ	- Analiza i prioritiziranje potreba za obnavljanje postojećih predškolskih i drugih društvenih ustanova i institucija, te za izgradnju novih; - Izrada programa obnove i izgradnje neophodne infrastrukture; - Izgradnja obrazovnoga centra sa smještajnim kapacitetima za djecu i odrasle s posebnim potrebama; - Osnivanje Obiteljskoga centra Međimurske županije kao javne ustanove; - Edukacija udomitelja; - Poticanje i promicanje rada socijalnih vijeća u općinama; - Proširivanje kruga pružatelja socijalnih usluga; - Jačanje ljudskih kapaciteta za djelatnosti socijalne skrbi; - Unaprjeđenje rada novoosnovanog Doma za žrtve obiteljskog nasilja <i>Sigurna kuća Čakovec</i>; - Povećanje dostupnosti usluga asistenta u nastavi.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 28,684.813 kn
IZVORNI FINANCIRANJA	24% sredstva iz proračuna JLS-ova, 24% Međimurska županija, 48% državna sredstva, 4% EU-fondovi (IPA IV, PROGRESS (<i>Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost</i>), IPARD Mjera 302).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj izrađenih programa unaprjeđenja socijalne infrastrukture, broj djece koja pohađaju obnovljene i nove izgrađene ustanove, broj korisnika drugih obnovljenih i izgrađenih institucija socijalne infrastrukture, broj i postotak uključene djece s posebnim potrebama u odgojno-obrazovne ustanove; broj i postotak djece pripadnika nacionalnih manjina uključene u programe predškolskog odgoja i

	obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja u jednoj godini, broj educiranih udomitelja, broj novih asistenata u nastavi, broj novih pružatelja socijalnih ustanova, broj novih članova socijalnih vijeća.
--	---

PRIORITET	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	2P4-M1 Unaprijeđenje rada organizacija civilnog društva
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti rad OCD-ova s ciljem provedbe programa važnih za gospodarsko-društveni razvitak županije.
OBRAZLOŽENJE	U županiji se preko udruge ACT (Autonomni centar) koja je akreditirana za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD-ova na lokalnoj i regionalnoj razini (Program JAKO) udrugama besplatno pružaju usluge informiranja, savjetovanja i edukacije. Da bi se OCD-ovi još učinkovitije osnažili za aktivno sudjelovanje u gospodarsko-društvenom razvitku županije, potrebno je sustavno poticati izgradnju kapaciteta OCD-ova, osigurati materijalne uvjete za njihov rad, njihovo umrežavanje i jačanje resursa. U zadnjih nekoliko godina sve više OCD-ova u Međimurskoj županiji uspješno prijavljuje svoje projekte na europske fondove pa je potrebno ovu praksu i dalje poticati, ali i osigurati potrebnu stručnu pomoć u pripremi projekata i pomoć u sufinanciranju.
REZULTAT	• Definirane potrebe OCD-ova u županiji • Stvoreno poticajno ozračje za razvoj i rad OCD-ova • Ojačani kapaciteti udruga i njihova profesionalizacija • Aktivnije uključivanje OCD-ova u gospodarsko-društveni razvitak županije • Jačanje društvenoga poduzetništva • Uspostavljen učinkovit model financiranja OCD-ova
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti i kvalitete života uslijed veće učinkovitosti rada OCD-ova.
NOSITELJI	Jedinice lokalne i regionalne samouprave, REDEA, organizacije civilnog društva, institucije, Međimurska županija, građani.
CILJNE SKUPINE	Organizacije civilnog društva.
SADRŽAJ	- Izrada analize stanja i potreba OCD-ova u županiji; - Poticanje djelovanja OCD-ova koji rade na programima jačanja kapaciteta, znanja i vještina članova/-ica OCD-ova; - Promicanje suradnje i umrežavanja među OCD-ovima; - Poticanje i potpora programima OCD-ova na područjima eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenoga poduzetništva, te kod banaka pronaći mehanizme financiranja i kreditiranja; - Uspostavljanje transparentnog i svrsishodnog modela financiranja OCD-ova u JLS-ovima i Međimurskoj županiji; - Uspostavljanje zaklade za razvoj civilnog društva Međimurja/SZRH.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 4,860.400 kn
IZVORI FINANCIRANJA	35% sredstva iz proračuna JLS-ova, 28% Međimurska županija, 35% EU-fondovi, 2% ostali izvori (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Program potpore civilnom društvu u okviru IPA-e (Civil Society Facility – CSF) koji ima 3 potprograma: Program P2P (People to People), Izgradnja kapaciteta – TASCO, Partnerstvo i umrežavanje, Program Europa za građane (Europe for Citizens Programme), IPA II Prekogranična suradnja).

RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Pregled stanja i potreba OCD-ova u županiji, broj financiranih projekata OCD-ova koji rade na programima jačanja kapaciteta, znanja i vještina članova/-ica OCD-ova, broj novih mreža i partnerstava između OCD-ova, broj OCD-ova uključenih u mreže/partnerstva, broj projekata OCD-ova na područjima eko-socijalne ekonomije, socijalnog zapošljavanja i društvenoga poduzetništva, broj jedinica lokalne i regionalne samouprave koje primjenjuju „Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga“, osnovana zaklada za razvoj civilnog društva, broj osnivača iz sva 3 sektora.

PRIORITET	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	2P4-M2 Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije
SVRHA I CILJ MJERE	Uspostaviti model suradnje OCD-ova s ostalim sektorima.
OBRAZLOŽENJE	OCD-ovi u Međimurskoj županiji pokretači su brojnih aktivnosti i događanja, ali imaju mali utjecaj na društvene promjene u zajednici. Zbog toga postoji potreba jačeg uključivanja OCD-ova u razvoj županije i promoviranje suradnje između javnoga, privatnoga i civilnoga sektora. Zbog svoje fleksibilnosti OCD-ovi su u mogućnosti brže reagirati na rješavanje problema i potreba u svojoj zajednici nego postojeće institucije u javnom sektoru koje su po svojoj definiciji formalnije i samim time tromije. Osim toga, OCD-ovi raspolažu značajnim ljudskim i stručnim potencijalom koji se može mobilizirati za sudjelovanje i kreiranje politika koje su važne za gospodarsko – društveni razvitak županije.
REZULTAT	• Ojačana suradnja OCD-ova s javnim i privatnim sektorom • Uključivanje većeg broja građana u rad udruga • Razvijen koncept aktivnoga građanstva i uključivanja u lokalni razvoj
RAZVOJNI UČINAK	Veća učinkovitost participativnoga procesa.
NOSITELJI	Jedinice lokalne i regionalne samouprave, REDEA, organizacije civilnog društva, Međimurska županija, građani.
CILJNE SKUPINE	Organizacije civilnog društva, šira javnost.
SADRŽAJ	- Osmišljavanje i implementacija dugoročno primjenjivog modela međusektorske suradnje (javnoga sektora, gospodarskoga sektora i sektora civilnog društva) u županiji; - Osmišljavanje i provođenje projekata OCD-ova u skladu s razvojnim prioritetima županije; - Jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije i promocija aktivnosti i rezultata OCD-ova; - Izgradnja kapaciteta OCD-ova za aktivno uključivanje u razvoj.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 1,893.300 kn
IZVORI FINANCIRANJA	7% Međimurska županija, 9% državna sredstva, 79% EU-fondovi, 5% ostali izvori (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Program potpore civilnom društvu u okviru IPA-e (Civil Society Facility – CSF) koji ima 3 potprograma: Program P2P (People to People), Izgradnja kapaciteta – TASCO, Partnerstvo i umrežavanje, Program Europa za građane (Europe for Citizens Programme), Mladi na djelu, IPA II Prekogranična suradnja).

RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj predstavnika OCD-ova uključenih u rad tijela JLS-ova i Međimurske županije (npr. Gospodarsko-socijalno vijeće) i broj novoosnovanih savjeta, mreža, itd., broj partnerskih/suradničkih međusektorskih projekata, povećanje postotka provedenih, kvalitetnih projekata, broj uključenih građana i institucija u aktivnosti OCD-ova, broj sudionika u provedenim edukacijskim programima.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M1 Podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine i kulture
SVRHA I CILJ MJERE	Podići svijest građana o vrijednostima kulturne baštine i kulture te njezine važnosti za kvalitetu života.
OBRAZLOŽENJE	U moralnoj krizi i krizi vrijednosti u kojoj se nalazi društvo potrebno je razmatrati kulturne vrednote u ukupnosti njihova djelovanja, odnosno o kulturi razmišljati u ukupnosti svojstava društvenog nasljeđa, razmišljati o stanju i željenoj viziji razvoja vrijednosti u društvu.
REZULTAT	• Uključivanje što većeg broja građana, institucija i udruga u promicanje međimurske kulturne baštine • Ojačan interes stanovnika županije za kulturne programe • Povećana dostupnost kulturnih programa
RAZVOJNI UČINAK	Provedba mjere doprinijet će održivom i multidimenzionalnom razvoju kulturne ponude na području županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, udruge građana iz područja kulture, obrazovne institucije.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge građana, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	- Sustavno i koordinirano planiranje i organiziranje kulturnih događanja (izložbe, koncerti, projekcije, predstave, manifestacije itd.); - Intenziviranje informiranja građana o kulturnim događanjima u županiji; - Približavanje kulturnih sadržaja stanovništvu i povećavanje njihove dostupnosti; - Digitalizacija arhivske, muzejske i knjižnične građe; - Uvođenje ljetnih kulturnih radionica za sve dobne skupine.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 19,976.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	50% sredstva iz proračuna JLS-ova, 28% Međimurska županija, 22% državna sredstva.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Broj kulturnih događanja, broj kanala informiranja o kulturi, broj posjetitelja kulturnih događanja, stupanj obrađene digitalizacije sadržaja, broj održanih radionica i polaznika.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M2 Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja
SVRHA I CILJ MJERE	Očuvati, obnoviti i oživiti materijalnu kulturnu i povijesnu baštinu s ciljem

	sustavnoga podizanja kvalitete života stanovnika.
OBRAZLOŽENJE	S bogatom kulturnom i povijesnom baštinom Međimurje može mnogo ponuditi, kako svojim građanima tako i turistima, te je njezina obnova i oživljavanje od velike važnosti.
REZULTAT	• Definirane potrebe i prioriteti za obnovu kulturne i povijesne baštine • Veća dostupnost kulturno-povijesnih sadržaja • Definirana poveznica koja objedinjuje kulturnu i povijesnu baštinu u županiji • Učinkovitije promoviranje kulturno-povijesne baštine (IT)
RAZVOJNI UČINAK	Obnovljena materijalna kulturna baština utjecat će na povećanje kvalitete života stanovnika Međimurja, ali će atraktivnijom učiniti i ukupnu ponudu Međimurja.
NOSITELJI	Županija, Muzej Međimurja, JLS-ovi, OCD-ovi, obrazovne institucije.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge građana, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	- Utvrđivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; - Utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; - Obnova objekata tradicijske arhitekture te eventualnih ruralnih cjelina i ruralnih sredina, restauracija unutrašnjosti sakralnih objekata u ruralnom prostoru Međimurja; - Definiranje zajedničke „priče“; - Sustavna i planska provedba obnove spomenika; - Korištenje modernih informacijskih tehnologija za oživljavanje sadržaja; - Prijenos dobrih praksi.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 9,600.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	16% sredstva iz proračuna JLS-ova, 41% Međimurska županija, 24% državna sredstva, 19% EU-fondovi (EU Culture Programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Broj obnovljenih i revitaliziranih objekata kulturne baštine, broj novih kulturnih sadržaja, broj posjetitelja.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M3 Očuvanje nematerijalne kulturne baštine
SVRHA I CILJ MJERE	Zaštitom, afirmacijom i obnovom nematerijalne kulturne baštine očuvati duhovnu baštinu Međimurja i prepoznatljiv međimurski identitet življenja.
OBRAZLOŽENJE	Od iznimne je važnosti napore usmjeriti u obnovu i razvoj, ne samo materijalne već i nematerijalne kulturne baštine s ciljem očuvanja i razvoja duhovnih i moralnih vrednota.
REZULTAT	• Jačanje kapaciteta postojećih organizacija na području očuvanja nematerijalne kulturne baštine • Svaranje preduvjeta za zaštitu nematerijalne kulturne baštine
RAZVOJNI UČINAK	Obnovljena i prepoznatljiva nematerijalna kulturna baština stvara temelj za diferencijaciju Međimurja.
NOSITELJI	Međimurska županija, mjerodavne stručne institucije (Uprava za zaštitu kulturne

	baštine itd.), udruge građana iz područja kulture.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge i institucije iz područja kulture, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	- Osnivanje te stručna i financijska potpora postojećim KUD-ovima, glazbenim, likovnim, dramskim, povjesničarskim i drugim udruženjima aktivnima na području očuvanja nematerijalne kulturne baštine; - Osnivanje radionica tradicijskih obrta i narodnog rukotvorstva; - Umrežavanje te financijska i stručna potpora manifestacijama koje promiču međimurske kulturne vrijednosti i tradiciju; - Povezivanje sa zainteresiranim gospodarstvenicima, institucijama i pojedincima; - Povezivanje s međunarodnim institucijama radi traženja financijskih sredstava i stručne pomoći.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Okvirno 19,384.900 kn
IZVORI FINANCIRANJA	74% sredstva iz proračuna JLS-ova, 16% Međimurska županija, 2% državna sredstva, 8% EU-fondovi (EU Culture Programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Broj obnovljenih i promoviranih sadržaja duhovne i druge nematerijalne kulture, broj organiziranih manifestacija.

PRIORITET	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture
MJERA	2P5-M4 Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti
SVRHA I CILJ MJERE	Obogatiti kulturnu ponudu Međimurske županije novim kulturnim oblicima (novomedijske kulture, transdisciplinarnost, suvremena umjetnost).
OBRAZLOŽENJE	U skladu s trendovima u području kulture, umjetničku i kulturnu ponudu nužno je osuvremeniti i to tako da se lako prilagodljivim visokotehnološkim dostignućima ona učini dostupnijom s jedne strane, te fleksibilnijom u prihvaćanju promjena s druge strane.
REZULTAT	• Ostvareni preduvjeti za razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti • Ostvareni novi oblici organizacijskog djelovanja u kulturi
RAZVOJNI UČINAK	Poticanje novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti pružit će značajan poticaj za nova rješenja u umjetnosti, ali daljnji razvoj tradicijskih kulturnih vrijednosti. Zbog naglaska na novim medijima i multidisciplinarnosti, ova će mjera doprinijeti uključivanju širokoga spektra dionika, a samim time povećat će i pristup cjelokupnoj kulturnoj ponudi.
NOSITELJI	OCD-ovi, Međimurska županija, JLS-ovi.
CILJNE SKUPINE	Stanovnici Međimurske županije, udruge i institucije iz područja kulture, OCD-ovi, obrazovne institucije.
SADRŽAJ	- Mapiranje dionika s interesom za nove medijske kulture i istraživanje njihovih kapaciteta (institucije, organizacije, umjetnici, stručnjaci drugih disciplina); - Jačanje kapaciteta dionika u kulturi na područjima upravljanja projektima, suradnje/partnerstava/umrežavanja, kulturalne razmjene, mobilnosti umjetnika; - Razvoj, produkcija i promocija novomedijskih kultura koje se temelje na novim tehnologijama i visokoj razini/transferu znanja, i tako utjecati na teritorijalni, gospodarski i tehnološki razvoj županije; - Osmišljavanje i provedba modela integracije novomedijskih kultura s

	tradicionalnim oblicima; - Osnivanje i rad Ureda za transdisciplinarnu i novomedijsku kulturu koji će raditi na edukaciji, savjetovanju, informiranju i razmjeni programa.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Okvirno 2,110.750 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% sredstva iz proračuna JLS-ova, 36% Međimurska županija, 44% EU-fondovi (EU Culture Programme (2007-2013), Media, IPA CBC).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – (kontinuiran proces)
POKAZATELJI	Broj educiranih dionika, broj novomedijskih kulturalnih jedinica sadržaja, broj novomedijskih kulturalnih projekata, broj uspješnih integracija novih formi s tradicionalnom kulturom, broj partnerstava u kojima sudjeluju dionici iz županije.

Strateški cilj 3. Očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M1 Zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za sustavnu provedbu aktivnosti zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima kao važnim razvojnim potencijalom.
OBRAZLOŽENJE	Mjerom će se omogućiti zaštita, očuvanje i uređenje prirodnih i krajobraznih vrijednosti. <i>Program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije</i> temeljni je planski dokument zaštite prirode na osnovi kojega će se provoditi programi i aktivnosti na upravljanju zaštićenim prirodnim vrijednostima i koordinirati djelatnosti ostalih dionika u području zaštite prirode.
REZULTAT	- Izrađen program zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima - Zaštićene prirodne i krajobrazne vrijednosti na području županije
RAZVOJNI UČINAK	Sustavna zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima preduvjet su za održivo korištenje ovih potencijala za razvoj turizma i povezanih grana gospodarstva (npr. ekološke poljoprivrede).
NOSITELJI	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije, Međimurska županija, JLS-ovi obuhvaćeni zaštićenim područjima, udruge.
CILJNE SKUPINE	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području

	Međimurske županije, jedinice lokalne samouprave obuhvaćene zaštićenim područjima, udruge, stanovništvo Međimurske županije.
SADRŽAJ MJERE	- Izrada programa zaštite prirode i upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije (Programom će se detaljno razraditi načini za očuvanje prirodnih resursa, povezati i uskladiti zaštita prirode na županijskoj razini s regionalnim i međunarodnim sustavom zaštite prirode, definirati načini za jačanje ljudskih i organizacijskih resursa Ustanove te poticanje znanstvenog i stručnog rada na području zaštite prirode.). - Inventarizacija vrsta i staništa te praćenje stanja kvalifikacijskih vrsta i stanišnih tipova na području županije, a osobito u pojedinim područjima ekološke mreže. - Proglašenje Regionalnoga parka Mura – Drava, koji uz Međimursku županiju uključuje još 4 hrvatske županije uz rijeku Dravu. - Obavješćivanje javnosti o stanju prirode i uključivanje javnosti u odlučivanje o zaštiti prirode. - Poticanje i promicanje zaštite prirode, te razvijanje svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	4,000.000 Kn
IZVORI FINANCIRANJA	70% županijski proračun, 10% proračuni JLS-ova, 20% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj specifičnih prioriteta i mjera usmjeren na zaštitu prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije, broj predloženih i provedenih projekata.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M2 Stvaranje preduvjeta za održivo gospodarenje svim šumama
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za održivo upravljanje svim šumama u županiji.
OBRAZLOŽENJE	Zaštitu šumskih površina potrebno je provoditi u smislu potpunog očuvanja postojećih, vrlo smanjenih površina i zaštite samih šuma. Na taj način stvorit će se preduvjeti za održivo gospodarenje šumama i njihovo korištenje u edukacijske i rekreativne svrhe.
REZULTAT	• Izrađeni programi upravljanja za privatne šume • Provedene aktivnosti predviđene programima • Provedene edukativne kampanje
RAZVOJNI UČINAK	Održivo gospodarenje svim šumskim površinama na području županije kao preduvjet za njihovo korištenje za gospodarske i sociološko-edukativne svrhe.
NOSITELJI	Međimurska županija, Hrvatske šume, Šumarska savjetodavna služba, udruge privatnih šumoposjednika, javna poduzeća koja u vlasništvu imaju šumske površine, jedinice lokalne samouprave.
CILJNE SKUPINE	Privatni šumoposjednici, Hrvatske šume, javna poduzeća koja u vlasništvu imaju šumske površine, jedinice lokalne samouprave.
SADRŽAJ MJERE	- Sređivanje gruntovnog i katastarskoga stanja šumskih površina, utvrđivanje površina privatnih i državnih šuma kojima gospodare drugi pravni subjekti. - Izrada programa gospodarenja za privatne šume te educiranje privatnih šumoposjednika i poticanje na okrupnjavanje šumskih čestica i međusobno udruživanje radi racionalnijega gospodarenja. - Educiranje lokalne uprave o potrebi očuvanja šumskih površina te poticanje

	korištenja šuma u rekreativne i edukacijske svrhe. - Proglašenje šume Balogovec kategorijom park-šume jer predstavlja iznimnu sociološku, ekološku i krajobraznu vrijednost, a kod šuma uz ostala naselja težiti njihovoj primjeni u rekreativne i edukacijske svrhe. - Kod zaštite šumskoga prostora, omogućavanje vlasnicima sudjelovanje u prihodovnoj strani ili obeštećivanje vlasnika. - Pošumljavanje manje vrijednih i neobradivih poljoprivrednih površina.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	1,200.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% proračuni JLS-ova, 10% županijski proračun, 50% izvori s državne razine, 15% EU-fondovi, 15% privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Površina šuma obuhvaćena programima gospodarenja.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M3 Uspostava cjelovitoga sustava gospodarenja otpadom
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti uvjete za sustavno koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom.
OBRAZLOŽENJE	Međimurska županija 2006. godine donijela je <i>Plan gospodarenja otpadom</i> kao ključni preduvjet za uspostavu održivoga sustava gospodarenja otpadom u županiji. Uz niz pozitivnih pomaka, pri čemu je u nekim dijelovima Međimurje vodeće u Hrvatskoj, na području županije ipak još uvijek ne postoji koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom. Provedbom mjere ostvarit će se koordinirano provođenje aktivnosti gospodarenja otpadom.
REZULTAT	• Sprječavanje nastanka otpada • Smanjivanje količina otpada • Skupljanje, prijevoz, uporaba i nadzor nad tim djelatnostima, te skrb za odlagališta
RAZVOJNI UČINAK	Smanjen pritisak otpada na okoliš i ljudsko zdravlje.
NOSITELJI	Županija, jedinice lokalne samouprave, javna komunalna poduzeća, Zavod za prostorno uređenje.
CILJNE SKUPINE	Komunalna poduzeća, jedinice lokalne samouprave, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Općine i gradovi dužni su organizirati skupljanje i sigurno odlaganje komunalnog otpada, organizirati odvojeno prikupljanje i organizirati prijevoz otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti, a u prostornim planovima uređenja utvrditi lokaciju za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom; - Realizacija koncepta cjelovitoga sustava gospodarenja otpadom u županiji odvijat će se u etapama i postupcima; - Obustava dovoza novog otpada, zatvaranje, sanacija/rekultiviranje svih postojećih odlagališta; - Ograničeno funkcioniranje odlagališta „Totovec“ kao privremenoga županijskoga centra za gospodarenje otpadom, s aktivnostima na pripremi i izgradnji regionalnoga/županijskoga centra za gospodarenje otpadom; - Dodatne su aktivnosti u provedbi ove mjere edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi s ciljem stjecanja potrebnih znanja, oblikovanja stavova i ponašanja, te pripremanja za odgovorno donošenje odluka, uz razvijanje spremnosti svakoga pojedinca za osobno djelovanje; - Uz prethodno navedeno, potrebno je sanirati sve deponije otpada, a

	prioritetno onih koji se nalaze u zonama zaštite izvorišta Prelog, Nedelišće i Sveta Marija.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	3,600.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	30% proračuni JLS-ova, 40% županijski proračun, 20% izvori s državne razine, 10% privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Količina odvojeno skupljenoga i recikliranoga kom. otpada, količina obrađenog otpada, količina odloženog otpada, stanovništvo obuhvaćeno organiziranim skupljanjem kom. otpada.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M4 Izrada i implementacija <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>
SVRHA I CILJ MJERE	Uspostaviti sustav upravljanja kvalitetom zraka uz provođenje mjera unaprjeđenja i zaštite kvalitete zraka kao trajne djelatnosti.
OBRAZLOŽENJE	<i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i> sastavni je dio programa zaštite okoliša za područje županije, a izrađuje se u svrhu unaprjeđivanja stanja okoliša i sprečavanja nepovoljnih utjecaja.
REZULTAT	Izrađen <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>
RAZVOJNI UČINAK	Očuvana i poboljšana kakvoća zraka na području županije.
NOSITELJI	Županija, javna komunalna poduzeća, pravne osobe registrirane za praćenje kakvoće zraka.
CILJNE SKUPINE	Županija, javna komunalna poduzeća, zagađivači, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Donošenje <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>; - Praćenje kakvoće zraka: za praćenje kakvoće zraka na razini županije potrebno je uspostaviti područnu mrežu za praćenje kakvoće zraka na temelju <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i> koji donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Kao aktivnost u ostvarivanju ove mjere, predlaže se uspostava jedne mjerne postaje u urbanoj sredini (na području Čakovca na prometno frekventnoj lokaciji ili u industrijskoj zoni) i jedne mjerne postaje u ruralnom prostoru. (npr. Totovec gdje bi mjerna postaja bila potrebna zbog praćenja mogućih nepovoljnih utjecaja deponija na kvalitetu zraka, a u ostalim naseljima zbog praćenja utjecaja prometa na kvalitetu zraka u naseljima).
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	400.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	80% županijski proračun, 20% državni proračun.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće zraka.

PRIORITET	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima
MJERA	3P1-M5 Izrada <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i>
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za održivo gospodarenje tlom i zemljištem te sustavno praćenje i poboljšanje kakvoće tla
OBRAZLOŽENJE	Zaštita tla mora se provoditi u cilju očuvanja kvalitete poljoprivrednog

	zemljišta, a time i kvalitete poljoprivredne proizvodnje, očuvanja zdravlja ljudi, te očuvanja zdravoga biljnoga i životinjskoga svijeta.
REZULTAT	• Izrađen <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i>
RAZVOJNI UČINAK	Očuvana i poboljšana kvaliteta tla kao resursa za daljnji razvoj županije.
NOSITELJI	Županija, Poljoprivredna savjetodavna služba, vlasnici poljoprivrednog zemljišta, privatni laboratoriji u suradnji s institucijama zaduženima za ovo područje na državnoj razini.
CILJNE SKUPINE	Županija, Poljoprivredna savjetodavna služba, vlasnici poljoprivrednog zemljišta, vlasnici farmi, privatni laboratoriji, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Izrada dokumenta <i>Programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i> ; - Provedba mjera definiranih dokumentom (<i>monitoring</i> , edukacija itd.).
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	500.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	40% županijski proračun, 40% državni proračun, 20% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće tla.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M1 Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba
SVRHA I CILJ MJERE	Zaštititi podzemne vode i vodotoke od utjecaja otpadnih voda te osigurati sigurnu i kvalitetnu vodoopskrbu na cijelom području županije.
OBRAZLOŽENJE	Mjerom će se postići zaštita i unaprjeđenje kvalitete podzemnih voda te vode u vodotocima i jezerima kao najznačajnijih prirodnih resursa.
REZULTAT	- Izrađena projektna dokumentacija za sustave odvodnje - Provedeni projekti izgradnje sustava odvodnje - Provedeni projekti unaprjeđenja sustava vodoopskrbe
RAZVOJNI UČINAK	Očuvani vodeni resursi kao preduvjeti daljnjega održivog razvoja županije.
NOSITELJI	Međimurske vode, jedinice lokalne samouprave, Županija.
CILJNE SKUPINE	Međimurske vode, jedinice lokalne samouprave, Županija, građanstvo, gospodarstvenici.
SADRŽAJ MJERE	Prioriteti kod zaštite vodenih resursa jesu: - Novelacija <i>Studije odvodnje Međimurja</i>; - Izrada projektna dokumentacije za sustave odvodnje za koje još nije izrađena projektna dokumentacija i usklađivanje postojeće projektna dokumentacije s važećim nacionalnim propisima, odnosno EU-standardima i direktivama; - Završetak izgradnje sustava odvodnje u naseljima gdje je izgradnja započela (Pribislavec, Strahoninec, Šenkovec, Mursko Središće, Vratišinec, Prelog, Kotoriba); - Izgradnja sustava odvodnje i pripadnih UZP-ova na područjima gdje još nisu izgrađeni; Prioriteti u području vodoopskrbe jesu: - Povećanje sigurnosti opskrbe pitkom vodom iz vodoopskrbnoga sustava kroz proširenje kapaciteta vodocrpilišta, izgradnju novih vodospremnika i magistralnih (spojnih) cjevovoda, te rekonstrukciju pojedinih dionica postojećih magistralnih cjevovoda; - Ugradnja suvremenih sustava praćenja stanja u vodoopskrbnom sustavu s ciljem smanjenja gubitaka u sustavu; - Priključivanje svih stanovnika na jedinstveni javni vodoopskrbni sustav.
OKVIRNA FINACIJSKA	Za zaštitu vodnih resursa: 300,000.000 kn

SREDSTVA	Za područje vodoopskrbe: 60,000.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% proračuni JLS-ova, 15% županijski proračun, 20% državni proračun, 40% EU-fondovi.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj kilometara novoizgrađenoga kanalizacijskoga sustava, broj domaćinstava koja će se priključiti na kanalizacijski sustav, broj gospodarskih subjekata koji će se priključiti na kanalizacijski sustav, povećanje postotka stanovništva županije spojenih na kanalizacijski sustav, povećanje postotka stanovnika županije spojenih na sustav pročišćavanja otpadnih voda.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M2 Unaprjeđenje prometnoga infrastrukturnoga sustava županije
SVRHA I CILJ MJERE	Unaprijediti prometnu infrastrukturu županije kako bi se osigurali uvjeti za daljnji razvoj, istovremeno brinući o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere stvorit će se preduvjeti za daljnji gospodarski razvoj Međimurja koji neće biti moguć ako ne dođe do unaprjeđenja i dogradnje postojećega prometnoga sustava, prvenstveno međugradske cestovne mreže, kao i veze te mreže s postojećom cestovnom mrežom Republike Hrvatske. Mjerom je potrebno vratiti važnost željezničkom prometu i stvoriti preduvjet za razvoj zračne luke u kategoriju 2C.
REZULTAT	• Unaprjeđenje postojećih i izgradnja novih cestovnih prometnih pravaca (državnih i županijskih) • Bolja povezanost s nacionalnim i međunarodnim cestovnim i željezničkim koridorima • Proširenje mreže lokalnih cesta i unaprjeđenje infrastrukture za zračni promet
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetan prometni sustav preduvjet je daljnjega gospodarskog razvoja županije i kvalitete življenja.
NOSITELJI	Županija, jedinice lokalne samouprave, Županijska uprava za ceste, Hrvatske željeznice.
CILNE SKUPINE	Privredni subjekti, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Prometni infrastrukturni sustav županije potrebno je razvijati na međusobnoj povezanosti, koristeći sve prednosti kombiniranoga prometa, ali istovremeno brinući o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja. Cestovni promet: - Definiranje i osiguravanje koridora te izgradnja potrebnih prometnih pravaca i zaobilaznica; - Izgradnja pješačko-biciklističkih staza uz trase državnih i županijskih cesta na dionicama unutar naselja, a izvan naselja izgradnja biciklističkih staza na onim dionicama gdje je frekventni biciklistički promet. Na glavnim prometnim pravcima osiguravanje prostora za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila; - Razmatranje i realizacija inicijativa u pograničnim područjima županije za nove prometne pravce kako bi se mogle ostvariti veze s prekograničnim područjima, te u skladu s potrebama revitalizacija/prenamjena postojećih graničnih prijelaza ili otvaranje novih; - Izgradnja sustava odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda s kolnika državnih cesta koje prolaze II. i III. zonom zaštite izvorišta. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je zabraniti prijevoz opasnih tvari lokalnim, županijskim i državnim cestama i željezničkim prugama bez provođenja odgovarajućih

	mjera zaštite; - Planiranjem razvoja željezničkoga prometa u županiji, potrebno je brinuti se o što boljoj povezanosti Međimurja s ostalim dijelovima države, kao i uključivanju u sustav željezničkoga prometa srednje Europe. - Osiguravanjem prostora te proširenjem poletno-sletne staze i pratećih sadržaja, potrebno je stvoriti preduvjete za razvoj zračne luke u kategoriju 2C. - Prethodno navedeno provest će se prioritiziranjem projekata, izradom projektne dokumentacije te izgradnjom/dogradnjom prometnica.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	110.000.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	20% proračuni JLS-ova, 15% županijski proračun, 20% državni proračun, 40% EU-fondovi, 5% privatni izvori
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj km izgrađenih/obnovljenih prometnica, broj km obnovljenih/izgrađenih pruga, stupanj izgrađenosti infrastrukture zračnoga prometa.

PRIORITET	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj
MJERA	3P2-M3 Razvoj integriranoga sustava javnoga prijevoza
SVRHA I CILJ MJERE	Stvoriti preduvjete za šire korištenje usluga javnoga prijevoza kroz razvoj kvalitetnoga sustava javnoga prijevoza stanovništva na temelju koncepta integriranoga prometnoga sustava.
OBRAZLOŽENJE	Integriran sustav javnoga prijevoza uspješno povezuje vlakove, autobuse i sve druge oblike javnoga lokalnoga prijevoza putnika na taj način omogućujući veću mobilnost stanovništva, a samim time i bolju kvalitetu življenja.
REZULTAT	Razvijen sustav integriranoga javnoga prijevoza
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetna usluga integriranoga javnoga prijevoza smanjit će troškove putovanja na području županije, povećati dostupnost usluga javnoga prijevoza te tako utjecati na povećanje kvalitete života stanovnika županije.
NOSITELJI	Međimurska županija, Međimurska energetska agencija – MENEa, privatni autoprijevoznici, Hrvatske željeznice, profesionalna udruženja.
CILJNE SKUPINE	Privatni autoprijevoznici, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Izrada plana integriranoga sustava javnoga prijevoza; - Provedba pilot-projekta integriranoga sustava javnoga prijevoza; - Osmišljavanje i provedba cjelokupnoga integriranoga sustava javnoga prijevoza; uvažavanje iskustava na temelju pilot-projekta; - Promocija sustava.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	950.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	70% županijski proračun, 30% izvori s državne razine (FZOEU).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj korisnika usluga javnoga prijevoza.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M1 Sustavno planiranje razvoja energetskoga sektora u Međimurskoj županiji
SVRHA I CILJ MJERE	Definirati prioritete u upravljanju energetskim potencijalima na županijskoj razini s ciljem poboljšanja učinkovitosti korištenja energije i povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora kroz razvoj potpornih mehanizama.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere stvorit će se preduvjete za energetski održiv razvoj županije.

REZULTAT	- Energetski plan s podacima o energetske bilanci županije, pregledom energetske infrastrukture i dosadašnjih iskustava korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti u županiji - Detaljna razrada mjera za kretanje prema energetske održivosti Međimurja te akcijski plan za njihovu implementaciju
RAZVOJNI UČINAK	Postizanje veće energetske održivosti županije te omogućen sustavni razvoj energetskega sektora s naglaskom na obnovljivim izvorima energije i mjerama energetske učinkovitosti.
NOSITELJI	Međimurska županija, Međimurska energetska agencija (MENE), energetski subjekti.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, mala i srednja poduzeća, energetski subjekti, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Prikupljanje i analiza podataka o energetske bilanci županije; - Izrada energetskega plana; - Izrada detaljnih sektorskih studija za mjere energetske učinkovitosti i za pojedine vrste obnovljivih izvora energije; - Promocija plana i edukacija ciljnih skupina o temama obuhvaćenim planom.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	350.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	11% proračuni JLS-ova, 28% županijski proračun, 49% EU-fondovi, 12% privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	Izrada plana – 2011.; provedba – do 2015.
POKAZATELJI	Br. predloženih i provedenih projekata iz područja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, količina smanjena ispuštanja ugljičnog dioksida, ostvarene uštede energije na temelju provedenih mjera energetske učinkovitosti.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M2 Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije
SVRHA I CILJ MJERE	Poticati korištenje energije iz obnovljivih izvora (OIE) i olakšati uvođenje sustava koji koriste ovakvu energiju kroz stvaranje institucionalnih okvira i pokretanje programa subvencioniranja ugradnje ovih sustava, te kampanje podizanja svijesti.
OBRAZLOŽENJE	Unaprjeđenjem mehanizama za poticanje korištenja OIE-ova u kućanstvima i razvojem dodatnih mehanizama za poticanje korištenja OIE-ova u gospodarstvu ostvarit će se šira primjena OIE-ova, a samim time i veća energetska održivost županije.
REZULTAT	- Smanjivanje korištenja prirodnih resursa - Smanjivanje onečišćenja zraka - Pozitivni ekonomski učinci kao posljedica veće primjene energije iz obnovljivih izvora energije
RAZVOJNI UČINAK	Povećana razina transfera tehnologija iz područja OIE-ova.
NOSITELJI	Međimurska energetska agencija – MENE, Međimurska županija.
CILJNE SKUPINE	Mala i srednja poduzeća, kućanstva, građanstvo.
SADRŽAJ MJERE	- Savjetodavne usluge te informativne kampanje za kućanstva te mala i srednja poduzeća koja žele investirati u OIE-ove; - Osmišljavanje i provedba programa subvencioniranja projekata OIE-ova za kućanstva te mala i srednja poduzeća; - Tehnička pomoć pri provedbi projekata.

OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	3,950.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% proračuni JLS-ova, 45% županijski proračun, 25% Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, 20% EU-fondovi, 10% privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj provedenih projekata iz područja OIE-ova, udio energije iz OIE-ova.

PRIORITET	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije
MJERA	3P3-M3 Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati energetske učinkovitost i smanjiti troškove energije u javnom i privatnom sektoru provedbom mjera energetske učinkovitosti.
OBRAZLOŽENJE	Provedbom mjere povećat će se energetska učinkovitost u javnim objektima te u sustavu javne rasvjete kao velikim potrošačima energije. Povećanjem energetske učinkovitosti u javnom sektoru, javnosti će se pružiti konkretni dokazi o isplativosti racionalnoga gospodarenja energijom, kako za svakoga pojedinca kroz smanjenje troškova za energiju tako i za društvo u cjelini kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari koje su rezultat proizvodnje i potrošnje energije.
REZULTAT	• Smanjenje troškova energije u javnom sektoru • Podizanje svijesti o učinkovitom korištenju energije u javnom i privatnom sektoru • Smanjenje negativnog utjecaja na okoliš
RAZVOJNI UČINAK	Uvođenje novih energetski učinkovitijih tehnologija.
NOSITELJI	Međimurska županija, Međimurska energetska agencija – MENEJA.
CILJNE SKUPINE	Javni sektor, mala i srednja poduzeća, kućanstva, šira javnost.
SADRŽAJ MJERE	- Izgradnja administrativne potpore za certifikaciju zgrada; - Provođenje energetskih pregleda te utvrđivanje prioriteta za provedbu mjera energetske učinkovitosti; - Izlaganje energetskih certifikata za javne zgrade; - Energetski učinkovita rješenja javne rasvjete; - Informativne, edukativne i motivacijske radionice i seminari iz područja energetske učinkovitosti.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	2,230.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	10% proračuni JLS-ova, 60% županijski proračun, 15% izvori s državne razine (FZOEU), 10% EU-fondovi, 5% privatni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Smanjenje financijskih troškova koji se odnose na potrošnju energenata (električne i toplinske energije, prirodnoga plina i vode), smanjenje štetnih utjecaja na okoliš uslijed smanjene potrošnje energije, smanjenje emisije stakleničkih plinova.

Područje upravljanja razvojem uključeno je u:

Strateški cilj 4. Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M1 Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije
SVRHA I CILJ MJERE	Postići učinkovitije upravljanje regionalnim razvojem s ciljem jačanja konkurentnosti županije.
OBRAZLOŽENJE	Pristupanje Europskoj uniji, nov zakonodavni okvir, gospodarska kretanja, ali i provedba županijske razvojne strategije zahtijevaju sustavni pristup regionalnom razvoju. Uočen je nedostatak koordinacije i suradnje među institucijama, preklapanje u aktivnostima i nedostatak specijalizacije.
REZULTAT	• Kreiran model za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem Međimurske županije • Definirane potrebe za novim specijaliziranim uslugama ili institucijama, uz konkretiziranje načina realizacije • Usklađeno djelovanje javnih institucija i poduzeća • Razvijena sustavna politika prema potpomognutim područjima
RAZVOJNI UČINAK	Povećana učinkovitost sustava upravljanja regionalnim razvojem kao doprinos konkurentnosti županije.
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, JLS-ovi, javna poduzeća i institucije.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, razvojne agencije, JLS-ovi, javna poduzeća i institucije.
SADRŽAJ	- Prilagodba strukture upravljanja razvoja novim zakonodavnim okvirima i očekivanim promjenama uslijed pristupanja EU-u; - Reorganizacija županijske razvojne agencije u skladu s novim zaduženjima; - Određivanje i osnivanje potrebnih novih organizacija – djelokrug rada, pravni oblik, način financiranja itd. (npr. Centar za ruralni razvoj, Centar za upravljanje ljudskim resursima itd.); - Koordinacija odgovornosti i zadaća radi učinkovitijeg rada institucija uključenih u regionalni razvoj; - Razvoj sustavne politike Županije prema JLS-ovima razvrstanim u potpomognuta područja.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	830.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	Međimurska županija
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Zbog specifičnosti mjere predviđeni su kvalitativni pokazatelji: usuglašen model upravljanja regionalnim razvojem, nova organizacijska struktura i opis poslova u razvojnim agencijama, planovi aktivnosti za razvoj novih usluga ili institucija, sustavna politika prema potpomognutim područjima.

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M2 Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija
SVRHA I CILJ MJERE	Osigurati nesmetan protok informacija kako bi se izbjegla preklapanja u aktivnostima.
OBRAZLOŽENJE	Komunikacija, razmjena informacija i umrežavanje ključne su za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem, a u tom su području primijećene slabosti koje je potrebno ukloniti.
REZULTAT	• Uspostavljen sustav informiranja • Unaprijeđena informatizacija regionalne i lokalne samouprave • Unaprijeđena znanja i vještine iz područja primjene informacijskih tehnologija • Uspostavljen zajednički registar projekata i unaprijeđena suradnja u

	osmišljavanju i provedbi razvojnih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Doprinos učinkovitosti upravljanja regionalnim razvojem kroz unaprjeđenje sustava informiranja i suradnje među razvojnim akterima.
NOSITELJI	REDEA, Međimurska županija, JLS-ovi, javna poduzeća.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, JLS-ovi, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije.
SADRŽAJ	- Uspostava sustava informiranja te podjela odgovornosti za informiranje; - Prilagodba procedura potrebama informatizacije – redovno softversko i hardversko opremanje županijske uprave i JLS-ova, umrežavanje jedinica regionalne i lokalne samouprave, digitalizacija i objava sadržaja i usluga regionalne i lokalne samouprave; - Uspostava zajedničkog registra projekata na razini županije; - Edukacija lokalnih službenika i javnih djelatnika za korištenje informacijskih tehnologija; - Jačanje suradnje Županije i JLS-ova, te samih JLS-ova u provedbi razvojnih projekata; jačanje suradnje županijske uprave s ostalim ključnim dionicima razvoja u županiji.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Približno 911.000 kn
IZVORI FINANCIRANJA	53% općine i gradovi, 47% Međimurska županija.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj aktivnih sudionika sustava informiranja, broj prijavljenih projekata, broj odrađenih treninga, broj osoba koje su unaprijedile vještine korištenja informacijskih tehnologija, poboljšana koordinacija i protok informacija, broj i vrsta uvedenih IT-sustava, broj danih informacija, ažuriranje internetskih stranica i baza podataka, broj elektroničkih upita i broj riješenih predmeta.

PRIORITET	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem
MJERA	4P1-M3 Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati učinkovitost i efektivnost upravljanja razvojem.
OBRAZLOŽENJE	Kao slabost na području upravljanja razvojem uočen je manjak znanja i vještina, što je potrebno promijeniti budući da je pred nama period u kojem će biti moguće iskoristiti brojne programe za sufinanciranje razvojnih projekata. Uz to, kvalitetu i dostupnost usluga koje se pružaju građanstvu potrebno je kontinuirano unaprjeđivati, a preduvjet predstavlja edukacija, kao i praćenje radnog učinka.
REZULTAT	• Povećana razina osposobljenosti sudionika razvojnoga procesa za upravljanje razvojem • Poboljšane kompetencije za osmišljavanje, pripremu, provedbu i praćenje projekata financiranih iz EU-fondova • Unaprijeđeno praćenje i vrednovanje rezultata razvojnih projekata • Poboljšana kvaliteta i dostupnost usluga građanstvu
RAZVOJNI UČINAK	Efikasnija javna uprava i kompetentniji djelatnici, čime se pridonosi učinkovitosti upravljanja regionalnim razvojem.
NOSITELJI	JLS-ovi, Međimurska županija, REDEA.
CILJNE SKUPINE	Međimurska županija, JLS-ovi, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije.
SADRŽAJ	- Podizanje razine osposobljenosti JLS-ova, djelatnika županijske uprave, županijske razvojne agencije i ostalih sudionika razvojnoga procesa za upravljanje razvojem kroz provedbu specijaliziranih tečajeva (upravljanje projektnim ciklusom, strateško planiranje, menadžerske, komunikacijske, informatičke vještine, učenje stranih jezika i dr.); - Uvođenje sustava praćenja i vrednovanja realizacije razvojnih projekata; - Podizanje kvalitete i dostupnosti usluga koje se pružaju građanstvu; - Uvođenje sustava vrednovanja radnog učinka za zaposlene u javnom sektoru.
OKVIRNA FINACIJSKA SREDSTVA	Približno 1,027.200 kn
IZVORI FINANCIRANJA	36,5% JLS-ovi, 63,5% Međimurska županija.

RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj realiziranih međužupanijskih, prekograničnih i međuregionalnih razvojnih projekata, broj projekata na kojima sudjeluje više JLS-ova iz županije, broj uspješnih razvojnih projekata u kojima sudjeluje Županija u suradnji s JLS-ovima, povećanje razine kvalitete pruženih usluga građanstvu, povećanje radnog učinka zaposlenih u javnom sektoru.

PRIORITET	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU
MJERA	4P2-M1 Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje
SVRHA I CILJ MJERE	Ojačati suradnju sudionika regionalnog razvoja s drugim područjima u zemlji i inozemstvu kroz aktivnije sudjelovanje u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP).
OBRAZLOŽENJE	Kako bi se osigurao pristup dobrim praksama i povezivanje s naprednijim regijama od kojih se može učiti, potrebno je intenzivirati suradnju na međuregionalnoj i prekograničnoj razini. Suradnju na međužupanijskoj razini, osobito u okviru regije Sjeverozapadne Hrvatske, potrebno je usmjeriti prema zajedničkim razvojnim projektima za kandidiranje za sufinanciranje iz strukturnih fondova.
REZULTAT	• Proširena mreža suradnje lokalnih javnih institucija • Razvijeni novi razvojni projekti na razini NUTS 2 • Unaprijeđen intelektualni kapital lokalnih javnih institucija
RAZVOJNI UČINAK	Ojačani kapaciteti lokalnih javnih institucija te poboljšana kvaliteta i učinak razvojnih projekata.
NOSITELJI	Međimurska županija, JLS-ovi, REDEA.
CILNE SKUPINE	<i>Interno:</i> Međimurska županija, JLS-ovi, javna poduzeća i institucije, razvojne agencije. <i>Eksterno:</i> Odgovarajuće institucije u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj, Istri, Sloveniji, Mađarskoj, Italiji, Austriji, Njemačkoj, Belgiji, Finskoj, Švedskoj itd.
SADRŽAJ	- Intenziviranje MMP-suradnje; - Intenziviranje suradnje na razini NUTS 2 (razvoj zajedničkih projektnih ideja, pokretanje inicijativa itd.); - Stvaranje mreža suradnje kroz razvojne projekte; - Razmjena znanja, iskustva i najboljih praksi.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Približno 3,049.800 kn
IZVORI FINANCIRANJA	13,49% JLS-ovi, 17,10% Međimurska županija, 57,45% EU-fondovi, 11,97% ostali inozemni izvori.
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj predloženih, izrađenih i provedenih projekata MMP, broj partnera (hrvatskih, pograničnih, međunarodnih) pojedinih organizacija.

PRIORITET	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU
MJERA	4P2-M2 Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU
SVRHA I CILJ MJERE	Povećati spremnost pojedinih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU i stvoriti uvjete za pojačano korištenje sredstava iz strukturnih fondova.
OBRAZLOŽENJE	Stupanj apsorpcije raspoloživih sredstava iz EU-fondova ovisan je u prvom redu o stavu, znanju i vještinama ciljnih skupina. Kako bi se to unaprijedilo, potrebno je provesti odgovarajuću edukaciju i osigurati podršku.
REZULTAT	• Unaprijeđeno razumijevanje mogućnosti i posljedica pristupanja EU-u • Unaprijeđene kompetencije za korištenje sredstava pomoći • Poboljšana spremnost za prijavu projekata za sredstva strukturnih fondova
RAZVOJNI UČINAK	Porast konkurentnosti županije uslijed povećanja razine znanja i razumijevanja posljedica pristupanja EU-u te povećane spremnosti za prijavljivanje na natječe za dodjelu bespovratnih sredstava.

NOSITELJI	Razvojne agencije, Međimurska županija, JLS-ovi, Međimursko veleučilište, OCD-ovi, HGK, HOK.
CILJNE SKUPINE	Poduzetnici, poljoprivredni poslovni subjekti, OCD-ovi, javne institucije, učenici/studenti, šira javnost.
SADRŽAJ	- Edukacija pojedinih skupina (gospodarstvo, poljoprivreda, civilno društvo, javne institucije iz obrazovanja, zdravstva itd.) o potrebnim predradnjama (usklađivanje s direktivama), mogućnostima/prilikama i posljedicama ulaska u EU; - Edukacija o upravljanju projektnim ciklusom; - Iniciranje i ubrzavanje koraka potrebnih za pripremu i prijavljivanje projekata na EU-fondove (izrada analiza i dokumentacije za infrastrukturne radove itd.); - Uspostavljanje sustava sufinanciranja EU-projekata.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA	Približno 2,374.400 kn
IZVORI FINANCIRANJA	23,14% Međimurska županija, 76,86% EU-fondovi (IPA CBC (Mađarska – Hrvatska, Slovenija – Hrvatska)).
RAZDOBLJE PROVEDBE	2011. – 2013.
POKAZATELJI	Broj pripremljenih projekata, broj održanih edukacija, broj polaznika edukacija, broj pripremljenih analiza i ostalih dokumenata potrebnih za javljanje na natječeaje za bespovratna sredstva EU-a, broj sufinanciranih projekata i korisnika, ukupna iskorištenost sredstava raspoloživih za sufinanciranje, ukupna iskorištenost bespovratnih sredstava dodijeljenih korisnicima iz Međimurske županije.

POLITIKA ŽUPANIJE PREMA POSEBNIM PODRUČJIMA

A) Ruralna područja

Sukladno kriterijima Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), u *Strategiji ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. – 2013.* čitava Međimurska županija ubraja se u značajno ruralno područje. Kriteriji se temelje na gustoći naseljenosti, pri čemu su značajna ruralna područja ona gdje od 15 do 50% stanovništva živi u ruralnom području.

Iz toga je razloga 2009. godine usvojena *Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije* koja se bavi posebnostima ruralnoga područja, te određuje politiku Međimurske županije u tom pogledu kroz preporuke i mjere za sektor poljoprivrede, turizma i društvenu uključenost.

B) Pogranična područja

Međimurska županija smještena je na granici s Republikom Slovenijom i Republikom Mađarskom. Jedinice lokalne samouprave koje izravno graniče sa Slovenijom jesu: općina Nedelišće, općina Gornji Mihaljevec, općina Štrigova, općina Sveti Martin na Muri, grad Mursko Središće i općina Podturen, dok s Mađarskom graniče: općina Podturen, općina Dekanovec, općina Domašinec, općina Goričan, općina Kotoriba te općina Donja Dubrava.

U kontekstu prihvatljivosti prijavitelja za prijavu na natječaje za dodjelu sredstava iz prekograničnih programa IPA Slovenija – Hrvatska i Mađarska – Hrvatska, cijela Međimurska županija spada u pogranično područje.

C) Potpomognuta područja

U poglavlju Analiza i ocjena stanja, dio VI. Upravljanje razvojem, točka 1. nalazi se procjena razvijenosti Međimurske županije, gdje je navedeno da se 14 od 25 jedinica lokalne samouprave svrstava u potpomognuta područja prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti iz 2010. godine. Riječ je o sljedećim jedinicama lokalne samouprave, točnije općinama: Orehovica, Štrigova, Podturen, Selnica, Domašinec, Dekanovec, Sveti Martin na Muri, Gornji Mihaljevec, Mala Subotica, Belica, Vratišinec, Donji Vidovec, Donja Dubrava i Kotoriba.

Međimurska županija zastupa decentraliziran pristup razvoju, odnosno razvoj županije kao cjeline, a ne pojedinih (centralnih) dijelova. Stoga je i Statutom Međimurske županije člankom 17. određeno da se usklađuju interesi jedinica lokalne samouprave i poduzimaju aktivnosti radi ravnomjernoga gospodarskog i društvenog razvitka općina i gradova u sastavu županije i županije kao cjeline. Nadalje, usklađuju se programi razvoja komunalne infrastrukture, prometne infrastrukture i programi zaštite okoliša te se osigurava cjelovit pristup prostoru, njegovu planiranju i zaštiti.

FINANCIJSKI PLAN

Osiguranje i privlačenje financijskih sredstava kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja važan su aspekt provedbe županijske razvojne strategije. U ovom dijelu dokumenta nalazi se okvirni prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama, ali i po izvorima sredstava i razdobljima provedbe Strategije.

Okvirni financijski plan izrađen je na temelju informacija iz županijskoga proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave, procjene privlačenja sredstava iz državnoga proračuna, dostupnih sredstava iz pretpristupnih i ostalih fondova EU-a, međunarodnih izvora (Svjetska banka, EBRD itd.), kao i ostalih izvora financiranja.

Planirano je da se provedba županijske razvojne strategije financira iz sljedećih izvora:

- Lokalni izvori – proračuni jedinica lokalne samouprave planirani su većinom za kapitalna ulaganja i manjim dijelom za kulturu i projekte civilnog društva.
- Županijski proračun – većina sredstava planirana je za projekte poticanja održivoga gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetska učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU-fondova i ostalih izvora financiranja.
- Sredstva iz državnoga proračuna, tj. proračuna resornih ministarstava, pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u županijskom proračunu i proračunima JLS-ova, ali su procijenjena i na temelju planiranih projekata ili projekata koji su odobreni ili se već provode (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa, nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata, planirani su i fondovi EU-a, kako pretpristupni program IPA, tako i ostali programi u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU-fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora poput Svjetske banke (čijim je sredstvima između ostalih financiran i projekt Tehnološko Inovacijskoga Centra Međimurje).
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te u vrlo malom obujmu i ostali izvori sredstava (nevladine organizacije, lokalne organizacije i sl.).

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							PLANIRANO PREMA GODINAMA u kunama			mjera	UKUPNO u kunama	
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013		prioritet	cilj
1. JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA	1P1 Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću	1P1-M1	Razvoj poslovnog okruženja i jačanje pozitivne poduzetničke klime	3.608.600	7.472.500	900.000	7.000.000	0	0	0	5.218.500	6.764.100	6.998.500	18.981.100		
		1P1-M2	Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	16.808.660	150.000	33.617.320	1.500.000	0	0	0	17.923.430	17.647.750	16.504.800	52.075.980		
		1P1-M3	Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa	593.600			700.000	0	0	0	283.500	496.600	513.500	1.293.600		
		1P1-M4	Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete	593.600	250.000	150.000	150.000	0	0	0	533.500	296.600	313.500	1.143.600		
		1P1-M5	Jačanje društvene odgovornosti poduzetnika	360.000			500.000	0	0	250.000	100.000	430.000	580.000	1.110.000	74.604.280	
	1P2 Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje	1P2-M1	Interesno povezivanje gospodarskih subjekata, razvoj klastera, zadruga i poljoprivrednih udruga	360.000	750.000	0	700.000	0	0	0	550.000	580.000	680.000	1.810.000		
		1P2-M2	Restrukturiranje radno intenzivnih industrija	0	0	300.000	0	0	0	0	100.000	100.000	100.000	300.000	2.110.000	
	1P3 Poticanje tehnološkog razvoja	1P3-M1	Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju	0	4.600.000	8.000.000	3.000.000	3.000.000	0	0	6.900.000	6.600.000	5.100.000	18.600.000		
		1P3-M2	Razvoj informatičko-komunikacijske infrastrukture kao pokretača sveukupnog gospodarskog razvoja	0	0	0	3.000.000	0	3.000.000	0	0	0	6.000.000	6.000.000	24.600.000	
	1P4 Održivi razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora	1P4-M1	Okrupnjavanje zemljišta s ciljem poboljšanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	0	3.720.000	0	0	0	0	0	2.040.000	840.000	840.000	3.720.000		
		1P4-M2	Povećanje proizvodne učinkovitosti poljoprivrednih proizvođača	2.533.100	11.133.100	0	3.000.000	0	1.500.000	0	8.419.200	4.922.000	4.825.000	18.166.200		
		1P4-M3	Zaštita i promocija regionalnih posebnosti proizvoda	495.000	1.090.000	0	0	0	300.000	0	655.000	615.000	615.000	1.885.000		
		1P4-M4	Razvoj lovstva i slatkovodnog ribarstva u Međimurskoj županiji	0	750.000	90.000	0	0	0	0	280.000	280.000	280.000	840.000		
		1P4-M5	Jačanje institucionalne podrške za razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora kroz osnivanje Centra za ruralni razvoji	0	1.247.000	0	500.000	0	0	0	347.000	700.000	700.000	1.747.000	26.358.200	
	1P5 Osiguranje uvjeta za dugoročni održivi razvoj turizma u Međimurju	1P5-M1	Očuvanje turističke atrakcijske osnove županije s naglaskom na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturne baštine	0	600.000	0	150.000	0	0	0	350.000	300.000	100.000	750.000		
		1P5-M2	Unapređenje turističkih proizvoda i usluga kroz specijalizaciju i diversifikaciju	3.183.000	2.342.500	0	2.500.000	0	750.000	0	5.393.000	2.052.500	1.330.000	8.775.500		
		1P5-M3	Osiguravanje efikasnog upravljanja turističkom destinacijom Međimurje	360.000	750.000	100.000	0	0	0	0	720.000	270.000	220.000	1.210.000		
		1P5-M4	Promocija Međimurja kao cjelovite turističke regije	180.000	1.050.000	0	300.000	0	200.000	0	810.000	510.000	410.000	1.730.000	12.465.500	140.137.980

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							GODINE			mjera	UKUPNO prioritet	cilj
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013			
2. JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA	2P1 Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada	2P1-M1	Primjena strateškog pristupa razvoju ljudskih potencijala Međimurske županije	0	22.000	0	0	0	0	0	22.000	0	0	22.000		
		2P1-M2	Poticanje suradnje između gospodarstva te znanstvenog i obrazovnog sustava	0	367.660	125.000	1.241.000	0	0	0	577.886	577.887	577.887	1.733.660		
		2P1-M3	Unaprjeđenje obrazovne strukture i jačanje kompetencija ljudskih potencijala	26.627.284	39.784.000	46.038.000	2.482.000	0	0	0	35.703.617	39.589.933	39.637.734	114.931.284		
		2P1-M4	Stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba za tržište rada	27.156	0	362.080	3.620.800	0	0	0	1.340.000	1.345.036	1.325.000	4.010.036		
		2P1-M5	Podrška zapošljavanju mladih visokoobrazovanih osoba	350.000	1.099.300	133.590	2.500.000	0	0	0	1.360.000	1.360.000	1.362.890	4.082.890		
		2P1-M6	Poticanje cjeloživotnog učenja	0	450.000	446.760	3.450.000	0	0	0	1.448.920	1.448.920	1.448.920	4.346.760		
		2P1-M7	Podrška razvoju visokoškolskih institucija u županiji	0	588.950	450.000	2.628.000	0	0	0	1.222.316	1.222.316	1.222.318	3.666.950	132.793.580	
	2P2 Unaprjeđenje zdravstvene zaštite	2P2-M1	Unaprjeđenje zdravstvenog sustava	0	32.550.000	22.500.000	0	0	0	0	14.050.000	20.500.000	20.500.000	55.050.000		
		2P2-M2	Unaprjeđenje i provedba programa preventivne zaštite	660.000	2.227.600	0	0	0	0	0	935.600	960.000	992.000	2.887.600		
		2P2-M3	Promicanje zdravog načina života	1.059.420	1.950.000	219.000	1.241.000	0	0	0	1.489.806	1.489.806	1.489.808	4.469.420	62.407.020	
	2P3 Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina	2P3-M1	Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina	0	251.850	0	2.854.300	0	0	251.850	503.700	1.427.150	1.427.150	3.358.000		
		2P3-M2	Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje socijalno marginaliziranih skupina kroz posebne obrazovne programe za stjecanje adekvatnih kvalifikacija i potrebnih vještina te uključivanje u javna radna mjesta	162.000	229.950	0	1.954.575	0	0	114.975	820.500	820.500	820.500	2.461.500		
		2P3-M3	Unaprjeđenje socijalne infrastrukture (modernizacija, izgradnja nove) i jačanje pripadajućih ljudskih potencijala	6.755.713	6.929.100	15.000.000	0	0	0	0	9.488.700	8.875.700	10.320.413	28.684.813	34.504.313	
	2P4 Poticanje razvoja civilnog društva	2P4-M1	Unaprjeđenje rada organizacija civilnog društva	1.707.700	1.350.000	0	1.707.700	0	0	95.000	1.620.133	1.620.133	1.620.134	4.860.400		
		2P4-M2	Jačanje sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije	0	141.300	175.200	1.489.200	0	0	87.600	631.100	631.100	631.100	1.893.300	6.753.700	
	2P5 Očuvanje, razvoj i promicanje kulture	2P5-M1	Podizanje svijesti o važnosti kulturne baštine i kulture	9.906.000	5.570.000	4.500.000	0	0	0	0	6.381.000	6.505.000	7.090.000	19.976.000		
		2P5-M2	Oživljavanje kulturnih i povijesnih sadržaja	1.510.000	3.900.000	2.328.500	1.861.500	0	0	0	3.200.000	3.200.000	3.200.000	9.600.000		
		2P5-M3	Očuvanje nematerijalne kulturne baštine	14.383.400	3.140.000	279.225	1.582.275	0	0	0	6.461.633	6.461.633	6.461.634	19.384.900		
		2P5-M4	Razvoj novomedijskih kultura i suvremene umjetnosti	430.000	750.000	0	930.750	0	0	0	703.583	703.583	703.584	2.110.750	51.071.650	287.530.263

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							GODINE			mjera	UKUPNO	
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013		prioritet	cilj
3. OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIH RESURSIMA	3P1 Unaprjeđenje sustava upravljanja okolišem i prirodnim vrijednostima	3P1-M1	Zaštita prirode i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	400.000	2.800.000	0	800.000	0	0	0	1.000.000	1.500.000	1.500.000	4.000.000		
		3P1-M2	Stvaranje preduvjeta za održivo gospodarenje svim šumama	120.000	120.000	600.000	180.000	0	180.000	0	300.000	400.000	500.000	1.200.000		
		3P1-M3	Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	1.080.000	1.440.000	720.000	0	0	360.000	0	1.200.000	1.200.000	1.200.000	3.600.000		
		3P1-M4	Izrada i implementacija programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka	0	320.000	80.000	0	0	0	0	200.000	100.000	100.000	400.000		
		3P1-M5	Izrada programa zaštite i poboljšanja kakvoće tla	0	200.000	200.000	100.000	0	0	0	0	250.000	250.000	500.000	9.700.000	
	3P2 Stvaranje infrastrukturnih preduvjeta za daljnji održivi razvoj	3P2-M1	Zaštita vodenih resursa i vodoopskrba	72.000.000	54.000.000	72.000.000	144.000.000	0	18.000.000	0	120.000.000	120.000.000	120.000.000	360.000.000		
		3P2-M2	Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije	38.500.000	38.500.000	22.000.000	11.000.000	0	0	0	30.000.000	40.000.000	40.000.000	110.000.000		
		3P2-M3	Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza	0	665.000	285.000	0	0	0	0	750.000	100.000	100.000	950.000	470.950.000	
	3P3 Postizanje veće energetske održivosti Međimurske županije	3P3-M1	Izrada energetskog plana Međimurske županije	38.500	98.000	0	171.500	0	42.000	0	350.000	0	0	350.000		
		3P3-M2	Poticanje korištenja energije iz obnovljivih izvora energije	0	1.777.500	987.500	790.000	0	395.000	0	1.950.000	1.000.000	1.000.000	3.950.000		
		3P3-M3	Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru	223.000	1.338.000	334.500	223.000	0	111.500	0	230000	1000000	1000000	2.230.000	6.530.000	487.180.000

CILJ	PRIORITETI	ŠIFRA	MJERE	IZVOR SREDSTAVA u kunama							GODINE			UKUPNO			
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori	2011	2012	2013	mjera	prioritet	cilj	
4. UNAPRIJEĐENJE UPRAVLJANJA REGIONALNIM RAZVOJEM	4P1 Jačanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem	4P1-M1	Izrada učinkovitog modela upravljanja regionalnim razvojem na razini Međimurske županije	0	830.000	0	0	0	0	0	305.000	259.000	266.000	830.000			
		4P1-M2	Poticanje učinkovitije komunikacije i protoka informacija	481.000	430.000	0	0	0	0	0	280.000	305.000	326.000	911.000			
		4P1-M3	Jačanje sposobnosti za upravljanje regionalnim razvojem	375.000	652.200	0	0	0	0	0	312.200	351.000	364.000	1.027.200	2.768.200		
	4P2 Unaprjeđenje razine pripremljenosti za ulazak u EU	4P1-M4	Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje	411.400	521.400	0	1.752.000	0	0	0	800.000	840.000	1.044.800	2.684.800			
		4P1-M5	Priprema ključnih interesno-utjecajnih skupina za ulazak u EU	0	549.400	0	0	0	0	0	174.400	185.000	190.000	549.400	3.234.200	6.002.400	
UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA FINANCIRANJE CILJEVA																920.850.643	
RAZRADA PLANIRANIH SREDSTAVA PREMA IZVORIMA FINANCIRANJA:				u tisućama kuna													
				lokalni	županijski	državni	fondovi EU	ostali INO	privatni	ostali izvori							
				206.283	241.448	232.922	211.560	3.000	24.839	799							
				22.40%	26.22%	25.29%	22.97%	0.33%	2.70%	0.09%							

PROVEDBA STRATEGIJE

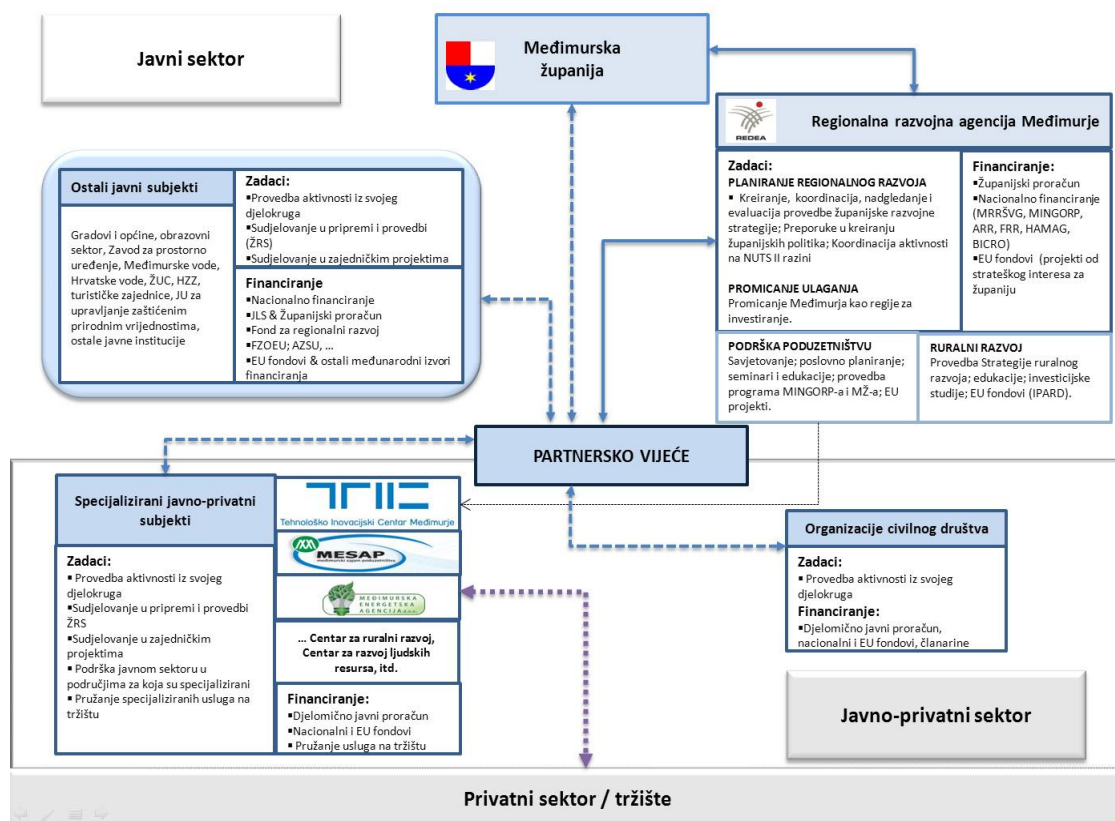
Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske određeni su nositelji politike regionalnog razvoja, gdje je županijska razvojna strategija ključni alat. Planiranje i provedba regionalne razvojne politike organizira se na više razina javne vlasti. Prva je razina središnjih tijela državne uprave usmjerenih na poticanje razvoja, a druga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Središnja je razina odgovorna za sveukupnu viziju razvoja i aktivno vođenje u ostvarenju ciljeva regionalnog razvoja. Županijska pak razina samostalno usmjerava vlastiti razvoj prema ostvarivanju vlastitih specifičnih ciljeva, ali i sveukupnih ciljeva razvojne politike Republike Hrvatske.

Kako bi se uspješno provela županijska razvojna strategija, odnosno kako bi se postigli postavljeni strateški ciljevi, važno je postići suradnju središnje i županijske razine, ali isto tako i suradnju različitih institucija i drugih dionika na županijskoj razini. U nastavku će biti prikazan institucionalni okvir za provedbu županijske razvojne strategije te odgovornosti pojedinih skupina dionika.

Institucionalni okvir za provedbu županijske razvojne strategije

Institucionalni okvir sadrži kratak popis svih uključenih dionika, opis njihovih uloga i zadaća vezano za provedbu i praćenja provedbe ŽRS-a, kao i način njihove komunikacije i koordinacije. Odnos dionika u provedbi ŽRS-a prikazan je na donjoj slici.

Slika 7. Institucionalni okvir za provedbu *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.*

Izvor: Izrada autora

Međimurska županija

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Županija, odnosno njezina upravna tijela. **Skupština Međimurske županije** usvaja Strategiju, te nakon usvajanja redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. **Župan** usklađuje aktivnosti svih županijskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad izvršenjem tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvještavanjem Skupštine o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svoga djelokruga, **upravna tijela Županije** prate provedbu, pripremaju i provode županijske razvojne projekte te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu ŽRS-a koji su im propisima ili aktima županijskih tijela povjereni.

Partnersko vijeće

Partnersko vijeće na županijskoj razini savjetodavno je tijelo putem kojega se ostvaruje partnerstvo u fazi izrade i provedbe Strategije. Partnersko vijeće djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu kako u izradi tako i u provedbi planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Partnersko vijeće imat će ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti Strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini cijele županije među svim dionicima. Partnersko vijeće bit će formirano od aktivnih sudionika koji su bili uključeni u proces izrade Strategije (do najviše 20 predstavnika svih sektora).

Regionalna razvojna agencija Međimurje - REDEA d.o.o.

Kao regionalni koordinator za područje Međimurske županije, sukladno članku 4. *Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja*, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe REDEA obavlja sljedeće poslove: izrada akcijskoga plana; praćenje provedbe; koordinacija poslova vezanih za središnju elektroničku bazu razvojnih projekata; koordinacija aktivnosti jedinica lokalne samouprave vezanih za regionalni razvoj; sudjelovanje u aktivnostima vezanim za razvoj potpomognutih područja. Nadalje REDEA ima i sljedeće zadatke: sudjelovanje u radu partnerskih vijeća statističkih regija; poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata statističke regije; suradnja s drugim regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata; prikupljanje i obrada prispjelih razvojnih projekata i drugi poslovi vezani za provedbu koje joj povjeri župan. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, REDEA provodi i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja, podrške poduzetništvu i poticanja ruralnog razvoja.

Javni sektor

Javni sektor u ovom kontekstu uključuje jedinice lokalne samouprave i niz institucija i organizacija iz javnoga sektora (osnovne i srednje škole, Međimursko veleučilište u Čakovcu, Zavod za prostorno uređenje, Međimurske vode, Hrvatske vode, Županijska uprava za ceste, Hrvatske šume, Hrvatski zavod za zapošljavanje, turističke zajednice, JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima,

Muzej Međimurja i ostale javne institucije) s područja Međimurske županije. Dionici iz javnoga sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD-ovi imaju osobito značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD-ovi ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU-fondova u županiju za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju.

Specijalizirani javno-privatni subjekti

Specijalizirani javno-privatni subjekti predstavljaju skupinu dionika koje je osnovao javni sektor (najčešće Županija) s ciljem zadovoljavanja specifičnih potreba javnoga i privatnoga sektora. Samim time njihovo financiranje dijelom je pokriveno iz javnoga proračuna, a dijelom iz pružanja usluga na tržištu. U određenim slučajevima privatni sektor može ući i u strukturu vlasništva. Na taj način osigurava se ekspertiza te dinamičnost djelovanja ovih subjekata, a smanjuje se opterećenje javnoga proračuna. Djelatnosti specijaliziranih javno-privatnih subjekata uključuju provedbu aktivnosti iz njihova djelokruga, sudjelovanje u pripremi i provedbi ŽRS-a, sudjelovanje u zajedničkim projektima, podršku javnom sektoru u područjima za koja su specijalizirani, te pružanje specijaliziranih usluga na tržištu. Ovi subjekti zasad uključuju Međimursku energetska agenciju, MESAP, a u skorije vrijeme Tehnološko Inovacijski Centar Međimurje, te u ovisnosti o prilikama, centar za ruralni razvoj te centar za razvoj ljudskih resursa.

Privatni sektor

Privatni sektor glavni je pokretač stvaranja blagostanja i radnih mjesta. Svrha je ŽRS-a, između ostaloga, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnoga sektora. Ovo će se prije svega ostvarivati djelovanjem javnoga sektora (obrazovnoga sustava, sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga sudjelovanje dionika iz privatnoga sektora u pripremi i provedbi ŽRS-a od izrazite je važnosti. Na taj način djelovanje javnoga sektora može se kontinuirano usklađivati s potrebama privatnoga sektora, naravno, vodeći računa o postavkama održivog razvoja.

Odgovornosti za provedbu

U nastavku su prikazane uloge i odgovornosti pojedinih organizacija i skupina u provedbi županijske razvojne strategije. Uloge su podijeljene u četiri skupine: *donošenje odluka, nadzor, praćenje i izvještavanje te provođenje aktivnosti unutar mjera.*

Tablica 61. Pregled dionika na županijskoj razini, njihovih uloga i odgovornosti u provedbi

ORGANIZACIJA/SKUPINA	ULOGA	ODGOVORNOST
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA	Donošenje odluka	Usvajanje prijedloga <i>Razvojne strategije Međimurske županije</i> ; Godišnja odluka o uspješnosti provedbe na temelju izvješća regionalnoga koordinatora i župana.
PARTNERSKO VIJEĆE	Nadzor provedbe	Prati i nadzire provedbu kontinuirano na temelju izvješća regionalnoga koordinatora. Savjetuje i korigira. Prema unaprijed zadanim jasnim kriterijima, nakon obrade regionalnoga koordinatora, odlučuje o prioritetnim projektima.
ŽUPAN	Nadzor provedbe	Pruža podršku nositeljima provedbe aktivnosti/projekata unutar mjera. U suradnji s regionalnim koordinatorom kontinuirano nadzire uspješnost provedbe te u ime Međimurske županije izvještava Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva o godišnjim rezultatima provedbe. Potvrđuje odluku Partnerskog vijeća o prioritetnim projektima.
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	Praćenje i izvještavanje	Prikuplja informacije o pokazateljima u skladu s mjerama od nositelja provedbe s kojima izravno surađuje. Informacije proslijeđuje regionalnom koordinatoru.
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem.
REDEA (regionalni koordinator)	Praćenje i izvještavanje	Kao regionalni koordinator zadužena za izradu ŽRS-a, prikupljanje baze projekata, koordinaciju i praćenje provedbe (prikupljanje informacija o pokazateljima u skladu s mjerama od nositelja provedbe) te redovito izvještavanje o rezultatima.
	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određena nositeljem.
<u>JAVNI SEKTOR</u>		
Jedinice lokalne samouprave	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem.
Javne institucije (poduzeća, ustanove)	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima su određene nositeljem.
CIVILNI SEKTOR	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određen nositeljem.
PRIVATNI SEKTOR	Provođenje aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada, a unutar mjera u kojima je određen nositeljem.

Izvor: izrada autora

Radi što boljega planiranja provedbe županijske razvojne strategije, predviđena je priprema akcijskih planova na godišnjoj razini gdje su detaljno prikazane aktivnosti odnosno zadaće, njihovi nositelji, rokovi i pokazatelji izvršenja. Osim toga, budući da razvojna strategija određuje viziju Međimurske

županije te predstavlja dokument od ključne važnosti za razvoj, za uspješnost provedbe iznimno je važno da s njome bude upoznat što širi krug dionika. Ciljne skupine, aktivnosti i alati informiranja određeni su Komunikacijskom strategijom i Akcijskim planom u Dodatku 5. i 6.

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Uspostavljanjem sustava praćenja, vrednovanja i izvještavanja o provedbi županijske razvojne strategije omogućava se njezina efikasna i transparentna provedba.

Glavni ciljevi praćenja i vrednovanja sljedeći su:

- *opravdanost* – provjera postoji li potreba za određenim programom;
- *efikasnost* – sigurnost da su dostupni resursi optimalno iskorišteni;
- *odgovornost* – potvrda do koje su mjere ciljevi određenoga programa ostvareni;
- *provedba* – dobra i efikasna provedba i upravljanje;
- *stvaranje novog znanja* – povećanje razumijevanja o tome što funkcionira i u kojim uvjetima te kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

U okviru sustava praćenja provedbe zadužuje se Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA da koordinira prikupljanje, obradu, analizu i pohranu informacija, podataka, pokazatelja i izrađuje ocjene realizacije ciljeva, prioriteta i mjera te uspješnosti upravljanja provedbom. Osim REDEA-e, veliku ulogu u provedbi ŽRS-a imat će i Međimurska županija, čiji će upravni odjeli aktivno sudjelovati u prikupljanju informacija od provoditelja projekata i ostalih aktera regionalnog razvoja, dok će župan biti uključen u izvještavanje partnerskog vijeća i MRRŠVG-a o provedbi ŽRS-a.

U tu svrhu uspostaviti će se odgovarajući informacijski sustav (softverski alat) koji će sadržavati detaljne podatke o strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama i razvojnim projektima.

REDEA će pratiti sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera;
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj;
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava;
- ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru.

Osim tih pokazatelja, pratit će se i sudjelovanje i doprinos partnerstva, učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe, te vidljivost Strategije u javnosti.

Praćenje provedbe ŽRS-a bit će kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe kao što je prikazano na donjoj slici.

Slika 8. Praćenje provedbe i izvještavanje o rezultatima

Izvor: Izrada autora

U svrhu što bolje i transparentnije provedbe Strategije, imenovat će se partnersko vijeće koje će imati savjetodavnu i korektivnu ulogu te će zajedno s REDEA-om biti aktivno uključeno u evaluaciju projekata predloženih za financiranje.

Osim svega navedenoga, vrlo je važno napomenuti da će uspostavljeni sustav praćenja provedbe ŽRS-a omogućiti brzo i učinkovito ažuriranje, kako baze projekata tako i ostalih dijelova Strategije (u svrhu postizanja očekivanih rezultata).

DODACI

DODATAK 1. REZULTATI KONZULTACIJA S RADNIM SKUPINAMA

Radne skupine uključene u izradu *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* sastavljene su prema smislenim područjima:

1. Gospodarstvo
2. Ruralni razvoj (poljoprivreda i turizam)
3. Ljudski kapital
4. Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura
5. Upravljanje razvojem.

Poziv za uključivanje u radne skupine upućen je svim relevantnim institucijama po pojedinim područjima, koje su tada kandidirale svoje predstavnike. Popis svih članova radnih skupina priložen je u Dodatku 1.a.

U nastavku je prikazan način i dinamika kontaktiranja s članovima radnih skupina.

Tablica 62. Način i dinamika provođenja partnerskoga pristupa

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih/uključenih	Napomena
ŽRS u cjelini	Javna prezentacija	18. 10. 2010.	Inicijalno predstavljanje ciljeva, načina i vremenskoga plana izrade ŽRS-a	97	Predstavljen zakonski okvir, proces i vremenski plan izrade ŽRS-a.
	Elektronička pošta	20. 10. 2010.	Poziv za uključivanje u radne skupine	100	Upućen poziv dionicima za uključivanje u radnu skupinu prema području djelovanja.
	Prezentacija/sastanak	7. 1. 2011.	Predstavljanje napretka procesa izrade ŽRS-a	11	Čelništvu Županije i pročelnicima predstavljene odrađene i predstojeće aktivnosti.
	Prezentacija/sastanak	24. 1. 2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	12	Čelništvu Županije i pročelnicima predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
	Prezentacija/sastanak	1. 2. 2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	9	Parlamentarnim strankama predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
	Elektronička pošta	2. 2. 2011.	Objedinjeni prioriteti i mjere	100	Objedinjeni prioriteti i mjere te informacija o napretku izrade ŽRS-a poslani svim članovima radnih skupina.
	Prezentacija/sastanak	3. 2. 2011.	Predstavljanje prioriteta i mjera	15	GSV-u predstavljeni prioriteti i mjere, te sustav praćenja provedbe.
GOSPODARSTVO	Radionica	2. 11. 2010.	Prva radionica na temu osnovne i SWOT-analize	25	Poslani pripremni materijali; primljeni komentari
	Elektronička pošta i telefon	03. 11.– 15. 11. 2010.	Ažuriranje osnovne i SWOT-analize, komentari zapisnika	35	Zapisnik s prve radionice i preliminarne osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenima tijekom radionice i poslije tijekom ažuriranja poslani su svim članovima radne skupine.
	Radionica	16. 11.	Druga radionica vezana za prijedlog prioriteta i mjera	20	Poslani pripremni materijali; primljeni komentari
	Elektronička pošta i telefon	17. 11. 2010. – 11. 1. 2011.	Ažuriranje prioriteta i mjera	35	Svim članovima radne skupine poslan je zapisnik s 2. radionice te poslije

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih/uključenih	Napomena
					prioriteti i mjere s uključenim komentarima
RURALNI RAZVOJ – poljoprivreda	Elektronička pošta, telefonski razgovori	9. 11. 2010. – 18. 1. 2011.	Ažuriranje osnovne analize i SWOT-analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	19. 11. 2010. – 29. 11. 2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
	Radionica	3. 11. 2010.	Prva radionica vezana za osnovnu analizu i SWOT-analizu sektora turizma	22	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima radne skupine s pozivom na komentiranje i dopune materijala; primljeni komentari i uvaženi u daljnjoj razradi
	Radionica	17. 11. 2010.	Druga radionica vezana za prijedlog prioriteta i mjera za sektor turizma	24	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima radne skupine s pozivom na komentiranje i dopune materijala; primljeni komentari i uvaženi u daljnjoj razradi
RURALNI RAZVOJ – turizam	Elektronička pošta, telefonski razgovori	9. 11. 2010. – 17. 1. 2011.	Ažuriranje osnovne analize i SWOT-analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	11. 11. 2010. – 29. 11. 2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	9. 11. 2010. – 18. 1. 2011.	Ažuriranje osnovne analize i SWOT-analize		
	Elektronička pošta, telefonski razgovori	19. 11. 2010. – 29. 11. 2010.	Izmjene i dopune prioriteta i mjera		
LJUDSKI KAPITAL	Radionica	3. 11. 2010.	Prva radionica vezana za osnovnu analizu	26	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Radionica	17. 11.	Druga radionica vezana za prijedlog prioriteta i mjera	27	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Elektronička pošta	21. 12. 2010.	Ažurirana osnovna analiza i SWOT-analiza	45	Zapisnik s prve radionice i preliminarna osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenima tijekom radionice i u izravnoj komunikaciji

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih/uključenih	Napomena
					poslani svim članovima radne skupine.
	Elektronička pošta	7. 1. 2011.	Razrada prioriteta i mjera	45	Prioriteti i mjere usklađeni s komentarima s radionica i poslani članovima radne skupine.
PRIRODNI RESURSI, OKOLIŠ, INFRASTRUKTURA	Radionica	04. 11. 2010.	Prva radionica na temu osnovne i SWOT-analize	22	Poslani pripremni materijali svim članovima radne skupine; primljeni komentari
	Elektronička pošta	09. 11. 2010. – 17. 11. 2010.	Ažuriranje osnovne i SWOT-analize	31	Zapisnik s prve radionice i preliminarna osnovna analiza s uključenim komentarima dobivenim tijekom radionice i u izravnoj komunikaciji poslani su svim članovima radne skupine. Dijelovi osnovne i SWOT-analize koji se odnose na pojedina područja (šume, vode i vodno gospodarstvo, prostorno uređenje, promet, elektroopskrbu, zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo, biološku i krajobraznu raznolikost) poslani su na komentiranje institucijama i stručnjacima iz pojedinih područja te su primljeni komentari.
	Radionica	18. 11. 2010.	Druga radionica na temu definiranja prioriteta i mjera	17	Ažurirani dokumenti osnovne analize poslani su svim sudionicima u procesu zajedno s pozivom na drugu radionicu.
	Elektronička pošta, sastanci	25. 11. 2010. – 13. 1. 2010.	Razrada prioriteta i mjera	31	Prioriteti i mjere razrađivani su u komunikaciji sa stručnjacima iz pojedinoga područja
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	Radionica	4. 11. 2010.	Prva radionica vezana za osnovnu analizu	16	Poslani pripremni materijali; zapisnik upućen svim članovima; primljeni komentari
	Radionica	18. 11. 2010.	Druga radionica vezana za	9	Poslani pripremni materijali; zapisnik

Područje	Način kontaktiranja	Datum	Tema	Broj prisutnih/uključenih	Napomena
			prijedlog prioriteta i mjera		upućen svim članovima; primljeni komentari

Osim navedenih službenih kontakata, komunikacija s članovima radnih skupina odvijala se kontinuirano putem elektroničke pošte i telefonom.

Komentari i informacije primljene od članova radnih skupina uključivani su tijekom izrade osnovne analize te razrade prioriteta i mjera.

Dodatak 1.a. Popis članova radnih skupina

Gospodarstvo

	Institucija	Ime i prezime
1	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger/Vesna Novak
2	C Lab d.o.o.	Mladen Novak
3	Centrometal d.o.o.	Silvija Zaspán
4	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
5	ERSTE&STEIERMARKISCHE BANK d.d. Komercijalni centar Čakovec	Ranko Kalamari
6	Financijska agencija Čakovec	Merita Zadravec
7	Grad Prelog	Miroslav Hržić
8	HAI-KOM d.o.o.	Mladen Hajdinjak
9	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
10	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
11	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
12	LPT d.o.o.	Kristijan Babić
13	Međimurjeplet d.d.	Ana Marija Sobočanec Dujić
14	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Željko Knok
15	MESNA INDUSTRIJA – VAJDA d.d.	Natalija Sačer-Blažević
16	Obrtnička komora Međimurja	Franjo Cimerman
17	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
18	Polifil d.o.o.	Zlatko Božić
19	Raiffeisenbank Austria d.d., Podružnica Čakovec	Vlatka Strelec
20	TEAM d.d.	Nera Horvat
21	Volksbank d.d., Poslovnica Čakovec	Svjetlana Vidović
22	Volksbank d.d., Poslovnica Varaždin	Miroslav Stanković Vrček
23	Zrinski d.d.	Ivan Bergovec

Ruralni razvoj – Poljoprivreda

	Institucija	Ime i prezime
1	Agromeđimurje d.d.	Zlata Gašparić
2	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger
3	Centar dr. Rudolfa Steinera	Sandra Percač
4	Društvo vinara Međimurja „HORTUS CROATIAE“ Štrigova	Josip Mikec
5	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
6	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
7	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
8	HPA, županijski ured Međimurske županije	Zvonimir Nushol
9	Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu	Suzana Pajić
10	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
11	Lovački savez Međimurske županije	Mladen Lacković
12	Međimurska povrćarska udruga „Zeleni vrt“	Sandra Horvat
13	Međimurska županija – UO za poljoprivredu i turizam	Danica Pošta
14	Međimurska županija – UO za poljoprivredu i turizam	Elvira Herman
15	MESNA INDUSTRIJA – VAJDA d.d.	Natalija Sačer-Blažević
16	MPRRR – Uprava za veterinarstvo	Ljubomir Kolarek
17	Obrtnička komora Međimurja	Ivan Rešetar
18	Poljoprivredna zadruga Čakovec	Nada Novak
19	Udruga „Međimurske roke“	Mirjana Biber-Hren

Ruralni razvoj – Turizam

	Institucija	Ime i prezime
1	Aqua aera terra d.o.o.	Tomislav Sokler
2	Centar dr. Rudolfa Steinera	Sandra Percač
4	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
5	Društvo vinara Međimurja „HORTUS CROATIAE“ Štrigova	Josip Mikec
6	Etno Art Travel	Tatjana Martinjaš
7	GP Ekom d.o.o.	Miodrag Novosel
8	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
9	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
10	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
11	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
12	Malo selo d.o.o./Restoran Međimurski dvori/HGK	Marijan Martinjaš
13	Međimurska županija – UO za poljoprivredu i turizam	Danica Pošta
14	Međimurska županija – UO za poljoprivredu i turizam	Marko Puškadija
15	Mura d.o.o.	Nataša Levačić
16	Muzej Međimurja Čakovec	Branka Marciuš
17	NIT d.o.o. – Pansion Mamica	Žarko Nedeljko
18	Obrtnička komora Međimurja	Ivan Rešetar
19	Općina Donja Dubrava	Marijan Varga
20	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
21	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
22	Općina Pribislavec	Vladimir Brozović
23	Općina Pribislavec	Vjekoslav Magdalenić
24	Općina Sveti Juraj na Bregu	Petra Nedeljko
25	Općina Štrigova	Josip Mikec
26	Toplice Sveti Martin	Dina Mimić
27	Toplice Sveti Martin	Tatjana Hažić
28	Toplice Sveti Martin	Željko Zadravec
29	Turistička zajednica grada Čakovca	Gordan Vrbanc
30	Turistička zajednica Međimurske županije	Rudi Grula
31	Udruga „Međimurje malo“	Kristijan Kovačić
32	Udruga „Međimurske roke“	Mirjana Biber-Hren

Ljudski kapital – društvene djelatnosti i civilni sektor

	Institucija	Ime i prezime
1	Autonomni centar ACT Čakovec	Stjepan Mikec
2	Autonomni centar ACT Čakovec	Teo Petričević
3	Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec	Dragica Benčik
4	Centar za socijalnu skrb Čakovec/GSV MŽ	Jelena Čugalj
5	Dječji vrtić Čakovec	Radovan Zadravec
6	Dječji vrtić „Dječja mašta“	Grozdana Žagar
7	Dom zdravlja Čakovec	Branko Vrčić
8	Ekonomska i trgovačka škola	Duška Novak
9	Gimnazija Čakovec	Sandra Breka-Ovčar
10	Gospodarska škola Čakovec	Sabrina Blajda
11	Grad Prelog	Miroslav Hrčić
12	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
13	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
14	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
15	II. OŠ Čakovec	Vinko Grgić
16	Međimurska županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport	Sonja Tošić-Grlač
17	Međimurska županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport	Dijana Pahek-Kovačić
18	Međimurska županija – UO za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine	Lidija Bijelić
19	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Damira Miroslav
20	Muzej Međimurja Čakovec	Zlatko Bacinger
21	Obrtnička komora Međimurja	Božidar Horvat
24	Pučko otvoreno učilište Čakovec	Mario Zamuda
26	Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet – Odsjek u Čakovcu	Vladimir Legac
27	Tehnička škola Čakovec	Dražen Blažeka
28	Udruga „Međimurske roke“	Mirjana Biber-Hren
29	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije	Jadranka Hranilović
30	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Međimurske županije	Mirjana Posavec
31	Zajednica Hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga MŽ	Dejan Buvač
32	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Marina Payerl-Pal
33	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Diana Uvodić-Đurić
34	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije	Renata Kutnjak Kiš
35	Županijska bolnica Čakovec	Dragutin Kopasić

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

	Institucija	Ime i prezime
1	Dom zdravlja Čakovec	Biserka Mikulčić
2	GKP ČAKOM d.o.o.	Snježana Tkalčec Avirović
3	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
4	HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb Elektra Čakovec	Dinko Kancijan
5	HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Zagreb Elektra Čakovec	Stjepan Cirković
6	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
7	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
8	Hrvatske šume d.o.o. Zagreb, UŠP Koprivnica, Šumarija Čakovec	Benjamina Horvat
9	Hrvatske vode	Ivica Mustač
10	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije	Mihaela Mesarić
11	Međimurska županija – UO za prostorno uređenje i gradnju	Stjepan Baranašić
12	Međimurska županija – UO za zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo	Sandra Golubić
13	MENEA d.o.o.	Mladen Boršić
15	MURS-EKOM d.o.o.	Juraj Zadravec
16	MŽ – Zavod za prostorno uređenje	Jadranka Grgan-Makovec
17	Obrtnička komora Međimurja	Slavko Faltak
18	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
19	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
20	Općina Sveti Juraj na Bregu	Miljenko Janušić
23	Toplice Sveti Martin	Dina Mimić
24	Toplice Sveti Martin	Tatjana Hažić
25	Toplice Sveti Martin	Željko Zadravec
26	UNIMER d.o.o.	Biserka Andrašević

Upravljanje razvojem

	Institucija	Ime i prezime
1	BERCON d.o.o.	Josip Bacinger
2	Čakra d.o.o.	Matija Moharić
3	Dom zdravlja Čakovec	Biserka Mikulčić
4	Grad Prelog	Miroslav Hrzić
5	HGK – Županijska komora Čakovec	Dijana Krnjak
6	HGK – Županijska komora Čakovec	Silverije Petriš
7	HZZ, Područna služba Čakovec	Marina Kodba
8	Međimurska županija	Melita Jambrović
9	Međimurska županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport	Sonja Tošić-Grlač
10	Međimurska županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport	Dijana Pahek - Kovačić
11	Međimurska županija – UO za poslove Skupštine i opće poslove	Doris Srnec
12	Međimurska županija – UO za proračun i javnu nabavu	Matija Novak
13	Međimurska županija – UO za prostorno uređenje i gradnju	Stjepan Baranašić
14	Međimurska županija – UO za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine	Lidija Bijelić
15	Međimursko veleučilište u Čakovcu	Nevenka Breslauer
16	Muzej Međimurja Čakovec	Vladimir Kalšan
17	MŽ – Zavod za prostorno uređenje	Mirjana Pintar
18	Obrtnička komora Međimurja	Anđelko Crnčec
19	Općina Belica	Zvonimir Taradi
20	Općina Donja Dubrava	Marijan Varga
21	Općina Donji Kraljevec	Kristijan Baranašić
22	Općina Goričan	Jasna Štampar-Ivanović
23	Općina Gornji Mihaljevec	Snježana Zadravec
24	Općina Sveti Juraj na Bregu	Anđelko Nagrajsalović
25	Pučko otvoreno učilište Čakovec	Mario Zamuda
26	Udruga inovatora Međimurja INOMA Čakovec	Darko Dobošić

DODATAK 2. IZVJEŠTAJ O PRETHODNOM VREDNOVANJU ŽRS-A

PRETHODNO VREDNOVANJE RAZVOJNE STRATEGIJE MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Zagreb, veljača 2011.

1. Uvod

Prethodno vrednovanje⁸ sistematična je i objektivna ocjena kvalitete županijske razvojne strategije (ŽRS) Međimurske županije (MŽ) s aspekta njezina dizajniranja/formuliranja, očekivanih rezultata i planirane provedbe. Osnovna je svrha prethodnog vrednovanja u tom smislu poboljšavanje konačne kvalitete izrađenog ŽRS-a, kako bi koristila nosiocima razvojne politike u Županiji u njezinoj što efikasnijoj i djelotvornijoj provedbi.

Osnovni ciljevi prethodnog vrednovanja ŽRS-a bili su:

- osigurati dodanu vrijednost prvobitnom nacrtu županijske razvojne strategije, u namjeri da se, među ostalim, dade strukturiran i praktičan doprinos njezinu konačnom uobličavanju i izradi finalne verzije,
- omogućiti opravdanu ocjenu sveukupne argumentacije na kojoj je utemeljen ŽRS,
- ocijeniti relevantnost, suvislost i dosljednost te internu logiku ŽRS-a.

Prethodno vrednovanje ŽRS-a Međimurske županije proveo je stručni tim Instituta za međunarodne odnose (IMO) iz Zagreba.

2. Pristup i proces

ŽRS Međimurske županije ocijenjen je na temelju osnovnih kriterija prethodnog vrednovanja u skladu s Pravilnikom MRRŠVG-a te najboljom praksom evaluacije *ex-ante* na području EU-a, kao i na temelju vlastitih iskustava IMO-a u realizaciji prvih prethodnih vrednovanja u Hrvatskoj, ali i drugim zemljama.

Sljedeći osnovni kriteriji prethodnog vrednovanja poglavito su se primijenili prilikom ocjene ŽRS-a:

- relevantnost i opravdanost,
- koherentnost i konzistentnost (suvislost i dosljednost).

Korišteni su i drugi dodatni kriteriji, primjerice: korisnost, održivost, efektivnost, efikasnost i jasnoća. Dio spomenutih kriterija uzet je u obzir prilikom vrednovanja nacrta koji je rezultirao u svakoj fazi izrađenog ŽRS-a, a dio je uzet u obzir samo prilikom ocjenjivanja II. faze: strategije, tj. predlaganja vizije, ciljeva, prioriteta i mjera.

Proces prethodnog vrednovanja realizirao se tako da je IMO dao svoje komentare i sugestije za poboljšanje nakon svake od tri osnovne faze izrađenog ŽRS-a:

- Osnovna analiza i SWOT-analiza;
- Vizija, ciljevi, prioriteti i mjere;
- Provedba.

S nositeljima izrade ŽRS-a realizirana je kontinuirana suradnja tijekom 3 mjeseca prilikom kojih su raspravljani komentari i nalazi prethodnog vrednovanja pojedinih dionica ŽRS-a. Osobito želimo naglasiti da je suradnja s razvojnom agencijom REDEA i radnom skupinom koja je bila sastavljena

⁸ Od engleskoga pojma *ex-ante evaluation* (evaluacija *ex-ante*)

prema područjima za gospodarstvo, ruralni razvoj (poljoprivredu i turizam), ljudski kapital, prirodne resurse, okoliš, infrastrukturu i upravljanje razvojem bila vrlo fleksibilna i neposredna te se nije odnosila na samo tri osnovne faze realizacije ŽRS-a, već su konzultacije realizirane kad god je to bilo potrebno, kako bi uzajamno što lakše i što brže postigli očekivani cilj.

Vezano za pristup i proces same izrade ŽRS-a, željeli smo dobiti uvid u to kako se odvijao sam proces izrade ŽRS-a, tj. tko je sve sudjelovao, na koji način te do koje je mjere pridonio svojim znanjem i iskustvom prilikom konačnog uobličavanja ŽRS-a. Proces koji se odvijao u Županiji prilikom izrade ŽRS-a, a koji je izuzetno značajan s aspekta poštovanja jednog od ključnih načela regionalne politike – načela partnerstva, ocjenjujemo jako dobrim i u skladu s osnovnim odrednicama participativnoga pristupa, tj. primjene načela partnerstva, a što potvrđuje izuzetno obiman broj održanih radionica – i za ŽRS u cjelini i po pojedinim razvojnim područjima.

3. Ocjena osnovne i SWOT-analize

U nekoliko navrata dano je više komentara koji su imali za cilj unaprijediti kvalitetu prvobitnih nacрта Osnovne analize (OA) i SWOT-analize.

Osnovna analiza

OA je sada vidljivo poboljšana i bolje usklađena s propisanim pristupom u izradi ŽRS-a. Tijekom suradnje s radnom skupinom sugerirano je da se izvrši određena dorada te unesu dodatne nadopune kako bi se postigla nužna kvaliteta. Među prijedlozima koje smo bili dali radnoj skupini u svrhu poboljšanja ovog dijela ŽRS bili su sljedeći:

- Dodatno skraćivanje opisa kod nekih dijelova, kako bi u većoj mjeri odgovarali „ocjeni stanja“, te iskazivanje dodatnih razvojnih problema u dijelovima gdje je naznačeno daleko više razvojnih potreba u odnosu na probleme.
- Sažimanje razvojnih problema samo na one ključne za neka područja, te dodatno smanjivanje deskripcije.
- Određena dorada u poglavlju Gospodarstvo, a poglavito vezano za strana ulaganja, vanjsku trgovinu i metaloprerađivačku industriju.
- Predložena je bila i dorada poglavlja Upravljanje razvojem, kako bi ovo poglavlje bilo usklađeno sa SWOT-analizom, ali i predloženim mjerama. Daljnji važan prijedlog odnosio se na usklađivanje iskaza u OA koji se odnosi na upravljanje razvojem u odnosu na prioritete i mjere, s obzirom na to da svi prioritete i mjere nisu imali svoje nužno uporište u samoj OA, a što svakako treba izbjeći, tj. postići usklađenost OA, SWOT-analize i matrice ciljeva, prioriteta i mjera – kako u svim razvojnim segmentima tako i pri upravljanju razvojem.
- Sugerirali smo i dodatnu doradu u smislu postizanja usklađenosti naznačenih problema i potreba iz tablica na kraju svakoga poglavlja, s ocjenama iznesenim u tekstu osnovne analize. Radna skupina većinu je prijedloga usvojila prilikom izrade finalnog nacрта.

SWOT-analiza

SWOT-analiza u prvom je nacrtu bila preekstenzivna i predetaljno izrađena, te su u drugom nacrtu bila vidljiva bitna poboljšana. Naši prijedlozi vezano za potrebnu doradu odnosili su se na:

- Daljnje skraćivanje broja elemenata SWOT-a samo na one ključne s aspekta razvoja (u prvom redu snage i slabosti) te sažimanje pojedinih SWOT-elemenata. Sve druge potencijalno značajne

snage u smislu inicijativa, aktivnosti koje se pokreću i koje bi mogle prerasti u snage, sugerirano je da se izostave.

- SWOT-elemente iz upravljanja razvojem bilo je potrebno prokomentirati/ocijeniti u tom poglavlju u OA.

Radna skupina većinu je primjedbi usvojila.

4. Ocjena opravdanosti, suvislosti i dosljednosti strategije⁹

ŽRS MŽ-a ocjenjen je kroz primjenu kriterija opravdanosti, suvislosti i dosljednosti – a što se odnosilo poglavito na II. fazu izrade ŽRS-a¹⁰, tj. fazu strategije – vizija, ciljevi, prioriteti i mjere ŽRS-a. Opravdanost, suvislost i dosljednost ubrajaju se među ključna načela prethodnog vrednovanja s aspekta provjere – jesu li uzeta u obzir sva ključna razvojna ograničenja i razvojni potencijali te je li se uspjela postići „unutarnja logika“ programskog dokumenta. Slijedom smo ovim kriterijima posvetili posebnu pažnju.

Glede opravdanosti (eng. *rationale*), ona je postignuta s obzirom na to da predloženi ciljevi, prioriteti i mjere imaju svoje korijene u SWOT- i Osnovnoj analizi, čime je potvrđena njihova opravdanost i relevantnost. Sugerirano je radnoj skupini još jedino da se s ovog aspekta dodatno doradi Osnovna analiza u poglavlju Upravljanja razvojem kako bi bila vidljiva opravdanost mjera i elemenata u SWOT-analizi u odnosu na ovo poglavlje u OA.

U cjelini gledajući, analiza razvojnih potreba i problema u Županiji, koja čini ključni element u ŽRS-u, poslužila je kao dobra osnova za identificiranje strateških razvojnih ciljeva, razvojnih prioriteta te mjera – koje će rezultirati nizom razvojnih projekata.

Vezano za **konzistentnost**, predloženi strateški razvojni ciljevi međusobno su komplementarni, omogućavajući time njihovu sinergiju. Naime razvidno je pozitivno međusobno podupiranje ciljeva, ali i prioriteta, pa i mjera. Konzistentnost je vidljiva već na slučaju prvoga strateškog cilja (*Jačanje konkurentnosti gospodarstva*) u odnosu, u prvom redu, na drugi strateški cilj (*Jačanje ljudskih potencijala i unaprjeđenje kvalitete života*). Podupiranje ovih dvaju značajnih ciljeva vrlo je vidljivo. Konzistentnost ovih dvaju ciljeva najviše dolazi do izražaja kod prvoga prioriteta drugoga cilja (*Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada*) koji je izuzetno značajan s aspekta podupiranja realizacije svih prioriteta u okviru prvoga strateškoga cilja.

Također, četvrti strateški cilj (*Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem*) podupirat će provedbu svakog od preostalih predloženih strateških ciljeva, ali i prioriteta i mjera. Međusobna konzistentnost prioriteta najizraženija je u slučaju trećega prioriteta u okviru trećega cilja (*Veća energetska održivost MŽ-a*) u odnosu na gotovo sve prioritete prvoga cilja. Ova je dosljednost najizraženija između samih prioriteta u okviru istoga strateškoga cilja, što potvrđuje da su dobro pozicionirani i da bi trebali pridonijeti uspješnoj realizaciji cilja u okviru kojeg se nalaze.

Pri mjerama je konzistentnost također uočljiva s obzirom na to da je veći dio mjera unutar svakoga predloženoga prioriteta izravno ili neizravno veza za barem dio ostalih mjera, poglavito u okviru istoga prioriteta. Primjerice, zadnja mjera u okviru četvrtoga prioriteta prvoga cilja (*Osnivanje Centra za ruralni razvoj*) zasigurno će biti od strateškog značenja za efektivnu realizaciju svih drugih mjera u

⁹ Pod strategijom se misli na viziju, ciljeve, prioritete i mjere ŽRS-a.

¹⁰ Od engleskih riječi *consistency* (konzistentnost) i *coherence* (koherentnost).

okviru istoga prioriteta. Isto se odnosi, primjerice, i na prvu i treću mjeru prvoga prioriteta prvoga strateškog cilja (*Razvoj poslovnog okruženja; Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa*) i dr. Štoviše, neke od ovih mjera bitno će podupirati realizaciju većine drugih mjera u okviru preostala tri strateška razvojna cilja.

U tom smislu, možemo ocijeniti da nigdje nije uočljivo da bi realizacija jedne mjere mogla dovesti u pitanje realizaciju neke druge. Isto se odnosi i na prioritete, na temelju čega možemo zaključiti da nema vidljivih nekonzistentnosti.

Vezano za **koherentnost**, tj. suvislost, koja je izuzetno važna za unutarnju logiku cijelog dokumenta, u prethodnim komentarima radnoj skupini dali smo nekoliko prijedloga, dio kojih još treba biti usvojen. Naime strateški razvojni ciljevi, prioriteti i mjere odgovaraju nalazima iz OA ŽRS-a, tj. odražavaju probleme i potrebe po pojedinim razvojnim područjima MŽ-a. Prioriteti i mjere u najvećem dijelu odražavaju i nalaze iz SWOT-tablice, čime je potvrđena usklađenost drugog dijela ŽRS-a – Strategija, prioriteti i mjere, u odnosu na I. dio – Osnovnu analizu, osim u dijelu o upravljanju razvojem. Dio mjera, a poglavito s aspekta sadržaja, vrlo je razumljivo i jasno opisan, razvidno je koji bi projekti mogli uslijediti, te je na temelju opisa mjera vidljivo da nema nikakvih mogućih preklapanja ni prije spomenute nekonzistentnosti među mjerama. Međutim dorada je pri nekim mjerama još potrebna, a vezano za prije spomenuto pod Razvojnim učincima.

Postignuta je većim dijelom i dobra usklađenost prioriteta u odnosu na predložene strateške razvojne ciljeve, kao i usklađenost mjera u odnosu na predložene prioritete.

Vezano za postizanje optimalne unutarnje logike dokumenta, sugerirali smo radnoj skupini da razmotri mogućnost da se dio predloženih mjera spoji ili proširi dodatnim sadržajem, s obzirom na to da njihova formulacija prije odgovara projektu negoli mjeri. S druge strane, neke od iskazanih mjera sadrže više skupina projekata, te smo sugerirali da se razmotri mogućnost njihova razdvajanja, kao što je to slučaj prve mjere u okviru drugoga prioriteta prvoga cilja. Dorada tijekom revizije u ovom bi smislu olakšala buduću provedbu, praćenje i ocjenjivanje, što bi se reflektiralo efektivnijim rezultatima predloženih mjera.

Zaključno, strategija, prioriteti i mjere najvećim su dijelom suvislo iskazani u odnosu na Osnovnu analizu, tj. vidljiva je osnovna logična povezanost razvojnih ograničenja i problema iz OA i planiranih ciljeva, prioriteta i mjera. Također, svi ciljevi i prioriteti realistični su te su zajedno s mjerama jasno i konkretno obrazloženi.

5. Ocjena vanjske usklađenosti sa strateškim razvojnim dokumentima RH i EU-a

S obzirom na to da su proces pristupanja i članstvo u EU-u jedan od strateških interesa RH, prilikom definiranja i nacionalnih, ali i regionalnih razvojnih programa, važno je imati na umu šire dugoročne strateške smjernice EU-a vezane za društveni i gospodarski razvoj. U tom smislu, uz potrebu da ŽRS MŽ-a bude usklađen s nacionalnim sektorskim, kao i sveukupnim razvojnim ciljevima, nužno je i da su u okviru ovakvoga strateškoga razvojnoga programa ugrađeni i razvojni ciljevi EU-a u okviru tekućega sedmogodišnjega planskog razdoblja (ali i narednoga ako su izrađeni strateški razvojni programi za naredna programska razdoblja).

Konačni nacrt ŽRS MŽ-a potvrđuje da postoji usklađenost ŽRS-a u odnosu na ključne nacionalne strateške razvojne dokumente RH, ključne dosad izrađene i recentne nacionalne sektorske strategije. Usklađenost je vidljiva i u odnosu na planirane strateške razvojne ciljeve na razini NUTS 2, tj. na razini regije Sjeverozapadne Hrvatske.

Isto je vidljivo i u odnosu na ključne razvojne smjernice Europske komisije za sadašnje programsko razdoblje, sadržane u *Strateškim smjernicama zajednice 2007. – 2013. (Community Strategic Guidelines for 2007-13)*. Ova poveznica u prvom je redu vidljiva s aspekta prvoga strateškoga razvojnoga cilja MŽ-a koji se odnosi na jačanje konkurentnosti gospodarstva. Međutim prioriteti vezani za razvoj ljudskih potencijala te očuvanje okoliša i gospodarenje prirodnim resursima iz drugoga i trećega razvojnoga cilja ŽRS-a također imaju svoju poveznicu na ovaj izuzetno značajan strateški dokument EK-a.

Međutim, najznačajnija je vidljiva poveznica ŽRS MŽ-a na strateški značajan nov dokument: **Europe 2020 – A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth**. Usklađenost strategije i prioriteta ŽRS-a u odnosu na ovaj, očigledno u EU-u najznačajniji razvojni program, najvidljivija je u odnosu na sljedeća tri od sedam osnovnih razvojnih „stupaca“ ovoga Programa: „Unija inovacija“, „Resursno efikasna Europa“ i „Agenda za nova zaposlenja i vještine“.

6. Ocjena rezultata i razvojnih učinaka

U poglavlju gdje su razrađene mjere ŽRS-a odlično su navedeni glavni pokazatelji, koji će omogućiti uspješno praćenje i ocjenu rezultata i učinaka mjera, odnosno projekata koji će se u sklopu njih provoditi. Rezultati su također vrlo precizno i konkretno iskazani. Na prvi i drugi nacrt razrađenih mjera dali smo niz komentara kako bi se dodatno doradio opis mjera vezano za razvojne učinke. Na zadnji nacrt dan je niz prijedloga gdje i kako još doraditi ovaj dio poglavlja, što je svakako nužno s aspekta daljnjega praćenja efektivne realizacije mjera.

Možemo zaključiti da je finalnom verzijom II. faze ŽRS MŽ-a kroz ovaj segment također u osnovnim crtama stvorena osnova da se djelotvorno i učinkovito prati i ocjenjuje provedba projekata, a time i mjera, a onda i realizacija prioriteta i strateških ciljeva. Ako uslijedi dorada razvojnih učinaka pri dijelu mjera, spomenuto će omogućiti i uspješnije praćenje i ocjenu realizacije cjelokupnog ŽRS-a.

7. Ocjena provedbe i financijskog okvira

Radna skupina dobro je obrazložila načela i mehanizme provedbe ŽRS-a. Dobro je obrazloženo i praćenje i izvještavanje koje će slijediti, kao važni elementi provedbe ŽRS-a.

Okvirna financijska sredstva za provedbu mjera uglavnom su navedena u poglavlju o razradi svake od mjera. Riječ je ovdje o procjenama koje ipak trebaju biti zasnovane na realnim osnovama i mogućnostima. Nije navedeno u kojem će se razdoblju koristiti okvirna sredstva za provedbu za pojedinu mjeru. Neizravno se to pri pojedinim mjerama može zaključiti iz rubrike „razdoblje provedbe mjere“. Međutim pri nekim mjerama to razdoblje nije precizirano jer se navodi iskaz „2011. – kontinuiran proces“.

Na ovu primjedbu dijelom je odgovoreno u poglavlju Financijski plan gdje je korištenje financijskih sredstava za provedbu mjera iskazano po godinama za predviđeno razdoblje 2011. – 2013. Također, odgovor na ovu primjedbu moguće je dobiti nakon što bude razrađena metodologija za izradu cjelovitoga financijskog okvira za ŽRS. Ili, drugim riječima, kada se utvrdi i formalizira način povezivanja mjera u ŽRS-u sa stavkama u proračunu županije, JLS-ova i državnom proračunu.

Izvori financiranja za provedbu mjera iskazani su i u poglavlju o razradi mjera i u Financijskom planu. Radi se također o predviđanjima, o posve indikativnim udjelima, budući da su i županijski proračun i proračuni JLS-ova za 2011. godinu doneseni prije nego što su oblikovane i utvrđene mjere ŽRS-a i potrebna sredstva za njihovu provedbu. Isto vrijedi i za državni proračun, čemu treba dodati da se za ta sredstva u većem broju slučajeva treba natjecati kao i za sredstva iz programa EU-a. Međutim i ova procjena strukture izvora kao i procjena okvirnih financijskih sredstva potrebnih za provedbu mjera vrlo su korisne, ako su izrađene na realnim osnovama i mogućnostima, kao početni korak u izradi financijskog okvira ŽRS-a. Izradom toga financijskog okvira dobit će se čvrsta osnova za učinkovitiju provedbu ŽRS-a, a time i za uspješnije upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem.

Financijski plan daje okvirnu sliku dinamike i strukture izvora financijskih sredstva za provedbu mjera. Radi se o procjenama, kao što je već prije rečeno. Primjedbe da je to potrebno dodatno naglasiti te pojasniti tablicu financijskoga plana uvažene su.

Premda u financijskom planu nije detaljnije objašnjeno na koji su se način povezale mjere u ŽRS-u sa županijskim proračunom i proračunima JLS-ova te jesu li korištene proračunske projekcije, već je samo navedeno da je „plan izrađen na temelju informacija iz županijskoga proračuna i proračuna JLS-ova“, ipak se u ovoj fazi taj plan, ustvari procjena, može smatrati dovoljnom osnovom za daljnju razradu i konkretizaciju financijskog okvira ŽRS-a, a time i za osnaživanje razvojne funkcije i instrumenta proračuna.

8. Zaključak

Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013. kvalitetan je razvojni dokument. U finalnoj su verziji usvojene sve ključne sugestije za doradu, te smatramo da ŽRS sada zadovoljava sve kriterije prethodnog vrednovanja. ŽRS bi dobio na dodatnoj svrsishodnosti ako bi se još unijele neke dopune, što je moguće tijekom revizije.

Naša ocjena u svakom je pogledu pozitivna, te smatramo da će izrađen ŽRS MŽ-a poslužiti kao vrlo dobra osnova za unaprjeđenje daljnjega svekolikog razvoja Županije, u skladu s predloženim razvojnim smjernicama RH, kao i EU-a za naredno srednjoročno, ali i dugoročno razdoblje.

Marijo Polić

dr. Sanja Maleković

DODATAK 3. REZULTATI PROVEDBE ROP-A (PRIKAZ PO MJERAMA)

CILJ 1: JAČANJE KONKURENTNOSTI GOSPODARSTVA

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 1: Razvoj poslovnog okruženja i poduzetničke infrastrukture
CILJ MJERE	Unaprijediti rad postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, poboljšati i pokrenuti i nove programe za potporu poduzetnicima. Poboljšati rad uprave u Županiji i jedinicama lokalne uprave u funkciji stalnoga poticanja razvoja poduzetništva i rasta njegove konkurentnosti.
SADRŽAJ	Analiza razvojnih potreba poduzetništva; utvrđivanje prioritetnih aktivnosti potpore poduzetništvu; poboljšanje postojećih i pokretanje novih programa za razvoj poduzetništva; jačanje sposobnosti (kadrovi, znanje, vještine, organizacija) institucija poduzetničke infrastrukture, intenzivnije uključivanje i korištenje programa državnih institucija, EU-a, međunarodnih, prekograničnih; jačanje povezanosti i suradnje sa susjednim županijama.
INDIKATORI	Broj i vrsta poduzetničkih programa potpore; broj novih programa; broj programima obuhvaćenih poduzetnika; rast poduzetništava, financijska vrijednost programa; ocjena uspješnosti programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Podrškom poduzetništvu u Međimurskoj županiji bavi se više institucija, a najznačajnije su razvojne agencije REDEA i ČAKRA, HGK, HOK te Međimurska županija (Upravni odjel za gospodarstvo, promet i EU-integracije). Sve nabrojene institucije kontinuirano ulažu u dodatnu edukaciju svojih djelatnika. Otvaranjem pretpristupnih programa EU-a došlo je do još veće umreženosti između institucija, budući da većina programa pri prijavi i provedbi projekata zahtijeva partnerski pristup. Također, projektima su financirane nove aktivnosti kojima se još jače nastoji potaknuti razvoj poduzetništva. Neki od programa, i to oni financirani iz nacionalnih izvora, usmjereni su na jačanje poduzetništva putem sufinanciranja kamata i podrške u obliku jamstvenih instrumenata te edukacije poduzetnika, dok su oni financirani iz EU-fondova najčešće okrenuti jačanju kompetencija poduzetnika i povezivanju s prekograničnim partnerima.

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 2: Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
CILJ MJERE	Unaprijediti razinu primjene standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete organizacije proizvodnje, proizvoda i kvaliteta usluga i to prvenstveno djelatnostima koje su ključne za gospodarski razvoj županije te u onim proizvodnim i uslužnim djelatnostima gdje su takvi procesi već u tijeku. Uvoditi i unaprijediti primjenu sustava ispitivanja i praćenja kvalitete proizvoda i usluga.
SADRŽAJ	Informiranje i motiviranje poduzetnika o potrebi uvođenja standarda i normi; programi za uvođenje ISO- i drugih standarda u gospodarstvu; programi za uvođenje sustava HACCP u prehrambenoj djelatnosti i turističkim uslugama; programi za ostale standarde.
INDIKATORI	Broj poduzetnika koji su usvojili standarde i sustave kvalitete, broj programa za informiranje i uvođenje standarda i sustava kvalitete.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 2: Uvođenje i usvajanje standarda u području tehnologije, organizacije, kvalitete
OBRAZLOŽENJE	<i>Zakonom o hrani i Pravilnikom o higijeni hrane, donesenim 2007. godine, regulirana je obveza uvođenja sustava HACCP, što je i ubrzalo uvođenje i primjenu standarda i u Međimurskoj županiji. Primjena ostalih standarda kvalitete, poput ISO, SIX SIGMA i ostalih, promovirana je putem edukacija za poduzetnike organiziranih uz potporu MINGORP-a te poticana sufinanciranjem troškova uvođenja standarda kvalitete također putem programa MINGORP-a na čiji su se natječaj prijavili i brojni međimurski poduzetnici.</i>

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 3: Razvoj financijskih instrumenata za potporu gospodarskih aktivnosti
CILJ MJERE	Povećati dostupnost i poboljšati uvjete financiranja za male i srednje poduzetnike, osobito one koji počinju. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast poduzeća i lakše pokretanje novih poduzeća.
SADRŽAJ	Analiza sadašnjega financijskog okruženja za mala i srednja poduzeća te za rad novih poduzeća; korištenje, zbor i prijenos „best practicea“ iz zemalja EU-a; osposobljavanje kadrova koji će biti angažirani na uvođenju novih instrumenata; uvođenje ovih financijskih instrumenata: razvijanje konzorcija za jamstva i kreiranje kreditnih linija te ostalih financijskih instrumenata
INDIKATORI	Broj i vrsta novih financijskih instrumenata, broj i tip potpomognutih poduzeća, rast i širenje potpomognutih novih i postojećih poduzeća, povećanje zaposlenosti.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Tijekom 2008. godine, u sklopu programa MINGORP-a, osmišljen je projekt Regionalni jamstveni instrumenti – u svrhu dodatnog jamstva poduzetnicima bez dovoljnih instrumenata osiguranja za pristup kreditima poslovnih banaka. Projekt je trenutačno u fazi traženja dodatnih izvora financiranja, nakon što su inicijalna sredstva utrošena. Osim toga projekta, poduzetnicima se kontinuirano još od 1998. godine pruža mogućnost korištenja subvencioniranih poduzetničkih kredita, iz programa koji provode MINGORP i Međimurska županija u suradnji s REDEA-om.

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 4: Jačanje socijalne odgovornosti poduzetnika
CILJ MJERE	Unaprijediti društveno odgovorno poslovanje poduzeća koje obuhvaća cjelokupan raspon njihova djelovanja i odnose koje pri tome uspostavlja u županiji, ali i šire (od toga što i kako neko poduzeće proizvodi, kako kupuje i prodaje, kako utječe na okoliš, kako zapošljava i utječe na razvoj svojih zaposlenika, kako ulaže u društvenu zajednicu) i to iznad razina koje propisuje zakon s ciljem umnožavanja koristiti svih dionika u Međimurju.
SADRŽAJ	Izraditi program za jačanje društveno odgovornoga poslovanja poduzeća u Međimurju, promovirati taj program u poduzećima (poduzetnicima, menadžerima i vlasnicima), utvrditi provedbene aktivnosti, uspostaviti suradnju s poduzećima i institucijama koje provede takve programe radi potpore i prijenosa iskustava, uključiti javnost Međimurja. Posebno u programu naglasak staviti na mala i srednja poduzeća.
INDIKATORI	Broj poduzeća koja su provela društveno odgovorno poslovanje, broj i vrsta izvještaja poduzeća, učinci u poslovnom svijetu i u javnosti županije.
STUPANJ OSTVARENJA	Odgodeno

PRIORITET	Prioritet 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnje i usluga s većom dodanom vrijednošću
MJERA	Mjera 4: Jačanje socijalne odgovornosti poduzetnika
OBRAZLOŽENJE	Iako se kroz razne kanale informiranja i edukacije poduzetnici upoznaju s konceptom društveno odgovornoga poslovanja, sam program još nije izrađen.

PRIORITET	Prioritet 2: Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 1: Interesno povezivanje gospodarskih subjekata
CILJ MJERE	Povezati, unutarsektorski i međusektorski, poduzetnike, ojačati njihovu poziciju na tržištu, konkurentnost, smanjiti troškove poslovanja, poticati poduzetnike na proizvodnju s većom dodanom vrijednosti, na uvođenje nove tehnologije, inoviranja i učenja. Omogućiti povezivanje i umrežavanje malih sa srednjim i velikim poduzećima. Ojačati „kulturu“ povezivanja i suradnje radi prevladavanja duha „razdrobljenosti“ i atomiziranosti u gospodarstvu te stvoriti okvire za lakše umrežavanje međimurskih poduzeća, međusobno, međužupanijski i međuregionalno.
SADRŽAJ	Utvrđiti proizvodne i poslovne profile poduzeća; analizirati stanje i potrebe postojećih oblika i instrumenata povezivanja; ispitati i izabrati modele/oblike poslovne suradnje; utvrditi institucionalni okvir za povezivanje; informirati i educirati poduzetnike i postojeće institucije; uspostaviti nove oblike povezivanja i „poduzetničke mreže“, pratiti efekte suradnje; permanentno jačanje svijest i sposobnosti poduzetnika i poslovnog okruženja o unaprjeđenju poslovnog umrežavanja; promovirati nove modele povezivanja.
INDIKATORI	Broj i vrsta poslovnoga povezivanja, broj poduzetnika, broj programa.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Osim pomoći poduzetnicima u vezi s osnivanjem i vođenjem klastera i zadruga, suradnja poduzetnika poticana je i unutar prekograničnih projekata (organizacijom tzv. <i>matchmaking</i> događanja s poduzetnicima i institucijama iz susjednih država), ali je i nastavljena suradnja i tijekom održavanja redovnih sastanaka strukovnih grupa unutar HGK-a, te susretima obrtnika koje je organizirala Obrtnička komora. Jačanje svijesti poduzetnika o potrebama umrežavanja naglašavana je tijekom brojnih događanja i u sklopu edukacija od kojih je većina organizirana uz potporu MINGORP-a.

PRIORITET	Prioritet 2: Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 2: Stvaranje županijskih robnih marki i brendiranje kvalitetnih regionalnih proizvoda
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeće i razviti marketinške programe u županiji na brendiranju kvalitetnih regionalnih proizvoda radi jačanja povećanja konkurentnosti, rasta proizvodnje i plasmana te očuvanja i njegovanja identiteta Međimurja. Potaknuti stvaranje komercijalnih marki međimurskih proizvoda (vino, jabuke, „meso z tiblice“, sir „turoš“, međimurski proizvod i sl.) s ciljem jačanja i promocije međimurskoga gospodarstva, obogaćivanja turističke i ugostiteljske ponude te očuvanja tradicijskih proizvoda županije.
SADRŽAJ	Izrada programa za brendiranje međimurskih proizvoda, identificiranje i vrednovanje proizvoda za stvaranje županijskih robnih marki, informiranje proizvođača, uspostavljanje standarda, institucionaliziranje postupaka i procesa, marketing, praćenje i vrednovanje tržišne pozicije brendiranih proizvoda.
INDIKATORI	Broj brendova; povećanje proizvodnje i plasmana; broj proizvođača
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (samo su neki projekti zaštite proizvoda provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Završen je projekt i uspješno je izrađena robna marka vina „Pušipel“, Međimurskoga bučinog ulja kao proizvoda sa zaštićenim podrijetlom i „Mesa z tiblice“, kao autohtonog proizvoda. Zaštita sira „turoša“ još je u tijeku. Postoji

PRIORITET	Prioritet 2: Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 2: Stvaranje županijskih robnih marki i brendiranje kvalitetnih regionalnih proizvoda
	inicijativa za uspostavom robne marke u povrtlarstvu i proizvodnji krumpira.

PRIORITET	Prioritet 2: Jačanje proizvodnje i tržišno organiziranje
MJERA	Mjera 3: Osnivanje i razvoj klastera
CILJ MJERE	Potaknuti i ubrzati uspostavljanje klastera u vodećim gospodarskim djelatnostima (metaloprerađivačka industrija i građevinarstvo), koje imaju neke od potrebnih preduvjeta, s ciljem razvojnoga, tehnološkoga i poslovnoga povezivanja te postizanja veće konkurentnosti.
SADRŽAJ	Izraditi analizu tehnoloških, razvojnih i poslovnih profila potencijalnih poduzeća; utvrditi vrstu i tip klastera; uspostaviti međuregionalnu i međužupanijsku suradnju; osnažiti inicijative i motivaciju za uspostavljanje klastera; educirati i osposobiti poduzetnike i menadžment; uspostaviti klaster, provoditi praćenje i vrednovanje njegova funkcioniranja; izraditi plan razvoja klastera.
INDIKATORI	Broj i tip klastera; broj poduzeća uključenih u klastere; povećanje ulaganja u razvoj i tehnologiju; porast tehnološki složenijih proizvoda; porast zapošljavanja visokoobrazovanih stručnjaka; porast izvoza; održivost poslovanja firmi u klasterima, generiranje novih firmi iz djelatnosti klastera.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Organizirani su seminari s temama osnivanja i menadžmenta u klasterima i zadrugama, te osnovano nekoliko klastera (IT, turistički, građevinski, drvni (za sjeverozapadnu RH), kao i veći broj zadruga, posebice poljoprivrednih i braniteljskih. U sklopu projekata financiranih iz prekograničnih programa održano je nekoliko susreta poduzetnika sa svrhom poticanja zajedničke suradnje i poslovanja, te su informirani poduzetnici o iskustvima klastera iz Mađarske i Slovenije.

PRIORITET	Prioritet 3: Poticanje tehnološkog razvitka
MJERA	Mjera 1: Razvoj tehnološke infrastrukture
CILJ MJERE	Omogućiti organiziranje institucija – tehnoloških centara, parkova i inkubatora – za podršku intenzivnijem i sustavnom korištenju znanja i inovacija te tehnološkog razvoja kod poduzetnika, posebno malih i srednjih, koje nisu u mogućnosti sami organizirati istraživanje i razvoj (R&D). Zadaća je tehnoloških centara pomoć u transferu tehnologije kroz informiranje, upoznavanja, povezivanje i realizaciju projekata te korištenje znanja, inovacija i tehnologije kako u proizvodnji tako i u organizaciji u upravljanju te u osposobljavanju (treening i edukacija). Svrha tehnoloških parkova jest osigurati koncentraciju i povezanost između tvrtki i institucija za istraživanja i razvoj (R&D) za provedbu razvojno-tehnoloških projekata.
SADRŽAJ	Analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba; planiranje i osnivanje tehnoloških centara i parkova; osiguravanje ljudskih resursa; povezivanje/umrežavanje/razmjena iskustva sa sličnim institucijama u susjednim županijama i šire.
INDIKATORI	Broj i vrsta tehnoloških i institucija, broj tehnoloških i inovacijskih programa, broj poduzetnika uključenih u programe, iznos ulaganja poduzetnika u inovacije i tehnologiju, učinci uspješnosti realizacije tehnoloških programa (broj inovacija, patenata), broj i vrsta programa suradnje s visokoškolskim i istraživačkim institucijama.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Najvažniji projekt koji se provodi unutar ove mjere jest projekt osnivanja

PRIORITET	Prioritet 3: Poticanje tehnološkog razvitka
MJERA	Mjera 1: Razvoj tehnološke infrastrukture
	Tehnološko Inovacijskoga Centra Međimurje (TIC) koji je osmišljen kako bi se dao dodatan poticaj razvoju na znanju utemeljenoga gospodarstva u Međimurju i regiji. Projekt je pripremila Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o., koja ga i provodi. TIC u prvih 5 godina sufinancira Poslovno-inovacijski centar Hrvatske – BICRO d.o.o. u okviru programa razvoja tehnologijske infrastrukture – TEHCRO kreditom Svjetske banke. Ugovor o financiranju projekta potpisan je 10. rujna 2009., a provedba projekta započela je 1. listopada 2009. godine. U prve tri godine TIC će djelovati kao odjel unutar REDEA-e, a nakon toga bit će osnovan kao novo trgovačko društvo. Ukupna je vrijednost projekta 23,5 milijuna kuna. Svrha je TIC-a: • poticati tehnološki razvitak regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture te stvaranje uvjeta za zapošljavanje i napredovanje mladih stručnjaka, • stvoriti uvjete za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća te poticati njihovo osnivanje i djelovanje u okviru TIC-a, • stvoriti uvjete za pružanje usluga vezanih uz transfer tehnologija i komercijalizaciju inovacija, • jačati regionalna i međunarodna partnerstva s ciljem pružanja kvalitetnih usluga i transfera najboljih praksi. Djelovanju TIC-a namijenjene su tri zgrade u okviru kompleksa bivše vojarne u Čakovcu. Na taj način dio je Centra znanja koji čine razvojne institucije (REDEA i MENE) i Međimursko veleučilište. Sam inkubator djelovat će u dvije zgrade s ukupno 2600 m² uredskih prostora, multimedijalnih dvorana, laboratorija i ostalih sadržaja. U svrhu podrške što jednostavnijem i učinkovitijem početku poslovanja, stanarima unutar inkubatora na raspolaganju je specifična, visokotehnološka oprema te kvalitetna infrastruktura.

PRIORITET	Prioritet 4: Privlačenje ulaganja
MJERA	Mjera 1: Stvaranje promotivnih programa za privlačenje investicija
CILJ MJERE	Promovirati lokacije spremne za ulaganja kroz sveobuhvatno upoznavanje potencijalnih investitora s uvjetima i mogućnostima ulaganja. Također promovirati mogućnosti za ulaganja u međimurska poduzeća i grupe poduzeća (građevinarstvo).
SADRŽAJ	Unaprijediti postojeće i razviti nove programe za privlačenje ulaganja; koordinirati i povezati programe i aktivnosti; analizirati sadašnje programe za privlačenje investitora (stranih i domaćih); utvrditi mogućnosti i uvjete za ulaganje (npr. o potencijalnim lokacijama za ulaganje, o potencijalnim poduzećima); utvrditi pogodnosti, uvjete i kriterije za izbor stranih ulagača; objediniti sve relevantne informacije za strane i ostale investitore; educirati osobe zadužene za rad s potencijalnim investitorima; definirati ciljne skupine prema kojima se želi nastupati (<i>target groups</i>); izraditi „ponudbene“ materijale za investitore i program prezentacija i marketinga na važnijim skupovima investitora;
INDIKATORI	Broj i vrsta kontakata s potencijalnim investitorima, broj potencijalnih investitora koji su posjetili županiju, broj, tip i vrijednost novih ulaganja, učinci na zapošljavanje, prihod lokalne zajednice, na povezivanje s lokalnim poduzećima.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Napori i aktivnosti MŽ-a na privlačenju ulaganja prepoznao je i vrednovao FDI Magazine (izdanje Financial Timesa) na natječaju Europski gradovi/regije budućnosti 2010./2011. gdje je Međimurska županija rangirana na 3. mjesto prema strategiji za privlačenje ulaganja među malim europskim regijama.

PRIORITET	Prioritet 4: Privlačenje ulaganja
MJERA	Mjera 1: Stvaranje promotivnih programa za privlačenje investicija
	- Međimurska županija kroz projekt ICPR 2006. certificirana je kao „Hrvatska regija pogodna za ulaganje“, a kroz sudjelovanje u projektu djelatnici iz Županije i REDEA-e stekli su znanja potrebna za privlačenje izravnih inozemnih ulaganja, odnosno razvoj povoljne ulagačke klime. - U 2010. MŽ se u suradnji s Regionalnom razvojnom agencijom Međimurje uključila u ICPR – Napredni Program certificiranja regija za ulaganja. - Od aktivnosti na području privlačenja ulaganja treba istaknuti i provedbu projekta InveStimulation koji je sufinanciran iz programa Phare 2006. Projekt (nositelj REDEA) je bio usmjeren na zajedničku promociju ulagačkih mogućnosti u pograničnom području, a u sklopu njega izrađen je promocijski paket koji uključuje vodič za investitore s pregledom poduzetničkih zona i informacija korisnih za potencijalne ulagače, te multimedijalnu prezentaciju Međimurja kao ulagačkog odredišta. Navedeni materijal i danas se koristi za promoviranje Međimurja kao ulagačke destinacije.

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 1: Okrupnjavanje zemljišta
CILJ MJERE	Okrupnjavanje posjeda kako bi se omogućila učinkovitija i konkurentnija proizvodnja (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacija) i prevladala ograničenja razvoju poljoprivrede koju u županiji karakteriziraju mali, usitnjeni i rascjepkani posjedi (prosjeck poljoprivrednoga posjeda ispod prosjeka je države i daleko ispod prosjeka Europe).
SADRŽAJ	Osvještavanje i motivacija poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okrupnjavanja; analiza stanja i potreba; priprema i uključivanje u pilot-programe provedbe ukupnoga procesa okrupnjavanja zemljišta.
INDIKATORI	Promjena strukture veličine zemljišta poljoprivrednika, promjena vlasničke strukture, veličina i specijalizacija u proizvodnji, produktivnost i efikasnost.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Mali pomaci u provedbi zahvaljujući županijskim subvencijama za okrupnjavanje i povećanje posjeda – od 2007. uvedene su županijske subvencije za okrupnjavanje i povećanje posjeda registriranih poljoprivrednih gospodarstava. Potpomognuta je kupnja, odnosno povećanje i okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda za ukupno 980.43 ha, što je oko 2% od ukupnoga obradivog zemljišta u županiji. Značajniji projekti okrupnjavanja spori su u provedbi i obuhvaćaju relativno malo područje.

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 2: Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih komercijalnih proizvođača
CILJ MJERE	Ubrzavanje i unaprjeđenje već započetih procesa specijalizacije i jačanja komercijalnih proizvođača u poljoprivredi, u proizvodnji radno-intenzivnih kultura i osobito u stočarstvu.
SADRŽAJ	Daljnje unapređivanje uvjeta (uključujući županijske poticaje) za ulaganje u izgradnju suvremenih poljoprivrednih i stočarskih kapaciteta; poboljšanje i širenje programa za stjecanje stručnih znanja, korištenje novih tehnologija i suvremene organizacije, promicanje i osposobljavanje za ekološku proizvodnju; izrada programa povezivanja i umrežavanja proizvođača, stvaranja i razvoja

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 2: Povećanje konkurentnosti poljoprivrednih komercijalnih proizvođača
	regionalnih brendova.
INDIKATORI	Broj komercijalnih proizvođača, povećanje kapaciteta, ulaganja u proizvodnju i tehnologiju, broj i vrsta edukacije, produktivnost i efikasnost, udjel na tržištu.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (samo su neki projekti zaštite proizvoda provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Osnovan je Centar dr. Rudolfa Steinera u sklopu kojega se promovira biodinamička poljoprivreda. Završen je projekt međimurske robne marke vina „Pušipel“, Međimurskoga bučinog ulja kao proizvoda sa zaštićenim podrijetlom i „Mesa z tiblice“, kao autohtonoga proizvoda. Investicijska potpora čini oko 50% ukupnih potpora proizvođačima, te ima stalan trend povećanja.

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 3: Razvoj poduzetništva u poljoprivredi
CILJ MJERE	Stvoriti poticajnu poduzetničku klimu kako bi se omogućilo da se poljoprivredno stanovništvo, koje ima smisla i volje, počne baviti i razvijati za bavljenje poduzetništvom. Pospješiti povećanje i diversifikaciju gospodarskih aktivnosti, u ruralnom prostoru, prestrukturirati poljoprivredu, povećati zaposlenost i poboljšati uvjete života.
SADRŽAJ	Dopuniti postojeće te kreirati i razvijati nove programe za informiranje, motivaciju, edukaciju, savjetodavnu pomoć i potporu, te poticajne mjere za početak i razvoj poduzetništava.
INDIKATORI	Broj poljoprivrednih gospodarstva preusmjerenih na poduzetništvo, poduzetničkim pothvatom; broj novih poduzetnika, broj novih radnih mjesta.
STUPANJ OSTVARENJA	U pripremi
OBRAZLOŽENJE	Bilo bi potrebno ojačati poslovnu suradnju između malih i srednjih poduzetnika ponajviše zbog zajedničkog marketinga, te razmjene iskustva i informacija u poslovanju. Nedovoljno se organiziraju edukativne radionice za poljoprivredne proizvođače koje bi ih usmjerile na poduzetnički način razmišljanja i djelovanja, dale im znanja o boljoj promociji vlastitih turističkih i poljoprivrednih proizvoda i usluga te marketingu kvalitete. Slabije su dostupna financijska sredstva (kredit, poticaji) za apsolutne početnike.

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 4: Unaprjeđenje poslovanja (proizvodnje, skladištenja, prerade i plasmana) poljoprivrednih proizvoda malih poljoprivrednih proizvođača kroz zadruge i udruge
CILJ MJERE	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj poljoprivrednih i prerađivačkih zadruga malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača, kao i za rad udruge; pridonijeti poboljšanju položaja malih i srednjih poljoprivrednih proizvođača te povećanju konkurentnosti poljoprivrede u županiji.
SADRŽAJ	Poticanje uspostavljanja suvremenih zadruga koje trebaju pridonijeti: jačanju proizvodnje za tržište, poboljšanju kvalitete, povećanju konkurentnosti i poboljšanju položaja malih proizvođača na tržištu, povezivanju i poslovanju s velikim kupcima (trgovačkim lancima) kroz osiguravanje odgovarajućih cijena i stabilnost isporuka (a time i proizvodnje) te kroz uvođenje i jačanje regionalnih brendova. Informiranje, savjetodavna usluga. Poticanje udruživanja davanjem prednosti pri raznim postojećim poticajnim mjerama.
INDIKATORI	Broj udruženih malih poljoprivrednih poduzeća i broj zadruga i udruge, rast specijalizacija i unaprjeđenje proizvodnje, udjel na tržištu, veličina ulaganja u

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 4: Unaprjeđenje poslovanja (proizvodnje, skladištenja, prerade i plasmana) poljoprivrednih proizvoda malih poljoprivrednih proizvođača kroz zadruge i udruge
	proizvodnju i plasman.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Sve veći broj poljoprivrednih proizvođača ulaže u svoje objekte za preradu, skladištenje i pakiranje proizvoda (od mlijeka, mesa, voća i povrća) na poljoprivrednom gospodarstvu, ali još uvijek u nedovoljnoj mjeri. Problem je proizvodnja i prerada zdravstveno sigurne hrane i hrane više kvalitete. Postoji veoma mali broj registriranih proizvođača čije je objekte odobrilo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Neprihvatanje standarda djelomice povezano s nedostatkom financijskih sredstava, a djelomice s neznanjem i nepoznavanjem propisa, onemogućava proizvođačima ostvarivanje dodane vrijednosti.

PRIORITET	Prioritet 5: Razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
MJERA	Mjera 5: Izrada plana ruralnog razvoja županije
CILJ MJERE	Izraditi strateški dokument za razvoj ruralnoga prostora županije kojim će se obuhvatiti preustroj poljoprivrede, očuvanje seoskoga prostora u smislu zaštite okoliša, povećanje njegove gospodarske vrijednosti i privlačnosti za život.
SADRŽAJ	Utvrđiti ruralni prostor županije, postojeće stanje i potrebe; odrediti ciljeve, mjere i prioritete; definirati pojedinačne programe ruralnog razvitka i mjere osobito u segmentu ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, unaprjeđenja prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda, utvrditi potrebe za ulaganjem u ruralnu infrastrukturu.
INDIKATORI	Usuglašenost plana s programima EU-a (SAPARD i IPARD) i razvojnim strategijama Hrvatske, broj i sadržaj prioriteta, mjera i aktivnosti za ruralni razvoj.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	<i>Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije</i> dovršena je i javnosti predstavljena 2009. g. Njome su utvrđeni uvjeti za županijska ruralna područja, postojeća situacija i prioritetne potrebe; postavljeni ciljevi, mjere i prioritete; definirani individualni programi ruralnog razvoja i mjere. Nedostaje akcijski plan.

PRIORITET	Prioritet 6: Restrukturiranje radno-intenzivnih industrija
MJERA	Mjera 1: Restrukturiranje tekstilne i obućarske industrije
CILJ MJERE	Nizom intervencija podržati programe kojima bi se olakšalo i pomoglo poduzećima tekstilne i obućarske industrije da provedu moguće promjene u proizvodnji i poslovanju kako bi postali konkurentni i pronašli „niše“ na tržištu za proizvode s većom dodanom vrijednošću. Umrežiti sve pojedinačne sektorske i druge aktivnosti i resurse, s državne, županijske i lokalne razine, i stvoriti sinergiju u intervencijama potpore za restrukturiranje poduzeća u ovom sektoru. Mjera obuhvaća samo „horizontalne“ intervencije (sve one koje nisu izravne financijske i druge subvencije) svim privatnim poduzećima koja zadovoljavaju utvrđene uvjete.

SADRŽAJ	Potporna i pomoć za prijenos i korištenje „dobrih iskustava“ iz EU-a i drugih regija inozemstva; razradu programa restrukturiranja (uvođenje i korištenje novih tehnologija i upravljanja; pokretanje inovacija pristupu tržištima i promociji, upravljanje ljudskim resursima (osposobljavanje menadžmenta, stručnjaka specijalista, prekvalifikacija i osposobljavanje radnika); zbrinjavanje viška radnika kroz druge programe i aktivnosti uz angažman državnih i županijskih institucija; povezivanje s inozemnim i domaćim partnerima; pripremi za privlačenje ulaganja.
INDIKATORI	Broj sačuvanih i novootvorenih radnih mjesta, udio novih proizvoda i tržišna realizacija; poslovni pokazatelji, ulaganje u razvoj; položaj na tržištu; zarade zaposlenih.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku (neki od projekata pripremljeni su i provedeni)
OBRAZLOŽENJE	Usprkos značajnim naporima uložnim u pokušaje spašavanja tekstilne i obućarske proizvodnje, u razdoblju od 2006. do kraja 2010. došlo je do otvaranja stečaja u nekim od velikih poduzeća u tim djelatnostima, smanjio se broj obrta i malih poduzeća, broj zaposlenih, kao i izvoz tekstilnih proizvoda. Unatoč tome, veći broj zaposlenih prihvatila su uspješna poduzeća iz tih djelatnosti, koja bilježe rast proizvodnje, prihoda i izvoza te su ostvarila značajna ulaganja u nove poslovne prostore i opremu, a utjecala su i na minimalni porast neto plaće u tekstilnoj i obućarskoj industriji, koja je još uvijek značajno ispod prosjeka prosječne plaće u Međimurskoj županiji i RH. Također, otvorila su se i nova tržišta za što je zaslužna sve veća specijalizacija u proizvodnji, što omogućuje dobivanje poslova na velikim natjecanjima za vojsku i druge javne službe i institucije. Međimurska županija i REDEA također su sudjelovale i u pripremama planova za restrukturiranje za program pomoći poduzetnicima u teškoćama, kao i dokumentacije za prijavu na natječaje za tekstilno-odjevnu i kožarsko-obućarsku industriju, na temelju kojih su privučena značajna sredstva.

PRIORITET	Prioritet 7 : Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 1: Razvoj infrastrukture i znanja za IT
CILJ MJERE	Poticati i intenzivirati korištenje informatičkih tehnologija za svakoga stanovnika u Međimurja te u poslovanju i poslovnom komuniciranju. Pridonijeti razvijenosti društva, a osobito efikasnosti, konkurentnosti, prilagodljivosti, dinamičnosti gospodarstva županije. Unaprijediti uvođenje i korištenje informatičke opreme, programa i znanja za korištenje i daljnji razvoj.
SADRŽAJ	Povećati dostupnost IT-tehnologija za svakoga građanina, javne terminale, programe informiranja, edukacije i treninga, osobito za malo i srednje poduzetništvo; savjetodavne usluge u vezi s nabavom opreme i korištenjem informatičkih tehnologija; program poticanja korištenja IT-a u poslovanju, obrazovanju, komuniciranju.
INDIKATORI	Broj i vrsta javnih terminala, broj i vrsta seminara i treninga za poduzetnike, broj i vrsta seminara i treninga, broj i tip korištenja IT-a, broj i vrsta elektroničkih transakcija.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- U svrhu jačanja znanja iz korištenja informatičkih tehnologija za poduzetnike, organizirane su edukacije prema programu MINGORP-a, u informatičkoj učionici Područnog ureda za katastar. - U tijeku je provedba projekta „E-business“ čiji je cilj poboljšanje poslovne konkurentnosti poduzetnika putem elektroničkoga poslovanja. U sklopu projekta planirano je opremanje informatičke radionice u prostorijama TIC-a te educiranje trenera koji će održavati seminare i radionice za poduzetnike. - Veliku ulogu također ima stručni studij računarstva na Međimurskom veleučilištu koji održava dva smjera: programsko inženjerstvo te

PRIORITET	Prioritet 7 : Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 1: Razvoj infrastrukture i znanja za IT
	inženjerstvo računalnih sustava i mreža. • U sklopu TIC-a opremljen je laboratorij specifičnom, visokotehnološkom opremom koja je na raspolaganju inkubiranim tvrtkama, ali i vanjskim korisnicima.

PRIORITET	Prioritet 7: Jačanje informatičkog društva
MJERA	Mjera 2: Poboljšanje informatizacije javne uprave u županiji, JLS-ovima i privatnom sektoru
CILJ MJERE	U potpunosti informatiziran rad jedinica županijske i lokalne samouprave; umrežavanje i internetizacija.
SADRŽAJ	Prilagodba procedura potrebama informatizacije; redovno softversko i hardversko opremanje županijske uprave i JLS-ova; edukacija djelatnika; umrežavanje jedinica regionalne i lokalne samouprave; internetizacija sadržaja i usluga regionalne i lokalne samouprave.
INDIKATORI	Broj i vrsta uvedenih IT-sustava, broj danih informacija, ažuriranje <i>weba</i> i baza podataka, broj elektroničkih upita i broj riješenih predmeta, porast učinkovitosti i uspješnosti u radu.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Cijelo područje Međimurske županije obuhvaćeno je širokopojasnim internetom, bilo putem fizičke infrastrukture ili bežičnim pristupom internetu. • U korištenju informatičkih tehnologija u radu Županije, jedinica lokalne samouprave i institucija došlo je do značajnoga poboljšanja – sve općine aktivno ažuriraju svoje internetske stranice, kreirane su brojne baze podataka s informacijama koje je moguće pronaći na internetskim stranicama, komunikacija elektroničkom poštom potiskuje onu klasičnu u komunikaciji građana s općinskim i županijskim vlastima, a posebice pri komunikaciji među institucijama. • Osim informatički, Županija i tvrtke u vlasništvu Županije povezane su i zajedničkim telefonskim sustavom, radi ubrzanja komunikacije, ali i smanjenja troškova. • Stalnom modernizacijom programske podrške i hardvera olakšava se rad djelatnicima institucija i tako doprinosi porastu učinkovitosti u radu. • U zadnjih nekoliko godina raste broj djelatnika koji su prošli program informatičkog osposobljavanja i dobili međunarodno priznat certifikat ECDL.

CILJ 2: JAČANJE LJUDSKIH RESURSA I NJIHOVO UKLJUČIVANJE U RAZVOJ

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 1: Poboljšanje obrazovne strukture
CILJ MJERE	Rješavanje problema kadrovske strukture, tj. podizanje razine obrazovne strukture stanovništva.

SADRŽAJ	Stimuliranje upisa u srednje škole; kreditiranje i dodjela većeg broja stipendija; ulaganje u izgradnju i opremanje škola; besplatan prijevoz; stipendiranje poslijediplomskih studija; stvaranje „pozitivnog okruženja“ (političko-društvenoga) za otvaranje Veleučilišta; promoviranje (marketinška obrada potencijalnih krajnjih korisnika) za cjeloživotno učenje; razvoj edukacije i treninga za menadžment i zaposlenike, za modernu poljoprivredu, poduzetništvo u poljoprivredi i dr.; redefiniranje postojećih obrazovnih programa kako bi se više približili potrebama poslodavaca; potpora postojećoj suradnji srednjih stručnih škola i gospodarstvenika iz djelatnosti graditeljstva i metaloprerađivačke industrije; praćenje i vrednovanje provedbe mjere.
INDIKATORI	Broj upisanih u srednje škole, fakultete i poslijediplomski studij, broj stipendiranih, broj opremljenih i izgrađenih škola, broj novih programa/zvanja za potrebe gospodarstva, broj osposobljenih kroz cjeloživotno učenje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• U suradnji Međimurske županije i Hrvatske obrtničke komore stipendiraju se učenici obrtničkih škola; • Subvencionira se prijevoz učenika srednjih škola i studenata; • Međimurska županija dodjeljuje učeničke stipendije djeci hrvatskih branitelja; • Međimurska županija kreditira studente dodiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija; • JLS-ovi stipendiraju i kreditiraju studente sa svoga područja; • Izgrađena sportska dvorana u Podturnu, Kotoribi i I.osnovnoj školi u Čakovcu, te škola u Kotoribi. Projektna dokumentacija pripremljena za dogradnju škola i gradnju dvorana (Belica, Domašinec, Draškovec, Goričan, Gornji Mihaljevec). • Suradnja srednjih škola i gospodarstva ostvaruje se kroz učeničke prakse; • Organiziraju se edukacije za poduzetnike i poljoprivrednike kroz projekte koje provodi REDEA; • U provedbi dva EU-projekta za prilagodbu nastavnih programa potrebama gospodarstva – TIOŠ (tehničar za računarstvo) i Gospodarska škola (AGROFUTURA) • EU-projekt za verifikaciju triju novih programa (Gospodarska škola Čakovec – AGRONET) • HZZ provodi selekciju i motivaciju potencijalnih kandidata za programe obrazovanja

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 2: Stručno osposobljavanje i doškoloavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
CILJ MJERE	Smanjivanje strukturalne nezaposlenosti koja je karakteristična za županiju.
SADRŽAJ	Detektirati zvanja/zanimanja, dodatna znanja, vještine koje su potrebne na tržištu rada u županiji; marketinška obrada (tribine, okrugli stolovi, letci i sl.) krajnjih korisnika s ciljem buđenja svijesti o potrebi stručnog osposobljavanja i doškoloavanja; utvrditi institucije koje bi mogle provoditi programe osposobljavanja; prikupiti ponude/nastavne planove od potencijalnih provoditelja osposobljavanja; stručni odabir kandidata za osposobljavanje; pratiti provedbu osposobljavanja i rezultate.
INDIKATORI	Broj novoosposobljenih/novoškolovanih, veća konkurentnost nezaposlenih osoba, sve izraženo kroz postotak novozaposlenih osposobljenih u ukupnoj masi zaposlenih za referentno razdoblje; manja stopa nezaposlenosti,

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 2: Stručno osposobljavanje i doškoloavanje nezaposlenih osoba za tržište rada
CILJ MJERE	Smanjivanje strukturalne nezaposlenosti koja je karakteristična za županiju.
SADRŽAJ	Detektirati zvanja/zanimanja, dodatna znanja, vještine koje su potrebne na tržištu rada u županiji; marketinška obrada (tribine, okrugli stolovi, letci i sl.) krajnjih korisnika s ciljem buđenja svijesti o potrebi stručnog osposobljavanja i doškoloavanja; utvrditi institucije koje bi mogle provoditi programe osposobljavanja; prikupiti ponude/nastavne planove od potencijalnih provoditelja osposobljavanja; stručni odabir kandidata za osposobljavanje; pratiti provedbu osposobljavanja i rezultate.
	izjednačavanje mogućnosti za zapošljavanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- Sustavna anketiranja o potrebama na tržištu rada provode HZZ i HGK – identifikacija deficitarnih zanimanja; - Osnovano Regionalno vijeće za tržište rada koje će zajedničkim kapacitetima pratiti kretanja na tržištu rada i razmjenjivati relevantne informacije o potrebama na tržištu te prema tome predlagati daljnje preporuke za bolje usklađivanje ponude i potražnje; - Provedba projekta „Mobile Region“ kroz koji će se pokrenuti portal s dostupnim programima obrazovanja, prekvalifikacija, dokvalifikacija; - Provedba projekta „Žene u rodno netradicionalnim zanimanjima“ – obuka žena za određena tradicionalno muška zanimanja – izjednačavanje mogućnosti za zapošljavanje; - Projekt "Mladi na tržištu rada" (poticanje zaposlenosti mladih) koji provodi centralni HZZ na području MŽ-a u suradnji s područnim uredom HZZ-a. - Mjera HZZ-a koja podupire ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje – Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa za mlade dugotrajno nezaposlene koji su završili školovanje po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja, a koji su bez radnog iskustva i staža.

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 3: Podrška zapošljavanju mladih stručnjaka
CILJ MJERE	Poticaj poduzećima koja zapošljavaju mlade školovane ljude.
SADRŽAJ	Analiza potencijalne potražnje za zapošljavanje mladih stručnjaka; razvoj garantnih sustava za poslodavce.
INDIKATORI	Broj zaposlenih mladih stručnjaka, postotak mladih nezaposlenih stručnjaka koje obuhvaća mjera, postotak diplomiranih stručnjaka obuhvaćenih garantnim sustavom.
STUPANJ OSTVARENJA	U pripremi
OBRAZLOŽENJE	Tijekom 2010. godine pokrenute su inicijative za projekte usklađene s ovom mjerom, a početak provedbe planiran je za 2011. godinu. Pripremljeni EU-projekti na teme: - zapošljavanja i uvođenja sustava mentorstva i prakse za mlade, visokokvalificirane, nezaposlene osobe bez radnog iskustva; - praksa i mogućnost zapošljavanja mladih bez radnog iskustva putem

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 3: Podrška zapošljavanju mladih stručnjaka
CILJ MJERE	Poticaj poduzećima koja zapošljavaju mlade školovane ljude.
SADRŽAJ	Analiza potencijalne potražnje za zapošljavanje mladih stručnjaka; razvoj garantnih sustava za poslodavce.
	radionica koje vode stručnjaci iz ICT-poduzeća; Poticajne mjere HZZ-a (Sufinanciranje prvog zapošljavanja mladih osoba bez radnoga staža, Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, Sufinanciranje samozapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, Sufinanciranje obrazovanja za poznatoga poslodavca).

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 4: Razvoj cjeloživotnog učenja
CILJ MJERE	Jačanje formalno stečenog obrazovanja, znanja i vještina u svrhu povećanja kompetencija na tržištu rada, čime bi se podigla razina konkurentskih sposobnosti radnih mjesta, a posljedično i ukupna gospodarska konkurentnost županije.
SADRŽAJ	Osvješčivanje javnosti o značaju sustava cjeloživotnog učenja (CU); utvrđivanje prepreka za sustavno uvođenje CU-a na razini županije; utvrđivanje mogućnosti financiranja i stvaranje okruženja za uvođenje CU-a na poslu; predlaganje i provedba poticajnih aktivnosti za približavanje učenja korisnicima; izrada prijedloga za trening-programe u svrhu poticanja CU-a; kreiranje sustava CU-a u odnosu na profesionalno i redovno obrazovanje; povezivanje i suradnja javnoga i privatnoga sektora, utvrđivanje odgovornosti i uloge županijskih upravnih, obrazovnih, nevladinih i drugih razvojnih institucija u promicanju sustava CU-a u županiji.
INDIKATORI	Broj novih programa i alata za poticanje CU-a, broj zaposlenih koji primjenjuju CU; broj poduzeća koja potiču cjeloživotno učenje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Obilježavanje tjedna cjeloživotnog učenja; • Posredna promocija koncepta CU-a kroz seminare i radionice; • Pripremljen EU-projekt na temu zapošljavanja i uvođenja sustava mentorstva i prakse za mlade visokokvalificirane nezaposlene osobe bez radnog iskustva (Generation Next); • Povećanje broja dostupnih programa obrazovanja (otvorena učilišta, srednje škole); • Promocija suradnje s AMPEU-om (Agencija za mobilnost i programe EU-a).

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 5: Poticanje poslovnih subjekata na ulaganje u razvoj ljudskih resursa
CILJ MJERE	Smanjenje nezaposlenosti i razvoj ljudskih resursa, usklađenost kvalifikacijske strukture zaposlenih u skladu s potrebama gospodarstva i razvojnim prioritetima županiji, te razvoj kompetentnih mladih kadrova koji vladaju

	novim znanjima i vještinama potrebnim za realizaciju konkurentnoga gospodarstva županije.
SADRŽAJ	Analiza stanja i potreba gospodarstva za pojedinim kadrovima; unapređivanje suradnje Zavoda za zapošljavanje i gospodarstva; izrada i kontinuirano ažuriranje baze podatka vezano za ponudu i potražnju za radnom snagom; aktivnosti na uvođenju sustava cjeloživotnog učenja u suradnji s gospodarstvenicima; podrška gospodarstva u osiguravanju prostora i materijala za trening i edukaciju; objedinjenje svih državnih, županijskih i međunarodnih inicijativa, te u suradnji s gospodarstvom iniciranje programa za razvoj ljudskih resursa i iznalaženje mogućnosti za njihovo financiranje
INDIKATORI	Broj realiziranih programa razvijenih u suradnji s gospodarstvenicima; broj polaznika programa koje su podržali gospodarstvenici; broj i iznosi programa koje su financirali gospodarstvenici
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Pripremljeno nekoliko EU-projekata (trenutačno u fazi evaluacije ili prije početka provedbe) koji ciljaju na edukaciju poduzetnika o planiranju ljudskih resursa, upravljanje ljudskim resursima i potrebu za ulaganjem u obrazovanje zaposlenika; • Obilježavanje tjedna cjeloživotnog učenja; • Posredna promocija koncepta CU-a kroz seminare i radionice; • Provedeni projekti poduzetnika – PHARE 2006 – uključivali i edukacije na području marketinga; • Održana pripremna radionica Europskoga regionalnoga ekonomskoga foruma (EREF) na temu važnosti ljudskoga kapitala za konkurentnost regije – usklađivanje znanja i vještina s potrebama gospodarstva (pripremljene preporuke za glavnu radionicu); • Provedba projekta „Žene u rodno netradicionalnim zanimanjima“ – učinkovito planiranje ljudskih resursa za poslodavce; • Provedba Nacionalnoga programa za poticanje zapošljavanja od 2006. do srpnja 2010.; • Sufinanciranje obrazovanja za poznatoga poslodavca.

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 6: Smanjivanje neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada
CILJ MJERE	Uskladiti ponudu i potražnju na tržištu rada kroz kreiranje aktivnoga i fleksibilnoga tržišta rada, te uspostavu obrazovnih programa prilagođenih potrebama županijskoga gospodarstva, čime bi se pridonijelo smanjivanju strukturne nezaposlenosti.
SADRŽAJ	Ažuriranje informacija o ponudi i potražnji na županijskom tržištu rada te analiza uskih grla; identificiranje uloge i odgovornosti ključnih institucija u smanjivanju neravnoteže u ponudi i potražnji na tržištu rada; razvoj programa poticanja zapošljavanja u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje; razvoj cjelovitoga sustava poticaja za pojedina zanimanja za koja se anticipira da su od strateškog značenja za razvoj županijskoga gospodarstva i realizaciju utvrđenih razvojnih prioriteta; praćenje i ocjenjivanje uspješnosti rezultata na temelju realiziranih aktivnosti i programa
INDIKATORI	Postotak smanjenja strukturne nezaposlenosti, postotak smanjenja nezaposlenosti ciljnih grupa: žena, mladih školovanih osoba, osoba s

	invaliditetom, romskoga stanovništva;
STUPANJ OSTVARENJA	
OBRAZLOŽENJE	• Sustavna anketiranja o potrebama na tržištu rada provode HZZ i HGK; • Osnovano Regionalno vijeće za tržište rada – kreće prema formalnijem obliku: Lokalno partnerstvo za zapošljavanje; • Provedba projekta „Mobile Region“ – poticanje fleksibilnosti tržišta rada (mobilnost); • Pripremljeni EU-projekti (na početku provedbe ili pred ugovaranjem) koji odgovaraju na navedene ciljeve mjere: Partnership in Action (fokus na skupine u nepovoljnom položaju za koje će se osnovati mobilni <i>job club</i>, obrazovanje za zapošljavanje itd.); Women in Gender NTOs (sustavne edukacije žena prema zapošljavanju u tradicionalno muškim zanimanjima); Generation Next, Youth in the Labour Market (edukacija za samozapošljavanje); • Javni radovi (prvenstveno ih koristi romsko stanovništvo kao mogućnost privremenog zapošljavanja).

PRIORITET	Prioritet 8: Poboljšanje obrazovne strukture i prilagodba obrazovanja potrebama gospodarstva
MJERA	Mjera 7: Razvoj visokoškolskih obrazovnih programa u županiji
CILJ MJERE	Razvoj visokog obrazovanja u županiji, uključujući u prvom redu osnivanje Međimurskog veleučilišta, s obrazovnim programima agronomije, građevine i poduzetništva, te time jačanje koncentracije novih znanja i konkurentnih nastavnih programa. Cilj je povećati kompetencije i broj visokoobrazovanih osoba u županiji, što će se reflektirati na povećanoj konkurentnosti radne snage.
SADRŽAJ	Osnivanje Međimurskog veleučilišta; izrada prijedloga nastavnih programa na području agronomije, građevine i poduzetništva; formiranje odjela; privlačenje i edukacija kadrova za potrebe veleučilišta; promocija međunarodne suradnje (i međunarodnog usavršavanja) te prijenosa novih znanja, poticanje veza veleučilišta i gospodarstva.
INDIKATORI	Broj visokoobrazovanih osoba u županiji, broj nastavnih programa usklađenih s najnovijim trendovima i standardima u EU-u; broj visokoobrazovanih studenata usmjerenih na područja koja su od prioritetnog značenja za razvoj županije; broj studenata koji sudjeluju u međunarodnoj suradnji i razmjeni studenata.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Osnovano Međimursko veleučilište u Čakovcu s programima računarstvo i menadžment u turizmu i sportu (treći program održivog razvoja u pripremi); • Upisane tri generacije studenata na smjer računarstvo i dvije na smjer menadžment u turizmu i sportu; • Pokrenuti projekti povezivanja veleučilišta s gospodarstvom (studentske prakse, gosti predavači, terenska nastava itd.); • Pokrenuti projekti međunarodne suradnje i razmjene studenata.

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 1: Poboljšanje mogućnosti za zapošljavanje Roma i drugih socijalno ugroženih skupina, invalidnih osoba kroz posebne obrazovne programe za stjecanje kvalifikacija te uključivanje u javne radove

CILJ MJERE	Ovom mjerom nastojao bi se riješiti višeslojan problem nezaposlenosti te nacionalne manjine (niska razina obrazovanja, predrasude poslodavaca, legalizacija njihovih aktivnosti, marginaliziranost romske populacije). Time bi se poticao porast njihove zaposlenost, radni angažman romske populacije, a samim time i poboljšavanje njihova socioekonomskoga statusa, kao i realizacija ravnopravnoga pristupa prilikom zapošljavanja.
SADRŽAJ	Izrada analize stanja obrazovne strukture Roma u suradnji s mjerodavnim institucijama; organizacija javnih tribina, okruglih stolova, distribucija promidžbenih materijala i sl., s ciljem pobuđivanja svijesti kod romske populacije za potrebom za dodatnim obrazovanjem; stvaranje pozitivnog ozračja kod poslodavaca za zapošljavanje Roma; stvaranje preduvjeta za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje – procjena preostale radne sposobnosti; praćenje i vrednovanje provedbenih aktivnosti.
INDIKATORI	Broj obrađenih kandidata za pripremu zapošljavanja, broj upućenih na javne radove, broj doškoloranih, broj upućenih na seminare za edukaciju za pokretanje vlastitoga posla, broj zaposlenih, broj otvorenih – legaliziranih obrta, broj održanih aktivnosti (tribine i sl.) vezanih za problematiku zapošljavanja Roma.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Provode se ili su provedene sljedeće aktivnosti (u sklopu nacionalnih i lokalnih programa): • Obrazovanje osoba romske nacionalne manjine za tržište rada; • Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova – npr. romski pomagači u školama; • Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca; • Obrazovanje odraslih – završavanje osnovne škole – u sklopu projekta „Hrvatska pismenost“ (provodi Ministarstvo obrazovanja) – upućivanje Roma da završe osnovnu školu; • Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva; • Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba; • Sufinanciranje zapošljavanja starijih osoba; • Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba (hrvatski branitelji, osobe s invaliditetom, samohrani roditelji).

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje socijalne infrastrukture, modernizacija, izgradnja nove
CILJ MJERE	Poticanje modernizacije postojeće te razvoj nove neophodne socijalne infrastrukture radi poboljšavanja uvjeta i kvalitete života socijalno ugroženih skupina u županiji, te njihovo što uspješnije integriranje u društveni i gospodarski život.
SADRŽAJ	Analiza i prioritiziranje potreba za obnavljanje postojećih predškolskih i drugih društvenih ustanova i institucija, te za izgradnju novih; izrada programa obnove i izgradnje neophodne infrastrukture; mobiliziranje financijskih i drugih resursa potrebnih za unaprjeđenje infrastrukture; organiziranje potrebnih radova, praćenje i ocjenjivanje realiziranih rezultata
INDIKATORI	Broj izrađenih programa unaprjeđenja socijalne infrastrukture; broj djece koja pohađaju obnovljene i nove izgrađene ustanove; broj korisnika drugih obnovljenih i izgrađenih institucija socijalne infrastrukture.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Otvoren Obiteljski centar za Rome u Kuršancu; • Otvoren Romski edukacijski centar u Goričanu; • Otvoren Dnevni centar za starije i nemoćne osobe;

	• Provedba nacionalnih projekata i programa, projekata i programa Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u svrhu povećanja kvalitete života socijalno ugroženih skupina u socijalnim ustanovama i udrugama civilnog društva; • Otvorena pučka kuhinja u Čakovcu; • Djelovanje Sigurne kuće za žrtve nasilja; • Isplata naknade vojnim i civilnim invalidima rata i sudionicima II. svjetskog rata Međimurske županije; • Početkom 2009. godine zaposlen je asistent u nastavi za učenicu I.OŠ Čakovec.
--	---

PRIORITET	Prioritet 9: Unaprjeđenje uvjeta i poboljšanje kvalitete života socijalno ugroženih skupina
MJERA	Mjera 3: Jačanje socijalne integracije marginaliziranih društvenih skupina
CILJ MJERE	Unaprjeđenje integriranja socijalno ugroženih skupina na području županije i poboljšavanje okruženja za njihov život i rad na području županije, te općenito poboljšavanje kvalitete njihova života i suživota s drugim skupinama stanovništva. Time bi se stvorila osnova za provedbu jednakih mogućnosti za život svih kategorija stanovnika županije.
SADRŽAJ	Analiza potreba vezano za socijalnu integraciju marginaliziranih grupa; izrada programa socijalne integracije marginaliziranih grupa; definiranje nosioca i odgovornosti pojedinih programa; mobiliziranje potrebnih financijskih sredstava za realizaciju programa; utvrđivanje primarnih korisnika (djeca, žene, mladi i dr.) i prioriteta inicijativa/aktivnosti; realizacija prioriteta aktivnosti/programa; promicanje senzibilnosti za programe u široj javnosti; praćenje i vrednovanje realizacije programa socijalne integracije
INDIKATORI	Broj pripremljenih programa; broj realiziranih uspješnih programa socijalne integracije; broj korisnika programa
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Provodi se Nacionalni program izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom; • Program organiziranoga stanovanja – stambena zajednica za osobe s intelektualnim poteškoćama – OCD-ovi uz podršku Min. zdravlja i socijalne skrbi, Centra za socijalnu skrb i JLS-ova; • Provode se aktivnosti Zajedničkog memoranduma o uključivanju; • Djeluje Povjerenstvo za ravnopravnost spolova; • Provodi se Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece; • Provode se mjere Nacionalne populacijske politike; • Provodi se Akcijski plan za uključivanje Roma; • Provodi se Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju; • Provodi se Nacionalni program za mlade; • Provodi se Program sprečavanja nasilja među djecom i mladima.

PRIORITET	Prioritet 10: Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	Mjera 1: Jačanje sudjelovanja neprofitnih organizacija u razvoju županije
CILJ MJERE	Postavljanje regionalnoga i/ili županijskoga centra potpore koji obuhvaća izradu modela suradnje među svim sektorima djelovanja te jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva s ciljem kontinuiranog razvoja organizacija civilnog društva, te njihove integracije i uključivanja u razvoj županije.

SADRŽAJ	Izrada studija vezanih za razvoj ljudskih resursa, potencijala i mogućnosti u županiji; izrada prijedloga modela suradnje između sva tri sektora djelovanja (javnoga sektora, privrednoga sektora i sektora civilnog društva) u županiji; izrada strategije jačanja sektora civilnog društva u županiji; osnaživati postojeće i razvijati potrebne kapacitete u županiji; jačanje svijesti o važnosti razvoja civilnog društva u razvoju županije.
INDIKATORI	Povećanje postotka kvalitetnih projekata, broj stručnjaka i građana zaposlenih i aktivnih u OCD-ovima, manja stopa nezaposlenosti, broj uključenih građana i institucija u procese OCD-ova
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Povećan broj OCD-ova na županijskoj razini; • Povećanje broja inicijativa i projekata u provedbi OCD-ova prvenstveno orijentiranih na neformalnu edukaciju i poboljšanje života pripadnika marginaliziranih društvenih skupina; • Intenzivno uključivanje OCD-ova u provedbu projekata koje sufinancira EU; • Primjena odredbi Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva.

PRIORITET	Prioritet 10: Poticanje razvoja civilnog društva
MJERA	Mjera 2: Poticanje razvoja civilnog društva
CILJ MJERE	Osmisliti institucionalni i organizacijski model suradnje udruga i županijske uprave te županijskih razvojnih institucija (ključnih dionika razvoja) u svrhu zajedničkog angažmana na realizaciji programa od prioritetnog značenja za gospodarsko-društveni razvitak županije.
SADRŽAJ	Snimiti stanje i djelovanje (misijske, svrha, ciljevi) postojećih udruga; utvrditi potrebe i probleme udruga; predložiti akcijske planove za daljnji razvoj (podršku) udruga i njihovo umrežavanje u postojeću institucionalnu strukturu županijskih upravnih i drugih razvojnih institucija; utvrditi trenutačne probleme u suradnji udruga i županijske uprave i institucija (ključnih dionika razvoja); predložiti nov model institucionalne i organizacijske suradnje; utvrditi akcijske planove za daljnju suradnju udruga i dionika razvoja u pojedinim razvojnim segmentima.
INDIKATORI	Broj udruga koje će biti podržane i umrežene na temelju mjere, akcijski plan za podršku razvoja udruga, tj. civilnog društva u županiji, unaprijeđeno i efikasnije djelovanje udruga u županiji u smislu doprinosa cjelovitom gospodarsko-društvenom razvitku županije, unaprijeđeni odnosi između udruga i županijske uprave i institucija.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Program Jako – Program regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti organizacija civilnog društva na lokalnoj i regionalnoj razini (provodi se u četirima sjevernim županijama u HR); • Natječaj udruge ACT za dodjelu donacija udrugama (soc. poduzetništvo, otvorene tehnologije i slobodna kultura, mediji); • Projekt Socijalno poduzetništvo kao instrument financijske održivosti OCD-ova – jačanje kapaciteta udruga osoba s invaliditetom Međimurske županije na području projektnog i financijskog upravljanja; • Nagrada "Zajedno za bolje" koju dodjeljuje Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva – za 2010. godinu primila ju je Međimurska županija u području razvoja sudioničke demokracije i suradnje s građanima i organizacijama civilnog društva – istu nagradu za 2009. godinu primila je Općina Belica.

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprijeđenje preventivne zdravstvene zaštite
-----------	--

MJERA	Mjera 1: Unaprjeđenje i provedba programa ranog otkrivanja nezaraznih kroničnih bolesti
CILJ MJERE	Podizanje kvalitete života oboljelih.
SADRŽAJ	Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti; istraživanje postojećih kapaciteta u županiji za provođenje programa ranog otkrivanja; ugovaranje i nabava dijagnostičkih aparata i dijagnostičkoga potrošnog materijala, izrada baze podataka rizičnih osoba, pregledanih i novootkrivenih; osnivanje centara za <i>screeninge</i> različitih bolesti; razrada metoda nadzora i praćenja rezultata i evaluacije; edukacija stručnog osoblja i volontera koji onda mogu biti sekundarni edukatori; organiziranje individualnoga savjetovanja i razvoj vještina; provođenje seminara i radionica; priprema audiovizualnih materijala; medijske aktivnosti, organiziranje TV- i radioemisija te osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja itd.
INDIKATORI	Postotak populacije obuhvaćen programima ranog otkrivanja bolesti (npr. 80% rizične populacije obuhvaćeno skrining-mamografijom, preventivnim kliničkim pregledima dojke itd.), broj educiranih novootkrivenih bolesnika, postotak uključenih stanovnika i udruga za prevenciju bolesti i udruga oboljelih u terenska ispitivanja, postotak osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- Izrađen Plan zdravstvene zaštite Međimurske županije do 2011. godine; - Provodi se projekt „Zdrava županija“ – implementiran Plan za zdravlje – financiranje programa i projekata usmjerenih na zdravstvene prioritete: - koronarna srčana bolest - moždani udar - medovoljna tjelesna aktivnost - rak dojke - pušenje i prekomjerno pijenje mladih; - Osigurana sredstva za cijepljenje djevojčica 7. razreda osnovnih škola protiv HPV-a; - Pripremljena projektna dokumentacija za Obiteljski centar; - Uključivanje civilnog društva u provedbu projekata, edukacija, seminara i kampanja o osvješćivanju važnosti redovite tjelesne aktivnosti radi zaštite i unaprjeđenja zdravlja; - Provedba nacionalnih programa Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za rano otkrivanje bolesti (Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke i Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva) - Edukacija stručnog osoblja o novim metodama liječenja nezaraznih kroničnih bolesti; - Zdravstveno prosvjeđivanje i promicanje zdravlja vezano za „Kalendar zdravlja“, tj. obilježavanje značajnih datuma vezanih za unaprjeđenje zdravlja u Republici Hrvatskoj; - Rad Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i debljine pri ZZJZ-u Međimurske županije; - Rad Službe za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje pri ZZJZ-u Međimurske županije; - Provedba programa „Edukacija trudnica“ pri ZZJZ-u Međimurske županije; - Motovunska ljetna škola unaprjeđenja zdravlja uz aktivno učešće predstavnika Međimurske županije unaprjeđenja zdravlja; - Provedba nacionalnih programa Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za rano otkrivanje bolesti (npr. Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke – ukupni odaziv na mamografiju u Međimurskoj županiji 2008. iznosio je 81% i najbolji je u Hrvatskoj);

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprjeđenje preventivne zdravstvene zaštite
MJERA	Mjera 1: Unaprjeđenje i provedba programa ranog otkrivanja nezaraznih kroničnih bolesti
CILJ MJERE	Podizanje kvalitete života oboljelih.
SADRŽAJ	Stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje programa prevencije kroničnih bolesti; istraživanje postojećih kapaciteta u županiji za provođenje programa ranog otkrivanja; ugovaranje i nabava dijagnostičkih aparata i dijagnostičkoga potrošnog materijala, izrada baze podataka rizičnih osoba, pregledanih i novootkrivenih; osnivanje centara za <i>screeninge</i> različitih bolesti; razrada metoda nadzora i praćenja rezultata i evaluacije; edukacija stručnog osoblja i volontera koji onda mogu biti sekundarni edukatori; organiziranje individualnoga savjetovanja i razvoj vještina; provođenje seminara i radionica; priprema audiovizualnih materijala; medijske aktivnosti, organiziranje TV- i radioemisija te osmišljavanje, organiziranje i provođenje medijskih kampanja itd.
	Edukacija stručnog osoblja o novim metodama liječenja nezaraznih kroničnih bolesti.

PRIORITET	Prioritet 11: Unaprjeđenje preventivne zdravstvene zaštite
MJERA	Mjera 2: Promicanje zdravog načina života
CILJ MJERE	Unaprjeđenje zdravlja, odnosno sprječavanje ili usporavanje rizičnih faktora za pojavu kroničnih bolesti, smanjenje obolijevanja, smrtnosti i invalidnost od navadenih bolesti, te time unaprjeđivanje ljudskih potencijala.
SADRŽAJ	Identifikacija ključnih čimbenika koji doprinose zdravlju određene populacije; određivanje osnovne strategije promicanja zdravlja; identifikacija i motivacija svih potencijalnih „promotora zdravlja“; stvaranje mreže ustanova i pojedinaca uključenih u provođenje unaprjeđenja zdravlja; organiziranje individualnoga savjetovanja i razvoj vještina, organiziranje „Škole za promociju zdravlja“ u lokalnoj zajednici; medijske aktivnosti; organiziranje „edukativnih štandova“ u zajednici; provođenje različitih testiranja na terenu; formiranje grupa za pomoć i samopomoć (<i>peer educators</i>) i njihova edukacija itd.
INDIKATORI	Broj posjetitelja savjetovalištima, broj provedenih radionica i seminara, broj uključenih u rad radionica i seminara, broj objavljenih novinskih članaka, radio- i TV-emisija, medijskih kampanja, postotak populacije uključen u provođenje različitih aktivnosti, postotak osoba koje su usvojile znanje, promijenile stavove i ponašanje.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- Provedba projekata, edukacija, seminara i kampanja o osvješćivanju važnosti redovite tjelesne aktivnosti radi zaštite i unaprjeđenja zdravlja na lokalnoj razini; - Promicanje sportske rekreacije u lokalnoj zajednici kroz projekte udruge; - Formiranje <i>peer educators</i> koje je potaknulo civilno društvo; - Medijske aktivnosti, uključujući i snimanje edukativnih filmova.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 1: Jačanje sposobnosti županijske razvojne agencije
CILJ MJERE	Osnažiti i dalje razvijati postojeću Regionalnu razvojnu agenciju REDEA-u kako bi bila osposobljena za daljnju provedbu ROP-a, postala značajan faktor u procesu upravljanja razvojem županije, te bila ključni subjekt pri iniciranju, pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju razvojnih projekata međužupanijske, prekogranične i međuregionalne suradnje.

SADRŽAJ	Daljnje podizanje razine osposobljenosti djelatnika agencije, poglavito za provedbu, praćenje i vrednovanje međužupanijske, prekogranične i međuregionalne suradnje; povezivanje REDEA-e sa srodnim razvojnim agencijama u susjednim zemljama kroz razmjenu iskustva, studijska putovanja, sudjelovanje na zajedničkim projektima; intenzivnije povezivanje REDEA-e s postojećim razvojnim agencijama i sličnim razvojnim institucijama u Hrvatskoj u svrhu iniciranja i provedbe zajedničkih razvojnih programa koji se odnose na utvrđene razvojne prioritete županije.
INDIKATORI	Broj odobrenih razvojnih projekata za prekograničnu i međuregionalnu suradnju, broj uspješno realiziranih razvojnih projekata koji se odnose na međužupanijsku, prekograničnu i međuregionalnu suradnju; broj realiziranih tečajeva za osposobljavanje djelatnika i njihovo stjecanje specifičnih znanja i vještina
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- REDEA ulazi u 2011. sa 14 stručnih djelatnika i raspolaže sa (bar jednim ili više njih): - certificiranim trenerom za prekogranične IPA-programe, - certificiranim trenerom za upravljanje projektnim ciklusom, - certificiranim savjetnikom poduzetništva, - certificiranim projektnim menadžerom za investicije, - certificiranim upraviteljem klastera, - te certificiranim stručnjacima za brojna ostala područja; - Djelatnici REDEA-e sudjelovali su na više od 50 različitih edukacija kroz koje su (uz nadogradnju znanja iskustvima iz prakse) potpuno osposobljeni za pripremu i implementaciju projekata financiranih iz fondova EU-a, izradu i ocjenu investicijskih projekata, te za provođenje brojnih ostalih aktivnosti iz svog djelokruga rada; - REDEA je u razdoblju 2006. – 2010. sudjelovala u: 11 projekata prekogranične suradnje koji su implementirani, od čega u 3 kao nositelj, u 7 kao partner u projektu, a za 1 projekt sudjelovala je samo u pripremi projektnoga prijedloga, 7 projekata prekogranične i međuregionalne suradnje čija je implementacija u tijeku, od čega u 5 projekata kao partnera, a za 2 projekta pripremala je projektni prijedlog, 11 prijedloga projekata prekogranične suradnje koji su prijavljeni na natječaje i čija je evaluacija u tijeku, od čega u 2 projekta kao nositelj, u 5 projekata kao partner, te je za 4 projekta pripremala projektni prijedlog, 7 projektnih prijedloga koji nisu prihvaćeni za financiranje, od čega u 2 kao nositelj, u 4 kao partner, te je za 1 projekt pripremala projektni prijedlog. * U većini navedenih projekata uloga nositelja ili partnera podrazumijevala je i pripremu prijavnice dokumentacije, odnosno projektnoga prijedloga - REDEA je pristupila mreži razvojnih agencija na prostoru Jugoistočne Europe – EREF čiji je cilj da se u skladu s programskim opredjeljenjima EREF-a uspostavi zajednička suradnja između aktera i djeluje na usklađivanju i dostizanju razvojnih ciljeva na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. - Provođenjem zajedničkih projekata utemeljeni su partnerski odnosi s institucijama uključenima u pitanja regionalnog razvoja iz susjednih županija, susjednih država, te ostalih država Europe (Belgija, Njemačka, Španjolska itd.), što je izvrsna podloga za razvoj budućih projektnih prijedloga.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 2: Jačanje sposobnosti za upravljanje JLS-ovima i županijom te razvoj ljudskih resursa
CILJ MJERE	Povećanje učinkovitosti i efektivnosti JLS-ova i županijskih upravnih tijela pri upravljanju razvojem županije.
SADRŽAJ	Podizanje razine osposobljenosti JLS-ova i djelatnika županijske uprave za upravljanje razvojem kroz provedbu specijaliziranih tečajeva (menadžerske, komunikacijske, informatičke vještine, učenje stranih jezika i dr.); uvođenje sustava praćenja i vrednovanja realizacije razvojnih projekata; podizanje kvalitete usluga koje se pružaju građanstvu; izrada modela poboljšanja koordinacije, organizacije (horizontalne i vertikalne) i protoka informacija u županijskoj upravi; jačanje suradnje Županije i JLS-ova, te samih JLS-ova u provedbi razvojnih projekata; jačanje suradnje županijske uprave s ostalim ključnim dionicima razvoja (razvojnim akterima) u županiji.
INDIKATORI	Broj realiziranih međužupanijskih, prekograničnih i međuregionalnih razvojnih projekata, broj projekata na kojima sudjeluje više JLS-ova iz županije, broj uspješnih razvojnih projekata na kojima sudjeluje Županija u suradnji s JLS-ovima (kvalitativni); viša razina kvalitete pruženih usluga građanstvu, poboljšana koordinacija i protok informacija u županijskoj upravi
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	• Od 2010. na snazi je nov ustroj i nova definicija nadležnosti upravnih tijela Međimurske županije, a s ciljem efikasnijeg rješavanja problematike vezane za razvoj Međimurske županije; • Primjetno je aktivnije i naprednije korištenje informatičkih tehnologija za potrebe komuniciranja s građanstvom te prezentiranja usluga i rezultata Županije i JLS-ova; • Redovito se održavaju Kolegiji gradonačelnika i načelnika gdje se raspravlja o koordinaciji razvojnih projekata na razini Županija – JLS-ovi; • Djelatnici MŽ-a redovito sudjeluju na edukacijama i usavršavanjima iz svojeg djelokruga rada s ciljem jačanja kapaciteta županijske uprave; • Provode se IP-projekti u kojima Županija neposredno surađuje s razvojnim akterima u županiji (razvojne agencije, Zavod za zapošljavanje, HGK, HOK) i JLS-ovima.

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 3: Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP)
CILJ MJERE	Jačanje suradnje županije s drugim područjima u zemlji i inozemstvu kroz aktivnije sudjelovanje u pripremi, provedbi, praćenju i vrednovanju međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP).
SADRŽAJ	Intenziviranje suradnje MMP; podizanje razine osposobljenosti za pripremu i provedbu razvojnih projekata koji se odnose na MMP, praćenje i vrednovanje (radionice, seminari, stručna usavršavanja u inozemstvu i dr.); stvaranje mreža suradnje kroz razvojne projekte koji su u fazi pripreme; priprema i provedba projekata na temelju utvrđenih razvojnih prioriteta županije; kadrovsko i tehničko jačanje REDEA-e i županijske uprave za pripremu i provedbu projekata MMP.
INDIKATORI	Broj predloženih (izrađenih prijedloga) projekata MMP; broj uspješno realiziranih projekata MMP; utjecaj realiziranih projekata na gospodarski i društveni razvoj županije; broj realiziranih tečajeva za podizanje osposobljenosti za pripremu, provedbu, praćenje i vrednovanje projekata MMP
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku

PRIORITET	Prioritet 12: Unaprjeđenje upravljanja regionalnim razvojem
MJERA	Mjera 3: Jačanje međužupanijske, međuregionalne i prekogranične suradnje (MMP)
OBRAZLOŽENJE	• Na razini županije kao JRS-a, potpisani su sporazumi o suradnji s Općinom Lendava i belgijskom regijom Središnja Zapadna Flandrija, a županija je pristupila Institutu europskih regija; • Intenzivirane su aktivnosti na međužupanijskoj, prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji, a najvećim dijelom kao posljedica otvaranja mogućnosti za prijavu prekograničnih projekata koje nude pretpristupni EU-fondovi; • U projekte prekogranične suradnje sve se više uključuju i JLS-ovi, javne ustanove, institucije i udruge; • Na području županije istovremeno s objavama natječaja za prijavu projektnih prijedloga prekogranične suradnje organizirane su edukacije za pripremu projektnih prijedloga, „projektne klinike“ (savjetovanja o unaprjeđenju postojećih projektnih ideja) te potom i implementacijske radionice čiji je cilj bio uputiti projektne partnere u ispravan način provedbe projekta; • Na različite natječaje prijavljeno je više desetaka projekata s temama suradnje u turizmu, gospodarstvu, kulturi, energetske pitanjima, te raznim društvenim područjima; • U okviru 1. javnoga poziva Operativnoga programa IPA Slovenija – Hrvatska odobrena su 4 projekta u kojima su kao partneri sudjelovale općine, razvojne agencije, javne tvrtke u vlasništvu JRS-a, javne ustanove, udruge itd.); • U okviru 1. poziva Operativnoga programa IPA Mađarska – Hrvatska odobreno je 15 projekata u kojima su sudjelovali partneri iz Međimurske županije (općine, razvojne agencije, javne tvrtke u vlasništvu JRS-a, javne ustanove, udruge itd.); • REDEA je sudjelovala u pripremi 36 projekata međuregionalne i prekogranične suradnje, od čega je 11 uspješno realizirano, a 7 je u fazi implementacije.

CILJ 3: OČUVANJE OKOLIŠA I GOSPODARENJE PRIRODNIM RESURSIMA I KULTURNOM BAŠTINOM

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 1: Izgradnja cjelovitoga sustava gospodarenja otpadnim vodama
CILJ MJERE	Zaštita podzemne vode i vodotoka od utjecaja zagađenja otpadnih voda. Prioritet je završetak izgradnje kanalizacije u naseljima gdje je ona započela i izgradnja pripadajućih pročištača da se zaštite recipijenti u koje se sada ulijevaju otpadne vode iz izgrađenih kanalizacija, te izgradnja kanalizacije i pročištača kojima će se izravno štititi vodozaštitna područja, te rijeke Drava i Mura.
SADRŽAJ	Idejna rješenja odvodnje; revizija idejnih rješenja; stručne podloge za lokacijsku dozvolu; studija utjecaja na okoliš za određene zahvate; glavni i izvedbeni projekti; revizija projekata; tender-dokumentacija s provedbom potrebnih nadmetanja za izvođenje radova; izvođenje radova; stručni nadzor za vrijeme izvođenja radova; tehnički pregled građevine i izdavanje uporabne dozvole; probni rad za pojedinu vrstu građevine.
STUPANJ OSTVARENJA	U provedbi
OBRAZLOŽENJE	Od donošenja ROP-a 2006. godine proveden je niz aktivnosti na provedbi ove mjere: • Provedeni su postupci procjene utjecaja na okoliš i donesena rješenja za uređaje za pročišćavanje otpadnih voda u Podturnu, Murskom Središću, Donjoj Dubravi, Donjem Kraljevcu i Svetom Martinu na Muri. Za realizaciju projekata zadužene su Međimurske vode d.o.o.; • Nastavljena je izgradnja kanalizacije u naseljima Čakovec, Pribislavec, Strahoninec, Mursko Središće, Vratišinec, Prelog, Donji Kraljevec i Kotoriba; • Izrađena je projektna dokumentacija te počela izgradnja kanalizacije u naseljima Novo Selo Rok, Krištanovec, Ivanovec, te u naseljima Općine Donji Kraljevec (Sv. Juraj u Trnju, Palinovec, Donji Pustakovec, Hodošan i Hrašćan); • Započet će izgradnja Pročištača otpadnih voda Podturen; • Osim iz državnog, županijskog proračuna i proračuna jedinica lokalne samouprave, značajna su sredstva za provedbu gore spomenutih projekata dobivena iz pretprijetnih fondova EU-a, te iz drugih nacionalnih i međunarodnih izvora; • Aktivnosti obuhvaćene ovom mjerom nastaviti će se u narednom razdoblju kao dio provedbe ŽRS-a.

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije
CILJ MJERE	Smanjivanje pritiska otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, smanjivanje nastajanja otpada, što će voditi boljem korištenju i zaštiti resursa, smanjivanje količina koje se odlažu ili neodgovorno odbacuju, te smanjivanje rizika od otpada
SADRŽAJ	Donošenje županijskoga plana gospodarenja otpadom; edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi); identificiranje infrastrukturnih problema vezanih za gospodarenje otpadom; identificiranje prioriteta za infrastrukturna ulaganja kako bi se poboljšalo upravljanje otpadom; priprema opisa poslova za usluge, radove i robu za pripremanje odobrene lokacije.
INDIKATORI	Količina odvojeno skupljenoga i recikliranoga kom. otpada, količina obrađenog otpada, količina odloženog otpada, stanovništvo obuhvaćeno organiziranim

PRIORITET	Prioritet 13: Poboljšanje gospodarenja otpadnim vodama i otpadom
MJERA	Mjera 2: Unaprjeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije
CILJ MJERE	Smanjivanje pritiska otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, smanjivanje nastajanja otpada, što će voditi boljem korištenju i zaštiti resursa, smanjivanje količina koje se odlažu ili neodgovorno odbacuju, te smanjivanje rizika od otpada
SADRŽAJ	Donošenje županijskoga plana gospodarenja otpadom; edukacija i informiranje javnosti o problemima i aktualnom stanju gospodarenja otpadom (radionice, seminari, okrugli stolovi); identificiranje infrastrukturnih problema vezanih za gospodarenje otpadom; identificiranje prioriteta za infrastrukturna ulaganja kako bi se poboljšalo upravljanje otpadom; priprema opisa poslova za usluge, radove i robu za pripremanje odobrene lokacije.
	skupljanjem kom. otpada
STUPANJ OSTVARENJA	U provedbi
OBRAZLOŽENJE	Plan gospodarenja otpadom u Međimurskoj županiji donesen je 2006. godine te predstavlja polazište za iznalaženje povoljne lokacije i uspostavu privremenoga županijskoga centra za gospodarenje otpadom i postupno smanjivanje broja odlagališta u županiji, uz odgovarajuću provedbu sanacija i rekultiviranja prostora. Predloženi elementi u sustavu gospodarenja otpadom sadržani u Planu sastavni su dio izmjena i dopuna <i>Prostornoga plana Međimurske županije</i> . Jedinice lokalne samouprave na području županije donijele su planove gospodarenja otpadom za svoje područje te prihvatile koncept gospodarenja otpadom predložen u županijskom planu na lokaciji prema prostorno-planskoj dokumentaciji. Ni jedna jedinica lokalne samouprave nije u prostornim planovima uređenja predvidjela izgradnju centra za gospodarenje otpadom, već su se sve opredijelile za rješenje predloženo <i>Prostornim planom županije</i> i PPU-om Grada Čakovca, ili pak za odvoz otpada na prostor izvan županije. Provedba aktivnosti iz Plana rezultirala je velikim napretkom u gospodarenju otpadom. U potpunosti su sanirana gotovo sva službena odlagališta. Međimurska županija ističe se kao pozitivan primjer u rješavanju problema divljih deponija čiji se broj 2009. godini smanjio za cca 50%. U narednom razdoblju potrebno je izgraditi građevine i opremiti ih uređajima za uporabu i obradu otpada.

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 1: Očuvanje i gospodarenje prirodnim, kulturnim i povijesnom baštinom uz uvažavanje identiteta i kriterija gospodarskog razvoja
CILJ MJERE	Očuvanje i obnova kulturne baštine s ciljem podizanja kvalitete turističke ponude te omogućavanje razvoja novih oblika turizma (rekreativnog, seoskog, vinske ceste, zdravstvenog) temeljenog na postojećim kulturnim, povijesnim, prirodnim i drugim resursima županije: raznolikosti krajobraza, očuvanom okolišu, razvijenom vinogradarstvu, gastronomiji i dr.
SADRŽAJ	Utvrdjivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; provedba obnove spomenika; praćenje provedbe; plan razvoja novih oblika turizma; utvrđivanje prioriteta oblika turizma; izrada prijedloga projekata; mobiliziranje financijskih sredstava; određivanje odgovornih institucija, provedba i praćenje
INDIKATORI	Broj obnovljenih objekata kulturne baštine; broj vinskih cesta, biciklističkih staza, pješačkih staza, seoskih turističkih domaćinstava itd.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	2007. započela s radom Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije. 2008. godine područje rijeka

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 1: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom uz uvažavanje identiteta i kriterija gospodarskog razvoja
CILJ MJERE	Očuvanje i obnova kulturne baštine s ciljem podizanja kvalitete turističke ponude te omogućavanje razvoja novih oblika turizma (rekreativnog, seoskog, vinske ceste, zdravstvenog) temeljenog na postojećim kulturnim, povijesnim, prirodnim i drugim resursima županije: raznolikosti krajobraza, očuvanom okolišu, razvijenom vinogradarstvu, gastronomiji i dr.
SADRŽAJ	Utvrdjivanje sadašnjih potreba za obnovom kulturne i povijesne baštine; utvrđivanje prioriteta za revitalizaciju; provedba obnove spomenika; praćenje provedbe; plan razvoja novih oblika turizma; utvrđivanje prioriteta oblika turizma; izrada prijedloga projekata; mobiliziranje financijskih sredstava; određivanje odgovornih institucija, provedba i praćenje
	Mure i Drave u Međimurskoj županiji zaštićeno je kategorijom regionalni park – preventivna zaštita Turistička zajednica Međimurske županije donijela je program razvoja cikloturizma. U tijeku je izrada. Stvoreni su novi, prepoznatljivi turistički proizvodi u Međimurju: - Međimurska vinska cesta u vinorodnom dijelu gornjeg Međimurja, koja obuhvaća 27 vinarsko/vinogradarskih gospodarstava (obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo/TSG, vinotočje/kušaonica, izletišta). - Cesta tradicije

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 2: Korištenje prirodnih, kulturnih i povijesnih resursa za razvoj zdravstvenoga, rekreativnoga, kongresnoga turizma
CILJ MJERE	Kvalitetnije gospodarenje kulturnom i prirodnom baštinom te poticanje obnove i revitalizacije kulturno-povijesnih spomenika, jačanje ponude turističkoga sektora te novih ulaganja u turističke objekte i ponudu
SADRŽAJ	Izrada registra spomenika kulture, njihova kategorizacija i procjena mogućnosti uključivanja u turističku djelatnost; identifikacija svih kulturnih i prirodnih atrakcija koje se potencijalno mogu turistički valorizirati; izrada strateških projekata uključivanja spomenika kulturne i prirodne baštine u turističku djelatnost; izrada projekata povezivanja pojedinih kulturnih i prirodnih atrakcija u zajedničku turističku ponudu županije; edukacija kulturnih i turističkih djelatnika za kvalitetno izvođenje preporučenih mjera; umrežavanje dionika radi zajedničkog nastupa na tržištu; senzibiliziranje javnosti; uvođenje međunarodnih kvalitativnih standarda; brendiranje turističke destinacije; evaluacija izvršenih aktivnosti kratkoročno, srednjoročno i dugoročno
INDIKATORI	Broj novih kulturno turističkih proizvoda, broj spomenika koji su obnovljeni i revitalizirani (dugoročnije), povećanje broja turističkih posjeta.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Međimurska hiža u Frkanovcu – provodi se završno uređenje hiže koja će postati „živo domaćinstvo“ na kojem bi posjetitelji mogli dobiti uvid u to kako se uz prirodu živjelo nekad. Osnovana je Prirodoslovna zbirka u Križovcu, koja je u kratkom vremenu ostvarila vrijedan rezultat u radu i djelovanju na području ruralnog razvoja. U tijeku je program obogaćivanja turističke i ugostiteljske ponude: „Bajkoviti okusi Međimurja“. Provodi se senzibilizacija javnosti i edukacija kulturnih i turističkih djelatnika.

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 3: Razvoj infrastrukture za praćenje zaštite okoliša
CILJ MJERE	Razvoj infrastrukture sustava praćenja svih sastavnica okoliša u svrhu njegova očuvanja, porasta kulture življenja i zdravijeg života stanovništva županije, ali i razvoja konkurentnoga gospodarstva u skladu s EU-standardima na području zaštite okoliša.
SADRŽAJ	Razvoj sustava kontinuiranoga praćenja čistoće zraka; unaprijeđenje postojećega sustava monitoringa voda (podzemnih i površinskih); uspostava trajnog monitoringa kakvoće tla; razvijanje i jačanje sustava gospodarenja otpadom; kontrola utjecaja na zdravlje i životni standard ljudi; izrada jedinstvene baze podataka (GIS) svih negativnih opterećenja okoliša; osiguravanje transparentnosti i dostupnosti svih podataka putem javnih medija, brošura, internetskih stranica
INDIKATORI	Pokazatelji koji potvrđuju porast kakvoće tla, zraka, vode.
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	- Mjerenjem posebne namjene provedenim u Međimurskoj županiji 2008. godine dobiveni su rezultati koji ukazuju na djelomično onečišćenje zraka te na drugu (II.) kategoriju kakvoće zraka. Još uvijek nije izrađen <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka</i>. Na području Međimurske županije ne postoji ni jedna postaja državne mreže za praćenje kakvoće zraka. Potreba je adresirana kao mjera u ŽRS-u. - Redovito se prati kakvoća vode iz zdenaca, vodosprema i vodoopskrbne mreže. S ciljem što bolje zaštite vodotoka i retencija, potrebno je unaprijediti postojeći sustav praćenja kvalitete vode obuhvaćanjem svih vodotoka. - Još uvijek ne postoji <i>Program zaštite i poboljšanja kakvoće tla</i> te se ne provodi sustavni monitoring kakvoće tla. Ova potreba adresirana je kao mjera u ŽRS-u. - Sustav gospodarenja otpadom značajno je unaprijeđen (prikazano pod mjerom Unaprijeđenje i racionalizacija gospodarenja otpadom na području cijele županije).

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 4: Stvaranje programa i potpora za korištenje alternativnih i obnovljivih izvora energije (solarna i geotermalna energija, bioplin)
CILJ MJERE	Smanjivanje korištenja prirodnih resursa, te smanjivanje onečišćenja zraka.
SADRŽAJ	Razvoj istraživanja geotermalnih vrela te mogućnosti iskorištavanja geotermalne vode; razvoj programa za korištenje drugih alternativnih i obnovljivih izvora energije; plan aktivnosti za realizaciju programa korištenja alternativnih izvora energije; utvrđivanje odgovornih tijela za provedbu programa; praćenje i vrednovanje realizacije programa
INDIKATORI	Broj pripremljenih programa korištenja alternativnih i obnovljivih izvora energije; broj realiziranih programa; procjena stupnja očuvanja prirodnih resursa te očuvanja okoliša na temelju provedenih programa
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	U prostorno-planskim dokumentima definirani su uvjeti za proizvodnju električne i toplinske energije iz biomase i bioplina. Osnovana je Međimurska energetska agencija koja se bavi pitanjima obnovljivih izvora energije i

	energetske učinkovitosti. Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i gradova kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE). U pripremi je program sufinanciranja ugradnje solarnih sustava za kućanstva. Provedeno je niz projekata financiranih iz fondova Europske unije, nacionalnih fondova i drugih izvora financiranja usmjerenih na edukaciju i povećanje svijesti o potrebi ulaganja u obnovljive izvore energije, te povećanje energetske učinkovitosti. Ne postoji <i>Energetski plan županije</i> kojim bi se precizno odredila energetska bilanca Međimurske županije, potencijali za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, te identificirali projekti iz područja OIE-ova i energetske učinkovitosti. Potreba je adresirana kao mjera u ŽRS-u.
--	--

PRIORITET	Prioritet 14: Očuvanje i gospodarenje prirodnom, kulturnom i povijesnom baštinom
MJERA	Mjera 5: Unaprjeđenje okoliša kroz izgradnju i modernizaciju prometnica
CILJ MJERE	Sačuvati visoku kvalitetu okoliša kroz izgradnju novih prometnica/zaobilaznica
SADRŽAJ	Analiza potrebnih novih prometnica; prioritiziranje izgradnje prometnica; analiza potreba za modernizacijom prometnica, te izrada plana aktivnosti; praćenje i realizacija provedbe programa
INDIKATORI	Broj izgrađenih novih prometnica; broj moderniziranih prometnica; procjena očuvanja okoliša
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku
OBRAZLOŽENJE	Na području Međimurske županije ukupno je 615 km cesta sa suvremenim kolnikom. Udio je ove cestovne mreže u cestovnoj mreži Republike Hrvatske oko 1,97%. S obzirom na ostale pokazatelje (stanovništvo, površina itd.), cestovna struktura u Međimurskoj županiji može se ocijeniti vrlo dobrom, što znači da je mreža javnih cesta kvalitetom u gornjem dijelu hrvatskoga prosjeka, no nedostaje kvalitetna povezanost dijelova županije (stanje 2009. godine). Kontinuirano se ulaže u izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih prometnica.

PRIORITET	Prioritet 15: Poboljšavanje sustava zaštite od štetnog djelovanja voda i uspostavljanje sustava navodnjavanja
MJERA	Mjera 2: Uspostavljanje cjelovitoga sustava za navodnjavanje
CILJ MJERE	Povećanje udjela radno-intenzivnih kultura, stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda, što će dugoročno rezultirati i povećanjem financijske koristi
SADRŽAJ	Okupnjavanje zemljišta; edukacija poljoprivrednih proizvođača i ukupnoga stanovništva te usvajanje suvremenih tehnologija u svim sektorima poljoprivrede; izgradnja pilot-područja navodnjavanja i ostalih područja predviđenih za navodnjavanje; preorijentacija tradicionalne poljoprivrede prema novim momentima zabilježenim na tržištu; nadgledanje provedbe mjere
INDIKATORI	Broj kilometara izvedenoga sustava za navodnjavanje, broj priključenih korisnika na sustav i praćenje korištenja vode u m ³
STUPANJ OSTVARENJA	U tijeku

PRIORITET	Prioritet 15: Poboljšavanje sustava zaštite od štetnog djelovanja voda i uspostavljanje sustava navodnjavanja
MJERA	Mjera 2: Uspostavljanje cjelovitoga sustava za navodnjavanje
CILJ MJERE	Povećanje udjela radno-intenzivnih kultura, stabilniji i veći prinosi, veća kvaliteta i širi asortiman poljoprivrednih proizvoda, što će dugoročno rezultirati i povećanjem financijske koristi
SADRŽAJ	Okupnjavanje zemljišta; edukacija poljoprivrednih proizvođača i ukupnoga stanovništva te usvajanje suvremenih tehnologija u svim sektorima poljoprivrede; izgradnja pilot-područja navodnjavanja i ostalih područja predviđenih za navodnjavanje; preorijentacija tradicionalne poljoprivrede prema novim momentima zabilježenim na tržištu; nadgledanje provedbe mjere
OBRAZLOŽENJE	Planom navodnjavanja predviđeno je da se na području Međimurske županije navodnjava površina od 22.977 ha, a kao tzv. pilot-područje odabrana je površina od 250 ha. Na temelju provedene analize odlučeno je da prioritet za navodnjavanje ima područje državnoga poljoprivrednog zemljišta koje se prostire na području k. o. Čakovec, k. o. Nedelišće i k. o. Strahoninec, veličine do 250 ha, za koje su ispunjeni osnovni preduvjeti navodnjavanja, tj. okupnjenost parcela i volja poljoprivrednika za realizaciju i sudjelovanje u projektu navodnjavanja. Sustav je izgrađen, a u narednom razdoblju slijedi spajanje parcela na sustav. Pokrenut je projekt navodnjavanja ukupno 2.500 hektara poljoprivrednog zemljišta na području grada Preloga i općina Donji Kraljevec i Goričan, koji bi se trebao realizirati od 2011. do 2013. godine. U narednom razdoblju inicirat će se i projektiranje te izgradnja sustava navodnjavanja na području općine Kotoriba koji će se kandidirati zajedno s mađarskim partnerima za sredstva iz pretpripravnih i, poslije, strukturnih fondova EU-a.

DODATAK 4. PREGLED DOGAĐAJA I MANIFESTACIJA U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI ZA 2011. GODINU

28. 1. 2011. – Noć muzeja
30. 1. 2011. – Hodnja uz Muru
5. – 6. 3. 2011. – Fašnik u Čakovcu
5. 3. 2011. – Fašnik u Nedelišću
6. 3. 2011. – Štrigovski fašnik
6. 3. 2011. – Fašnjak u Prelogu
16. 4. 2011. – Uskršnji sajam u Štrigovi
29. 4. – 1. 5. 2011. – Sjam cvijeća u Prelogu
30. 4. 2011. – Dani Međimurske županije, Dani Zrinskih i Frankopana
1. 5. – 30. 6. 2011. – Dani kulture – Dani turizma u općini Nedelišće
8. 5. 2011. – Majski muzički memorijal Josip Štolcer Slavenski
14. 5. 2011. – Rafting na rijeci Muri
14. 5. 2011. – Dani jaretine u Prelogu
21. 5. 2011. – Dani jagoda u Prelogu
22. 5. – 29. 5. 2011. – Dani vina u županiji Zrinskih – Urbanovo 2011.
30. 5. 2011. – Dan grada Čakovca
4. 6. 2011. – Međimurska popevka u Nedelišću
25. 6. – 19. 7. 2011. – Ljeto u gradu Zrinskih
25. 6. 2011. – Mlinarski dani
3. 7. 2011. – Spust murskih ladji Mura 2011.
10. 7. 2011. – Lov na labuđe pero
24. 7. 2011. – IX. međunarodna utrka prijateljstva Štrigova – Razkrižje 2010.
24. 7. 2011. – Panonski maraton triju država
25. 7. 2011. – Prelog Etno Grad
30. 7. – 2. 8. 2011. – Dani Zrinskih i Porcijunkule
5. – 8. 8. 2011. – Ljeto uz Muru 2010.
26. 8. 2011. – Festival krumpira u Belici
24. 9. 2011. – Dani zahvalnosti za plodove zemlje u Nedelišću
2. 10. 2011. – Barokne večeri u Prelogu
3. 11. 2011. – Dan svetog Huberta
5. 11. 2011. – Martinje u Nedelišću
11. 11. 2011. – Martinje u Svetom Martinu na Muri
11. – 12. 11. 2011. – Martinje na Međimurskoj vinskoj cesti
12. 11. 2011. – Jazz Fair
12. 11. 2011. – Assitej
17. – 18. 12. 2011. – Božićni sajam u Štrigovi
18. 12. 2011. – Božićni koncert u Nedelišću

DODATAK 5. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.

UVOD

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument za održiv društveno-gospodarski razvoj svake županije i predstavlja nastavak već izrađenoga *Regionalnoga operativnoga programa 2006. – 2013.* te njegovo usklađivanje s novonastalim stanjem odnosno ažuriranje. Uključivanje što većeg broja dionika iz što različitijih područja djelovanja od velike je važnosti zbog toga što će se upravo interdisciplinarnim pristupom polučiti najbolji rezultati, odnosno dobiti najkvalitetniji uvid u postojeće stanje, te buduću željenu društvenu, političku i gospodarsku poziciju Međimurja u užem i širem okruženju.

Važnost izrade županijske razvojne strategije, osim kvalitetnog usmjeravanja razvoja, leži i u usklađivanju s mogućnostima korištenja pretpristupnih fondova EU-a. S druge strane, ulaskom Hrvatske u EU, koordinacija s budžetom 2014. – 2020. imat će dobre temelje. Osobito je naglašena potreba za usklađivanjem strategije razvoja Međimurske županije sa *Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske*, a prioriteta i mjera s ekvivalentima na razini NUTS II Sjeverozapadne Hrvatske.

Komunikacijska strategija počela se provoditi već tijekom 2010. godine, kroz aktivnosti upoznavanja krajnjih korisnika s ciljevima i pripremama za korištenje sredstava iz EU-fondova.

Komuniciranje *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* od iznimne je važnosti za razvoj, zbog toga što je izravno ili neizravno zainteresirane strane potrebno upoznati sa snagama, slabostima, prilikama i prijetnjama koje predstoje, te realnim mogućnostima za rast i razvoj, u svim sferama.

TEMELJNA NAČELA

Aktivnosti u sklopu Komunikacijske strategije koje će se poduzimati bit će usklađene sa sljedećim načelima:

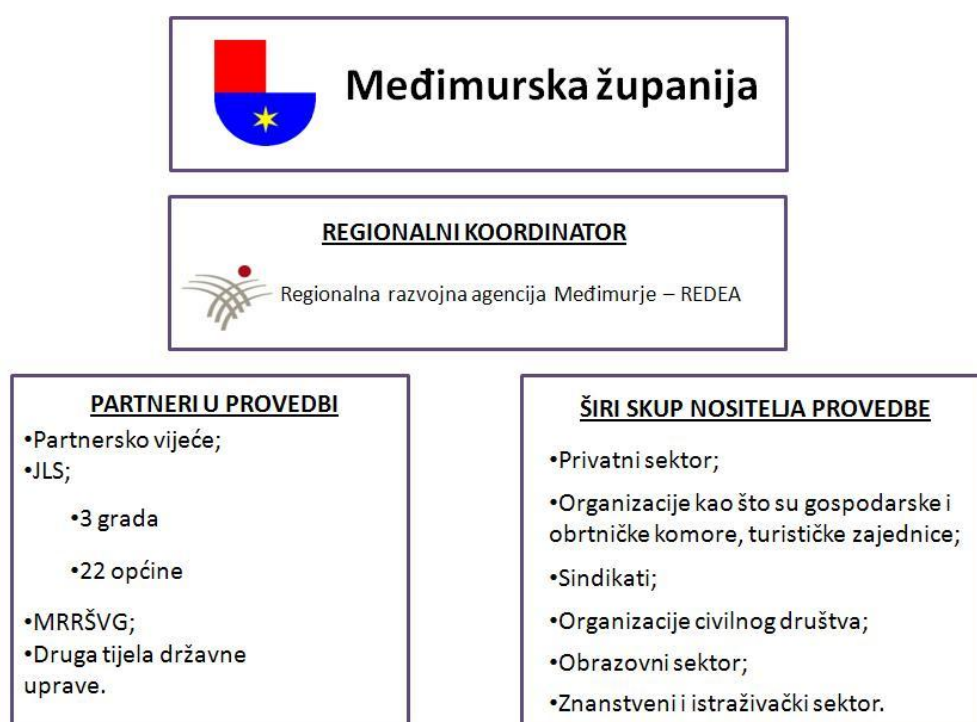
- Informacije će biti prezentirane u transparentnom i razumljivom obliku, a aktivnosti će biti međusobno komplementarne;
- Aktivnosti će se usmjeravati k ciljnim skupinama;
- Ciljne skupine bit će uzete u obzir prilikom razvijanja i korištenja metoda komunikacije;
- Uspostavit će se sustav kontrole, ažuriranja i evaluacije informacija, s ciljem pravovremenog i adekvatnog informiranja ciljnih skupina.

NOSITELJI I PROVEDBA

Nositelji Komunikacijske strategije, kao i ukupne razvojne strategije Međimurske županije, jesu Međimurska županija, jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi) te Regionalna razvojna agencija Međimurje – REDEA d.o.o., kao koordinator cjelokupne strategije.

Provedba će slijediti temeljne ciljeve i smjernice strategije, a realizirat će se sukladno raspoloživim resursima u suradnji s partnerskim institucijama i organizacijama.

Slika 9. Interesno-utjecajne skupine (dionici) uključene u provedbu Komunikacijske strategije

Izvor: Izrada autora

CILJEVI

Opći cilj komuniciranja *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* uključuje sljedeće:

- informacije učiniti dostupnima svim dionicima razvoja,
- ukazati na važnost Strategije i strateškoga promišljanja, te
- na jasan i jezgrovit način prikazati ciljeve, prioritete i mjere za željeni razvoj Međimurske županije, u skladu s postavljenom vizijom.

Glavni je cilj ove Komunikacijske strategije informirati interesno-utjecajne skupine na nacionalnoj i lokalnoj razini, lokalnu zajednicu i širu javnost o aktivnostima i dostignućima tijekom provedbe *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* kako bi se postigla njihova predanost postizanju vizije i postavljenih strateških ciljeva.

Specifični ciljevi Komunikacijske strategije jesu:¹¹

- Razviti identitet i imidž *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.*;
- Informirati javnost o ulozi *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.* u ostvarivanju ciljeva razvoja Međimurske županije;
- Osigurati stalnu transparentnost provedbe *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.*;
- Osigurati jednakost u mogućnosti pristupa informacijama, i to pomoću različitih oblika i metoda komunikacije;
- Uspostaviti suradnju i dijalog između ciljnih skupina;
- Promovirati sudjelovanje i aktiviranje šire javnosti u razvojnim procesima.

CILJNE SKUPINE

Analize i aktivnosti te ciljevi, prioriteti i mjere određeni dokumentom ŽRS-a odnose na širok krug dionika, te se upravo iz tog razloga sljedećim ciljnim skupinama nastoji obuhvatiti što je moguće veći broj zainteresiranih strana.¹² Ciljne skupine označene su svojstvima internoga i eksternoga, odnosno različitoga pristupa informacijama.

Interna dimenzija

- Partneri u provedbi *Razvojne strategije Međimurske županije 2011. – 2013.*:
 - Međimurska županija, JLS-ovi;
 - Partnersko vijeće osnovano kao savjetodavno tijelo u provedbi radi procjene i određivanja prioritetnih razvojnih projekata;
 - Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva;
 - Druga tijela državne uprave i javna tijela koja svojim djelovanjem pridonose ostvarivanju ciljeva politike regionalnog razvoja.
- Širi skup nositelja provedbe:
 - Privatni sektor – proizvodni i uslužni;
 - Organizacije kao što su gospodarske i obrtničke komore, turističke zajednice itd.;
 - Sindikati;
 - Organizacije civilnog društva;
 - Obrazovni sektor;
 - Znanstveni i istraživački sektor.

Eksterna dimenzija

- Šira javnost

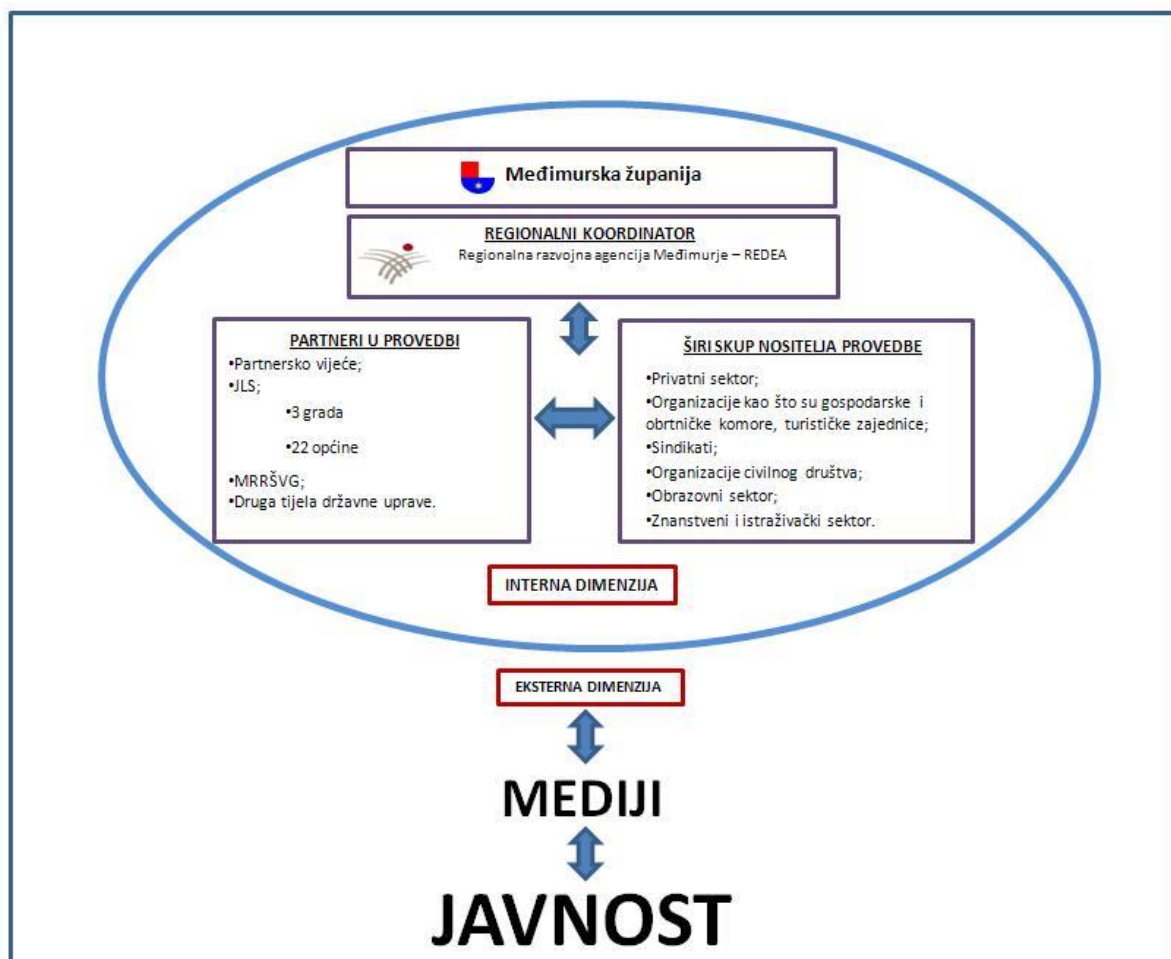
¹¹ Usklađeno sa i prilagođeno posebnim ciljevima Komunikacijske strategije *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske*.

¹² Usklađeno sa i prilagođeno postavkama *Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske*.

- Porast spoznaja javnosti i lokalne zajednice od iznimne je važnosti zbog toga što su upravo građani nositelji održivog razvoja, a integralni su dio prije navedenih ciljnih skupina.
- Mediji
- Mediji su, posebice zahvaljujući napretku informacijsko-komunikacijskih tehnologija, postali jedno od najznačajnijih sredstava i alata prenošenja informacija, a njihova prevalencija u opsegu i načinima oblikovanja javnog mnijenja neupitna je.

Pregled ciljnih skupina dan je sljedećom slikom.

Slika 10. Ciljne skupine ŽRS MŽ-a

Izvor: Izrada autora

KOMUNIKACIJSKI ALATI

Aktivnosti u okviru Komunikacijske strategije uključuju korištenje sljedećih alata i metoda prenošenja informacija krajnjim korisnicima, odnosno ciljnim skupinama:

- Internetske stranice Međimurske županije gdje će biti dostupan cjelokupni dokument Strategije s poveznicom na interaktivan internetski portal posvećen ŽRS-u;
- Internetske stranice REDEA-e kao regionalnoga koordinatora gdje su dostupne informacije o dosadašnjem napretku izrade ŽRS-a, a gdje će biti dostupan i cijeli dokument te će biti postavljena poveznica na interaktivan portal;
- Interaktivan internetski portal, koji će pružati informacije o važnosti planiranja regionalnog razvoja, gdje će jasno i pregledno biti predstavljen sadržaj ŽRS-a i napredak provedbe, te će omogućavati svim zainteresiranim pojedincima da komentiraju i predlažu poboljšanja. Na taj će način portal pridonositi vrednovanju, ažuriranju te praćenju provedbe Strategije;
- Publikacija dokumenta *Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.* (u elektroničkom obliku, dostupnom na internetskim stranicama nositelja);
- Publikacija sažetka dokumenta *Razvojna strategija Međimurske županije 2011. – 2013.* (u tiskanom obliku);
- Konferencija za novinare (predstavljanje finalnog dokumenta);
- Predstavljanje strategije na lokalnim televizijskim i radijskim postajama;
- Priopćenja za tisak;
- Članci u novinama.

Aktivnosti Komunikacijske strategije opisane su u donjoj tablici koja prikazuje komunikacijski akcijski plan.

FINANCIRANJE AKTIVNOSTI KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE

Planirane aktivnosti u provedbi Komunikacijske strategije bit će financirane pretežno iz proračuna Međimurske županije i Regionalne razvojne agencije Međimurje - REDEA.

KONTROLA, IZVJEŠTAVANJE, EVALUACIJA

Kontrola, izvještavanje i evaluacija provedbe akcijskoga plana izvršit će se krajem svake godine, kada će se ocjenjivati po kriteriju planirano/učinjeno. Također, koristit će se usporedna kontrola, koja će konačnu godišnju evaluaciju učiniti jednostavnom i točnijom.

Uz to, planira se kreiranje interaktivnoga internetskoga portala, koji će služiti za vrednovanje, ažuriranje te kontrolu Strategije *ex-ante* i *ex-post*, a služit će vrlo vrijedan instrument što kvalitetnijeg ocjenjivanja ne samo Komunikacijske strategije već i ukupnih postavki razvojne strategije Međimurske županije za razdoblje 2011. – 2013.

DODATAK 6. KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN ZA 2011. GODINU

VELJAČA – PROSINAC 2011.

VELJAČA – PROSINAC 2011.							
Svrha aktivnosti		Ciljne skupine	Aktivnost	Odgovorno tijelo	Partner	Vrijeme izvršenja	Outputi i pokazatelji
1.	Postaviti komunikacijsku strukturu koja će pridonijeti širenju i dostupnosti informacija vezanih za <i>Razvojnu strategiju Međimurske županije</i>	Interne skupine	- Jasna komunikacija aktivnosti provedbe ŽRS-a putem internetske stranice REDEA-e, MŽ-a i portala ŽRS-a; - Imenovanje kontakt-osobe za sve upite vezane za promociju i komunikaciju	REDEA	- Međimurska županija - JLS-ovi	Kontinuirano	- Pravovremene i svrsishodne informacije na internetskim stranicama; - Broj ulazaka na internetsku stranicu koji se prati kvartalno; - Reakcija (odgovor) na upite upućene elektroničkom poštom u roku od dva radna dana
2.	Pobuditi svijest o važnosti <i>Razvojne strategije Međimurske županije</i>	- Interne skupine - Eksterne skupine	- Kreirati identitet ŽRS MŽ-a i razviti imidž u svijesti ciljnih skupina; - Izraditi i podijeliti promotivne materijale vezane za Strategiju (<i>roll-up</i>, promomaterijali, publikacija sažetka)	REDEA	Međimurska županija	- Travanj/svibanj 2011. (vizualni identitet, promotivni materijali) - Kontinuirano (imidž)	- Razvijen imidž; - Razni promotivni materijali izrađeni i podijeljeni
3.	Postići upoznatost s vizijom, ciljevima, prioritetima i mjerama <i>Razvojne strategije</i>	- Interne skupine - Eksterne skupine	- Javna prezentacija ŽRS-a; - Konferencija za medije	REDEA	Međimurska županija	Veljača/ožujak 2011.	- Medijska popraćenost na lokalnoj i regionalnoj razini; - Broj događanja vezanih za predstavljanje ŽRS-a. - Broj sudionika na

VELJAČA – PROSINAC 2011.

VELJAČA – PROSINAC 2011.							
Svrha aktivnosti		Ciljne skupine	Aktivnost	Odgovorno tijelo	Partner	Vrijeme izvršenja	Outputi i pokazatelji
	Međimurske županije						dogadanjima
4.	Kontrola i evaluacija provedbe aktivnosti ŽRS-a i Komunikacijske strategije	• Interne skupine • Eksterne skupine	• Kontinuirano praćenje uspješnosti aktivnosti, korištenih alata i metoda; • Uspostava i funkcioniranje interaktivnoga internetskoga portala	• REDEA	• Međimurska županija • JLS-ovi	• Kontrola i praćenje (kontinuirano); • Srpanj/kolovoz 2011. (interaktivan internetski portal).	• Uspostavljen i aktivan interaktivan internetski portal; • Broj korisnika portala; • Broj primljenih komentara i prijedloga, odnosno reakcija korisnika

DODATAK 7. IZVORI PODATAKA

IZVORI PODATAKA

Publikacije i dokumenti:

- *Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske* dostupan je na službenom dijelu internetskih stranica Narodnih novina d.d.: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_12_153_3746.html; pristupano 27. 10. 2010.
- *Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013.* dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva Republike Hrvatske:
http://www.mrrsvg.hr/UserDocsImages/STRATEGIJA_REGIONALNOG_RAZVOJA.pdf; pristupano 27. 10. 2010.
- *Regionalni operativni program Međimurske županije za razdoblje 2006. – 2013.* dostupan je na internetskim stranicama REDEA-e:
http://www.redea.hr/r_includes/sub_links/download/rop.pdf; pristupano 28. 10. 2010.
- *Pravilnik o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija* dostupan je na službenom dijelu internetskih stranica Narodnih novina d.d.:
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_04_53_1304.html; pristupano 27. 10. 2010.
- *Prostorni plan Međimurske županije*, Službeni glasnik Međimurske županije broj 8/01, dokument je dostupan na internetskim stranicama Zavoda za prostorno uređenje Međimurske županije:
http://www.zavod.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=14&Itemid=19; pristupano 28. 10. 2010.
- *Izmjene i dopune prostornog plana Međimurske županije*, Službeni glasnik Međimurske županije broj 23/2010, dokument je dostupan na internetskim stranicama Međimurske županije: <http://www.glasila.hr/Glasila/SGMZ/SGMZ2310.pdf>; pristupano 14. 12. 2010.
- *Strategija ruralnog razvoja Međimurske županije*, Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA d.o.o., SEDEV d.o.o., UN FAO, rujan 2009., dokument je dostupan na internetskim stranicama REDEA-e: Prezentacije održane na inicijalnom sastanku dostupne su na internetskim stranicama REDEA-e: http://www.redea.hr/r_index.php?t=sn&id=662; pristupano 27. 10. 2010.
- *Izješće o kvaliteti vode za piće iz vodonepropusnoga sustava Međimurske županije za 2009. godinu*, Međimurske vode d.o.o., Čakovec, 10. 2. 2010.

- *Izvješće o stanju kakvoće zraka na području Međimurske županije*, EKO-MONITORING d.o.o. Varaždin za naručitelja Međimursku županiju; dokument je dostupan na internetskim stranicama Međimurske županije: http://www.medjimurska-zupanija.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=566:zrak&catid=181&Itemid=209; pristupano 26. 10. 2010.
- *Plan gospodarenja otpadom u Međimurskoj županiji*, Službeni glasnik Međimurske županije broj 12/06, dokument je dostupan na internetskim stranicama Međimurske županije: http://www.medjimurska-zupanija.hr/pdf/Plan_gospodarenja_otpadom.pdf; pristupano 26. 10. 2010.
- *Međimurska županija u brojkama 2009.*, Čakovec, 2010., Republika Hrvatska, Ured državne uprave u Međimurskoj županiji, dokument je dostupan na internetskim stranicama Ureda: http://www.udu-mz.hr/clanci/kompletna_knjiga_mz_2009.pdf; pristupano 28. 10. 2010.
- Prometna studija *Analiza i ocjena stanja mreže županijskih i lokalnih cesta u Međimurskoj županiji s brojanjem prometa*, Institut prometa i veza Zagreb za naručitelja Županijsku upravu za ceste Međimurske županije, Zagreb, prosinac 2007.
- *Uvođenje javnog cestovnog putničkog prijevoza u Međimurskoj županiji*, Međimurska energetska agencija, kolovoz – rujan 2010. godine.
- Godišnjak zaštite prirode Međimurja *Međimurska priroda*, listopad 2010./rujan 2011., Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Međimurske županije
- *Revizija SEC modela; Preporuke za implementaciju SEC modela u Međimurskoj županiji*, REDEA, siječanj 2010. (dokument kreiran u okviru IEE-projekta NIMSEC).
- Izvješće sa skupa Javni prijevoz putnika u funkciji regionalnog razvoja održanog 20. 5. 2010. u Čakovcu u organizaciji Saveza za željeznicu, HŽ Holdinga d.o.o. i Međimurske županije, preuzeto sa službenih internetskih stranica HŽ Holdinga: <http://www.hznet.hr/69>; pristupano 28. 10. 2010
- *Elaborat o količinama i vrstama otpada koji se stvaraju na području Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske i Varaždinske županije*, IPZ Uniprojekt MCF Zagreb za naručitelja Piškornicu d.o.o., Koprivnički Ivanec, Zagreb, kolovoz 2009.
- *Regionalni indeks konkurentnosti 2007.*, Nacionalno vijeće za konkurentnost
- *Obrtništvo u brojkama*, 2008., 2009., 2010., Hrvatska obrtnička komora
- *Poslovni park Međimurje – Analiza potreba i potražnje*, listopad 2009., REDEA d.o.o.
- *Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji*, 2004. – 2009., Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije

